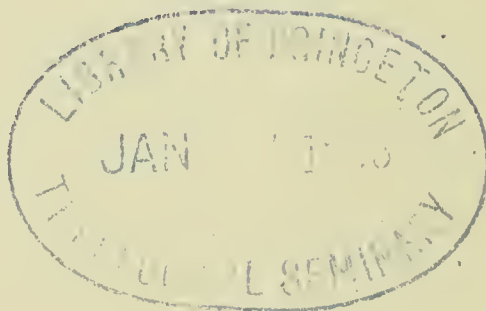

৫৮

R.T.R.

PJ 5050 .I3 M3 1923
Ibn Gabirol, ca. 1022-ca.
1070.
Ma hberet mi-shire Kodesh
asher le-Shlomoh ben

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Princeton Theological Seminary Library

ADVERTISEMENT

THE present Series of JEWISH CLASSICS was projected in continuation of the previous publication of the English Translation of the HOLY SCRIPTURES—the greatest classic of Hebrew literature and of all times.

When the New Translation of the Scriptures was approaching completion, the late Jacob H. Schiff, through whose munificence the publication of that translation was rendered possible, further proposed to the Jewish Publication Society of America that they should issue a representative selection of the various classes of literature produced by Jewish writers after the close of the Biblical Canon, and for that purpose placed a fund at the disposal of the Society.

In the deed of gift of Mr. Schiff, which was intended to make the present Series possible, a Committee was named by him consisting of the following:

Dr. Solomon Schechter, Chairman

Dr. Cyrus Adler, Vice-Chairman

Rev. Dr. H. G. Enelow

Prof. Israel Friedlaender

Rev. Dr. Kaufmann Kohler

Prof. Alexander Marx

Rev. Dr. F. de Sola Mendes

ADVERTISEMENT

Rev. Dr. David Philipson

Rev. Dr. Samuel Schulman

The Hon. Mayer Sulzberger

Later the Committee was increased by the addition of Prof. Louis Ginzberg, Prof. Jacob Z. Lauterbach, and Prof. Henry Malter. Upon the death of Dr. Schechter, Dr. Cyrus Adler was elected Chairman, and Prof. Israel Davidson was recently named to succeed Prof. Friedlaender.

The plan of the Series, however, was outlined during the Chairmanship of our distinguished colleague, the eminent scholar, Dr. Solomon Schechter.

The first principle adopted was that in all cases in which a Hebrew text was extant, it was to be printed along with the English translation, and that an endeavor should be made to present a critical text based not only upon previous editions, but also upon the available manuscripts. For this purpose manuscripts have been photographed in the libraries of England, Italy, Germany, Austria, and Hungary—wherever important manuscripts bearing upon the Series were to be found—and the Committee feel that in offering this Series they are not only making accessible to English readers some of the treasures of Jewish literature, but are adding to Jewish scholarship by presenting carefully edited texts, which they hope will

ADVERTISEMENT

become the standard texts of the Jewish Classics.

In giving the original Hebrew text the Committee have been able to add a feature which was absent in the publication of the translation of the Scriptures, the English text of which was published without the original Hebrew. This was not due to any desire on the part of the Board in charge to substitute the English text for the original, but the demand for an English version on the part of English-speaking Jews was so urgent, and the facilities in the United States for printing Hebrew at the time so meagre, that the Board felt any further delay of a work that had been anxiously expected for twenty years would be inadvisable. It is the hope of the Jewish Publication Society to publish, when its opportunities permit, the Hebrew text of the Bible, side by side with the translation.

The Committee were limited in the preparation of the Series by the amount of the fund, which, though most generous, could not provide for a complete presentation of the Jewish Classics, which might well cover hundreds of volumes.

They therefore decided, in the first instance, to omit, by reason of their availability in the English language, certain works which would otherwise naturally be expected to appear in

ADVERTISEMENT

such a Series. This is notably the case in regard to two great philosophical works—the Kuzari of Judah ha-Levi, which has been translated into English by Doctor Hartwig Hirschfeld, and the Guide of the Perplexed of Moses Maimonides, which has an English version at the hands of the late Doctor Michael Friedländer. Similarly two great names like those of Flavius Josephus and Philo of Alexandria, although rightfully belonging to a series of Jewish Classics, were not included because we were given to understand that they had already been selected for publication in the Loeb Classical Library.

The Committee deemed it necessary to limit the Series to about 25 volumes, and they will endeavor to include in this number representative works of the various classes of Jewish literature under the headings of Apocrypha and Pseudepigrapha, Mishnah, Talmud, Midrash, Codes, Hebrew Poetry, Philosophy, Ethics, Mysticism, History, Epistles, Travels, Homiletics, and Folklore.

It was decided to inaugurate the Series with a selection from the religious poetry of Solomon ibn Gabirol, the greatest of mediaeval Jewish poets, who flourished in the golden age of the Spanish-Jewish period, and the Committee deem themselves especially fortunate in being able

ADVERTISEMENT

to present a translation in English verse by so eminent a poet and writer as Israel Zangwill, who has performed his task with the utmost devotion. The Committee believe, too, that through the painstaking labors of Professor Israel Davidson, a distinguished authority on Hebrew poetry and Jewish liturgy, they are able to present a text greatly surpassing in accuracy any hitherto published. This volume will in due course be followed by a collection of all of the remaining poems of Gabirol including several hitherto unpublished, prepared by the same editor. In the meantime other works, which are in the course of publication, will soon appear.

The Committee trust that this Series will awaken the interest and command the support of those who feel the obligation to see to it that the Jewish Classics, which, with few exceptions, have been unknown to English readers, shall come into their own, and take their rightful place among the classic literatures of all peoples.

September, 1923.

14
14

**The SCHIFF LIBRARY
of JEWISH CLASSICS**

SELECTED RELIGIOUS POEMS
OF
✓
SOLOMON IBN GABIROL

TRANSLATED INTO ENGLISH VERSE

BY

ISRAEL ZANGWILL

FROM A CRITICAL TEXT EDITED

BY

ISRAEL DAVIDSON, Ph. D.

Professor of Mediaeval Hebrew Literature in the Jewish Theological
Seminary of America

PHILADELPHIA

THE JEWISH PUBLICATION SOCIETY OF AMERICA

1923

מחברת משירי קדש

אשר

לשלמה בן יהודה אבן גבירול

לקטו נערכו והוגהו

על ידי

ישראל דאווידזאן

פרופיסור בבית מדרש הרבנים דנו-יורק

עם תרגום אנגלי

מאת

ישראל זאנגוויל

פילאדלפיא

החברה היהודית להוצאת ספרים אשר באמריקה

תרפ"ג

COPYRIGHT, 1923,
BY
THE JEWISH PUBLICATION SOCIETY OF AMERICA

PRINTED AT
THE JEWISH PUBLICATION SOCIETY PRESS
PHILADELPHIA, PA.

DEDICATED
BY THE TRANSLATOR
TO HIS OLD FRIEND,
THE HON. LOUIS MARSHALL, LL.D.,
PRESIDENT OF THE AMERICAN JEWISH COMMITTEE
AND OF THE COMMITTEE OF THE JEWISH DELEGATIONS
AT THE PEACE CONFERENCE,
IN GRATITUDE, PERSONAL AND IMPERSONAL,
TO A TIRELESS AND FEARLESS WORKER FOR OPPRESSED JEWRIES
AND FOR JEWISH AND AMERICAN IDEALS,
A DOCTOR OF HEBREW LAW,
A LOVER OF HEBREW POETRY,
AND A JEW AFTER IBN GABIROL'S OWN HEART.

CONTENTS

PAGE

Introduction. By ISRAEL DAVIDSON.....	xiii
On Translating Gabirol. By ISRAEL ZANGWILL.	xlv
Text and Translation	
1. At the Dawn שחר אבקשך	2
2. My Soul Shall Declare לך נפשי תספר	3
3. The Messiah שוכב עלי ממות זהב	6
4. Invitation שחר עלה אלי דודי	7
5. Three Things Conspire שלשה נוסדו יחד	8
6. Before My King שעלי אפרשה תמיד למלכי	9
7. Open the Gate שער פתח דודי	10
8. Pour Out Thy Heart שפכי לצור לבך	11
9. Six Years Were Decreed שש נגזרו לצאת	12
10. 'Tis Joy to Me ששוני רב בכ שוכן מעוני	13
11. My Refuge שתי בכ מחסי פחדי וחרדתי	14
12. Ecstasy שאלוני סעיפי התמהים	15
13. I Have Sought Thee Daily שחרתיך בכל שחרי ונשפי	16
14. Humble of Spirit שפל רוח שפל ברך וקומה	17
15. For a Marriage שלחה לבת נדיב	18
16. The Sun שמש כחתן יעטה סות אור	19
17. The Redemption שדודים נדודים לציון תקבץ	20
18. God and Israel שכולה אכולה למה תבכי	22
19. Reassurance שזופה נוופה בשבלת שטופה	25
20. Duologue שביה בת ציון	28
21. Establish Peace אמרה נולה וסורה	30
22. Judgment אכה כפי על רוב אכפי	35
23. Prayer for the Hazzan שואף כמו עבד	37
24. Two Things Have Met שנים נפגשו בי	38
25. For New Year's Day נשמת שאר יעקב	39
26. My Lord and King מלך שדי השוכן רומה	41
27. Blow Ye the Trumpet לאדיר נורא תהלות	43

CONTENTS

	PAGE
28. Let the Isles Rejoice ישמחו איים רבים במרץ	45
29. For the Day of Memorial שוחר טוב יבקש רצון	46
30. God Dwelleth High אל שוכן ברום מעוני	47
31. For Atonement Eve שלח מלאך מליץ	49
32. Lord of the World שמעה אדון עולם	51
33. Lord, What is Man? ה' מה אדם הלא בשר ודם	52
34. The Day of Judgment לשוני חוד חידה	55
35. Lamentation שוגה בחיק ילדות	60
36. The Dwellers in Clay שוכני בתי חומר	61
37. Almighty God שדי אשר יקשיב לדל ויעתר	64
38. The Lord of Heaven שבעה שחקים לא יכלכלוך	65
39. Ask of Me שאלני יפהפיה מה תשאלני	67
40. Forget Thy Affliction שכחי ענותך נושאת כפים	68
41. To My Soul שחי לאל יחידה החכמה	69
42. Look up to Thy Maker שאי עין יחידתי לצורך	70
43. Invocation שרש בנו ישי עד אן תהי נקבר	71
44. Benediction שחק וכל המון זבול	72
45. My Heart Clamours שאל להודות לך לבי	74
46. Arise, O My Rapture שחרים אקראה עורה כבודי	75
47. Passover Psalm מי כמכה עמקות גולה	76
48. O God, My Sun שמשי עלה נא זורח	78
49. The Love of God לך אל חי תכסף יחידתי	80
50. The Royal Crown כתר מלכות	82
Notes on Introduction	125
Notes on Text	137
המקורות ושנויי נוסחאות	187
Technical Payyetic Terms	246
מפתח הפיוטים על סדר הא"ב	247

INTRODUCTION

POETRY, philosophy, and science, apparently three distinct fields of intellectual endeavor, are essentially but three different manifestations of the same spiritual force, which urges man onward to search for the solution of the riddle of existence. Science attacks the problem from the physical side; philosophy grapples with it from the rational, or mental side; poetry tries to penetrate the mystery with its vision.

Poetry need not necessarily reveal itself through the art of versification. The astronomer whose eye sweeps through the vast vacancies of space and whose ear catches the harmony of the spheres, the mathematician who calculates the eons, and the physicist who measures the electron and weighs the sun are indeed greater poets than those who merely compose melodious lines. On the other hand, the great poet, who ascends by the light of the divine fire within him to the heights of Pisgah, whence he may look at life from a higher altitude and see it more complete, more in its totality, often catches in a flash of inspiration that which it takes the scientific investigator years of painstaking labor to discover. The difference between those three

seekers after truth is only in the method. The aim is the same—to penetrate the veil that hides from us the ultimate truth of life.

That none of them has ever succeeded, or is ever likely to succeed, in lifting the veil that shrouds the great mystery, matters not. The effort in itself is of the greatest moment to mankind. The ceaseless striving and unquenchable yearning after the ultimate truth leaves us at least nobler and purer for the attempt. It also matters little to us when the poet or philosopher or investigator lived. Their achievements are ever present, ever exerting their influences. If the law of motion holds good in the physical world, it holds still stronger in the world of ideas. An idea once set in motion will travel onward and onward and will gain in momentum as it proceeds on its course down the ages. The great poet therefore does not live for his own time. His mission is for all times.

The time and place of the poet are, however, of great moment to the poet himself. More than the philosopher and the physicist, is he affected by his surroundings. The soul of the poet is a most delicate instrument, extremely susceptible to everything that comes in contact with it. Like the harp that hung over David's couch, the faintest breath will play a tune upon it. The

coloring of the sunset, the rumbling of the thunder, the perfume of the woods, are all reflected, echoed or exhaled by it. Of no less importance to the poet are his social surroundings. Encouragement is the breath of his nostrils; disparagement, the blasting wind that withers. In an atmosphere of warm sympathy his genius will put forth the finest fruit of his imagination. In an environment of cold criticism his soul will shrink and shrivel up.

With these reflections in view, the personality of Solomon ibn Gabirol becomes doubly interesting. For he was not only a great poet but also a great philosopher. His vision was broad and his penetration keen. He saw further than the ordinary poet and felt deeper than the ordinary philosopher. He even cultivated science in his effort to grapple with the riddle of existence. His genius flourished in an atmosphere of exceptional instability—now warm, now cold; now hostile, now cordial; and this constant change in the condition of his environment is not without its corresponding change in the temper of his poems.

To obtain an adequately complete view of the life of this poet-philosopher it would have been well to step out of the present and, leaping over centuries and bounding over continents, transfer

ourselves to one of those delightful towns of Spain, of nine hundred years ago. It would have been necessary to depict the past with such vivid colors that we could visualize this man of the eleventh century as he lived his daily life, as he feasted or fasted, as he communed with his God or chatted with his neighbor, as he greeted his friends or raged against his enemies, as he pored over his books or roamed in the fields—as he suffered at times and at other times bubbled over with joy. To know him more intimately we should have to enter his private study and watch him work, look over his shoulder and see how he wrote and polished what he wrote, how he passed all problems through the fiery crucible of his brain ere he put them before the world. But to accomplish such a feat one must have abundant material or else possess the magic wand of the poet. I have only a few slender threads with which to weave the story of his life. The biographical material is so scant and, in certain instances, so contradictory that practically all that can be said of him with certainty must be gathered from casual utterances scattered through the multitude of his verses. And, since a poet's verses are often unintelligible until interpreted by the events of his life, we are in danger here of moving in a vicious circle, trying

to make the verses yield up some facts of his life so that these facts, in turn, may help us understand his verses. Under these circumstances, the life of Solomon ibn Gabirol must remain obscure in parts. Still we may succeed in drawing a picture in which the salient features of our poet shall stand out clear and distinct in spite of the shadows of uncertainty here and there.

To begin with, we must deal with the outstanding facts of Gabirol's life. Solomon ibn Gabirol was born in Malaga,¹ a town in the south of Spain, sometime during the period covering the end of 1021 and the beginning of 1022.² His father Judah hailed from Cordova³ whence he is supposed to have emigrated to Malaga during the political upheaval of 1013. As far as we can gather from the poems of his son, he must have been a scholar and a man of considerable repute, for Gabirol often signs himself בִּירְבִי (a sign of distinction for the father) and in one of his poems speaks of him as the "ornament of the world" (עֲדֵי תֵבֵל).⁴ From the conclusion of the same poem in which he speaks of his father's death, we learn that his father must have been the last of his near relations to depart from life. "Enough," he says, "my fears have come true, but my soul will see no further misfortune."⁵ That Solomon ibn Gabirol was left an orphan

early in life may be gathered from another poem in which he says: "Grieved, without mother or father, inexperienced, lonely and poor, I am alone without a brother and without friends, save my own thoughts."⁶ The order of the words "without mother or father" is not required by the meter and we should expect to find the biblical usage of mentioning the father first.⁷ Hence, we may bring this as an additional argument that his mother died first and his father later.⁸ The same verse states also that he had no brothers. It is therefore safe to assume that, when his father died, he was left without kith or kin.

In Malaga he remained only during his childhood. His formative years he spent in Saragossa. For this we have the evidence of Moses ibn Ezra, in his well-known Arabic work "*Al-Muḥaḍarah wal-Muḍhakarrah*" (Discussions and Memoirs).⁹ It is possible that his father migrated to Saragossa and took his son with him, or that, on the death of his father, he was taken by some friend to Saragossa, which was then an important center of Jewish culture. It was the seat of Jonah ibn Ganah, Joseph ibn Ḥasdai and a host of other scholars. It was also the seat of a prominent man by the name of Yekuti'el who would have remained unknown in Jewish history but for the fact that he befriended the

young poet who immortalized him in his poems.¹⁰ Through the kindness of this Maecenas, Gabirol was able to develop his powers without having to trouble about mundane matters.

Who were Gabirol's masters? This question must remain unanswered. Among all his poems there is only one place in which he speaks of himself as a disciple. In his epistolary poem, addressed to R. Nissim of Kairwan, he says: "Men of my counsel, bring greetings to my friend, and may he accept blessing from his disciple."¹¹ This would seem to support the statement of Sa'adya ibn Danan that, when R. Nissim came to Granada to give his daughter in marriage to Joseph, the son of Samuel ha-Nagid, Gabirol was one of his disciples.¹² But aside from the fact that ibn Danan is not quite reliable,¹³ the marriage of R. Nissim's daughter took place in 1049,¹⁴ when Gabirol was at least twenty-seven years of age, which would make it rather improbable that at that age he sat at the feet of any man. We must therefore consider the verse of Gabirol, mentioned above, as a mere poetic compliment. His precocity undoubtedly kept him from regarding anyone as his particular master.

His literary activity began at a remarkably early age. We know of five poems which he composed at the age of sixteen¹⁵ and one of

these,¹⁶ according to the testimony of Sambari,¹⁷ was no less than his versification of the six hundred and thirteen commandments, known as *Azharot*, and it is not unlikely that the *Azharot*, beginning אלהיך אש אוכלה, which are written without meter, were composed at even an earlier date.

Endowed with remarkable gifts, it is no wonder that Gabirol easily acquired all the learning of the age. The only branch of knowledge into which he did not inquire was that of medicine. Again and again he dwells upon his devotion to learning for its own sake:

How can I forsake wisdom,
And the spirit of God has made a covenant between
me and her?

Or how can she forsake me when she is to me like a
mother and I to her as a child of old age? . . .

For my soul has sworn that I rest not until I find the
knowledge of her Maker.¹⁸

Again:

From my youth I labored in the cause of wisdom,
for her goal is pleasant.

She was my sister from my childhood, and of all men
she chose me as her friend.¹⁹

As these two lines occur in a poem which he composed at the age of sixteen, the expression "from my childhood" is significant, pointing to a much earlier period of intellectual activity.

It is also not surprising to find that he was conscious of his powers from the very beginning of his career. It must have produced a spirit of antagonism among his contemporaries to hear a youth of sixteen proclaim himself superior to anyone of his generation. One of his imaginary interlocutors says:

Know that you are unique in your generation.²⁰

And in another poem he says:

I am the Mastersinger and Song is my slave. . . .

Though I am but sixteen, I have the wisdom of a man
of eighty.²¹

This must have sounded to them as vain boasting. We, however, can see that it is not vulgar boasting. It is rather the self-expression of exuberant youth. The lines in which he sets forth his prowess remind one of a young warrior issuing forth to challenge the enemy—Sohrab leaving his tent to fight Rustum—and it is not so much himself that he exalts as the weapons which God has given him.

I search out the secrets of Rhetoric and open the
gates of knowledge and understanding;

I gather stray phrases into strings of thought, and
from scattered words I collect pearls of wisdom. . . .

I penetrate into places closed to all men of under-
standing,

And sing songs that make the soul rejoice and deliver
the heart from sorrow. . . .

My song is the legitimate offspring of poesy—
Theirs the child of harlotry. . . .

My song is as polished as pearls and through it I am
exalted above all men in all times.²²

We who are removed from him by nearly a millennium and know the true merit of his work feel that he did not overestimate himself. He was indeed the greatest poet of his day and one of the few great poets of all times. Even critics like Moses ibn Ezra and Judah al-Ḥarizi, who were removed from him only by one or two generations, felt the same way about him and placed him above all his contemporaries.²³ But his contemporaries evidently did not relish his claims to superiority. Their antagonism soon grew into resentment, and resentment turned into hatred. Their hatred, in turn, only roused his anger and brought forth such caustic lines as the following:

I am filled with wrath when I behold fools parading
as wise men. . . .

They deem their song superior to mine whereas they
do not even understand it. . . .

Tiny little ants that they are, they venture to compare
themselves with me.²⁴

He certainly understood the gentle art of making enemies. Moses ibn Ezra says of him: "Although he was a philosopher as far as his intellectual attainments were concerned, yet his

anger always got the better of his understanding. He was unable to control his temper and was easily led to ridicule great men and subject them to contempt in his writings."²⁵ In fact, he himself admits this weakness on his part:

When my anger is roused,
The heavens rumble with my thunder. . . .
I am not like the man who speaks mellow words and
bows and scrapes in humility.²⁶

Again, in reproaching a friend, who proved false to him, he boldly tells him that while he humbles himself to his friends it is by no means because of his inferiority. He proclaims his own value in no doubtful terms:

My light is diffused through the world,
It has reached the confines of Shinar and Elam. . . .
Yet I am dirt beneath the feet of my true friends,
Dust to those who keep faith with me. . . .
But to my enemies I am a sky raining fire upon their
heads.
They can sooner reach the sky with a ladder than they
can reach me. . . .
Now that you have failed me I untie the bonds of
friendship;
I blot thy name from my speech, and will never stoop
to mention it again.²⁷

In an age when the execution of a happy couplet was considered an achievement, when literary quarrels were taken seriously, such lines as the above were bound to bring trouble to their

author. As long as Yekutiel lived, Gabirol's enemies were unable to harm him, but when, in 1039, Yekutiel himself fell at the hands of his political enemies, Gabirol was at the mercy of his opponents. They certainly could not fight him with his own weapons, but they embittered his life to such an extent that he had to leave Saragossa. In the poem with which he took leave of this city he says:

My dwelling is amongst ostriches,
Among the crooked and the fools who think they are
very wise. . . .

They are a people whose fathers I would disdain to
set with the dogs of my flock. . . .

Woe unto knowledge, woe to me

In the midst of such a people do I dwell.²⁸

But in spite of all his difficulties, his literary activity went on apace and one masterpiece after another issued from his pen. Allusion has already been made to the poems which he composed at the age of sixteen. During that early period in his life he also wrote the various panegyrics on Yekutiel,²⁹ since the latter died before Gabirol was eighteen. At the age of nineteen he composed a poem of four hundred verses in which he set forth the rules of Hebrew grammar.³⁰ In 1045, before he left Saragossa, while still in the early twenties, he completed his Arabic work on the "Improvement of the

Moral Qualities.”³¹ Graetz justly assumes that in depicting certain evil traits of character, he had in mind some members of the Saragossa community and that his characterization was so bold that it drew upon him the bitter enmity of these people.³² Likewise, I do not think it far-fetched to assume that Moses the Miser, against whom he indited his famous satire *ככלות יני*, was a native of Saragossa and that this Miser was one of those instrumental in bringing about Gabirol’s departure from the city where he had spent his youth. We do not know when he completed his collection of Proverbs, “The Choice of Pearls,” and his philosophic work, “The Source of Life.” Nor can we give any definite dates for most of his poems. These extended over the whole of his life, and even if we hold to the opinion that he lived as late as 1069 or 1070, he lived his life fully to produce, in the short space of forty-seven years, over three hundred poetic compositions besides works on philosophy and ethics.

His productivity may have been enhanced by the fact that he never had to engage in practical occupations. As Ḥarizi puts it, he was one of the few fortunate who sold their pearls at high prices.³³ When Yekutiel died, Samuel ha-Nagid took up his cause, and while we frequently hear

Gabirol complaining of ill-fortune, it is not unsafe to assume that his complaints have no reference to material want. It is rather his ill-health and the fickleness of friends that he has in mind. Thus, he was free to devote all his energies to his literary pursuits. Another fact that may have contributed to his large literary productivity was that he had no one dependent upon him. It is quite safe to assume that he never married. Nay, he boasts that he never loved. "Behold," he says, "I have spent my life in search after truth while others have wasted their substance on love."³⁴ He had no other passion in life but the passion for wisdom and truth. His sole ambition was to study and enjoy the friendship of great men.³⁵ That he realized his ambition cannot be doubted, for he certainly numbered among his friends and admirers the most exalted personages of his time, and his search after knowledge resulted in the production of literary monuments that have withstood the currents of a millennium and will undoubtedly remain on their high pedestal for ages to come.

Of his life outside of his studies very little can be said. Even the date of his death is a much mooted question. There is a brilliant array of counsel on each side. Dukes, Stein-

schneider, Neubauer, and Kaufmann are inclined to consider the statements of Moses ibn Ezra and Ḥarizi as authentic that Gabirol died before he reached his thirtieth year. On the other hand, Munk, Geiger, Graetz, and Sachs³⁶ hold that he lived at least as late as 1069 or 1070, which would bring his age to about forty-seven or forty-eight years. I feel that the arguments on both sides are equally balanced and that a decision must be reserved. We must wait for further evidence.³⁷

Gabirol's literary activity may be classified under the following headings: Biblical Exegesis, Grammar, Philosophy and Ethics, and Poetry. That he actually wrote a commentary on the Bible is doubtful, but there are indications that he did not neglect the Bible entirely. Abraham ibn Ezra cites him on three occasions in his commentary on the Pentateuch, once in his commentary on Isaiah, twice in his commentary on Psalms, and once in his commentary on Daniel.³⁸ All these instances, however, are examples of the allegorical method of interpretation, and it is possible that they were taken from some philosophical work of Gabirol or from some special work on the subject of biblical allegory. In fact we have two citations from Gabirol in David Kimḥi's commentary on Psalms (37-8,

23) which are taken from his ethical work.³⁹ But the biblical illustrations in which this very work on ethics abounds lend countenance to the suggestion that Gabirol also engaged in biblical exegesis.

Of his work in the field of Hebrew philology we happily possess more tangible proof in the poem on Hebrew Grammar alluded to above, of which Abraham ibn Ezra speaks in the highest terms of praise.⁴⁰ Unfortunately, only about one-fourth of the four hundred verses of this poem has come down to us. Already in the time of R. Solomon Parḥon, in the twelfth century, the remainder of this poem had been lost,⁴¹ and the greater part of the fragment before us is given to remarks of a general nature. Still, even this fragment is sufficient to show that he was a master of the subject.⁴² We may look askance at compositions of this sort, but we must remember that, in the days of Gabirol, the art of versification was not limited to emotional subjects. Law, medicine, and even mathematics were considered legitimate themes for the poet. And, in this particular instance, Gabirol seems to have sensed the incongruity between the theme and the form and justified himself by saying that he used the poetic form so that it may be more easily remembered.⁴³

The introductory part of this poem has a special interest for us. His plaintive lines on the neglect of the study of Hebrew seem to fit our own times even more than his:

I know that the holy tongue has languished among
them, nay, almost perished.

Their language is foreign to the Hebrew, strange to
the Jewish speech;

Half of them speak the language of Edom and half
in obscure Kedar-tongue hold discourse. . . .

They know not the prophets, they know not the Book,
How then should they read secular writings? . . . .

The Lord will call you to account, O remnant of Jacob,
for forsaking the most chosen of languages. . . .

Is it fit that a mistress become a maid-servant, wait-
ing upon the concubine?

Woe unto her who does not tend her own vineyard
but nurses the vineyards of others.⁴⁴

Gabirol's more arduous labors, however, lay in the field of philosophy and ethics for which he, in common with his contemporaries, employed Arabic, the language of the country. And here it must be pointed out, first of all, that what has come down to us of Gabirol's philosophical works represents but a small part of his labors in this field. To Senior Sachs we are indebted for a more exact knowledge of Gabirol's philosophical activities. In a most ingenious as well as convincing manner, Sachs showed that a number of pseudepigraphic compositions,

ascribed to King Solomon, really belonged to Solomon ibn Gabirol. This is the story of his discovery: Johanan Allemano, the teacher of Pico della Mirandola (fifteenth century), in the introduction to his commentary on the Song of Songs,⁴⁵ wherein he collected all sorts of compositions, ascribed to King Solomon, cites in the name of an Arabic philosopher, Abu Aflah, an older contemporary of Maimonides, seventeen philosophical essays under the title "Essays of King Solomon, the Jew."⁴⁶ In the name of Apollonius, Allemano cites also four other compositions⁴⁷ ascribed to King Solomon, making twenty-one compositions in all. Sachs showed that "King Solomon, the Jew" was none other than Solomon ben Judah ibn Gabirol.⁴⁸ How this poor poet was elevated to a kingdom was very simple. Gabirol was often called The Malagan, after his native city, Malaga. In fact, he occasionally signed himself so in the acrostics of his poems.⁴⁹ In Arabic this appellation would be written **אלמלאך** or **אלמלאך** which is but one step from **אל מלך**, the king. In this way Gabirol was elevated to the throne and was lost to us. Sachs also pointed out that two of the works cited by Allemano are no other than his "Improvement of the Moral Qualities" and the "Choice of Pearls" under different titles.⁵⁰ Nor

does this opinion rest on mere ingenious conjecture. Gabirol himself remarks in one of his poems that he had written twenty books,⁵¹ a number borne out by the titles cited by Allemanno.

Unfortunately nothing but the titles of these books and essays has come down to us, and our estimate of Gabirol as a philosopher must rest only on two of his works which have survived the ravages of time. Even of these two, the larger and more important one exists no longer in the original and is to be studied only in a Latin version, and in an eclectic Hebrew translation. We have seen how Gabirol travelled down the ages under the disguise of King Solomon, we shall now see that Fate cloaked him also with other disguises. The "Source of Life," his chief work in philosophy, was translated from the Arabic into the Latin in the middle of the twelfth century by Dominicus Gundissalvus, archdeacon of Segovia, with the assistance of a converted Jewish physician, Ibn Daud, afterwards called Johannes Hispalensis. Henceforth, the *Fons Vitae*, as it is called in Latin, became a work to be reckoned with in the world of scholasticism. And just "as Ibn Sina was corrupted by the Latin writers into Avicena and Ibn Roshd into Averroes, so Ibn Gabirol became, in turn, Avencebrol, Avicembron, Avicebron; and the

scholastics who fought about his philosophy had no idea he was a Jew and celebrated as a writer of religious hymns used in the Synagogue."⁵² The reason for this confusion is inherent in the work itself. "Gabirol nowhere betrays his Judaism in the *Fons Vitae*. He never quotes a Biblical verse or a Talmudic dictum. . . . The treatise is purely speculative."⁵³ And so, for centuries, Gabirol marched through the philosophic schools of Mediaeval Europe, some taking him for a Christian and some for a Mohammedan, none suspecting that he was a Jew. It was on November 12, 1846, that the learned world was startled by the announcement of Solomon Munk, in the *Literaturblatt des Orients* that the well-known scholastic Avicbron was identical with the still better known Solomon ibn Gabirol.

The details of this discovery need not be gone into again, nor can I enter here on a learned disquisition on all the various problems connected with the *Fons Vitae*. Such investigation must be left to men who have devoted their lives to this field of research. For quite different reasons Gabirol's other philosophic works need likewise not detain us long. The "Improvement of the Moral Qualities" is a meritorious work, but far from epoch-making, and the "Choice of Pearls," which may be grouped in this class,

lays no claim to originality.⁵⁴ All that may be claimed for Gabirol in connection with this work is that in the collecting and arranging of the proverbs he showed a fine sense of discrimination and a fair skill of classification. On the other hand, I regard it as my special privilege to glean from Gabirol's poetic compositions whatsoever bears upon his philosophy. This is the *לקט שכחה ופאה*, the poor man's portion of the harvest in the field of philosophic research to which I am justly entitled.

While a philosophic strain may be detected in many of Gabirol's poems, we, on our part, need dwell here only on a few of them—those in which the philosophic note is more strongly pronounced and which may really be regarded as philosophic thoughts expressed in the measured cadences of verse rather than poetic reflections with a philosophic coloring.

The first stanza of a *Piyyuṭ* recited in the *Musaf* service of the New Year, according to the Sephardic ritual, begins:

He who dwelleth forever, exalted is He alone from
of yore.

Solitary in His royal grandeur is He, and there is none
by His side.

From the light in which He is cloaked He fashioned
the universe

In the manner of the three sealed books.⁵⁵

Here we see Gabirol giving expression to the fundamental principle of Jewish philosophy—that God is the first cause, and that to Him the conception of time and place does not apply. Furthermore, the universe is but an emanation of God. What he meant by the last phrase, “in the manner of the three sealed books,” becomes clear in the light of one of his remarks in the “Source of Life”: “The active Will of God is analogous to the Scribe; the Form resulting from the action of the Will upon Matter can be compared to the Script, while Matter is analogous to the tablet upon which the writing is engraved.”⁵⁶ By שלשה ספרים, therefore, he does not mean literally three books, but the threefold etymological conception that may be attributed to the letters ס-פ-ר, namely סופר, טפור, and ספר. In other words, the three entities which are accountable for the creation of the universe, namely, Will, Form, and Matter, may be compared to the three agencies involved in the writing of a book, the Scribe, Script, and Scroll, an idea which Gabirol very likely borrowed from the *Sefer Yezirah*.⁵⁷

The influence of the *Sefer Yezirah* is even more evident in the remaining stanzas of this poem where he speaks of the ten *Sefirot*, the *'En Sof*, and the twenty-two letters of the al-

phabet. In fact, the poem gives the impression of being little more than a versification of the *Sefer Yezirah*.

In another poem, for a long time known only through a quotation in Ibn Daud's *Emunah Ramah*⁵⁸ and for the first time edited by Senior Sachs⁵⁹ and further elucidated by David Kaufmann,⁶⁰ Gabirol sums up his theory of Matter in two lines. Matter, according to him, is an emanation of God. But as long as it is without form, it has only a pseudo-existence; therefore, in order to make its existence real, Matter strives after form as one friend longs for another. This idea is put in the following two verses:

חכמים אמרו כי סוד היות-כל למען כל אשר הכל בידו
והוא נכסף לשומו יש כמוריש כמו חושק אשר נכסף לדורו.
This may be rendered freely as follows:

The wise men have said that the origin of all material existence lies in the All-embracing-One who has everything in His hand.

Like the lover seeking after the beloved, so does Matter long after the Form, that its semblance of existence (כמוריש) may be turned into real existence (יש).

The longest philosophic poem, however, is the well-known "Royal Crown." In it Gabirol gives expression to his philosophic ideas in a clear and lucid style.

It is simple in its grandeur and all-embracing in its simplicity. As Gabirol himself has said, in the introductory couplet to this hymn, "The wondrous ways of God inspired this song of praise that it may help mankind find the path of right and worth."

It is difficult to say which is to be admired the more—the exquisite beauty of expression or the great depth of thought. He is a consummate master of both. Indeed, we must agree with the poet that of all his hymns this is the "Royal Crown".

We may now turn our attention to the other poems of Gabirol and endeavor to estimate his achievements as a poet, pure and simple. From Moses ibn Ezra and Judah Harizi, themselves no mean poets, to the literary critics of the present time, all agree that Gabirol has reached the pinnacle of the Hebrew Parnassus, and it is no mean testimonial to have lived in the hearts of men for nearly a thousand years. There must be something perennial in him to have survived the turbulent torrents of taste and the shifting currents of opinion through which Jewish culture has passed since the golden days of the Spanish period. There must be that in his poetry which makes a permanent appeal to the emotions, aspirations and passions of mankind.

It is not the style alone, it is not the skill in versification alone—it must be something elemental, something that touches the spring of human nature, human suffering, human exultation, which makes his poetry as inspiring to-day as it was nine centuries ago. His real greatness lies in his religious poems. Matthew Arnold has somewhere remarked that mankind will discover more and more that we have to turn to poetry to interpret life for us, to console us, to sustain us. And this is exactly what we find in Gabirol's religious lyrics. Sometimes he touches our heart-strings and plays upon them the melody of eternal hope. Sometimes he lays bare the wounded heart of Israel and lets the sacred fountain of consolation play upon it a stream of healing waters that soothe and sustain, and sometimes the agony of his people stabs his soul so deep that he raises a piercing cry to heaven and we feel that in him we have a pleader whose voice must be heard. He brings us nearer to God, and we feel that we have a Father in heaven.

But while the religious poems of Gabirol are as fresh and full of meaning to-day as they were when they were first written down, his secular poems are at times difficult to understand. By reason of the fact that we are far removed from the life of that period, these poems do not appeal

to us as strongly as they did to Gabirol's contemporaries. We are no longer able to grasp fully the allusions and metaphors because they were, in a great measure, borrowed from the Arabic. In our estimate of these compositions, therefore, we must fall back for a true judgment upon the opinions of the mediaeval critics who were better able to appreciate them.

Moses ibn Ezra, in the afore-mentioned Arabic work, says:

Younger though he was than his contemporaries, he surpassed them in the art of expression, although, in a general way, they were distinguished for their language which was choice and full of sweetness. While they may have differed in the order of merit, they all ranked alike for the beauty of their style and charm of expression. But Abu Ayyub was an accomplished author and an eloquent writer who made himself master of that which poetry considers its aim. He attained the end in view and reached the goal. In his writings he used the finest figures of speech, imitating the modern Arabic poets. He was called the Knight of Style and the Master of Verse because of the polish of his style, the fluency of his expression and the charm of the subjects which he treated. All eyes were directed to him and everyone pointed to him with admiration. It was he who first opened the door of prosody to Jewish poets, and those who entered after him upon the same road made their fabric from his material. . . . In his poetry he embodied ideas which were based upon the laws of the Torah and were in harmony with tradition.⁶²

In a more facetious style, Harizi, in the chapter on the poets of Spain written in rhymed prose, says:

Before the Song of Solomon, the Small—all great poets in our estimation fall. Since the cradle of Hebrew speech—none did ever his station reach. With unusual gifts dowered—he above his generation towered. Though dubbed small, he surpassed them all. He alone to Parnassus' pinnacle did ascend—the wisdom of the Muses to comprehend. Art claimed him as her first-born—and with a scarlet thread did his arm adorn. All the poets that before him sang—like the wind upon the void their voices rang. None like him has since arrived—no matter how much they may have strived. He is the master of them all—and they in his footsteps fall. The Lord anointed him his nation's King of Songs—and his verse is the Song of Songs. Even great poets find it hard—to grasp the meaning of this bard. For his style is too profound—its depth none can sound.⁶³

The verdict of these two critics may be accepted without reservation, and if some of the poems do not seem quite clear to us we must, with Harizi, ascribe it not to Gabirol's ambiguity of style but to our shortcoming; our inability to fathom the depth of meaning.

In the history of Hebrew poetry in Spain Gabirol belongs to the third period. Begun by Menahem ben Saruḡ and Dunash ibn Labraṭ and

continued by their disciples, Isaac ben Kapron, Isaac ibn Gikatillah, Jehudi ben Sheshet and others, such as Joseph ibn Abitur and Isaac ben Saul of Lucena — Hebrew poetry in Spain had reached its highest form of development in the age of Samuel Ha-Nagid, the older contemporary of Ibn Gabirol. When Gabirol came upon the scene, there was already a well-established literary tradition, both in secular as well as religious poetry; still, because he brought the art of Hebrew poetry to perfection, we may, with Moses ibn Ezra and Harizi, regard him as the founder of a new school. He surpassed his contemporaries not only by the quality of his compositions but also by their quantity. He wrote upward of three hundred poems, half of them secular and half religious, besides the "Royal Crown" and the "Azharot" each of which would make a little volume by itself. His secular poems are mostly of a personal nature; his religious compositions cover nearly all religious occasions of the year. If in the technique of his secular poetry, he was the path-finder of his generation, in the structure of his religious poems, he followed the trodden path. In his secular poetry he showed the influence of Arabic culture; in his religious poems he displayed a wide acquaintance with Jewish learning. One can easily see from

them that he was well versed in the Talmud and Midrash.

The fate which befell his poems, both secular and religious, is that common to all our mediaeval classics. With the exception of the "Royal Crown" and the "Azharot," which are well known, his religious poems are scattered in scores of rituals, some of them so rare that they are as inaccessible as manuscripts, while his secular poems are thus far so badly edited that they are virtually as if they had never seen the light of day.

In 1858 Leopold Dukes published a volume of Gabirol's secular poems which he gathered from manuscripts in Oxford, Parma, and Vienna.⁶⁴ With the exception of two poems which were in the possession of Carmoly, and to which Dukes evidently had no access, this volume, though containing only sixty-nine poems, represented almost all that was then known of Gabirol's secular poetry.⁶⁵ Ten years later, in 1868, Senior Sachs made an attempt to gather and elucidate the religious poetry of Gabirol.⁶⁶ But his method of elucidation was so comprehensive that a work of one hundred and sixty-seven pages contained only twenty-nine poems, most of them very short.

Neither Dukes nor Sachs made any reference

to having seen a complete, independent Diwan of Gabirol's poems. Steinschneider's list of sixty-five poems is based on the Oxford MS. *מחנה הנשאר*, which is only an appendix to the Diwan of Judah Ha-Levi (*מחנה יהודה*), and contains the compositions of many other poets;⁶⁷ while Luzzatto, who began to make a list of Gabirol's poems, likewise made no mention of any special collection.⁶⁸

The first intimation of the existence of a Gabirol Diwan was given by Harkavy in the prefatory note to four poems of Gabirol published by him in 1893,⁶⁹ although he did not emphasize this point. Then came the list of one hundred and fourteen poems published by Neubauer⁷⁰ from a Genizah manuscript which seems to have been originally an index to a Diwan of Gabirol.⁷¹ Further proof that the poems of Gabirol were at one time gathered into a Diwan has been furnished by the thirty-three leaves from the Genizah in the possession of E. N. Adler. This fragment, which has been identified and edited by Brody,⁷² contains the greater part of thirty-four poems of Gabirol,⁷³ thirteen of which had been entirely lost to us.⁷⁴ And in 1913 I was so fortunate as to discover in the Taylor-Schechter collection a fragment of a Diwan which furnishes additional and conclusive evidence that

the poems of Gabirol had at one time been gathered in a complete collection.⁷⁵

But no one can expect that such a collection will some day turn up in its original completeness. The most we may look forward to is to find a leaf here and a leaf there.⁷⁶

It is, therefore, meet and proper that we undertake the task anew, and gather all the poetic compositions of Gabirol together, irrespective of any similar effort that was made in the past. Such, in fact, is the plan of the edition of Gabirol contemplated for the Classics Series which this volume inaugurates. The edition under consideration will contain upward of three hundred compositions, gathered from printed as well as manuscript sources. And while it is not impossible that even in this large collection one or more poems have been overlooked, it may be said, with some degree of satisfaction, that it will contain the largest number of compositions ever recorded under the name of Gabirol. Luzatto's list (*Ozar Tob*, 1880, pp. 69-73), hitherto the largest known, enumerated only 134 religious hymns, whereas the edition contemplated will contain about 175 religious and 146 secular poems. This complete collection of Gabirol's poetry may indeed serve as a fitting mausoleum on his grave, as a lasting monument of his great

personality, a monument built not out of common brick and mortar but out of the treasures which he left behind him. His lyrics may indeed become a sanctuary to which the weary at heart will turn for consolation, the troubled in mind for guidance, and all who love the beautiful for the participation of that which is a joy for ever.

ISRAEL DAVIDSON

ON TRANSLATING GABIROL

I

In his well-known "Romanzero" the greatest modern poet of Jewish birth, Heinrich Heine, satirizing the ignorance of Hebrew literature, wrote—I cite an early translation of my own which preserves the metre of the original—

Jewish girls of wealth and fashion,
Future mothers of free burghers,
Culling all the latest knowledge
In the dearest Paris *pensions*,

Know by heart the names of mummies,
All the stuffed Egyptian Pharaohs,
Merovingian shadow-monarchs
Whose perukes were yet unpowdered,

Also pig-tailed Kings of China,
Porcelain-pagoda princes,
Pat from tongue it all comes tripping.
Clever girls! But oh, good heavens!

Should you ask about the famous
Names that formed the golden triad
Of our Jewish constellation,
Our Arabic-Spanish singers,

These three stars if you should ask of,
Our Jehuda ben Halevi,
Or our Solomon Gabirol,
Or our Moses Ibn Ezra,

Should you bring up names of that sort,
Then with large eyes will regard you
All the girls, the pretty darlings,
Dumb-struck, mud-stuck, disconcerted.

Later in the same poem, Ibn Gabirol is singled out as the thinker among poets, and the poet for thinkers; and finally our eleventh-century singer is compared to that troubadour, that mediæval nightingale, who delicately in the dusk of the Dark Ages sang "The Romance of the Rose." Gabirol, says Heine, is the nightingale of piety, the consecrated Minnesinger whose rose was God.

II

The present volume of translations from this rare singer of the Ghetto limits itself to such of his poems as have been incorporated in or designed for the liturgy of the Synagogue, though it is far from exhausting even these. But Gabirol is not exclusively a devotional poet.

All the arts began with religion, and in Gabirol we catch sight of Hebrew poetry in its period of transition when it was passing from a purely

devotional to a secular character. Even the devotional begins to root itself not in tradition but in the individual experience. In a remarkable poem beginning "Three witnesses have I," Gabirol speaks of the starry world without and the moral law within almost with the modern cosmic mysticism of a Kant or a Wordsworth. There is thus a double movement by which the devotional is freeing itself from the hypnotism of the Biblical and liturgical *Anschaung* and taking on a personal quality, while at the same time the subject-matter is enlarging itself with elegies, epigrams, and Horatian epistles. Gabirol's Hiawatha-like jingle on the meanness of his host who failed to give him wine—

"May the man, his son or daughter
Be for ever doomed to water!"

—is sometimes cited as the first secular lyric in Hebrew poetry; but although this is not accurate, little that is prior has been preserved except versified mnemonics about the calendar, or grammar, and verse of a gnomic if not a pious character. While the Bible itself is full of matchless poetry, both primitive and cultured, the purely profane element was so discountenanced in this thesaurus of national

literature that "the Song of Solomon" slipped in only as a religious allegory, "Ecclesiastes" scraped through under the ægis of Solomon, while "Job" was ascribed to Moses. And this tendency to make Hebrew literature synonymous with sacred literature was aggravated by the limitations of Jewish life in the Diaspora, whose sole organ of common consciousness was the Synagogue with its holy lore.

The Jew, living as a "Son of the Law," and continuing to live only *because* he was a "Son of the Law," did not readily develop a lay literature. Life circled round the Bible. And Torah, not wine, woman, or song, was the poet's expected theme. Luther's trio of themes came along more copiously in Moses Ibn Ezra and Judah ha-Levi; in al-Ḥarizi we get a semi-burlesque Hudibras method, modelled on the *Makamat* of Ḥariri, and in our own day this evolution from liturgical literature has reached its climax in the nature-poetry of a Jacob Cohen, the sensuous strains of a Shneor or the massive bitterness of a Byalik.

But in the Spanish-Hebrew period we see the poet, like some tropical lung-fish that can breathe either in air or water, moving equally between the sacred and the profane. Gabirol is the first Hebrew poet to use the secular image of

the Muse, which he figures as a dove, white as a lily of Sharon, with golden wings and a bell-like voice. He is the first to paint the sunset or the autumn, and in a Shelley-like image to show us Night spreading her wings over the tired Day. And he is the first Hebrew poet to handle philosophy.

If he is not also the first to handle rhyme, he is the first great singer to cramp himself with that exhilarating restriction. Rhyme was not an element of Hebrew poetry at its Biblical period. And as Joseph Jacobs has pointed out, Hebrew lends itself less freely to rhyme than Arabic, having fewer of those primitive inflections which smooth the poet's path, with the result that much of Hebrew rhyming is in *o* or *im* or *os* in damnable iteration. 'Rhyme,' to quote from my book, *The Voice of Jerusalem*, 'was not introduced into Hebrew poetry before the seventh century, when it appears in the Piyutim of Yannai. Milton calls rhyme "that barbarous invention to set off lame metre"; but there was not even metre in Hebrew then. That was not brought in till three centuries later, by Dunash ibn Labrat, a young poet of Bagdad origin, who probably picked it up from the Fez poets. "Such a thing hath hitherto been unknown in Israel," said Saadia, the great Gaon

of Sura, when Dunash showed him Hebrew jiggling to Arab measures.'

Without rhyme or metre, what was it that constituted Hebrew poetry? Some say parallelism. But even parallelism was not an indispensable element. The only indispensable element of Hebrew poetry was accent. In short what we now call free verse is closest to the old Hebrew form of expression. Sincerity, not art, is the first quest of the young poet of to-day. Art was never in the thought of a Biblical singer, so consumed was he by sincerity. And thus in free verse do the ends of the ages meet.

But Gabirol cumbers himself both with rhyme and metre, for he is almost Swinburnian in his technical mastery, in his power of dancing in fetters—witness the amazing virtuosity of his versified Hebrew grammar. I have made no effort to follow his exact verse-schemes, well content if I could get an analogous effect by the use of English measures appropriate to his theme. To translate him into bare prose seems to me the only license unpermissible, for poetry is largely verbal enchantment, and to leave out the singing element is to falsify the original even more badly than by mistranslation. But the effort to reproduce this singing element literally, especially the effort to render the exact Hebrew

rhyme-scheme, would equally conduce to falsification. Butler shrewdly pointed out in "Hudibras" that

"Rhyme the rudder is of verses
By which like ships they steer their courses."

Even if Gabirol himself never had to deviate from his meaning or from lucidity to steer round rhyming point, it is almost impossible for translators not to tack or divagate, with the result that many versified versions of Hebrew poetry are so padded out for rhyme's sake as occasionally to conceal altogether the structure of the original. I do not suppose I have always escaped this reef, but only in one poem—"Benediction"—have I permitted myself any marked expansion of the theme, and here the original seemed to be swelling gloriously with the implied but unsaid.

III

In translating the *Keter Malkut*, I have regarded a rhyme-scheme as apt to mislead me from my original. It is noteworthy that in this his greatest poem, Gabirol, though he conserves rhyme largely, throws over the jingle of a fixed metre, as if to give sincerity and spontaneous-

ness freer scope. It is as loose as the Arabic *Makamat*, and each stanza being a law to itself, the poet can follow the ebb and flow of his mood, trammelled only by the need of rhyme. If, then, I rid him of his last fetters, I bring back his poem to a truer Hebraism.

It will be a great proof of Gabirol's domination of rhyme if, when stripped of it, he is seen to have kept his meaning undistorted by it, and to recall at times the great note of his Old Testament predecessors. For, trammelled by neither rhyme nor metre, and aiming only at this Old Testament simplicity, I have escaped all temptation to eke out the poet's plain meaning. You might use me as a crib. And where Gabirol—as so often—is quoting, I have generally adopted the ultra-accurate version of the Bible which we owe to the Jewish scholars of America.

This trick of quotation, which is almost, though not quite, unknown in other poetic literature—even Wordsworth uses it—may puzzle a hearer unfamiliar with neo-Hebrew poetry. It is not like our own decaying practice of classical or of Shakespearean quotation, a mere illumination of the argument, nor is it that rich literary allusiveness of a Hazlitt or a Lamb; it rests upon the Bible almost as on a foundation, to the cramping and even the distorting of the poet's

own vision. To the mediaeval Jew the quotation with which Gabirol closed every stanza of his *Keter Malkut* seemed only an additional beauty. The Bible, regarded as a uniform whole, everywhere inspired and inspiring, about which you could move *per saltum*, skipping from Genesis to Micah, or from Job to Chronicles, was "familiar in our mouths as household words." And this familiarity bred not contempt but enhanced delight. The quotation seemed to form the climax up to which the whole stanza was built, and the more unexpected the application, or rather the misapplication, and the more it was applied to a context or a category of ideas with which it had originally no connection, the more *double entendre*, so to speak, the greater the pleasure, as at a crowning stroke of wit. It is as if *Punch* speaking of Joseph Chamberlain should say "a generation arose that knew not Joseph." This sort of punning, legitimate enough in a *Hudibras*-like work such as al-Ḥarizi's *Tahkemoni*, becomes grotesque in a poem of the sublimity of the *Keter Malkut*, and it reaches its acme of bad taste when "that white bright spot" mentioned in the Levitical diagnosis of leprosy is used as an image of the moon—Shelley's "orbèd maiden with white fire laden."

It says much for Gabirol's genius that despite

the familiarity with every nook and cranny of the Old Testament, which his quotations evince, he was yet able to add so much of his own to these second-hand thoughts, and to keep such a personal vision of the universe.

These quotations cannot, of course, be eliminated from my version. But there is one last feature of Gabirol's poetry which I have had to disregard—the alphabetical acrostic. An English book in my possession, called "Literary Frivolities," not unjustifiably includes acrostic verses among them. I fear that Gabirol's acrostical frivolity cannot be attributed, like his rhymes, to the Arab environment, for it seems pan-Semitic, being found in Babylonian, Samaritan and Syrian literature, as well as in copious and curious passages of the Old Testament, notably Psalm CXIX and the first four chapters of Lamentations.

I remember, in the remote period of my courtship, composing, with possibly hereditary Semitism, a sonnet on my future wife, the first letters of each line forming her name. She was much touched by the contents of the poem till I proudly pointed out the acrostic, when her emotion changed to disgust. She could not realize that a genuine feeling could be expressed with such ingenuity. A similar suspicion haunts us

when we read the mediaeval Hebrew poems that run from Aleph to Tav, or—worse still—ostentate the author's name. It is fortunate that in my love-poem I at least put the lady's name and not my own. Yet that is what Gabirol is always doing, though the object of his love is God. There is a whole sheaf of poems by him with the acrostic "*Shlomoh*" or "*Ani Shlomoh*" (like "Here we are again"), sometimes modestly varied by "*Shlomoh ha-Katon*" ("Solomon the Small").

And yet all art consists in conquering the material difficulties of the medium. Just as Michael Angelo in the Sistine Chapel succeeded in expressing the noble poetry of creation, though he had to do it on the ceiling, and paint awkwardly upwards, so Gabirol, like Swinburne, has triumphed over the limitations set by his own pride of craftsmanship. Consider only that spiritual gem, "At the Dawn," which nobody would guess was in the original a Solomonian acrostic.

It is now in the New Year's Service, and who shall deny its right to that pride of place, even though the familiar *Shlomoh* skips from stanza to stanza? A similar triumph was won in the sixteenth century by the author of *Lechah Dodi*, which, despite its inclusion of Solomon ha-Levi's name and its intricate rhyme-scheme, has been translated into German by Herder and Heine,

and is characterized by Schechter as "perhaps one of the finest pieces of religious poetry in existence." This Poetry of Ingenuity, with its quotations, acrostics and over-rhymings, of which Kalir was the greatest exemplar, though not the initiator, has been aptly compared by Rabbi Cohen of Sydney to the "Emblem" poetry in the seventeenth century English literature, the wings, cups, harps and crosses into which true poets like Quarles, Wither and George Herbert fashioned their verses.

Fortunately the *Keter Malkut* is singularly free from Gabirol's acrostical ingenuity. He falls into it only with his *Ashamnu Bagadnu*—that alphabetical confession of Sin which is the poet's sole sin against sincerity of art. And yet there is something to be said for the effect of completeness which the poet aimed at by sinning his sin with an *Aleph*, and a *Beth*, till sin exhausted itself in the *ultima Thule* of the *Tav*. It has been alleged that the acrostic in the Psalms was designed to aid the worshipper's memory in the days before prayer-books. I am more inclined to regard it as inspired by this same desire to express completeness—what was the object of the alliteration of the *Echah* but to express the totality of desolation? Compare, too, the alphabetical *Piyyutim* which render the greatness of

God. But whether the justification be æsthetic or mnemonic, Gabirol's confessional in the *Keter Malkut* may plead either ground.

IV

As the astronomic portions of the *Keter Malkut* seem to be omitted, as if in shame, from modern German versions of the poem, it may be as well to set its science in its historic perspective. Gabirol was a contemporary and fellow-countryman of the Cid, Spain's national hero. Born about 1020, the astronomy he absorbed in Saragossa was the astronomy of the eleventh century. And Copernicus did not publish his system till the middle of the sixteenth. Dante in the thirteenth century gives us in his *Convito* Ten Heavens, each symbolizing a branch of study, and the last corresponding to the Divine Science, Theology. These Ten Heavens reappear in his *Paradiso*, nine revolving round the earth, with a fixed all-encircling Empyrean. Gabirol's chart of the celestial vault is of the same order as the Tuscan poet's, and his poetry in its æsthetic aspect is as little affected by the inaccuracy of his astronomy—if indeed in these days of Einstein there is anything but a relative inaccuracy.

Maimonides, born half-way between Gabirol and Dante, in his introduction to the Mishnah

Tractate *Zera'im*, remarks on the astonishment of the ignorant on learning that the sun, which appears to them as a small flat sphere, is a round body one hundred and sixty-six and three-eighths times greater than the earth, and the philosopher himself is amazed at the unerring science which can calculate celestial dimensions even to a three-eighths. We now believe that "unerring science" was wrong by considerably over a million; not unlike a modern Chancellor of the Exchequer. But the religious emotion which the poet desires to evoke by his figures is as little impaired by such errors as the beauty of his poetry: on the contrary the emotion is augmented by our enhanced sense of the vastness and mystery of the universe. If a sun, one hundred and seventy times as large as the earth sufficed to arouse Gabirol's cosmic rapture, how much more overwhelming is a sun over a million and a quarter times the volume of the globe that holds our petty fortunes, a sun down one of whose rifts, as a Royal Society lecturer said the other day, the earth could be dropped and lost like a boy's marble.

Nor need we be put off by the poet's astrology, that pseudo-science which has still not been slain outright, and of which our *Mazzol tob* is a survival. In Gabirol's day, and long after, it occu-

pied no less proud a place than astronomy, and Jews, owing to their Chaldean origin, were regarded as peculiarly awesome Masters of the horoscope. And in truth they both produced famous astrologers of their own and translated the Arabic astrologers into Hebrew or Spanish. A century after Gabirol, Maimonides derided astrology, but a century after Maimonides, Dante is found still ranking it as the science of the seventh heaven, above Grammar, Music, and even Geometry. Indeed, Gabirol and Dante are at one in their conception of science, which differs literally *toto caelo* from the modern. For if Gabirol admits planetary influences, these are but secondary agencies: to our poet the force that set the planets in motion has never abdicated, and he still salutes, like the great last line of the Divine Comedy,

“The love that moves the heaven and all the stars.”

ISRAEL ZANGWILL

TEXT AND TRANSLATION

I

AT THE DAWN

At the dawn I seek Thee,
Rock and refuge tried,
In due service speak Thee
Morn and eventide.

'Neath Thy greatness shrinking,
Stand I sore afraid,
All my secret thinking
Bare before Thee laid.

Little to Thy glory
Heart or tongue can do;
Small remains the story,
Add we spirit too.

Yet since man's praise ringing
May seem good to Thee,
I will praise Thee singing
While Thy breath's in me.

י בְּקֶשֶׁה

— — | — — — — | — — | — — — —

שֶׁחַר אֲבִקְשָׁךְ צוּרִי וּמִשְׁנֹבִי
אֶעְרוֹךְ לְפָנֶיךָ שְׁחָרִי וְגַם עֶרְבִי
לְפָנֶי גִדְלָתְךָ אֶעֱמֹד וְאֶבְהִיל
כִּי עֵינֶךָ תִּרְאֶה כָּל מַחְשְׁבוֹת לְבִי
מִהֲזֶה אֲשֶׁר יוֹכֵל הַלֵּב וְהַלְשׁוֹן
לַעֲשׂוֹת וּמֵה כַּח רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי
הִנֵּה לְךָ תִּיטֵב וּמֵרַת אֲנוּשׁ עַל בֶּן
אוֹרֶךְ בְּעוֹד תִּהְיֶה נִשְׁמַת אֱלוֹהִים בִּי.

5

2

MY SOUL SHALL DECLARE

My soul shall declare to Thee Thou art her former
And shall Thee as her maker, O God, testify,
At Thy word 'Be, O Soul' did she take on
existence,
And from naught didst Thou draw her as light
from the eye.

Of Thee she shall own and affirm, hand uplifted,
'Twas Thou that didst breathe her in me,
and as due
For that work she shall pour out her thanks and
bear witness
That to me she was given Thy bidding to do.

She serves Thee as handmaid while yet in the
body,
And the day she returns to the land whence
she came,
In Thee will she dwell, for in Thee is her being,
Doth she rise, doth she sit, Thou art with her
the same.

She was Thine when unborn ere the day of her
breathing,
With wisdom and knowledge by Thee she was
fed,
And to Thee for her ordinance looks, and sub-
sistence,
Indebted to Thee for her water and bread.

2

בְּקִשָּׁה

— — — | — — — — | — — — —

לָךְ נִפְשִׁי תִסְפֹּר כִּי יִצְרָתָהּ
 וְתִגִּיד כִּי בִידְךָ אֵל פִּעֲלָתָהּ
 לָךְ בְּדָבָר „יְהִי” אֲזִי נִמְצָאָה הִיא
 וּמֵאִין כְּאוֹר עֵין מְשַׁכְּתָהּ
 לָךְ תֵּאֱמִין וְגַם תִּוְדָּה בְיָמִין
 וְתַעֲיִד כִּי בְקֶרְבִּי אַתָּה נִפְחָתָהּ
 לָךְ תִּוְדָּה עַל־יַעֲבֹדוֹת בְּעֵדוֹת
 אֲמַת כִּי לַעֲשׂוֹת חֲפָצְךָ שְׁלַחָתָהּ
 לָךְ אָמָה בְּעוֹדָה בְּאֲדָמָה
 וַיּוֹם תָּשׁוּב לָךְ כְּאֲשֶׁר נָתַתָּהּ
 לָךְ עֲצָמָה וְאַתָּה הוּא מְקוֹמָהּ
 וְאַתָּה עָמָה בְּכָל־קוֹמָה וְשִׁבְתָּהּ
 לָךְ מַעַת הָיִוְתָה עַד חִיּוֹתָהּ
 וּמִפִּיָּךְ תִּבּוֹנְתָה וְדַעָתָהּ
 לָךְ תִּדְרֹשׁ וְדָבָר חֻקָּה וְשִׁפְקָהּ
 לָךְ תִּוְדָּה עַל־יְמִימָהּ וּפְתָהּ

5

10

15

Her gaze is to Thee, and in Thee is her hoping
When like novice in child-birth she cries in
affright.

O take her torn heart as a sacrifice offered,
And her ribs lacerated for fiery rite.

To Thee let her pour out her tears as drink-
off'ring,
Let the breath of her sighing as incense-cloud
be,

At her gate and her doorway she watches with
prayer,
She is burning like flame with her passion for
Thee.

She must ever approach Thee as servant his
master,
Or as handmaiden looks to her mistress's eye,
She must spread out her palms in request and
petition

And turn herself humbly to Thee in her cry.

For call Thee she must, nor endure to be silent,
Like a bird in the net her one hope is in flight,
In the depth of the night she must rise and keep
vigil,

For her work is Thy works to declare and recite.

For Thee she must pine and of Thee make
entreaty,

Her hand must be clean and as stainless her
thought.

Her breach do Thou heal, be her hope and her
helper,

When she draws nigh redeem her, her sin count
as naught.

לך תִּחִיל בְּיוֹם תִּזְעַק וְתִחִיל
 בְּרַב צָרָה כְּמִבְּפִירָה בְּלִדְתָּהּ
 לך תִּקְרִיב קָרֵב לָבָה כְּקָרְבָן
 וְצִלְעוֹתָיו עֲצִי אֵשׁ מִעֲרִבְתָּהּ

20

לך תִּשְׁפֹּךְ דָּמָעֶיהָ כְּנֶסֶךְ
 וְאִנְחָתָהּ מִקּוֹם עֵשֶׂן קִטְרֶתָהּ
 לך תִּיָּקֵד בְּלֵב כִּיָּקוֹד וְתִשְׁקֹד
 בְּקוֹל שִׁיחָהּ עַל־יִפְתָּחָהּ וְדִלְתָּהּ

25

לך תִּקְרַב כְּמוֹ עֶבֶד לְמוֹל רַב
 וְכִשְׁפָּחָהּ תִּצְפֶּה אֶל־גְּבִרְתָּהּ
 לך תִּכְפֹּף וְתִפְרֹשׁ כַּף לְמוֹל סָף
 וְתִתְהַפֵּךְ וְתִשְׁתַּפֵּךְ בְּגֻעָתָהּ

לך תִּהְמָה וְלֹא תִדְמָה וְתִדְמָה
 לְצַפּוֹר קוֹתָהּ לָנוֹד בְּרִשְׁתָּהּ
 לך תִּקּוֹם חֲצוֹת לַיְלָה וְתִשְׁמֹר
 לְסִפּוֹר מִלְּאֲכוֹתֶיהָ מִלְּאֲבָתָהּ

30

לך תִּכְלָה וּפָנֶיהָ תִּחְלָה
 בְּבֵר כִּפָּה וְנִקְיוֹן מִחֲשַׁבְתָּהּ
 רָפָא שְׁבָרָה הָיָה שְׁבָרָה וְעִזָּרָה
 קָרָא יִשְׁעָהּ מִחַה פִּשְׁעָהּ בְּגֻשְׁתָּהּ

35

Behold her affliction, and hark to her weeping,
In the sphere of the soul she with Thee is alone,
Repay and restore her, attend to her anguish,
When her sobs and her tears her backslidings
bemoan.

Bemock, O Almighty, the foes that bemock her,
Avenge with due vengeance her insults and
shame,
In her stress be a rock of support 'gainst her
foeman,
Nor yield up the child Thou to manhood didst
frame.

No enemy came, whose reproach could be borne
with,
No cruel one hunted her down in her track,
'Twas the friends of her household betrayed her—
her passions—
'Twas her comrade who bloodily stabbed in the
back.

I ever am seeking my body's best welfare,
Yet it in return would my spirit undo.
Ah, truly the fruit of the tree in its root is,
The proverb "Like mother, like daughter" is
true.

וְרָאָה עֲנִיָּה שֹׁמֵעַ בְּכִיָּה לָךְ יְיָ
 בְּמָקוֹם בִּלְתֶּךָ אֵין שֵׁם וּבִלְתָּהּ
 גָּמוּל תָּשִׁיב וְלֹא תוֹשִׁיב וְתִקְשִׁיב
 לְשׁוֹעֲתָהּ וְדִמְעָתָהּ בְּרִדָּתָהּ
 לַעֲגֵי שִׁדִּי לְצָרִים לַעֲגוּ לָהּ
 נָקָם נִקְמַת כָּל־מִתָּהּ וּבִשְׁתָּהּ
 הָיָה מִצָּר לְצוּר מִבְּצָר בְּמִצָּר
 וְאֵל תִּסְגֹּר יְחִידָהּ שְׂגֹד לְתָהּ
 וְלֹא אֹיֵב יִחְרַפֶּהּ וְתִשָּׂא
 וְלֹא אֶכְזֹר יִצְוֶדָהּ בְּלִכְתָּהּ
 אֲבָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמָהּ בָּגְדוּ בָּהּ
 וְדָמָהּ וְחִמְסָהּ עַל חֲבֵרָתָהּ
 אֲנִי כָל עֵת אֲבַקֵּשׁ אֶת־שְׁלוֹמָם
 וְהִמָּה בִקְשׁוּ נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ
 וְאִמָּנָם כִּי פָרִי הָעֵץ בְּשָׂרָשׁוֹ
 וְהַמִּשָּׁל אֶמֶת כָּאֵם כְּבִתָּהּ.

40

45

50

3

THE MESSIAH.

Lord, tell me when
Shall come to men
Messiah blest,
When shall Thy care
His couch prepare
To be my guest,
To sleep on my golden bed,
    in my palace rest.

Wake, dear gazelle,
Shake off thy spell,
Nor slumber still.
Dawn like a flag
Surmounts the crag
Of Tabor's hill,
And its flame it unfurls o'er my
    Hermon, the hoar and chill.

From the wild-ass brood
To the grace renewed
Of Thy dainty roe,
O Lord, return,
For behold we yearn
Our love to show,
And our soul with Thy soul at
    one as of yore to know.

Thrice welcome he
Who comes to me
Of David's line,
My palace treasure
Is at his pleasure
With all that's mine,
My pomegranate, cinnamon, spice, and
    the jars of my old sweet wine.

3

רְשׁוֹת

— — | — — — — | — — | — — — —

שׁוֹכֵב עָלַי מְטוֹת זָהָב בְּאַרְמוֹנִי
מְתִי יִצְוֶעוּ, יְהִי, תִּכְבֵּן לְאַרְמוֹנִי

לְמָה אָבִי נִחְמַד תִּישֵׁן וְהִשְׁחַר
עָלָה כְּנִס עַל רֹאשׁ תְּבוֹר וְחַרְמוֹנִי

מֵעַל פְּרָאִים סוֹר וְנִטָּה לִיעֲלֹת חֵן
הִנְנִי לְכַמוֹד גַּם אֶת לְכַמוֹנִי

הִבָּא בְּאַרְמוֹנִי יִמָּצֵא בְּמִטְמוֹנִי
עָסִים וְרְמוֹנִי מוֹרִי וְקִנְמוֹנִי.

4

INVITATION

Come up to me at early dawn,
Come up to me, for I am drawn,
Belovèd, by my spirit's spell,
To see the sons of Israël.
For thee, my darling, I will spread
Within my court a golden bed,
And I will set a table there
And bread for thee I will prepare,
For thee my goblet I will fill
With juices that my vines distil:
And thou shalt drink to heart's delight,
Of all my flavours day and night.
The joy in thee I will evince
With which a people greets its prince.
O son of Jesse, holy stem,
God's servant, born of Bethlehem!

4

רשות

— — | — — — — | — — — —

שֶׁחָרַעְלָה אֵלַי דְּוֹדִי וְלֹךְ עַמִּי
כִּי צָמְאָה נַפְשִׁי לִרְאוֹת בְּנֵי עַמִּי

לֹךְ אֶפְרָשָׁה מִטּוֹת זָהָב בְּאַלְמִי
אֶעְרוֹךְ לָךְ שֶׁלְחָן אֶעְרוֹךְ לָךְ לַחֲמִי

מִזֶּרֶק אֲמִלֵּא לָךְ מֵאֲשָׁכְלוֹת כֶּרֶמִי
תִּשְׁתָּה בְּטוֹב לֵבָב יִיטֵב לָךְ טַעַמִי

הִנֵּה בְּךָ אֲשַׁמַּח שְׂמִיחַת נְגִיד עַמִּי
בֶּן עֲבָדְךָ יְשִׁי הָרֹאשׁ לְבֵית לַחֲמִי.

5

THREE THINGS CONSPIRE

Three things conspire together in mine eyes
To bring the remembrance of Thee ever
before me,
And I possess them as faithful witnesses:
Thy heavens, for whose sake I recall Thy name,
The earth I live on, that rouseth my thought
With its expanse which recalleth the expander of
my pedestal,
And the musing of my heart when I look within
the depths of myself.
Bless the Lord, O my soul, for ever and aye!

5

רשות

— — — | — — — — | — — — —

שְׁלֵשָׁה נוֹסְדוּ יַחַד לְעֵינִי
 יְשִׁימוּן זְכָרָךְ תָּמִיד לְפָנֵי
 לְשִׁמְיָךְ—אֲנִי אֶזְכִּיר שְׁמָךְ
 וְהֵם עָדִי—לְעַדִּי נֶאֱמָנִי
 מִקּוֹם שְׁבִתִּי—יַעֲזֹרר מַחֲשַׁבְתִּי
 בְּרַקְעוֹ—אֶזְכָּרָה רוֹקַע אֲדָנִי
 הִגִּיג לְבִי בְּהַבִּיטִי בְּקָרְבִּי
 בְּכָל יַעַת בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֲדָנִי.

6

BEFORE MY KING

In prayer prone before my King,
I bend to Him my face and knee,
My heart His sacrifice shall be,
My tear His liquid offering.

In waiting for the sun's caress,
In watching for the morning light
To scatter all my godless night,
My soul consumes in weariness.

Though He delays, shall I not start
To seek His face? Nay, of a sooth
I yet shall find his word of ruth
Bring comfort to my bitter heart.

The promise Zechariah gave,
How sweet it tastes in this our woe!
My soul shall bid my heart to know
I trust the living God to save.

6

רשות

— — — — —

שָׁעָלִי אַפְרָשָׁה תְּמִיד לְמַלְכִּי
 וְאֶקֹּד לוֹ עָלִי אִפִּי וּבִרְכִּי
 לְפָנָיו אֶעְרוֹךְ לְבִי כְּקֶרֶן
 וְדַמְעֵי אֶשְׁפָּכָה נִגְדּוֹ כְּנֹסֶכִי
 מִיַּחַל כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחֶסֶדוֹ
 בְּתוֹחֲלָתִי לְאוֹר בִּקְרַת בְּחֶשְׁכִּי
 הֵלֹא פָנָיו אֶשְׁחֹר אִם יֵאָחַר
 וַיִּדְעָתִי אֶמֶת כִּי יַעֲנֵכִי
 וּלְבִי מֵרֶשֶׁת יִשְׁיַחֲנִי בְּמֵאמֶר
 זְכַרְיָה כִּי מְאֹד מְתוֹק לְחֶפְזִי
 וְנִשְׁמָתִי תִדְבֵּר עַל לִבָּהּ
 דַּעֲי כִּי לֹאֲלֵה חַי תַּחֲבִי.

5

10

7

OPEN THE GATE

Open the gate, my love,
    Arise and open the gate,
For my soul is dismayed
And sorely afraid
    And Hagar's brood mocks my estate.

The heart of the hand-maid's sons
    Is hateful and haughty grown,
And all because of the cry
Of Ishmael piercing the sky,
    Ascending and reaching the Throne.

I stumble 'twixt beast and beast,
    The wild ass swift to slay
Has followed my flight
From the courts of Night
    Where crushed of the boar I lay.

Alas! for my thick-sealed fate,
    Ah woe for the days to come!
It helps but to pain me
That none can explain me,
    And I, myself, I am dumb.

7

רְשׁוֹת

— — | — — — — | — — — — | — — — —

שַׁעַר פֶּתַח דְּוֹדִי קוֹמָה פֶּתַח שַׁעַר
 כִּי נִבְהָלָה נַפְשִׁי גַם נִשְׁעָרָה שַׁעַר
 לִי לַעֲגָה שֶׁפָּחַת אָמִי וְרַם לָבָה
 יַעַן שְׁמוֹעַ אֵל קוֹל צַעֲקַת נַעַר
 מִנִּי חֲצוֹת לַיִל פָּרָא רִדְפָנִי
 אַחֲרֵי אֲשֶׁר רָמַס אֹתִי חֲזִיר יַעַר
 הִקְצָן אֲשֶׁר נָחַתָּם הִסִּיף עָלַי מִכָּאוֹב
 לִבִּי וְאֵין מִבִּין־לִי וְאֲנִי בָעַר.

8

POUR OUT THY HEART

Pour out thy heart to the Rock,
Pour out thy inmost soul
To the stronghold naught can shock,
As the mornings and evenings roll.

To Him who around and before
Is, whether thou rest or roam,
To Him let thy thoughts upsoar,
Be thou on the road or at home.

Thus tested by praise and belief,
Thou favour divine shalt gain,
He will turn His ear to thy grief,
He will bend His eye on thy pain.

Behold, He will pay thy reward,
Thou shalt share the abode of the blest,
For the day thou return to the Lord,
He will draw thee close to His breast.

8

רשות

— — | — — — — | — — — — | — — — —

שִׁפְכִי לְצוּר לִבִּי נִפְשִׁי וְגַם קִרְבִּי
 הוֹדִי לְמַשְׁגֵּבִי שְׁחָרֵךְ וְגַם עֲרִבִי
 לְנִגְדִי וְלִסְבִּיבִי קוֹמֵךְ וְגַם שְׂכִיבִי
 יַעַל בְּמַחְשָׁבִי לְכַתֵּךְ וּמוֹשָׁבִי
 מִהָלָל בְּהִיטִיבִי יִרְצֵךְ וַיִּקְשִׁיבִי
 יִפֹּן לְמַעַצְבִּי יְבִיט לְמַכְאוֹבִי
 הִנֵּה גָמוּל טוֹבִיךְ יִשְׁלַם בְּיוֹם שׁוּבִיךְ
 אֵלָיו וַיּוֹשִׁיבִי אֶצְלוֹ וַיִּקְרִיבִי.

9

SIX YEARS WERE DECREED

Six years were decreed for a slave to wait
When his freedom he sought at his master's
hand,
But the years of my bondage lack term or date,
It is hard, O my Master, to understand.

Why, Sire, should a hand-maid's son bear sway,
And me with affliction and anguish task?
There cometh no answer, howe'er I pray,
In despite that each day for reply I ask.

What word at the last wilt Thou say, my King?
An Thou findest no ransom, O Lord, take me!
Take me for Thy people as offering,
I will serve Thee for ever and ne'er go free.

9

רְשׁוֹת

— — | — — — — | — — — —

שֵׁשׁ נִגְזְרוּ לְצֵאתָ, עֶבֶד פְּדוּת רוּצָה
 וּשְׁנֵי עֲבֹדָתִי אֵין סוּף וְאֵין קֶצֶה
 לָמָּה אֵהִי מִלְכִּי עֶבֶד לְבֵן אִמָּה
 וּבֵיד יֶלֶד בֵּית מְצוּק וְצָר מוֹצָא
 מִיּוֹם לְיוֹם אוֹחִיל לֹא אֲשַׁמְעָה דָּבָר
 מִהֲתַעֲנָה אֹתִי מִלְכִּי וּמִהֲתַפְצָּה
 הִנֵּה לְקַחְנִי אִם אֵין פְּדוּת עִמָּךְ
 אֵהְיָה לָךְ עֶבֶד עוֹלָם וְלֹא אֵצֵא.

10

'TIS JOY TO ME

'Tis joy to me to dwell in Thee,
At thought of Thee all grief retreats,
Thy mercies call for thanks, but all
I have to pay are tongue's conceits.

Not heaven's height can bound Thy might,
How then shall thought due praise assign?
Teach me, and bless with righteousness,
And let my will but further Thine.

The praise I bring as offering
Accept in lieu of sacrifice,
My service call memorial,
Pleased with Thy worshipper's device.

Let Thy clear eye, O Lord, descry
How wretched are my fears and hopes,
And send Thy light to chase the night
In which my blinded spirit gropes.

In kindness great, compassionate,
O guard for me Thy tenderness,
Within its wideness let me hide
The vastness of my trespasses.

And as Thy name to me became
A treasure in my heart to stand,
So let to Thee my spirit be
A treasure held within Thy hand.

10

רשות

— — — — —

עֲשׂוֹנִי רַב בָּךְ שֶׁכֵּן מְעוֹנִי,
 זְכַרְתִּיךָ וְנָס מִנִּי יְגוֹנִי
 לָךְ חֶסֶד וַיֵּשׁ עָלַי לְהוֹדוֹת
 וְאֵין בְּמָה, לְבַד הַגִּיוֹן לְשׁוֹנִי
 מְרוֹמִים לֹא יְכִילוֹן תַּעֲצָמָךְ
 וְהִיד יוֹכַל שְׂאֵתוֹ רַעֲיוֹנִי
 הַבִּינִנִי וְחַנְּנִי נִכְחָה
 וַיִּפֶּק אֶת רָצוֹנְךָ רָצוֹנִי
 קָחָה שְׂבַח מְקוֹם זִבְחַ וַיִּיטֵב
 פָּקַדְבְּנִי וּמִנְחַת זְכָרוֹנִי
 טָהוֹר עֵין פָּקַח עֵין לְעֵנִי
 שְׁלַח אוֹרְךָ וְהָאֵר עוֹרוֹנִי
 נָצַר גְּדֹל חֲסָדֶיךָ לְמַעְנִי
 יְהִי סֶתֶר עָלַי גְּדֹל עֲוֹנִי
 כְּמוֹ שִׁמְךָ לְפָקֶדוֹן בְּלִבִּי
 תְּהִי רוּחִי בְיָדְךָ פִּקְדוֹנִי.

5

10

15

II

MY REFUGE

I have made Thee my refuge, my terror and
trembling,
And when straitly besieged I have made Thee
my tower,
When to left and to right I have sought for a
helper,
I could look for dear life to no aid but Thy
power.
More than all earthly treasure I have made Thee
my portion,
Through all cares the delight and desire of my
days,
In the flood of Thy love I have rapture eternal
And prayer is but an occasion for praise.

II

רְשׁוֹת

— — — — — | — — — — —

שְׁתִּי בָךְ מִחֶסֶד פְּחָדִי וְחֶרְדִּי
 וְשִׁמְךָ בְּעֵת מַצּוֹר שְׁמִתִּי מַצּוֹדֹתִי
 לְשִׁמְאֵל וְעַל יָמִין אֲבִיט וְאִין עֲזָר
 כִּי אִם בְּיָדֶיךָ אֶפְקִיד יְחִידֹתִי
 מִכָּל יָקָר אֶרֶץ חֶלְקִי נִתְתִּיךָ
 מִכָּל עַמְלִי אֶת חֲשָׁקִי וְחִמּוֹדִי
 הִנֵּה בָרַב אֶהְבָּה אֲשַׁנֶּה בָךְ תָּמִיד
 עַתָּה תַּת וּמִירוֹת לְךָ הִיָּתָה עֲבוֹדֹתִי.

12

ECSTASY

My thoughts astounded asked me why
Towards the whirling wheels on high
In ecstasy I rush and fly.

The living God is my desire,
It carries me on wings of fire,
Body and soul to Him aspire.

God is at once my joy and fate,
This yearning me He did create,
At thought of Him I palpitate.

Shall song with all its loveliness
Submerge my soul with happiness
Before the God of Gods it bless?

12

רִשּׁוֹת לְנִשְׁמַת

— — — | — — — | — — —

שְׁאֵלוֹנִי סֶעֱפִי הַתְּמָהִים
 לְמִי תְרוּץ בְּגִלְגְּלִי גְבוּהִים
 לְאֵל חַיִּי תְשׁוּקַת מְאוּזִי
 וְנִפְשִׁי עִם בְּשָׂרִי לוֹ כְּמֵהִים
 מְשׁוֹשִׁי עִם מְנַת כּוֹסִי בְּעוֹשִׁי
 אֲשֶׁר עֵת אֲזַכְּרָה אוֹתוֹ וְאֵהִים
 הַיֵּנֶעַם שִׁיר לְנִשְׁמַתִּי עֲדִי כִי
 תְבָרֶךְ שֵׁם יְיָ הָאֱלֹהִים.

13

I HAVE SOUGHT THEE DAILY

I have sought Thee daily at dawn and twilight,
I have stretched my hands to Thee, turned
my face,
Now the cry of a heart athirst I will utter,
Like the beggar who cries at my door for grace.
The infinite heights are too small to contain Thee,
Yet perchance Thou canst niche in the clefts
of me.
Shall my heart not treasure the hope to gain
Thee,
Or my yearning fail till my tongue's last plea?
Nay, surely Thy name I will worship, while
breath in my nostrils be.

13

רִשּׁוֹת לְנִשְׁמַת

— — — — —

שְׁחַרְתִּיךָ בְּכָל שַׁחְרֵי וְנִשְׁפִּי
 וּפְרַשְׁתִּי לְךָ כַּפִּי וְאַפִּי
 לְךָ אֶהְיֶה בְּלֵב צָמֵא, וְאֶדְמָה
 לְדָל שׁוֹאֵל עָלֶי פֶתַחַי וְסָפִי
 מְרוֹמוֹת לֹא יִכִּילוּךָ לְשִׁבְתְּךָ
 וְאוֹלָם יֵשׁ מְקוֹמְךָ תוֹךְ סְעִיפִי
 הֲלֹא אֶצְפוֹן בְּלִבִּי שֵׁם כְּבוֹדְךָ
 וְגִבֹּר חֲשִׁקְךָ עַד יַעֲבוֹר פִּי
 אֲנִי עַל כֵּן אֶהְיֶה שֵׁם יְהוָה
 בְּעוֹד נִשְׁמַת אֱלֹהִים חַי בְּאַפִּי.

5

10

14

HUMBLE OF SPIRIT

Humble of spirit, lowly of knee and stature,
But in fear and awe abounding,
I come before Thee.
And in Thy presence to myself appear
As a little earth-worm.
O Thou, who fillest the earth and whose greatness
is endless,
Shall one like me laud Thee,
And how shall he honour Thee?
The angels of heaven do not suffice,
How then one like me?
Thou hast wrought good and hast magnified
mercies,
Wherefore the soul shall magnify praise of Thee.

14

רִשּׁוֹת לְנִשְׁמַת

— — — — —

שֶׁפֶל רוּחַ שֶׁפֶל בְּרֶךְ וְקוֹמָה
 אֶקְדָּמָה בְּרוֹב פֶּחַד וְאִמָּה
 לְפָנֶיךָ אֲנִי נִחָשֵׁב בְּעֵינֵי
 כְּתוּלַעַת קִטְנָה בְּאֶדְמָה
 מְלֵא עוֹלָם אֲשֶׁר אֵין קֵץ לְגִדְלָךְ
 הַכִּמְנִי יְהִלְלֶךָ, וּבִמָּה?
 הַדְרָךְ לֹא יִכִּילוֹן מְלֵאכֵי רוּם
 וְעַל אַחַת אֲנִי כִמָּה וְכִמָּה
 הַטִּיבָתָּ וְהִגִּדְלָתָּ חֲסָדִים
 וְלֶךְ תִּגְדִּיל לְהוֹדוֹת הַנִּשְׁמָה.

5

10

15

FOR A MARRIAGE

Send to the prince's daughter
Her ruddy, fair-eyed king,
Like a fruitful branch he blossoms,
Transplanted to a spring.

Thy Torah has his worship,
He runs, to taste its charms,
Before Thee like a warrior,
Accoutred in his arms.

I day by day am waiting
Salvation's promised day,
Enquiring how and whence it
Will come to be my stay.

Restore the tortured People
To the friend of her youth divine,
And bring the two together
To the house of joy and wine.

15

רְשׁוֹת לְחֶתֶן

— — | — — — — — | — — — — —

שְׁלָחָה לְבֵת נָדִיב אָדָם יִפָּה עֵין
 יִפְרַח כְּבֵן פָּרַת שְׁתּוּל עָלֵי עֵין
 לְזֶכֶר דְּבַר תּוֹרָה הוּא רָץ לְפָנֶיהָ
 תָּמִיד כְּמוֹ גְבוּר נִשְׂא כְּלֵי זֵין
 מִיּוֹם לְיוֹם אוֹחִיל יוֹם יִשְׁעָהָ לְאִמֶּר:
 מֵאֵן בָּא יָבֵא עֲזָרִי וּמֵאֵין
 הָשִׁב מְעַשְׂקָה לְאַלּוֹף נְעוּרֶיהָ
 יַחֲדָיו תִּבְאֶמוּ אֶל בֵּית לָמוֹ יֵין.

16

THE SUN

Like a bridegroom the sun
Dons his robe that is spun
    Of light,
Which from Thee emanated
Yet in no wise abated
    Thy light.

Taught to go westward round
With obeisance profound
    To his Lord,
He by service so loyal
To a master so royal
    Is a lord.

While his homage each day
Serves to mark and display
    Thy glory,
'Tis Thy hand that investeth
The robe on which resteth
    His glory.

16

רִשּׁוֹת לְחֶתֶן

— — | — — | — — | — —

שְׁמֵשׁ בְּחֶתֶן יַעֲטָה סוֹת אֹר
 מֵאוֹרָה נֶאֱצַל וְלֹא נַעֲדָר
 לְמַד לְסוֹבֵב אֶל פֶּאֶת מַעְרֵב
 מִשְׁתַּחֲוֶה אֶל כְּסֵאָה, נֶאֱדָר
 מִיּוֹם עֲבָדָךְ, שָׁר, וְכֵן עֶבֶד
 יִהְיֶה פָנֶי רַבּוֹ יְהִי נִהְדָר
 הוּא יוֹם בְּיוֹם מִשְׁתַּחֲוֶה לָךְ גַּם
 אֶת מַעֲטָה עָלָיו מְעִיל הָדָר.

17

THE REDEMPTION

The despoiled and dispersed Thou shalt gather
to Zion,
Restoring the slaves who were sold without fee,
And the priests to their ritual robes, while the
scion
Of families ruling shall once more be free
To carol, high God, his thanksgiving to Thee.

To the heathen a banner to raise Thou wilt hasten,
Thou shalt strengthen and gird up the loins
that we trust,
And the suppliants whom Thy dispersal did
chasten
Thou wilt raise as of yore from captivity's dust,
The breastplate of righteousness clothing the
just.

My impudent foe seeks my life-faith to sever,
To my face he enquires how long yet wilt thou
wait,
But I am afflicted, not cast off for ever,
For my God is the help of the low in estate,
Protecting the poor as He humbles the great.

17

גְּאֵלָה לְשֵׁבֶת שְׁלִישִׁית אַחֵר פָּסַח

שְׂדוּדִים נְדוּדִים לְצִיּוֹן תִּקְבֵּץ
 מְכוּרִים בְּלֹא הוֹן תְּשׁוּבָב לְמִרְבֵּץ
 הָשִׁב עֲבוּדָת לְבוּשֵׁי תִשְׁבֵּץ
 תִּרְעַת שְׁמַעַת מִשְׁפָּחוֹת יַעֲבֹץ
 לַהוֹדוֹת וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִיוֹן.

5

לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת תַּחֲיֶשׁ שְׂאֵת נֶם
 יִנּוֹן תִּגְבֵּר וּמִתְנַיִו תִּשְׁנֶם
 עֲתָרִי תִּאֲסֹף וּפּוּצֵי תִכְנֶם
 תַּחֲדֶשׁ גְּאֵלָה בְּטֹאנִם וְחָנִם
 צְדִיק לּוֹבֵשׁ צְדָקָה כְּשֶׁרִיוֹן.

10

מִשְׁנָאִי יְדַבֵּר עֲזוֹת בְּפָנַי
 מִבִּקֵּשׁ לְאַבֵּד תּוֹחֶלֶת אֲמוּנִי
 יְרִיבֵנִי עַד אֲן תּוֹחִיל לְעֵינִי
 עֲנִיתִיו כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם ה'
 מִעֲזוֹ לְדָל מִעֲזוֹ לְאַבְיוֹן

15

His heritage shall to the exile be given,
And a strong hand the sick and the punished
replace,
The abased and abandoned, by every fang riven,
Shall their freshness renew by the patriarchs'
grace
And the strangers be scorched like a tropical
place.

דְּהֵשִׁיב גְּרוּשָׁה לְנִחְלָת יְרֵשָׁה
 וּפְקוּד אֲנוּשָׁה בְּיַד צָר עֲנוּשָׁה
 אֲכֹלָה בְּכָל־פֶּה נְתוּצָה וְנִטּוּשָׁה
 וְחֵדֶשׁ צְדָקָת אֲבוֹת שְׁלֵשָׁה
 וְזָרִים תִּכְנִיעַ כְּחוֹרֵב בְּצִיּוֹן.

18

GOD AND ISRAEL

God:

Though bereaved and in mourning, why sit thus
in tears?

Shall thy spirit surrender its hopes to its fears?

Though the end has been long and no light yet
appears,

Hope on, hapless one, a while longer.

I will send thee an angel My path to prepare,
On the brow of Mount Zion thy King to declare,
The Lord ever regnant shall reign again there,
Thy King, O proclaim, comes to Zion.

Israel:

How long, O my God, shall I wait Thee in vain?

How long shall Thy people in exile remain?

Shall the sheep ever shorn never utter their pain

But dumbly through all go on waiting?

18

וְאַלְהָה לְשִׁבְתָּ רַב־יַעֲיִת אַחֲרֵי פֶסַח

(בדרך שיחה בין הקב"ה וכנסת ישראל)

הקב"ה

שְׂכֻלָּה אֲכֻלָּה לָמָּה תִּבְכִּי

הַנוֹאֵשׁ לִבִּי מֵאֲשֶׁר תִּחַכִּי?

כנסת ישראל

קֶצֶף נִמְשָׁךְ וְאֶרֶץ חֲשֵׁכִי.

הקב"ה

הוֹחִילִי עֲנִיָּה עוֹד־מֵעַט, כִּי

אֲשַׁלַּח מִלֵּאכִי לְפָנוֹת דֶּרֶכִּי

וְעַל הַר צִיּוֹן אֶסּוּף מִלְכִּי

בִּאֲ-יָבֹא מִבֶּשֶׁר לְפָנוֹת שְׂבִילִי

אֲמָרוּ לְצִיּוֹן יְיָ מִלֵּךְ

הִנֵּה מִלִּכְךָ עוֹד יְבִא־לְךָ.

כנסת ישראל

לֵאלֹהִי, אֵלֵי, כִּמָּה אֶיֶּחַל

וְעַד־אֵן תִּמְשֹׁךְ גָּלוֹת הַחֵל

וּבְנֵי רַחֵל גְּזוּזִים כְּרַחֵל

וְאֲנִי בְּכָל־זֹאת תָּמִיד אֶיֶּחַל.

5

10

God:

Have faith, hapless one, I will pardon and free,
Not always shalt thou be abhorrent to Me,
But be Mine e'en as I shall return unto thee,
    'Tis yet but a little space longer.

Israel:

How long till the turn of my fate shall draw near,
How long ere the sealed and the closed be made
    clear,
And the palace of strangers a roof shall appear?

God:

    Hope on for a shelter and refuge.
With healing shall yet thy entreaties be graced,
As when Caphtor was crushed shalt thou
    triumph re-taste,
And the flowers cast off shall re-bloom in the
    waste,
    Hope on but a little space longer.

Israel:

My people of yore 'neath one people was drowned,
But from Egypt or Babel deliverance found,
But now we are hopelessly compassed around
    By four birds of prey grim and speckled.
They have eaten my flesh, yet to leave me are
    loath.

הקב"ה

הזחילי עֲנִיָּה לְפֹדָה וּמוֹחֵל
כִּי לֹא לְעוֹלָם בָּךְ אָנִי בּוֹחֵל
עוֹד מַעַט וְהָיִית לִי וְאָנִי לָךְ.

15

כנסת ישראל

מָתִי יִקְרַב וַיִּגִּיעַ הַתּוֹר
סָתוּם וְחָתוּם מָתִי תַפְתּוֹר
אַרְמוֹן זָרִים מָתִי תַסְתּוֹר?

הקב"ה

הזחילי עֲנִיָּה לְמַחֲסָה וּמִסְתּוֹר
כִּי עוֹד יֵשׁ לָךְ מִרְפָּא וּמַעְתּוֹר
וַיְדוּם בַּפְתּוֹר כִּיּוֹם אֵי בַפְתּוֹר
וַיֵּצֵא בְּמַצְחֶךָ צֵיץ אֲשֶׁר נִשְׁלָךְ.

20

כנסת ישראל

הַמוֹנִי לְפָנַי בְּאַחַת נְטִיבָה
מִנוּף וּבָבֶל בְּקִרְוֹב נְתִיבָה
הָיִית אָנִי, עוֹד כְּעֵיט נִצְבָּה
נִקְבְּצוּ עָלַי מַלְכֵיּוֹת אַרְבַּע
וְאָכַל בְּשָׂרִי וְעוֹד לֹא נִשְׁבָּה.

25

God:

The Rock you must trust to remember His oath,
Your lover that went shall return to His troth,
    Hope on, hapless one, a whit longer.

הקב"ה

הוֹחִילִי עֲנִיָּה לְצוֹר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
כִּי בֹא יָבֹא דוֹד אֲשֶׁר הָלָךְ.

19

REASSURANCE: A TRIALOGUE.

Cantor to God:

“What profits it to see Thy people wallow,
A prostrate lily whelmed in floods of water?
She twitters like a caged and frightened swallow,
When Thou art girt with weapons for her
slaughter.

Be over her, O Rock, a shield erected,
And make Thy corner-stone of that rejected!”

Congregation:

“Before my foe I am humiliated,
He sits in fatted ease while I must wander,
Before his flouts and roars and blows prostrated,
Yet I endure and fix my vision yonder,
And wait for healing, with my crying stifled,
Like Hannah’s, and a heart subdued and rifled.”

19

יוֹצֵר לְשֶׁבֶת חַמִּישִׁית אַחֵר פָּסַח

(בדרך שיחה בין המשורר וכנסת ישראל והקב"ה)

המשורר להקב"ה

שְׁזוּפָה נְזוּפָה. בְּשִׁבְלָת שְׁטוּפָה.
 מִה־לֵּךְ כְּפוּפָה. בְּלִי קוֹמָה וְקוּפָה.
 תֵּשֵׁב עֲטוּפָה. כְּשׁוֹשְׁנָה קְטוּפָה.
 בְּכָל עֵת אֲשֶׁר תִּגּוֹר. כְּלִי מִנֹּת חֲגוֹר.
 תִּצְפֹּצֵף כְּעִגּוֹר. בְּתוֹךְ מִסְגֵּר סָגוֹר.
 הִיָּה לָהּ צוּר צָנָה.
 מֵאוּסָה תִּהְיֶה לְרֹאשׁ פְּנָה.

5

כנסת ישראל

לִפְנֵי מִשְׁנְאֵי אֲנִי תָמִיד נִכְנָע
 רַעֲנָן וְשֹׁאֲנָן וְאֲנִי נָד וְנָע
 יִלְעַג וְיִשְׁאָג וְיִדּוּ לֹא יִמְנָע
 אֶקְוֶה לְעֵת מִרְפָּא. וְאוֹחִיל וְאַצְפָּה.
 וְאֲשִׁים יָד עַל פֶּה. בְּלֵב נִכְפָּה וְנִסְפָּה.
 כְּחִנָּה מוֹל פְּנִנָּה.

10

Cantor to Congregation:

“What ails thee that soul-sick and bitter-
hearted,

Thou faintest, face and hands with teardrops
streaming?

Sow charity, and kindness shall be carted,

Who trusts in force is ignorantly dreaming.

Oppression passes, trampled by oppression,

And violence breeds violent succession.”

Congregation to Cantor:

“My years have gone in sorrow and in sighing,

I hoped for respite but instead comes wailing,
Before the balm arrives behold me dying.”

Cantor to Congregation:

“Ah wait, faint heart, that sighest, sick and fail-
ing,

Thyself against God's mercy do not harden,

Thou, eased of foes, shalt flower like a garden.”

Congregation to God:

“Mine eyes are sick and faint from hope's de-
pression,

Dumb like a sheep I bear Thy storm of fury,
Perchance my pain shall cancel my transgression,

Crush not the plagued and stricken son of
Jewry,

המשורר לכנסת ישראל

מֶה־לָּךְ יְיֹהֵה לֵב בְּמֶר לֵבב תַּעֲטוֹף
אֶפְיֶךָ וּבִפִּיֶךָ בְּדַמְעָתְךָ תַּשְׁטוֹף
זָרַע לָךְ צִדְקָה כִּי חֶסֶד תִּקְטוֹף
הֲלֹא עוֹל יָמָס. וְגַם יִהְיֶה לְמֶרְמָס.
וְכָל אוֹהֵב חָמָס. . . . .
לְזָרַע מִי מָנָה.

15

כנסת ישראל

הֶלְכוּ שְׁנוֹתַי בְּיָגוֹן וַאֲנִי
אֶקְוֶה רְוָחָה וְהִנֵּה צָוָחָה
בְּטָרָם צָרִי בָּא נִפְשִׁי נִלְקָחָה.

20

המשורר

יְיֹהֵה לֵבב נֶאֱנַח. קוֹה וְאֵל תִּנַּח.
לֹאֵל כִּי לֹא יִזְנַח. וּמֵאוֹיֵב תִּהְיֶה נַח.
וְתִפְרַח כְּמוֹ גִּנָּה.

25

כנסת ישראל להקב"ה

חָלוּ וְכָלוּ עֵינַי מִיַּחַל
זַעַפְךָ אִשָּׁא וְנֶאֱלַמְתִּי כְּרַחֵל
אוֹלֵי מְצוּקֵי יְהִי לְפִשְׁעֵי מוֹחֵל
אֵל תִּדְכָּא. נְגוּעַ וּמוֹכָה.

The broken-hearted, crouching 'neath Thy rod,
He waits Thee, night and day, O jealous God.

Gripped like a bird within its captor's fingers,
And crushed to dust, I groan beyond all bearing."

God:

"Hearken, afflicted one, for hope yet lingers,
And look to Me, whose angel is preparing
My path, for though at night be tears and sadness
Yet in the morning come delight and gladness."

בִּלְבַּב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה. לַיֵּל וַיּוֹם יַחֲכָה.
לְשִׁמְךָ אֵל קָנָא.

30

קְשׁוּרָה בְּיַד צָר כְּצִפּוֹר בְּכַף תִּינוֹק
יִדְחַק וַיִּשְׁחַק וְהִיא תִּאָּנֵק אָנוֹק

הקב"ה

שָׁמְעִי נָא עֲנִיָּה יוֹשֶׁבֶת צִינוֹק
צָפִי לִי וַחֲכִי. מְהֵרָה אָנֹכִי.
אֲשַׁלַּח מִלְּאָכִי. לְפָנוֹת אֶת דִּרְכִּי.
בְּעָרֵב בְּכִי וְלִבְקָר רִנָּה.

35

20

DUOLOGUE

God:

“Daughter of Zion, tried in Sorrow’s furnace,
E’en as I swore thy fathers, be at rest.
I swore it for My sake, and now thy crying
Hath mounted to My habitation blest,
And I have heard, for gracious is My breast.”

Israel:

“Obeisance low I made, for I am feeble,
Thy kindness responds to all who yearn.
Come back, dear Lord, whose name is linked with
pardon,
No other saviour Israel can discern,
Unto his myriad families return!”

God:

“Where’er thy origin, whosoe’er thy master,
A man shall come—nay, I—thy cause to plead,
Whoever holds the bill of thy divorcement.
Like wall or tower of fire I guard thy seed,
Then wherefore weep or heart affrighted
heed?”

20

גאָלד

(בדרך שיחה בין הקב"ה וכנסת ישראל)

הקב"ה לכנסת ישראל

שְׁבִיָּה בֵּת צִיּוֹן צְרוּפָה בְּכוֹר עֲנִי
שְׁבוּעַת אֲבוֹתֶיךָ נִשְׁבַּעְתִּי לְמַעַנִי
שְׁוַעְתְּךָ נִשְׁמָעָה עָלְתָה לְמַעוֹנִי
שָׁמַעְתִּי, כִּי חֲנוּן אָנִי

כנסת ישראל

נִשְׁחַזְתִּי לְמֵאד יָדִי כִּי אֵין לֵאל
נִשְׁמָךְ טוֹב וְסֶלַח נִדְרָשׁ לְכָל שְׂאֵל
שׁוֹבָה כִּי אֵין לִי זִוְלָתְךָ גֵּאֻל
שׁוֹבָה אֲדֹנִי רַבּוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל

5

הקב"ה

לְמִי אֵיפּוֹא מְבַרְתֶּיךָ יְבֵא אִישׁ רִיבְךָ
לְמִי סִפֵּר כְּרִיתוֹת אֲרִיב אֶת יְרִיבְךָ
לְמִגְדֵּל אֵשׁ וְחֹמָה אָנִי אֶהְיֶה סְבִיבְךָ
לְמָה תִּבְכִּי וְלָמָּה יִרַע לְבָבְךָ

10

Israel:

“Why do I weep? Because Thou keepest silence,
Though violence rages and, all uncontrolled,
The mob destroys, and we as slaves to strangers,
Master and man together, have been sold,
And no Redeemer do our eyes behold.”

God:

“Who art thou thus to shrink from man in terror
And be dismayed because of mankind’s scorn?
My angel I will send, as wrote the prophet,
And gather Israel winnowed and new-born:
This miracle shall be to-morrow morn.”

Israel:

“To gather me my chieftains Thou didst promise,
The day comes not and miracle is none,
Nor see I Temple built nor any herald
Of Peace arrive to be my Holy One—
Ah, wherefore lingers Jesse’s promised son?”

God:

“Behold, I keep the oath I swore to gather
My captives—kings shall bring their gifts to
thee;
Created for a witness to the nations,
My holy ones shall testify to Me—
Yea, Jesse’s son Mine eyes already see.”

כנסת ישראל

לָמָה אֶצְעָקָה חָמֶס וְלֹא תַעֲנֶה
 לְהַשְׁמִיד וְלֹאֲבֹד יֹאמַר הַמוֹנֶה
 לְזָרִים נִמְכְּרֵנוּ יַחַד עַר וְעֵנֶה
 לְעֹבְדִים וְלַשְׁפָּחוֹת וְאִין קִנְהָ.

15

הקב"ה

מִי אַתָּה וַתִּירָאִי מֵאֲנוּשׁ הַבוֹזֶה
 מִלְּאָכִי אֲשַׁלַּח בְּמִכְתָּב הַחֲזֹה
 מִזֶּרֶה יִשְׂרָאֵל אֶאֱסֹף מִזֶּה וּמִזֶּה
 מִחֵר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה.

20

כנסת ישראל

מוֹעֵד שִׁמְתָּ לִי לְקַבֵּץ שְׁלִישִׁי
 מוֹפֶת לֹא אֶרְאֶה לְקוֹמָם מְקֻדָּשִׁי
 מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם לֹא בָא לְקִדּוּשִׁי
 מִדּוֹעַ לֹא בָא בֶן יִשְׂרָאֵל.

הקב"ה

הֵן בִּי נִשְׁבַּעְתִּי לְאֶסֶף נִכְבְּשִׁי
 הֲלֹא אֲזֹ הַמְּלָכִים לְךָ יוֹבִילוּ שְׁנֵי
 הַנֶּה עַד לְאֲמִים שִׁמְתִּי לְקִדּוּשִׁי
 הֲנֵה רְאִיתִי בֶן לִישְׂרָאֵל.

25

21

ESTABLISH PEACE

*Establish peace, for us, O Lord,
In everlasting grace,
Nor let us be of Thee abhorred,
Who art our dwelling-place.*

We wander ever to and fro,
Or sit in chains in exile drear,
Yet still proclaim where'er we go,
The splendour of Our Lord is here.

Sore-tried, involved in heathen mesh,
Deep-sunk as though in midmost sea,
Each morn the thought is roused afresh,
Who will arise to set us free?

From rampart and from mountain reft,
Immured in thick and pitchy gloom,
Had not the Lord a remnant left,
Death in the dust had been our doom.

21

בְּקִשָּׁה לְשִׁבַת נְצָבִים

מִסְתַּנָּאב יי תִּשְׁפּוֹת שְׁלוֹם לָנוּ:
 יי שְׁלוֹמֶךָ שִׁים עָלֵינוּ
 לְעַד וְאֵל תִּגְעַלְנוּ
 יי מַעֲוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ

אֲמָרָה גּוֹלָה וְסוֹרָה
 אֲשֶׁר בְּיַד צָרִים עֲצוּרָה
 בְּעוֹדָה בְּגָלוֹת סְגוּרָה
 שֶׁם אֲדִיר יי לָנוּ

5

בְּחֻנָּה בְּגָלוֹת יוֹשֶׁבֶת
 כְּדָמָה בְּלִבִּים שׁוֹכֶכֶת
 בְּכָל יוֹם תַּעֲזוֹר מִחֲשֶׁבֶת
 יֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ

10

גְּרוּשָׁה מִחַל וְעוֹפֵל
 סְגוּרָה בְּמִחְשָׁךְ וְאוֹפֵל
 כְּמַעַט תֵּאבֵד מִשְׁפָּל
 לוֹלֵא יי צָבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ

15

All realms behold our driven seed,
Like wounded doves we fly their hate.
All nations hunt us and impede
And in the desert lie in wait.

Gripped as a bird within a net,
Ever pursued in deadly chase,
With harsh devices daily met,
Perchance our God will grant us grace.

How many periods are past,
And we in exile lingering,
By enemies encompassed fast,
Who jeer that now we have no King!

They plot and league in lying spite
God's truth with cunning to eclipse,
Our tongues, they say, shall give us might,
We own no master to our lips.

Shine forth, great God, in splendid flame,
Bare Thy great arm of ancient days,
Be jealous for Thy glorious name,
Not unto us, O Lord, the praise.

דְּחוּיָהּ עַל כָּל מַמְלָכָת
 כִּיּוֹנָה קְצוּצָה נִשְׁלָכָת
 צָרוּ צְעָדֵינוּ מִלְּכָת
 בְּמַדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ

20

הַכְּלוּאָה כְּצַפּוֹר בְּחוּךְ רֶשֶׁת
 בְּכָל עֵת לִשְׁחַט נִדְרֶשֶׁת
 וְהִיא בְּכָל יוֹם חוֹרֶשֶׁת
 אוֹלִי יִתְעַשֶׂת הָאֱלֹהִים לָנוּ

וְכַמָּה זְמָנִים נִחְשָׁבוּ
 וְעַמָּךְ בְּגָלוּת יִשָּׁבוּ
 וְאוֹיְבִים עָלֵינוּ נִסְבוּ
 כִּי עַתָּה יֹאמְרוּ אֵין מֶלֶךְ לָנוּ

25

זָמְמוּ שֶׁקֶר לְהַחֲבִיר
 וּכְחָשׁוּ בְּדַת אֵל כְּבִיר
 אֲשֶׁר אָמְרוּ לְשׁוֹנְנוּ נִגְבִּיר
 שְׁפַתֵּינוּ אֶתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ

30

חֲסִין יְהִי הוֹפֵעַ בְּהוֹדָךְ
 וְגִלָּה כִּמְאֵז יְדִיךְ
 וְקִנְיָא לְשֵׁם כְּבוֹדְךָ
 לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ

35

To dust the Arab kingdom sweep,
The ravenous beasts who tear and bite,
Who rend our scattered sons as sheep,
Whose motto is to seize by might.

Our heritage they have possessed,
Exiled, devoured us at their will,
Consumed and wasted and oppressed
And machinate against us still.

So low our nation hath been brought,
So many masters override,
A little more and it were naught,
Had not the Lord been on its side.

Beneath the feet of slaves we bend,
In pit and prison we are pressed,
The hunters at our necks impend,
We labour still and have no rest.

Where is that kindness from above
Of which Thy servitors have heard,
The boon of Thy peculiar love,
For which we have our fathers' word?

טַאט מַלְכֵי נְבִיּוֹת
 וּטְרוֹף פְּרִיצי חַיּוֹת
 טוֹרְפִים פְּזוֹרִים כְּשִׁיּוֹת
 אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ

40

יִרְשׁ אוֹתָנוּ שְׁעִיר וְהִגְלָנוּ
 וְהִיּוֹם כַּמָּה אֶכְלָנוּ
 הָאִישׁ אֲשֶׁר כָּלָנוּ
 וְאֲשֶׁר דָּמָה לָנוּ

כְּאִין תִּמְנֶנּוּ וְאֶבְדְּנוּ
 מֵרֹב אֲדָנִים עֲבָדְנוּ
 כִּמְעַט מְגוּי נִכְחַדְנוּ
 לוּלֵי יִי שְׁהִיָּה לָנוּ

45

לְרִגְלֵי עֲבָדִים כְּפַפְנוּ
 וְאֵל בּוֹר וּמִסְגֵּר אֶסְפְּנוּ
 עַל צְוֹאֲרֵינוּ נִרְדְּפְנוּ
 יִגְעֲנוּ וְלֹא הוֹנַח לָנוּ

50

מָרוֹם אִיָּה חֲסָדֶיךָ
 גְּמִלָּת מֵאֵז יְדִידֶיךָ
 אֲשֶׁר שָׁמְעוּ עֲבָדֶיךָ
 וְאֶבּוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ

55

O glorious sovran of the height,
Abase, destroy their topmost tower,
The final marvel bring to light,
Arise and save us, show Thy power.

Uplift the lowly from the mire,
And make our meditation sweet,
The lily gather from the brier,
And our salvation, Lord, complete.

With joy the lost and wounded bless,
Wipe from all eyes the tears that run,
Unveil the orb of righteousness,
For unto us is born a son.

O break the yoke, the slave release,
Rebuke the arrogant again,
And send Thy messenger of peace,
Whose feet are welcome as the rain.

Rejoice, my dear despised, the King
In all His beauty thou shalt see,
And this the song that men shall sing
In Judah's land, our own and free.

נֶאֱזָר גַּאִים שִׁקֵּץ
וְנִרְדָּם מִנוֹם הַקֵּץ
וְגִלָּה פְּלִיאַת הַקֵּץ
קוֹמָה עֲזָרְתָה לָנוּ

60

שֹׁגֵב שְׁפָלִים מִשְׁחוֹחַ
וְשִׁיחָם יַעֲרֵב בְּגִיחוֹחַ
וּלְקוֹט שׁוֹשֵׁן מִחוֹחַ
וּלְכָה לִישׁוּעָתָה לָנוּ

עֲצוּבָה עֲזוּבָה תִּשְׁמַח
וְדַמְעַת לְחִיָּה תִּמַּח
וְשִׁמְשׁ צְדָקָה תִּצְמַח
כִּי יֵלֵד יֵלֵד לָנוּ

65

פָּרוֹק עָלֵי וְהִסֵּר
וְזָדִים תּוֹסֵף לִיֶּסֶר
וְשָׁלַח רִגְלֵי מִבֶּשֶׁר
וַיָּבֵא כְּגֶשֶׁם לָנוּ

70

צִהֵל יִקִּיר וְנִבְּזָה
וּמִלֵּךְ בִּיפְיוֹ נִחְזָה
וְיוֹשֵׁר הַשִּׁיר הִזָּה
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה עִיר עֲזָ לָנוּ

75

The prayer of the meek finds grace,
And God will hearken and forgive,
Tread down corruption, sin erase,
And in His light will let us live.

My song of penitence He ranks
As though an altar-sacrifice.
Healed of my sins I give Him thanks,
Who 'spite our deeds remits the price

Delight and peace from Thee we hail,
Thy hand Thy people's sin outscored,
Drew o'er iniquity a veil
Nor gave wrongdoing its reward.

Perpetual ascend to Thee
Thy people's and Thy servants' cries,
O let us Thy compassion see,
And Thy salvation greet our eyes.

קִרְיַאת עֲנֻיִם תִּצְלַח
וְאַתָּה תִּשְׁמַע וְתִסְלַח
וְתִמְחָה עֶזְרֵךְ נֶאֱלָח
אֵל יִי וַיָּאֵר לָנוּ

80

רַחֵם עוֹשֵׂי תְּשׁוּבָה
תְּהִיָּה כְּעוֹלָה חֲשׁוּבָה
וַיִּזְדוּ רַפּוּאֵי מְשׁוּבָה
לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ

שְׁלוֹם וְחֶדְוָה עָשִׂיתָ
וְעֶזְרֵךְ עִמָּךְ הִמָּסִיתָ
פֶּשַׁע וְחֲטָאָה כִּסִּיתָ
כִּי לֹא כַמַּעֲשִׂינוּ פָּעַלְתָּ לָנוּ

85

תָּמִיד תְּהִיָּה נִגְדֶּךָ
שׁוֹעֵת עִמָּךְ וְעֹבְדֶךָ
הִרְאֵנוּ יִי חֲסִדֶּךָ
וַיִּשְׁעֶךָ תִּתֵּן לָנוּ:

90

22

JUDGMENT

My breast I am smiting,
My own sins indicting.
How then canst Thou draw me
To strife and thus awe me,
And bring Me to judgment?

My branch hangeth ailing,
My eyelid is failing,
My aims to derision
Are turned by the vision
Of Thee bringing judgment.

The creditor calleth,
The dread decree falleth,
The awful day breaking
God's creatures sets quaking
In fear of His judgment.

Through Thy attributes preaching,
Almighty, and teaching,
O weigh aberration
In the scale of salvation,
Nor bring us to judgment.

In Thy merciful fashion
Award us compassion,
That man who but dust is
May handle with justice
The haters of judgment.

22.

מְקַדְמָה לְמִשְׁפָּטִים לְלֵיל רֵאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה

אָכָה כְּפִי עַל רֹב אֲכָפִי
אֵיד לִי תִקְרִיב וְחָגִישׁ לָרִיב
וְאוֹתִי תָבִיא בְּמִשְׁפָּט

נֹחַל סִרְעָף וְכָלָה עֲפָעָף
נִבְהַל רַעֲיוֹן בְּקִרְאֵי חֲזִיוֹן
וְקִרְבֹּתִי אֲלִיכֶם לְמִשְׁפָּט

5

יּוֹם בָּא נֹשָׁה בְּמוֹ דִּין קָשָׁה
יִצּוּרִים יִרְעִישׁ וְאוֹתָם יִגִּישׁ
לְעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט

שִׁדִּי מוֹרָה לְשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁקוֹל נָא פֶשַׁע בְּמֵאזְנֵי יֵשַׁע
וְאֵל תָּבֵא בְּמִשְׁפָּט

10

לְכֵן תַּחֲמוֹל וְחִסְדִּי תִגְמֹל
לְמַעַן יִצְדַּק מֵאֲבָק דִּק
הַמִּתְעַבִּים מִשְׁפָּט

15

Like a vapour evanished,
Man is melted and banished,
His birth is coëval
With a harvest of evil,
'Tis Thou must bring judgment.

We await—O behold us—
Thy love to enfold us.
Did Thy warning not hasten
Our impulse to chasten?
For the Lord loveth judgment.

מָה אָנוּשׁ נָמִס יְהִלּוּךְ תָּמִס
מִיּוֹם נוֹצָר עוֹלָה קָצָר
וְהִצִּיג בְּשִׁיעַר מְשֻׁפָּט

הִנֵּנוּ נִצָּפָה חֶסֶד כְּלָפִי
הֵכִי מִהֲרָתָ וְלָנוּ הִזְהֲרָתָ
כִּי ה' אוֹהֵב מְשֻׁפָּט.

23

PRAYER FOR THE HAZZAN

As the servant longs for the master's hand, so
craves the cantor's soul,
O extend Thy mercy upon him, rend his debt-
recording scroll.

"Unto Me return, then will I to thee"—were
this Thy word unsaid,
Like a captain humbled while at his post he
now would droop his head.

To Thy servant, Lord, Thou wilt surely ope the
penitential way,
May his fruit be sweet as he stands to lead
our prayers to Thee to-day.

As we watch our brother, behold, we note the
grey that streaks his hair,
And his heart a-swirn in a sense of sin as
praying stands he there.

Let the fervent breath of Thy suppliant be
witness for his heart,
Let him but return to Thee this once, he never
will depart.

23

רְשׁוּת לְנִשְׁמַת יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה

— — | — — — — | — — | — — — —

שׁוֹאֵף כְּמוֹ עֶבֶד יִשְׁאֵף לֵיד רֵבּוֹ
חֶסֶדךָ פָּרוּשׁ עָלָיו וּקְרַע שֹׁטֵר חוּבוֹ

לוֹלִי אֲמִירְתְּךָ שׁוּבוּ וְאֲשׁוּבָה
הָיָה כָּרֵב חוּבִל נִכְנַע בְּמַצְבוֹ

מִשְׁעוֹל תְּשׁוּבָתְךָ תִּפְתָּח לְעֶבֶד קָם
הַיּוֹם לְהִתְפַּלֵּל לָךְ יַעֲרֵב נִיבּוֹ

5

הָיָה לוֹ בְּעֵת רוֹאֵה שִׁיבָה וְרוֹקֶה בּוֹ
לְבוֹ בָּיִם חֲטָאוֹ יִשְׁחָה כְּמוֹ עֶצֶבוֹ

נִשְׁמַת מִחֲלִיךְ תַּעֲדִיד עָלִי לְבוֹ
לֹא יַעֲשֶׂה עוֹל מֵאַחֲרֵי שׁוּבוֹ.

10

24

TWO THINGS HAVE MET

Two things have met in me, one in their ways,
And stand within me, above or below,
My tongue that hastes to proclaim Thy praise,
My heart Thy greatness to see and know.
The angels on high cannot speak of Thy glory,
Then how shall contemptible man tell its story?

When men bring tribute, an ox, say, or dove,
The lean or the fat gives Thee equal delight,
If but 'tis brought by a heart full of love.

So too take my prayer as priestly rite,
For my soul and spirit unite in Thy praise,
Two things having met in me, one in their ways.

24

רְשׁוֹת לַיּוֹם שְׁנֵי שָׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה

— — — — —

שְׁנַיִם נִפְגְּשׁוּ בִּי זֶה־כְּמוֹזָה
וְעָלִי נִצְבּוּ מִזָּה וּמִזָּה
לְשׁוֹנִי אֵץ לְסִפּר מַה־לָּךְ
וְלִבִּי גִדְּלָךְ יִבִּין וַיִּחַזָּק
מִשְׁרָתִים לֹא יִשְׁיחֹן מִכְּבוֹדְךָ
מַעַט אֶף כִּי אֲנוּשׁ צָעִיר וְנִבְזָה
יְהִי יִקְרִיב לָךְ זֶה שׁוֹר וְזֶה תוֹר
בְּלֵב נָכוֹן, יְהִי שָׁמֶן וְרֹזָה
לָךְ תִּקְרַב תִּפְלָתִי וְתַעֲרַב
כְּקִרְבָּן עַל יְדֵי חֲזָה וּמִזָּה
כְּנִשְׁמָתִי כְּרוּחִי לָךְ תִּבְרָךְ
שְׁנַיִם נִפְגְּשׁוּ בִּי זֶה־כְּמוֹזָה.

5

10

25

FOR NEW YEAR'S DAY

The breath of the remnant of Jacob shall praise
Thee,
For with testimony confirmed Thou hast made
him Thy witness
And keepest Thy covenant with him and Thy
kindness;
Therefore shall he thank Thee on the day Thou
hast appointed judgment.

The breath of the company of Israel shall ravish
Thy heart,
Daily proclaiming Thy Unity.
To be judged of Thee and by Thy hand inscribed
In the book of life,
They stand this day according to Thy ordinance,
For all things are Thy servants.

The breath of the nation set apart from the
seventy
And weighing true in the scales of righteousness,
Shall hail Thee as King,
A monarch of justice and righteousness,
Who sits on the Throne of righteousness,
A righteous judge.

The breath of the congregations chosen of Thee
shall thank Thee,
And their bannered tribes,

25

נשמת ליום שני של ראש השנה

נשמת שאר יעקב אשר בעדות נאמנה העדותו תשבחו
 שומר הברית והחסד לך תודה יום למשפט יעדו
 יי למשפט שמתו וצור להוכיח יסדתו

נשמת להקת ישראל בכל יום מיחדיו תלבבו
 להצדיקם ולכתבם לחיים בכתב ידיו 5
 למשפטיה עמדו היום כי הכל עבדיו

נשמת מפרשת משבעים נכוחה במאזני צדק תמליכו
 מלך העושה משפט וצדק
 ישבת לכסא שופט צדק

נשמת המוני סגלה דגלי שבטיה 10 תהודו

O Thou who stretchest Thy hand to receive the
transgressors of Thy judgments,
That Thou mayest be justified when Thou speak-
est
And be in the right when Thou judgest.

The breath of those conserved in Israel,
Thy servants who fear Thee,
Shall hail Thee as mighty.
Thou art near to all that call upon Thee,
Righteousness and justice are the foundation of
Thy throne.

The breath of the holy ones hallowing Thee,
Responding in all their passion of desire,
Acclaims Thee as holy.
Holy God, King living forever, they cry,
And would that our mouths were as full as the sea
With song!

הַפּוֹשֵׁט יָד לְקַבֵּל עוֹבְרֵי מִשְׁפָּטֶיךָ
לְמַעַן תִּצְדֹּק בְּדַבְּרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶךָ

נִשְׁמַת חַיִּיטֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ יִרְאֶיךָ
יְיָ קָרוֹב לְכָל קוֹרְאֶיךָ
צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסֵּאֶךָ

15

נִשְׁמַת קְדוֹשִׁים קֹדֶשְׁתְּךָ עוֹנִים בְּכָל מַאֲוִים
קְדוֹשׁ אֵל מֶלֶךְ חַי וְקַיִם
אוֹמְרִים וְאֵלּוּ פִּינוּ מִלֵּא שִׁירָה כְּיָם.

תְּקוּדַת יִשְׂרָאֵל

26

MY LORD AND KING

Almighty God, on lofty throne
In wisdom Thou didst build the world,
Thy might the firmament unfurled
And Thou wast King ere kings were known.

Sole King, who hung the earth on naught,
In great assemblies I will cry,
For every soul must testify,
The Lord of hosts rules all He wrought.

His seat is hid in mystery,
Myriads of holy ones in dread,
His ministers in lowlihead,
Surround His awful Majesty.

His praises in set order sing,
Although all praise He hath outsoared,
Declare the Kingdom of the Lord,
Proclaiming that the Lord is King.

26

לְשַׁחֲרִית יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה

מִסְתַּגַּב אַרְוֶמְמָךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ

מֶלֶךְ שְׂדֵי הַשּׁוֹכֵן רוֹמָה

עוֹשֶׂה תַבֵּל בְּחֻכָּמָה

וְנוֹטָה שָׁמַיִם בְּעֶצְמָה

לִפְנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ

5

מֶלֶךְ לְבַדּוֹ תוֹלָה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה

אֶהוּדָנוּ בְּסוֹד עֲדָה עֲצוּמָה

וְלוֹ תַעֲיִד כָּל הַנְּשָׁמָה

יִי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ

מֶלֶךְ מִסְתַּתֵּר בְּחֻבִּיוֹן מוֹשְׁבֵיו

10

נִעְרָץ בְּסוֹד קְדוּשִׁים אֱלֹפֵי רַבָּבֵיו

וְנוֹרָא עַל כָּל סְבִיבֵיו

הַמְּשַׁרְתִּים אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ

מֶלֶךְ הַלְלוּהוּ בְּשִׁירָה עֲרוּכָה

לְאֵל הַמְּרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה

15

וְהִיתָה לִי הַמְּלוּכָה

וְהָיָה יִי לְמֶלֶךְ

The depths of sky His mercy planned,
The waters are His footstools. He
Their measures gave to stream and sea
And poured them in with royal hand.

The sea unto His bounds submits,
Our King and God, so great and high,
His glory covers all the sky
When that upon His throne He sits.

Sole King, He spreads for curtain Space,
The sun uprises from the east
To draw from earth a dainty feast,
A strong man glad to run a race.

O glorious Sovereign whom I sing,
Be gracious unto us and kind,
For Thine own sake, if but I find
Grace in Thine eyes, my Lord and King.

מֶלֶךְ בּוֹרֵא בְּחֶסֶדוֹ מְרוֹמִים
וְיוֹסֵד מְמִידֵי הַדּוֹמִים
עַל נִהְרוֹת וַיָּמִים
יִצְקֶם הַמֶּלֶךְ

20

מֶלֶךְ רָם וְגוֹל לַיָּם עֲשֵׂה
אֵל רָם וְנִשְׂא
הוֹדוֹ שָׁמַיִם כֶּסֶה
כְּשֶׁבֶת הַמֶּלֶךְ

25

מֶלֶךְ יַחִיד יְסוֹד דּוֹק הָאֵיר
וְזָרַח שֶׁמֶשׁ מִפְּאֵת מִזְרַח
כְּגִבּוֹר לָרוֹץ אֶרֶח
וְהוּא יִתֵּן מַעֲדָנֵי מֶלֶךְ

מֶלֶךְ הַדּוֹר הַמְּצִיאֲנוּ חֲנוּךְ
וַעֲשֵׂה נָא לְמַעַנְךָ
אִם מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ.

30

27

BLOW YE THE TRUMPET

To the glorious one, girdled by praise,
Great in deeds and tremendous in ways,
Who filleth with wonders our days,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

To the Lord whose decrees never fail,
Who spreadeth the clouds like a veil,
And maketh the dust hard as mail,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

To the Builder whose measures none knows,
By whom the high heavens arose,
And beauty like lightning that glows,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

To the Judge who His servants will spare,
For the souls of His faithful will care,
And will make their inheritance fair,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

To the Chief on whose breast Right is borne,
Who is served by the seed to Him sworn,
Who gathereth lilies from thorn,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

27

לְשַׁחֲרִית יוֹם שְׁנֵי שָׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה

מסתגאב תקעו בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר

לְאַדִּיר נוֹרָא תְּהִלּוֹת
לְאַמִּיץ עוֹשֶׂה גְּדוּלוֹת
וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר
תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר

5

לְנֹאזֵר גִּזְרֵי וּמִקִּים
לְנוֹטָה כּוֹדֵק שְׁחָקִים
בְּצִקָּת לְמוֹצָק עֶפֶר
לְיוֹסֵד מְמַדֵּי נְשִׂיָּה
לְיוֹצֵר מְאֹרֵי עֲלִיָּה

10

וּמִבְּרִיק נִגֵּה שְׁפָרָפֶר
לְשׁוֹפֵט הַיּוֹם עֶבְדִּיו
לְשׁוֹמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידִיו
וְנִחְלָתָם תִּשְׁפָּר

לְלוֹבֵשׁ כִּשְׂרִין צֶדֶק
לְלוֹקֵט שׁוֹשֵׁן מַחֲדָק

15

זֶרַע יַעֲבֹדֵנוּ יִסְפָּר

To the Washer who whiteneth sin,
Whose cloud blotteth evil within,
Whose forgiveness repentance can win,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

To the Alchemist turning his gold
To the diamond's perfection, clear, cold,
Like the streams that Damascus enfold,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

To the Lord who His scattered will keep,
To whom cries of the lowly that weep
Are dearer than bullocks or sheep,
    Blow ye at New Moon the trumpet.

לְמַלְבִּין צַחֲנַת רְשָׁעִים

לְמוֹחָה כָּעַב פְּשָׁעִים

וְסָר עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם תִּכְפֹּר

20

לְהוֹפֵךְ כְּתָמִים לַיהֲלוּם

לְהַטּוֹת אֲלֵיהֶם שָׁלוֹם

כְּמִימֵי אֲמָנָה וּפְרָפֶר

לְחַקּוֹת זְרוּיָו לְחַיִּים

לְקַבֵּל שׁוֹעֵת עֲנִיִּים

25

וְתִיטֵב לָהּ מְשׁוֹר פָּר.

28

LET THE ISLES REJOICE

Let the numerous isles rejoice with trembling,
For He is high and exalted and acknowledged as
One
In the height of the firmament.
The Lord reigneth, let the earth rejoice.
The clouds acclaim Thee beyond every other
power,
In every mouth is thy unity uttered,
And by the people of God is Thy praise pro-
claimed.
And who is like to Thy people Israel,
The one nation on earth,
To give thanks to Thee upstanding,
O God inhabiting the heights,
And to proclaim Thee as One?
The Lord reigneth, let the nations quake.
He sitteth among the Cherubim, let the earth
tremble.
The scattered shalt Thou assemble and the sigh-
ing redeem,
To Thy holy house Thou shalt lead them with
rejoicing,
And from earth's four corners gather the exiles.

28

מְקַדְמָה לְמַלְכוּת

יְשַׁמְחוּ אֵיִם רַבִּים בְּמָרָץ
כִּי הוּא רָם וְנִשָּׂא וַיַּחֲד בְּרוּם עָרָץ
ה' מֶלֶךְ תִּגַּל הָאָרֶץ

שְׁחָקִים יִדְרוּ אוֹתָהּ עַל כָּל אֵל
וְאֵת מִיָּחַד בְּפִי כָל מְהַלֵּל בְּעַם אֵל
וּמִי כְעֶמֶךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ
לְהוֹדוֹת לָהּ קָמִים. אֵל שׁוֹבֵן מְרוֹמִים
מִיָּיִחָדִים ה' מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים
יוֹשֵׁב כְּרוֹבִים תִּנּוּט הָאָרֶץ

מְפָזְרִים תִּאֲסוֹף וְתוֹשִׁיעַ אֲנוּחִים
תִּנְהַלֵּם לְבֵית קִדְשָׁהּ שְׂמֵחִים. וְנִדְּחִים
תִּקְבֵּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ.

5

10

29

FOR THE DAY OF MEMORIAL

The seeker of good shall acceptance find
From the God whose glory is boundless,
If he turn unto Him with repentant mind,
And sackcloth on both of his shoulders bind
By way of memorial.

So come and return to our God on high
Who fashioned the uttermost heavens,
Let your songs of praise to His footstool fly
And thank Him to-night in a choral cry
By way of memorial.

O King of the Kingdom that hails Thy name
Since first to the void Thou spakest,
Evoking the light that from darkness came,
Accept this plea to expunge my shame
As rite of memorial.

Prepare, O Israel, to meet Thy God,
Let every man seek to find ransom,
Remove the evil at which ye nod,
Cleanse ye and wash ye or dread His rod
This day of memorial.

29

מְקַדְמָה לְזִכְרוֹנוֹת

שׁוֹחֵר טוֹב יִבְקֹשׁ רָצוֹן מֵאֵל עַל
שֵׁם כְּבוֹדוֹ נִמְצָא בְּאֵין תַּחַת וּמַעַל
שׁוֹב יָשׁוּב אֵלָיו וְשָׁק יָשִׁים עַל
שְׁתִּי כְּתַפְּיוֹ לְזִכְרוֹן.

לְכוּ וְנִשׁוּבָה אֶל אֵל יוֹצֵר רוֹם וְנִשְׁיָה
לְשִׁמּוֹ נִתְּנָה שִׁיר וְשִׁבַּח וְהוֹדָיָה
לֵיל זֶה נָרִיעַ לוֹ וְהָיָה
לְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן.

5

מָלַךְ הַמַּלְכוּת שְׁלֹף הָיָה
מֵאֲזֻז אֲמֶרֶת יְהִי אֹזֶר וַיְהִי
מִחַה פֶּשַׁעִי וְקִבֵּל תַּחֲנֻנֹתַי כִּי הָיָה
מִנַּחַת זִכְרוֹן.

10

הַכּוֹן לְקִרְאָת אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל וְתִמְצָא פְּדִיּוֹם
הַסִּירוֹ רוּעַ מֵעַל לִיכֶם יֹאמֶר אֲיוֹם
הַזֶּכּוֹ רַחֲצוּ וְהָיָה הַיּוֹם
הַזֶּה לָכֶם לְזִכְרוֹן.

15

30

GOD DWELLETH HIGH

God dwelleth high above man's dwelling-place,
Ye multitudes, come praise and honour Him,
Huzzah before the King whose name is God,
Sound joyous flourishes upon the trumpet.
His creatures fear His glory more than man
When awful deeds are wrought, for dread is He.
The day shall be when at the sound of trumpet
Thy people to the Mount of Olives flock,
And they, according to Thy word, shall go
With shouting and with tumult and perceive
The thunders, lightnings, and the trumpet's
sound.

Regard the people nestling in Thy shadow,
And trustfully proclaiming that perchance
Again the Lord of hosts will gracious be
And marvels once again be wrought in thunder
And lightning and thick cloud upon the Mount
And pealing of the Shofar. Consecrate
Yourselves again to-day unto His service,

30

מְקַדְמָה לְשׁוֹפָרוֹת

אַל שׁוֹכֵן בְּרוֹם מְעוֹנִי
 שְׂבַחֲוֹהוּ וְהַדְרֻהוּ הַמוֹנִי
 הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ ה'
 בְּחִצּוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר.

נֶאֱזָר מִמֶּנּוּ יְצוּרִים יְרֵהוּ
 בַּעֲשׂוֹתוֹ נִזְרָאוֹת כִּי נִזְרָא הוּא
 לַעֲמֹ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
 יִתְקַע בְּשׁוֹפָר.

יְחַד עֲמָךְ לְהַר הַזֵּיתִים לַעֲלוֹת
 יִלְכוּ בְּמֵאמְרֶיךָ הַמּוֹלֹת הַמּוֹלֹת
 וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת
 וְאֵת הַלְפִידִים וְאֵת קוֹל הַשׁוֹפָר.

שָׁעָה קָרִיאת עָם בְּצִלָּךְ יִתְלוֹנֵן
 אוֹלֵי ה' צְבָאוֹת יַחֲנֵן
 וְתִפְלִיא פָּלָא בְּקוֹלוֹת וּבְדָקִים וְעָנֵן
 כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוֹפָר.
 לְעֶבְדוֹ כְּהֵיּוֹם יְדִיכֶם מִלְּאוּ

5

10

15

And should again your glad redemption dawn,
Uplift yourselves sublime above all else,
And mark the banner flown upon the mountains
What time the horn resounds. O Lord, whose
dread

Sets all the world's inhabitants a-tremble,
Bè herald of good tidings to the people,
So staunch beneath the adversary's yoke.

Thus when the ram's horn poureth forth its note
And ye shall hear the Shofar's long-drawn peal,
Thanksgiving offer up to God and song,
And tell His mighty deeds and chant His praise
According to the measure of His greatness.
O praise Him with the sounding of the trumpet,
So shall the Merciful show graciousness
To you who cry, and as of old restore
Your captives, yea the Lord of hosts o'er you
Shall keep His watch, with trumpet-blasts for
warning.

וּבְבוֹא עֵת פְּדוּתְכֶם עַל כָּל תַּתְנַשְּׂאוּ
 בְּנִשְׂוֹא נִס הָרִים תִּרְאוּ
 וּכְתִקוּעַ שׁוֹפָר.

20

מִפִּחְדָּךְ רָגֹזוּ מְתֵי תִבֵּל
 בְּשֵׁר עָם עַל קָמִים סוּבֵל
 וְהָיָה בְּמִשׁוֹךְ בְּקָרוּ הַיּוֹבֵל
 בְּשִׁמְעֶכֶם אֶת קוֹל הַשׁוֹפָר.

25

הַעֲלוּ תוֹדָה לְאֵל וְשִׁירוּ לוֹ
 וְסִפְרוּ גְבוּרוֹתָיו וְזָמְרוּ לוֹ
 הִלְלוּהוּ כְּרַב גָּדְלוֹ
 הִלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר.

חֲנוּן יַחֲנֵן לְקוֹל צַעֲקֹתְכֶם
 וְשׁוֹב יָשִׁיב כְּמֵאֵז אֶת שְׁבוּתְכֶם
 ה' צָבָאוֹת יִגַּן עֲלֵיכֶם
 בְּתִרְוַעָה וְקוֹל שׁוֹפָר.

30

31

FOR ATONEMENT EVE

Send forth Thy messenger, Thy interpreter,
And let him do wonders with signs and happen-
ings,
To cleanse us this night from scandal and
defamation!
Great God, boundless and unsearchable,
Thy righteousness is like mighty mountains,
Thy judgments are like the great deep.

Bare to Thee and spied out is the heart's imag-
ination and secret,
Lo, shaped in iniquity, how shall man justify the
evil of his work?
Can the grains of his dust justify it that were ac-
counted vanity even while he was still in being?
How then after he has perished and every element
passed back to its source,
When he is driven like chaff before the wind and
like smoke from the lattice?

Who shall stand up for Thy people, and who set
them free?
If for decision Thou shouldst draw nigh them, and
if for judgment Thou shouldst take them,
Then judge them, I pray Thee, by Thy right-
eousness,
And reprove them not according to Thy wrath.

31

מַעְמָד לְעַרְבֵית לַיִל כְּפָרִים

שֶׁלַח מִלֶּאךָ מִלֵּיץ וְהַפְּלִיא אוֹת וְסִבָּה
 לְטַהֵרנוּ בְּלֵיל זֶה מִשְׁמֵן וְדָבָה
 הָאֵל הַגָּדוֹל לְאֵין חֶקֶר וְקִצְבָה
 צִדְקָתְךָ כְּהִרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה

האל

5

לָךְ גָּלוּי וְצָפוּי יֵצֵר לֵב וְסוּדוֹ
 הֵן בְּעוֹן חוֹלָל וְאֵיךְ יִצְדַּק רוּעַ מַעֲבָדוֹ
 הִיִּצְדַּק אֲבָק דֵּק אֲשֶׁר הֶבֶל נִחְשֵׁב בְּעוּדוֹ
 וְאֵיךְ יֵאבֹד וְיָשׁוּב כָּל יְסוּד אֵל יְסוּדוֹ
 יוֹם יְסוּעַר כָּמוֹ מוֹץ וְכַעֲשָׁן מֵאֲרָבָה

צדקתך

10

מִי יָקוּם לְעִמָּהּ וּמִי יַעֲמֹד לְהַרְוִיחַם
 אִם לָרִיב תִּגַּשׁ וְאִם לְמִשְׁפָּט תִּקְחֵם
 אֲנִי שְׁפוּט כְּצִדְקָךְ וְאֵל בְּאַפָּךְ תּוֹכִיחֵם

For what is the weak that he should contend with
the mighty,
And how can dry stubble stand in the flame?

Lo, as the flower fadeth and the wind flitteth by
like a shadow,
So flesh from spirit is rent asunder;
If then Thou wilt stir up chastisement,
There is no way of deliverance shouldst Thou
press hard;
For the worker is sluggish,
And the day short and the work abundant.

כִּי לֹא יוֹכֵל חֲלָשׁ עִם גְּבוֹר לְהִלָּחֵם
וְאִידָּ יוֹכֵל לְעֲמוֹד קֶשׁ יִבֵּשׁ בַּלְהָבָה

15

הֵן כְּמוֹ צִיץ נוֹבֵל וְכֵרוֹחַ יִבְרַח כִּצֵּל
הַבָּשָׂר וְהָרוּחַ זֶה מִזֶּה יֵאָצֵּל
וְאִם תַּעֲוִיר פְּקָדָה לֹא יוֹכֵל לְהִנָּצֵל
וְאִם תִּדְחַק הָרִבָּה וְהַפּוֹעֵל מְאֹד עָצֵל
וְגַם הַיּוֹם קָצֵר וְהַמָּלְאָכָה מְרֻבָּה.

20

צדקתך

32

LORD OF THE WORLD

Lord of the world, O hear my psalm,
And as sweet incense take my plea.
My heart hath set its love on Thee
And finds in speech its only balm.

This thought forever haunts my mind,
Some day to Thee I must return,
From Thee I came and backward yearn
My very fount and source to find.

Not mine the merit that I stand
Before Thee thus, since all is Thine,
The glorious work of force divine,
No product of my heart or hand.

My soul to Thee was humbly bent
Even before she had her birth,
Before upon the sphere of earth
Her heav'nly greatness made descent.

32

רשות לקדיש

— — | — ~ — — | — — | — ~ — —

שִׁמְעָה אֲדוֹן עוֹלָם שִׁמְעָה תְּהִלָּתִי
 תִּכּוֹן לְפָנֶיךָ קִטְרֶת תִּפְלָתִי
 לִבִּי בָךְ חֲשֵׁק לְמֵאד וְלֹא יוּכַל
 לְסַתֵּר עֲדִי יִרְאֶה חֲשָׁקוֹ בְּמִלָּתִי
 מֵעַת לָעַת אֶזְכּוֹר שׁוּבִי לָךְ מִחֵר
 כִּי מִמֶּךָ הִיָּתָה רֵאשִׁית תְּחִלָּתִי
 הִנֵּה לָךְ לֹא לִי עֲמָדִי לְפָנֶיךָ
 וְלִשְׁם כְּבוֹדֶךָ לֹא לְשִׁבְרִי פְעֻלָּתִי
 שִׁחָה לָךְ נַפְשִׁי מֵעַת הָיִיתָ עֹפֵר
 עַד לֹא כִּמוֹ שִׁחָה הִיָּתָה גְּדֻלָּתִי.

5

10

33

LORD, WHAT IS MAN?

*Lord, what is man but flesh and blood? O weep!
His days unconscious stray, like shadows sweep,
His stroke comes sudden and he falls on sleep.*

Lord, what is man? A carcase fouled and trodden,
A noxious creature brimming with deceit,
A fading flow'r that shrivels in the heat.
Wert Thou as stern as he with sin is sodden,
How could he face Thy wrath? Ah, see him creep:
His stroke comes sudden and he falls on sleep.

Lord, what is man? He rolls in mud and lies,
Insanely fouls the clean and spoils the fine.
Did but Thy justice follow his design,
Mown like the grass were he, or herb that dies.
In doom's dark hour be then Thy pity deep,
His stroke comes sudden and he falls on sleep.

33

תּוֹכַחַה לְיוֹם הַכּוֹפְרִים

ה' מָה אָדָם הֵלֵא בְּשָׁר וָדָם
יָמִיו כָּצֵל עוֹבֵר וְלֹא יָדַע בְּנוֹדָם
פְּתָאוֹם יָבֹא אִידוֹ וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרֶדָם

ה' מה אדם ג'ו נרפֿש ונרמֿם

מָלֵא תוֹךְ וּמִרְמָה גַם אָוֶן וְחָמָס
כְּצִיץ נוֹבֵל יֵצֵא וְחָם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס
אִם תִּפְקוֹד עָלָיו עֲוֹנוֹ הַנִּכְמָס
אִפְּדָה גַם קִצְפָּה אֵידִי יִשָּׂא וַיַּעֲמָס

לְכֵן חֲמוּל וּגְמוּל כִּי אֵין לֹאֵל יָדָם פתאום

ה' מה אדם 10 בִּטְיִט יִתְגּוֹלֵל

בְּשֶׁקֶר יִתְהַלֵּל וּבִשְׁוֹא יִתְהוֹלֵל
הַטְּהוֹר מִטְּמֵא וַיִּקֶּר מְזוּלֵל
אִם תִּפְקוֹד עָלָיו עֲוֹן יֵצֵר מְעוּלֵל
כְּמוֹ עֹשֵׁב יִיבֵשׁ וְכַחֲצִיר יְמוּלֵל

לְכֵן חֲמוּל וּגְמוּל חֶסֶד בְּיוֹם אִידָם פתאום

Lord, what is man? Proud, born in sin, defiant,
His drink is violence and on wrong he feeds.
Sea-tossed and furnace-fierce, if judged by
deeds

He would be crushed like weakling fighting giant.
Thy mercy therefore let his prayer reap,
His stroke comes sudden and he falls on sleep.

Lord, what is man? A trickster vile, abhorred.
If Thou shouldst deal with him in equity,
A mouldered robe, a scattered cloud were he.
Therefore forgiveness is his best award.
His base is dust, his form a clayey heap,
His stroke comes sudden and he falls on sleep.

Lord, what is man? A tree despoiled, mere
stubble
Its only fruit. Didst Thou his sin repay,
He like a snail or wax would melt away.
Therefore forgive, nor press him in his trouble.
Moth-like he rots, old joys he can but weep,
His stroke comes sudden and he falls on sleep.

ה' מה אדם יְהִיר וְלֹא נָחַם

מִי חָמָם יִשְׁתָּה וְלָחֶם רָע יִלָּחֵם

וְכִיָּם הוּא נִגְרָשׁ וְכִתְנוּר יִחָם

אִם תִּפְקוּד עָלָיו חֲטָא אֲשֶׁר בּוֹ יוֹחָם

יִסְפָּה כְּחֻלָּשׁ עִם גְּבוּר נִלָּחֵם

20

לְכֵן חֲמוּל וְגִמוּל וְכִפָּר מֵעֲבָדָם פתאום

ה' מה אדם רַק נִתְעַב וְנִאֲלַח

כָּל הַיּוֹם יִבְגֹּד וּפִיו בְּרָעָה יִשְׁלַח

אִם תִּפְקוּד עָלָיו עֲוֹנוֹ הַנִּדְלָח

כְּבָגֵד יִבְלָה וְכָעֲשָׁן נִמְלָח

25

לְכֵן חֲמוּל וְגִמוּל וְכִפָּר נָא וְסִלַּח

לְשׁוֹכְנֵי בֵּיתִי חֲמֹר אֲשֶׁר בָּעָפָר יִסּוּדָם

פתאום

ה' מה אדם וְהוּא כָּעֵץ נִקְסָם

בָּבֵא אֲמִת בִּצְעוֹ יְהִי כְמוֹ קֶשׁ מְרָסָם

וַיִּבְכָּה מֵאֲשֶׁר שָׁשׁ יוֹם יִרְקֵב כְּמוֹ סָם

30

אִם תִּפְקוּד עָלָיו עֲוֹנוֹ הַנִּבְכָּסָם

כְּמוֹ שִׁבְלֹל יִהְיוּ וְכִדּוּנָם נִמְסָם

לְכֵן חֲמוּל וְגִמוּל וְאֵל תִּדְקֶדֶק בְּעֵדָם

פתאום

Lord, what is man? A lonely creature driven
Like fallen leaf, bemocked by empty words,
As full of guile as basket is of birds.

His rottenness would swift as smoke be riven,
Didst Thou his measure, not Thy measure
keep.

His stroke comes sudden and he falls on sleep.

ה' מה אדם לִבְד נִדָּף כְּעָלָה

35

בְּמֵאֲזָנִים לַעֲלוֹת בְּהֶבֶל יִסָּלָה
 וּכְכֻלּוֹב מָלֵא עוֹף בֵּין מְרָמָה מָלֵא
 אִם תִּפְקֹד עָלָיו מַעַלּוֹ בָּךְ יִמְעָלָה
 כְּמוֹ עֶשֶׂן יִבָּלָה וּכְרָקָב יִבָּלָה
 לִכֵּן חֲמוֹל וּגְמוֹל כְּחִסְדְּךָ לֹא כְּחִסְדָּם.

פתאום

34

THE DAY OF JUDGMENT

Propound a mystery, O my tongue, and give
praise to God,
For He hath delivered me and exalted my horn.
Awake, my heart, and turn to 'the Almighty,
And in awe of His anger let my hand be lifted
to Him.

Set the Most High before thee, and 'know that
every thought
And every hidden imagining are to Him not hid-
den.
Dread the day of His wrath, and the dreadful
position
Wherein is help or refuge for no creature.

34

תוכחה

|=====

לְשׁוֹנִי חוֹד חִידָה
וְתֵן לְאֵל תּוֹדָה
אֲשֶׁר נִפְשָׁךְ פָּדָה
וְאֵת קֶרְנְךָ הָרִים

וְלִבִּי הָעִירָה
וְאֵל שְׂדֵי סוּרָה
וּמִנְעָמוֹ גּוֹרָה
וְאֵלֵיו יָד הָרִים

וְשִׁים נִגְדָךְ עֲלִיוֹן
וְדַע כִּי כָל רַעְיוֹן
וְכָל סִתְר חֲבִיוֹן
לוֹ לֹא נִסְתָּרִים

רַחֵם מִיּוֹם עֲבָרָה
וּמִמַּעַמַּד נוֹרָא
אֲשֶׁר אֵין בּוֹ עֲזָרָה
וּמִנּוֹס לִיצוּרִים

5

10

15

On the day He shall judge the peoples and destroy
beings

And wither all His adversaries as with the fiery
blast of his nostrils

And decree the fate of all potentates, officers and
rulers,

Nor pay regard to mighty princes.

And destroy tyrants and cut off the scornful,

The proud and presumptuous who rely on the
preciousness of their palanquin;

Who have forgotten their Creator and put their
trust in their riches

And prided themselves above high God,

Who humbleth and uplifteth,

And have rebelled against their Master,

With their host and their multitude,

And the silver they have acquired, and the fine
gold and sapphires,

בַּעַת יִשְׁפּוּט עַמִּים
וַיִּמַּח הַיְּקוּמִים
וַיִּשִׁית כָּל קָמִים
בְּמוֹקֵד נִחָרִים

20

וַיִּדִּין כָּל רוֹזְנִים
וַרְאֲשִׁים וְקַצִּינִים
וְלֹא יֵשָׁא פָּנִים
לְשָׂרִים בְּבִירִים

וַיִּשְׁמִיד עָרִיצִים
וַיִּכְרִית הִלָּצִים
וַיִּזְדֵּם וּמִנְאָצִים
יֵשׁוּ בִּיקָר כָּרִים

25

אֲשֶׁר שָׁכְחוּ יוֹצְרָם
וּבִטְחוּ עַל עֲשָׂרָם
וַגָּאוּ עַל אֵל רָם
וּמִשְׁפִּיל אֶף מֵרִים

30

וַהֲמָרוּ אֶת קוֹנָם
בְּחִילָם וַהֲמוֹנָם
וּכְסָף קִנְיָנָם
וּפָז עַם סְפִירִים

35

And have built structures, and carved out windows,
And erected palaces, and battlements and chambers,
Nor remember the Almighty,
But wax fat in the abundance of power,
And speak arrogantly to Him
And roar like young lions.

But He is great and fearful,
And girded about with might;
He calleth the generations
And from Him are the hill-tops.
Doth He not regard the lowly,
And abase every one that is proud?
He will raise up the broken pauper
And lift him from the dunghill.

Woe to them for this,
When their Creator shall sit in judgment,
To take vengeance on them, their grown and
their little ones,

וּבְנוּ בְנֵינִים
וְקָרְעוּ חִלּוֹנִים
וְעָשׂוּ אֶרְמוֹנִים
וְטִירוֹת וְחֲדָרִים

40

וְשִׁדִּי לֹא זָכְרוּ
בְּרֵב חֵיל גָּבְרוּ
וְלוֹ עָתָק דִּבְרוּ
וְשָׁאֲגוּ כְּכַפִּירִים

וְגִדּוֹל גַּם נוֹרָא
וְנֶאֱזָר בְּגִבוּרָה
אֲשֶׁר דּוֹרוֹת קָרָא
וְלוֹ תוֹעֲפוֹת הָרִים

45

הֲלֹא שָׁפַל יִרְאָה
וַיִּשְׁפִּיל כָּל גֵּאָה
וַיִּקִּים דָּל נִכְאָה
וּמֵאֲשָׁפוֹת יָרִים

50

אָהָה עַל זֹאת לָהֶם
בְּשֶׁבֶת יוֹצְרֵיהֶם
לְהִנָּקֵם מֵהֶם
גִּדּוֹלִים וְצָעִירִים

55

And they shall fall into the net, weeping bitterly,
And when quaffing the cup of foaming wine
Shall drain only dregs,
And shall be consumed in their iniquity,
And their riches shall not profit them,
And all they build shall be upset
As though overthrown by strangers.

And the God of the ages will abhor the man of
    blood
And will break the haughty
Like a potter's vessel,
And will bring low their pride
And silence their psaltery
And make their voice sound
Like a ghost from the dust,
And demolish their battlements
And their houses of pleasure,
And make over their inheritance
To strangers and aliens,

וַיִּפְּלוּ בַּמִּכְמָר
 וַיֹּמַר יִבְכְּיוֹן מָר
 וַיִּשְׁתּוּ כּוֹס חֶמֶר
 וַיִּמְצְאוּ הַשְּׁמָרִים

60

וַיִּכְּלוּ בַּעֲוֹנָם
 וְלֹא יוֹעִיל הוֹנָם
 וַיִּהְפֹּךְ בְּגִינָם
 כַּמֶּהֱפַכַת זָרִים

יִתְעַב אִישׁ דָּמִים
 אֱלֹהֵי עוֹלָמִים
 וַיִּשְׁבּוֹר הָרָמִים
 כִּמוֹ נָבֶל יוֹצְרִים

65

וַיִּשְׁפִּיל גְּאוֹתָם
 וַיִּדְמִים הֶמְיָתָם
 וַיִּתֵּן קוֹלוֹתָם
 כְּאוֹבוֹת מַעֲפָרִים

70

וַיִּתּוֹץ טִירָתָם
 וּבָתִּי חֲמֻדָתָם
 וַיִּהְפֹּךְ נַחֲלָתָם
 לְזָרִים וּלְנִכְרִים

75

And the gadfly shall sting them
To determined destruction,
And they shall be trodden of passers-by
Like a ground or a street.

Therefore turn ye from them and their counsels,
Nor vie with them
Lest your fate be as that of these arrogant.

וְיִקְרְצוּן קֶרֶץ
לְתַכְלִית וּלְחֶרֶץ
וַיִּהְיוּ כְּאֶרֶץ
וּבְחוּץ לְעוֹבְרִים

80

וְלִבֵּן סוּר מֵהֶם
וּמְמוֹעֲצוֹתֵיהֶם
וְאֵל תִּתְחַר בָּהֶם
וְתִהְיֶה כִּיהִירִים.

35

LAMENTATION

Strayed in mid-youth, rouse up, nor sleep, for lo!
The days of youth like clouds of smoke will
pass.

Ere evening falls, thou shalt be withered grass,
Though morning saw thee like a lily blow.

Why waste on ancestors a heated breath,
Or note which progeny was Abraham's?
Whether his food be herbs or Bashan rams,
Man, wretched wight, is on his way to death.

35

תוכחה

— — | — — — — | — — | — — — —

שׁוֹגָה בְּחִיק יִלְדוֹת עוֹרָה וְאֵל תִּישָׁן
כִּי כָל יָמֵי שְׁחָרוֹת כָּלוּ כִּמוֹ עֶשֶׂן

לִפְנֵי פְנוֹת עָרֵב תִּיבֵשׁ כִּמוֹ חֲצִיר
אִם אַתָּה לָעֵת בִּקְרַר רַעֲנָן כִּמוֹ שׁוֹשָׁן

מָה לָּךְ תִּרְיִבֵּנִי אֲמַרְךָ הֲלֹא זֶה אָב
הוֹלִיד בְּאַחֲרִיתוֹ זְמָרָן וְגַם יִקְשָׁן

הִנֵּה אֲנוֹשׁ עָנִי אוֹכֵל קֶצֶיר שָׂדֶה
יָמוֹת כִּמוֹ אוֹכֵל אֵילִים בְּנֵי בֶשֶׁן.

36

THE DWELLERS IN CLAY

O habitants of homes of clay,
Why lift ye such a swelling eye,
Ye are but as the beasts that die,
What do ye boast of more than they?

It is for us the wiser part
To know ourselves for worms whose doom
Is in the clay to find a tomb,
Nor, falsely proud, exalt our heart.

What shall aught profit mortal man
Whose latter end adjoins the grave?
Here were no change, though Nature gave
A thousand years to be his span.

Should he as rebel walk, behold
Earth opens hot to swallow up
His ashes in her flaming cup
And vain is all his might of gold.

Unhappy man, with chastened soul,
And opened eyes, true vision win,
To see thy lowly origin
And thy inevitable goal.

To what may be compared thy lot?
Thou art, O weak and wretched wight,
The gourd that shot up in the night
And in the morning it was not.

36

תוכחה ליום הכּפּרים

שִׁכְנֵי בְּתֵי חֹמֶר לָמָּה תִּשְׁאוּ עֵין
וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין

לָנוּ יֵשׁ לְדַעַת כִּי אֲנַחְנוּ תּוֹלַעַת
לִגְבַּ חֹמֶר גִּבְנוּ וְאֵיךְ יִגְבֶּה לִבְנוּ

מָה יִתְרוֹן לִגְבֹּר וְאַחֲרִיתוֹ לִקְבֹּר
זֶה יִהְיֶה-לוֹ חֶלֶף לוֹ חֵי שְׁנַיִם אֶלֶף

5

הֲלֹא אִם יִלָּךְ מָרִי יִבְלַע בַּחֲמַת קָרִי
וְיִשְׂרָף בַּלֶּהֱב וְלֹא יוֹעִיל הַזָּהָב

הָאָדָם הַנִּכְאָה פָּקַח עֵינָיו וְרָאָה
מֵאֵין בּוֹאֶה וְאַנָּה מוֹצֵאֶה

10

קִצֵּף עֲנִי וְאַבְיוֹן נִמְשָׁל לְקִיקִיּוֹן,
שָׁבֵן לִילָה הָיָה וְלַבֶּקֶר לֹא הָיָה

To be unborn were better worth
Than thus to reap distress and pain,
For how essay great things to gain
When struggling in this snare of earth?

A fallen creature from the womb,
Thou sinnest for a slice of bread,
And in a moment's wildered dread,
Can live through every plague and gloom

While spirit with thy body links,
With living light shall glow thy flesh,
But should the soul desert its mesh,
To mire and sliminess it sinks.

Behold no jot with thee will stay
Of all the glory now so great,
Strangers shall seize thy loved estate,
And empty thou shalt go away.

Thy soul thou gavest o'er to lust,
Nor pondered on this bitter truth.
But if thou sinnest in thy youth,
What wilt thou do when thou art dust?

O let the wicked turn aside,
And take, O King, the path to Thee.
Perchance the Rock will heed the plea,
And from His wrath the sinner hide.

O haughty-souled, come gather all,
Remember and stand fast and raise
Your heart and hands in common praise
And thus to God in heaven call:

טוב אשר לא נוצרת ועמל לא קצרת
ואיכה גדולות תבקש ואתה בתוך המוקש

נפל את מרחם ותפשע על-פת לחם
ואם תתמהמה רגע אזי תמצא כל-נגע

15

בשרך כאור זרוח בעוד יש בו הרוח
ועת תצא הנפש נשאר טיט ורפש

ראה כי אין בידך מאומה מכבודך
לזרים חילך יוקם ואתה תלך ריקם

20

בכל זאת לא חשבת לתאוה הקשבת
ואם לא תטיב ראשיתך מה תעשה באחריתך

יעזוב רשע דרכו וישוב לפני מלכו
אולי צור יעתר ומחרונו יסתר

הירים התקוששו זכרו והתאוששו
שאו לבב וכפים אל אל בשמים

25

“Woe to our souls, and wellaway
For all the sins that we have sinned,
Alas, we have pursued the wind
And like to sheep have gone astray.

“What favour can we ask or grace?
The wave of sin has overflowed
Our heads, and heavy is our load
Of guilt, how dare we lift our face?

“Draw up Thy people from the pit,
Thou Ruler of the depth and height,
Stiff-necked were we in Thy despite,
Yet of Thy mercies bate no whit

“But shed Thy sweet compassion o’er
The people knocking at Thy gate,
Thou art the Master of our fate,
And unto Thee our eyes upsoar.”

הָהָה עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ אוֹי עַל חַטֹּאתֵינוּ
כִּי רוּחַ רָעֵינוּ כָּמוֹ הַצֹּאן תָּעִינוּ

וַיְמַה נִּבְקַשׁ וַיְמַה נִּדְרוּשׁ וַיַּעֲזֹבוּנוּ עֲבָדָיו רֹאשׁ
מֵאֲדָר רַבּוֹ פִּשְׁעֵינוּ וְאֵיךְ נִשָּׂא פְּגִינוּ

30

יְיָ לֵה עֲמָךְ מִשְׁחַת מִשַּׁל רוּם וְתַחַת
וְאִם הִקְשִׁינוּ עֲרַף חֲסָדֶיךָ אֵל תָּרַף

הִפֵּק חֲמִלְתְּךָ לְעַם דּוֹפְקֵי דִלְתֶיךָ
כִּי אַתָּה אֲדִינֵנוּ וְעָלֶיךָ עֵינֵינוּ.

37

ALMIGHTY GOD

Almighty God, who sufferest Thyself
To be entreated, and who payest heed
Unto the poor, how long wilt Thou from me
Be far and hidden? Night and day I turn
And with a steadfast heart I call to Thee,
And pour incessant gratitude for Thy
Excelling goodness. O my King, with pain
For Thee my heart is torn, in Thee it trusts.
Dreaming this shut-in dream, it looks to Thee
For life's interpretation. This I ask,
This is the plea to which I beg assent,
My sole petition, neither more nor less.

37

רְשׁוֹת לְקַדִּישׁ לַיּוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל סְכוּת

— — | — — — | — — | — — — —

שִׁדִּי אֲשֶׁר יִקְשִׁיב לַדָּל וַיַּעֲתֵר
 עַד אֲן תִּהְיֶה רְחוּק מִנִּי וְתִסָּתֵר
 לַיַּל וַיּוֹם אֶעֱטוּף אֶקְרָא בְּלֵב נָכוֹן
 אוֹדָה לָךְ תָּמִיד כִּי חֲסִדְךָ יִתֵּר
 מִלְכִּי לָךְ אוֹחִיל לְבִי בְךָ יִבְטַח
 חוֹלִים חִלּוֹם סָתוּם יִבְטַח עָלַי פּוֹתֵר
 הִנֵּה שְׁאַלְתִּי לְקָשִׁיב תַּחֲנֹתִי
 אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר.

38

THE LORD OF HEAVEN

The seven heavens cannot Thee enfold,
Sustained by Thee, they do not Thee sustain.
They hymn Thee since Thou madest them of old,
And when they perish, Thou shalt still remain,
O mighty God!

The messengers of heaven Thee revere.
They stand to praise Thee in Thine inmost
shrine,
Yet from beholding Thee they shrink in fear,
For how behold the dazzling dread Divine?
O Lord, my God!

What voice is this that singeth without cease
And spends in song to Thee its nights and days?
But Thou, omnipotence beyond increase,
Art high—I know—uplifted over praise,
O Lord, my God!

So great Thy majesty and manifold,
How canst Thou lodge in tabernacle's span?

38

פזמון לשמחת תורה

שבעה שחקים לא יכלולך
 להם תסבול והם לא יסבולך
 מיום בראתם עוד יהלולך
 המה יאבדו ואמה תעמוד
 ה' אלהי גדלת מאד

5

לך יעריצון טפסרי מרומי
 עומדים להלל בהיכל פנימי
 יראים לחזות בך, ומי יחזה, מי?
 כי גדול יי ומהלל מאד ה' אלהי

מי זה ימלל מבלי דומם
 עוף להלל לילה ויומם
 ושמך על כל ברכה מרומם
 ונפשי יודעת מאד ה' אלהי

10

הדרת כבודך גדולה ורבה
 ואיכה תשכון באהל וקבה

15

Such glory no circumference can hold,
For Thou art vastly mightier than man,
O Lord, my God!

He at whose feet celestial creatures creep
A day of liberation will proclaim,
And from all corners call his scattered sheep,
However sorry-looking they or lame,
The Lord, my God!

שְׁאַתְךָ לֹא יוֹכְלוּ גִלְגִּל וּמִסְכָּה
כִּי עֲצַמָּתָּ מִמָּנוּ מְאֹד ה' אֱלֹהֵי

חֲסִין נֶאֱדָר בְּאַרְבַּע חַיֹּת
זְרוֹיִים תִּקְבֵּץ מֵאַרְבַּע זְוִיֹּת
קָרָא שְׁנַת גְּאֻלָּה לְתוֹעִים בְּשִׁיֹּת
יְדֵלוֹת וְרַעוֹת תֵּאָר מְאֹד ה' אֱלֹהֵי

39

ASK OF ME

“Ask of Me, beautiful mouth,
What dost thou ask of Me?
For thy suppliant cry
Hath ascended on high
Inclining My ear to thy plea.”

“First with the lion we met,
Next came the leopard’s leap,
We were fain to take flight
From our garden’s delight
And into a hiding-place creep.”

“Hardly these creatures had passed,
Sated with Judah’s spoil,
Than the wild ass we feared
Out of midnight appeared
To trample and dwell on our soil.

“Ishmael’s offspring command
Back to his Arab land,
As his mother of old
To her mistress was told
To return and submit to her hand.”

39

רְשׁוּת לְפֶסַח

— — | — — | — — | — — | — —

שְׁאַלִי יִפְה־פִּיָּה מַה־תִּשְׁאַלִי מְנִי
 בִּי קוֹל תַּחֲנֻתֶךָ עָלָה בְּמוֹ אֲזַנִּי
 לְבִיא פְּגִשְׁנִי קֶם אַחֲרָיו נֹמֵר
 וְאַבְרָחָה מֵהֶם וְאַעֲזֹב גִּנִּי
 מִדִּי עֲבוֹר אֵלֶּה הִנֵּה דְמוּת פָּרָא
 קֶם בְּחֻצוֹת לַיִל יֵשֶׁב עָלַי כְּנִי
 הָאֵל קָרָא אֵלָיו בְּקָרָא אֵלַי אִמּוֹ
 קוֹמִי וְשׁוּבִי לְגִבְרַתְךָ וְהִתְעַנִּי.

40

FORGET THY AFFLICTION

Forget thy affliction, and cease supplication,
Recall thy release from Egyptian rod,
The hand is not short that hath laid earth's
foundation,
Who stretched out the heavens remaineth thy
God.

And at thy due season the glory that dwelleth
In Zion shall rest on thy head that great day,
When moonlight as sunlight in radiance wellet
And sunlight shall glow with a sevenfold ray.

40

רשות

|| — — — — | — — — — | — — — — ||

שְׁכַחִי עֲנוּתְךָ נוֹשֵׂאת כַּפִּים
 זְכָרִי עֲלוּתְךָ מַעְנֵי מַצָּרִים
 לֹא קִצְרָה מִנְּאֻלְךָ יָד יִסְדָּה
 אֶרֶץ וַיָּמִין טַפְחָה שָׁמַיִם
 מִלְכְּךָ לְפָנֶיךָ בָּבוֹא עֲתִיד וְעַל
 רֹאשְׁךָ כְּבוֹד שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַיִם
 הוּא עַת יְהִי אֹר הַלְבָנָה לְךָ כְּאוֹר
 חֲמָה וְאוֹר חֲמָה לְשִׁבְעָתַיִם.

41

TO MY SOUL

Be wise, my precious soul, and haste
To bow to God in reverence.
Let vanities no more be chased,
Bethink thee ere this world lies waste,
The world that waits thee going hence.

Thy life to God's life is akin,
Concealed like His beneath a veil,
Since He is free of flaw or sin,
Like purity thou too canst win,
To reach perfection wherefore fail?

And as His arm upholds the sky,
Do thou thy dumb brute body lift,
Thou, soul, to which we can descry
No like on earth—O magnify
The God of whom thou art the gift.

Greet then, my soul, thy Rock with praise,
Hail him, my inmost heart, with song
Unceasingly throughout my days,
And let all souls their voices raise
My benediction to prolong.

41

רְשׁוֹת לְנִשְׁמָה

— — — | — — — | — — — | — — —

שְׁחִי לְאֵל יַחֲדָה הֶחֱכְמָה
 וְרוֹצִי לַעֲבֹד אוֹתוֹ בְּאִמָּה
 לְעוֹלָמָךְ פָּנִי לֵילֶךְ וַיּוֹמַךְ
 וְלָמָּה תִרְדְּפִי הֶבֶל וְלָמָּה
 מְשׁוֹלָה אַתָּה בְּחַיִּיךְ לְאֵל חִי
 אֲשֶׁר נֶעְלָם כִּמּוֹ אַתָּה נֶעְלָמָה
 הֲלֹא אִם יוֹצֵרְךָ טָהוֹר וְנָקִי
 דְּעִי כִי כֵן טָהוֹרָה אַתָּה וְתָמָּה
 חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל זְרוּעוֹ
 כִּמּוֹ תִשָּׂאִי גּוֹיָה נֶאֱלָמָה
 זְמֵרוֹת קִדְמִי נִפְשִׁי לְצוֹרֶךְ
 אֲשֶׁר לֹא שָׁם דְּמוּתְךָ בְּאֲדָמָה
 קִרְבִּי בְּרָכוּ תָמִיד לְצוֹרְכֵם
 אֲשֶׁר לְשִׁמּוֹ תִּהְלֵל כָּל־נִשְׁמָה.

5

10

42

LOOK UP TO THY MAKER

Look up to thy Maker, O soul of mine,
Thy Creator remember whilst thou art young;
Cry morning and night to His grace divine,
And in all thy songs let His name be sung.

On earth the Lord is thy portion and cup,
And when from thy body thou goest lone,
A place for thy rest He hath builded up
And made thee a nest underneath His throne.

Wherefore morning and night I will bless my
Lord,
And from all that hath breath let His praise be
poured.

42

רְשׁוֹת לְבָרְכוֹ לְיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח

— — — | — — — | — — —

שָׁאִי עֵין יַחֲדָתִי לְצוּרֶךָ
 וְזָכְרִי בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְחָרְךָ
 לְפָנָיו צַעֲקִי לַיִל וַיּוֹמֶם
 וְלִשְׁמוֹ זִמְרִי תָמִיד בְּשִׁירֶךָ
 מִנֵּת חֶלְקֶךָ וְכוֹסֶךָ בְּאֶדְמָה
 וּמִבְטָחֶךָ בְּצִאֲתֶךָ מִבְּשׁוּרֶךָ
 הֵלֹא הִכִּין לְפָנָיו לְךָ מְנוּחָה
 וּמִתַּחַת לְכִסְאוֹ שָׁם דְּבִירֶךָ
 אֲנִי עַל כֵּן אֶבְרַךְ אֶת אֲדֹנָי
 כִּמוֹ כָּל הַנְּשָׁמָה לוֹ תְּבָרֶךָ.

5

10

43

INVOCATION

Root of our saviour,
The scion of Jesse,
Till when wilt thou linger,
Invisible, buried?
Bring forth a flower,
For winter is over!

Why should a slave rule
The lineage of princes,
A hairy barbarian
Replace our young sovran?

The years are a thousand
Since, broken and scattered,
We wander in exile,
Like waterfowl lost in
The depths of the desert.

No man in white linen
Reveals at our asking
The end of our Exile.
God sealed up the matter,
And closed up the knowledge.

43

רְשׁוֹת לְשִׁבַּת חוּה"מ שֶׁל פֶּסַח

— — | — — | — — | — — | — —

שָׁרֵשׁ בָּנוּ יֵשִׁי עַד אֵן תְּהִי נִקְבָּר
 הוֹצֵא לָךְ פָּרַח כִּי הִסְתּוּ עָבֵר
 לָמָּה יְהִי עָבֵר מוֹשֵׁל בְּבֶן שָׂרִים
 תַּחַת מֶלֶךְ צָעִיר שָׁעִיר הֵלֵא גָבֵר

כִּמְנִי זְמַן אֶלֶף שָׁנִים אֲנִי נֶעְכָּר
 אֲדַמָּה בְּחוּף גָּלוּת לְקֹאֵת בְּחוּף מְרָבֵר
 הֵאִין לְבוּשׁ בְּדִים לְשֹׂאוֹל וְאֵיךְ יִגְלֶה
 הַקֶּץ? וְאֵל צְנוּה: סָתַם חֲתוּם דָּבָר !

44

BENEDICTION

Let earth and sea and the Temple's throng
And every highway become exalted,
The world and all who therein do dwell,
And every creature of fen and fell,
In a melody nevermore halted,
With forest and meadow and all their yield,
Fruit of the woodland and fruit of the field,
Unite in an ecstasy deep and strong
In a rapturous endeavour,
With a single mouth in a single song,
Their spherulal symphony to prolong,
And bless the Lord who is blessed forever.

The pundits vainly enquire His source,
His secret, the wonder of His foundation.
Where is His throne, or His light, or His force,
And who in His council dares take a station?
Sublime and hidden beyond our quest,
His essence unfathomed and unexpressed,
Even in sacred song and story,
This to declare is our sole resource,
That all the earth in its daily course
Overflows with its Maker's glory.
This is the reach of our poor endeavour,
Then who beside shall by man be blest?
For He is One on His throne above,
And His lonely sway shall be shaken never.
Then let all creatures in awe and love,
Man or insect, or serpent or dove,
Now bless the Lord who is blessed forever.

44

רְשׁוֹת לְבָרְכוּ לַיּוֹם שְׁנֵי שָׁל פֶּסַח

— | — — — | — — — || — — — | — — — —

שֶׁחַק וְכָל הַמּוֹן יְבוּל
 לֹאֵל מְסֻלוֹתָם יִרְמוֹן
 תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ לְמוֹל
 יוֹצְרֵם פְּגִיחֵם הֵם יְשִׁימוֹן
 יַעֲרֵר וַעֲזֹץ בּוֹ כָּל יְבוּל
 שְׂדֵה מְלֵא קוֹמָה יְקוּמוֹן
 וַיְבָרְכוּ יַחַד כָּלָם בְּפֶה אֶחָד
 בְּרוּךְ אֲדֹנֵי הַמְּבָרֵךְ

5

לֹא מֵצְאוּ רַבִּים מְקוֹר
 סוֹד זֶה וְמָה נִפְלָא יְסוֹדוֹ
 אֲנִי מְקוֹם כֵּס אֵל וְאוֹר
 קְדוֹשׁ וּמִי יַעֲמֵד בְּסוֹדוֹ
 נִשְׁגָּב וְנִעְלָם מִחֻקּוֹר
 רַק הֵן מְלֵא אֶרֶץ כְּבוֹדוֹ
 עֲלִיוֹן מְעוֹנוֹ שֵׁם שָׁם לְהִיּוֹת אֶחָד
 נוֹרָא וּמִי בִלְתּוֹ מְבָרֵךְ

10

15

His bands of ministers gleam and flash
Like living coals or with flames for features,
Squadrons of four-winged cherubim dash,
By the steps of His throne are the mystic
creatures
With their chariot-wheels, and at His behest,
They run in His service with holy zest,
All united together run,
One in song and in service one,
Every being of all the blest
In a loyalty naught can sever.
Wherefore sing to Him every breast,
Tranced in His adoration rest,
And bless the Lord who is blessed forever.

His domain is established, His Peace secure,
On the beams of the earth and the clouds He
rides,
The homesick exile he vows to cure,
Who now amid thistle and thorn resides,
And the day of redemption in trust abides.
Yea, the remnant shall yet as a people endure,
Regathered, forgiven, when He decides,
And live as a nation unique and pure,
For when it was chosen and glorified,
Its mission it knew and its task descried,
That the love of God be its high endeavour,
And its purpose His reverence to assure,
The world to His worship by faith allure,
And bless the Lord who is blessed forever.

מַחֲנוֹת מְשַׁרְתִּיו גִּחְלִי
 אֲשִׁים וְלִהְבוֹת דְּמוֹתֶם
 נִדְהָרוֹת כְּרוֹבִיו בַּעֲלִי
 כָּנָף לְאַרְבַּע מַחֲנוֹתֶם
 חַיּוֹת קְבוּעוֹת מַעֲלִי
 כִּסְאוֹ בְּאוֹפֶן מְרַכְבוֹתֶם
 יִתְקַבְּצוּ כָּלֶם לְעַבְדּוֹ שְׁכֵם אֶחָד
 נַעֲרָץ בְּסוֹדֶם וּמִבְרָךְ

20

הָשֵׁם גְּבוּלוֹ מַעֲמַד
 שְׁלוֹם וְרוֹכֵב עָב וְעָנָן
 הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לְנֶדֶר
 בֵּין קוֹץ וְדִרְדֵּר יִתְלוֹנָן
 חוֹכָה לְיוֹם קוֹמֶךְ לְעַד
 תֵּאֱסֹף שְׂאֵרֵיתוֹ וַיִּחַנָּן
 מֵאֵז בְּחֶרְתּוֹ מִכָּל עַם לְגוֹי אֶחָד
 יֵדַע אֲשֶׁר תִּבְרָךְ מִבְּרָךְ.

25

30

45

MY HEART CLAMOURS

My heart craves to praise Thee,
But I am unable.
Would my understanding
Were as spacious as Solomon's.
Without it my wisdom
As yet ill suffices
For expounding Thy wonders
And Thy deeds of beneficence
Wrought for me and all mankind.
Without Thee all's hopeless,
And where is the rock
Sustaining, suspending
The weight of the world?
I am as one orphaned;
Nay, on Thee I am cast.
What then can I do
But look to Thee, wait on Thee,
In whose hand is the spirit
Of all that is living,
In whose hand is the breath
Of all the creation?

45

רִשּׁוֹת לְשִׁבַּת חוּה"מ שֶׁל פֶּסַח

— — | — — | — — | — — | — —

שָׁאַל לְהוֹדוֹת לָךְ לִבִּי וְלֹא יָכוֹל
 לוֹ יֵשׁ תְּבוּנָתִי הִרְבֵּה כְּמוֹ כָּלֶכֶל
 לִבִּי הֵלֵא טָרָם יִשְׁכִּיל פְּלִאָיָה
 נָדְלוּ חֲסָדֶיךָ עָלַי וְעַל הַכֹּל
 מִבִּלְתֶּךָ אֵין לִי מִבְטָח וְאַיִה צוֹר
 סוֹבֵל וְגַם תּוֹלָה עוֹלָם כְּמוֹ אֲשֶׁכּוֹל
 הֵן לָךְ אֲנִי נִשְׁלָךְ אֵיד לֹא אֶמְקֶה לָךְ
 וּבִידֶךָ נִפְשׁ כָּל חַי וָרוּחַ כָּל.

46

ARISE, O MY RAPTURE

Arise, O my rapture, at dawn I exclaim,
Go seeking the face of my love, the King,
I thirst at the thought of Him, burn as with flame,
And chatter like swallow upon the wing.

No gifts can I bring save of heart or of wit,
My cause to my lips I can only trust.
Desires my Redeemer a ritual fit,
How should I suffice who am based on dust?

When I with my self seek communion, I shrink,
Were I mightier far, I should still be small,
Soul and strength in adoring Thee faint and sink,
Yet sing Thee I must till the end of all.

46

רְשׁוֹת לְנִשְׁמַת לִימִים אַחֲרוֹנִים שֶׁל פֶּסַח

— — — — —

שְׁחָרִים אֶקְרָאָה: "עוֹרָה כְּבוֹדִי

לְבַקֵּשׁ אֶת פְּנֵי מַלְכִי וְדוּדִי"

לְזָכְרוֹ אֶצְמָאָה מַחֵם יְקָדִי

וּכְעָגוֹר אֶצְפֹּצֶף מְנַדִּי

מֵאוֹמָה אֵין לְבַד לְבִי וְסוּדִי

5

וְזוֹלָתִי שִׁפְתֵי אֵין בְּיָדִי

הָיִשׁ לְעָרוֹךְ לָךְ גִּאֲלִי וּפּוּדִי

וְאֵיךְ אוֹכֵל וּבֹעֶפֶר יְסוּדִי

נִקְלוֹתִי בְיוֹם עָמְדִי בְסוּדִי

וְאִם יִרְבֶּה מְאֹדִי מֵה מְאֹדִי

10

תִּכַּל נַפְשִׁי לְהִלָּלְךָ וְהוּדִי

וְנִשְׁמַתִּי תִזְמַר לָךְ בְּעוּדִי.

47

PASSOVER PSALM

Who is like unto Thee to uncover the deeps,
And who hath Thy power to raise and cast
down?

Show Thy marvellous love to the captive who
weeps,
O Worker of wonders, of awesome renown!

Thy children belovèd intoned a new song
When Egypt's proud host found a watery
grave,
There was praise from the saints in their jubilant
throng
When the wheels of the chariots clogged in the
wave.

Thy fondlings storm-tossed were all weeping and
tired
When the great roaring flood-tides before them
arose,
But Thy hand led them safe to the haven desired
And the waters returned, overwhelming their
foes.

The chariots of Pharaoh and all that great host
God cast in the billows and covered them o'er,
But His people trod sea-bottom, coast unto coast,
He admonished the sea and it dried like the
shore.

47

מִי כַמְכָה

מִי־כַמְכָה עֲמָקוֹת גּוֹלָה
וּמִי דוֹמָה לָךְ מוֹרִיד וּמַעֲלָה
לְצוּעַק בְּשִׁבּוֹי חֲסָדֶיךָ הַפִּילָה
נוֹרָא תַהֲלוֹת עוֹשֶׂה־פֶּלֶא

שִׁירָה חֲדָשָׁה שָׁרוּ יְדִידִים
הֵעֵת טָבְעוּ לַוִּידִים וְזִידִים
וְאוֹפְנֵי מַרְכָּבוֹתָם כְּבִידִים
תַּהֲלָתוֹ בְּקֶהֱל חֲסִידִים

5

לְהִקַּת יְדִידִים סַעֲרִים בְּבִכָּים
הֵעֵת נִשְׁאוּ נִהְרוֹת דְּכָכִים
וַיִּנָּחֵם אֶל מַחֲזוֹ מֵאֲנִים
וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הַיָּם

10

מַרְכָּבַת פָּרְעָה וְכָל מַחֲנֵהוּ
יָרָה בָּיָם וַיִּכְסֶּהוּ
וַעֲמוֹ הָעֶבִיר בְּמִצּוֹלָהוּ
גִזַּעַר בָּיָם וַיִּבְשֶׂהוּ

15

Thus, Lord, do Thou Zion support and uphold,
Arise, for the hour of her grace is at hand,
The day long appointed to sing as of old,
God reigneth, His Kingdom forever shall stand.

הָיָה נָא לְצִיּוֹן סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד
וְתִקּוּם לְחִנּוּךָ כִּי בָא מוֹעֵד
וְלִשִׁיר כְּמֵאז לָךְ נִוְעַד
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֵלָם וָעַד

48

O GOD, MY SUN

O God, my Sun, up now and rise, I pray thee,
And be as the moon to illumine my darkness:
Wherefore wilt Thou play the passing wayfarer
And vanish like the fleeing gazelle?
When shall the bud come to blossom,
And the tender grape yield its sweet savour?
How long wilt Thou cast off the remnants of
Joseph?

I was as a lamb led to the slaughter,
One man drawing me from the fold and another
performing the sacrifice.

The lion rose murderous against me,
And the wild ass breaketh my bones.
The wild boar tore me, breathing fury,
Pushing westwards and northwards.

Dread God, who hast stretched out the heavens,
Who closest and none can open,
Now at last reprove kings for my sake—

48

מאזרה ליום שני של שבועות

שְׁמִשִּׁי עֲלֵה־נָא זֹרֶחַ
 וְהָאֵר חֲשָׁכִי כִּירֶחַ
 לָמָּה תִּהְיֶה כְּאֶרֶחַ
 וְתִדְמָה לְצָבִי בִירֶחַ
 מִתִּי יִצִּיץ פֶּרֶחַ
 וּסְמִדֶּר יִתְּנוּ רִיחַ
 הִלְעֵד אֶתָּה זִנִּיחַ
 שְׂרִידֵי צָפֹנִת פִּעֲנִיחַ
 הִיִּיתִי כְּצֹאֵן מִטְּבַחַ
 זֶה מִשְׁךְ וְזֶה זֹבַחַ
 קָם עָלַי אָרִי מְרֻצָּחַ
 וּפָרָא עֲצָמֵי פִצָּחַ
 טָרְפָנִי חֲזִיר מְנִפַחַ
 יָמָּה וְצָפוֹן מְנַגַּחַ
 נֹרָא שַׁחַק מִתַּחַ
 הַסּוּגֵר וְאֵין פּוֹתַחַ
 מְלָכִים עָלַי הוֹכַחַ

5

10

15

For far be it from Thee to be forgetful!—
Thou shalt bring forth my prisoners from the pit
For the sake of our hero-ancestor's righteousness,
And shalt cleave the crown of the woman of Uz
And shave off the hair of Esau.

Take the young brood and prosper them,
But do *not* let go the mother.
O restore the maiden in her beautiful freshness,
And fill with moisture all that is withered.
Renew the Temple and the altar
And establish singing men for Thy praise;
One to glow with a song of loves,
And one to make melody for the chief musician.
Thus wilt Thou cause the horn of the Messiah to
shoot up,
And I shall be wholly joyful.

וְחִלֵּלָהּ הָיֹוֹת שְׂכַח
 אֲסִירֵי מְבוֹר תְּשַׁלַּח
 בְּצִדְקַת אֲבִיר שְׁלַח
 לְקֹדֶקֶד עֹצִית תְּפַלֵּחַ
 וּשְׁעָר שְׁעִיר תִּגְלַח
 קַח בְּנֵי צִפּוֹר וְהַצֵּלַח
 וְאֵת הָאֵם לֹא תִשְׁלַח
 יְהִי הַשֵּׁב עֲלֶמָה יִפְתֹּלַח
 וְהִיבֵשׁ עוֹד תִּלְחַלַּח
 חֲדָשׁ הֵיכָל וּמִזְבֵּחַ
 וְהִקָּם שָׂרִים לְשִׁבְחַח
 זֶה שִׁיר יְדִידָת יִצְחָצַח
 וְזֶה יְשִׁיר לְמִנְצַח
 קָרָן יִנּוֹן תִּצְמַח
 וְהָיִיתִי אֶדְ שָׁמַח.

20

25

30

49

THE LOVE OF GOD

To Thee, O living God, my being yearns,
For Thee my soul consumes, my spirit burns.

Within Thy chosen people's hearts Thy glory
Inhabits, be they babes or fathers hoary,

To bind Thy chosen to Thy chariot wheels.
And with the radiance that Thee conceals

I fill my heart and make for my delight
A lampstand set beside me in the night.

The wisest weary them to comprehend
Thy mystery, then how should I ascend

The secret of Thy glorious shrine to tell?
Thy shining semblance is unsearchable.

Then let my craving to my own soul turn
To find the wealth divine for which I yearn.

For Wisdom's house is as of sapphires builded,
Her pavement as with gold of Ophir gilded.

Within the body is her hidden lair,
Like a young lion she is couchant there.

49

אהבה

— — — — —

לך אל חי תכסף יחידתי
 וגם תכלה רוחי ונשמתי
 שכינתך שכנה בתוך לבות
 סגלתך, בנים וגם אבות,
 וחייתך לרתם במרפבות
 ומלאתי זהר בלבתי
 מנורת תאיר לעמתי
 לבב משכיל ילאה להבין סוד
 ולא יכיל לחקר תמונת הוד
 ואיך אכיל את ממעון כבוד
 באותי אשאף ליקרתי
 כבודתי אשים מגמתי
 מעון בינה עצם כמו ספיר
 דמות לבנה כתרם זהב אופיר
 והיא שכנה מסתר בגוף ככפיר

5

10

15

She is my bliss and joy in lamentation,
She is my thinking cap of meditation.

What man dare all her beauty's praises sum,
Or be to her perfections wholly dumb?

Answer her swiftly, God of grace above,
For she is sick with longing for Thy love.

"Gently, dear damsel, sip salvation's water,
For thou, most dazzling maiden, art My
daughter."

וְשִׁמְחָתִי גִילִי בְּאַנְחָתִי
 וְשִׁיחָתִי וצָנִיף מְזֻמָּתִי
 הַיּוֹכֵל אִישׁ הֵתָם לְמַהֲלָה
 וּמִי יִכְחִישׁ יִפְיֶיהָ וּמִכְלָהָ
 עֲנֶה אֵל חֵישׁ בֵּית אֶהְבָּה חוֹלָה
 לְאַט בְּתִי, מִמִּי יִשׁוּעָתִי
 הֲלֹא תִשְׁתִּי, כִּי אַתָּה אֵימָתִי.

50

THE ROYAL CROWN

*May this my prayer aid mankind
The path of right and worth to find;
The living God, His wondrous ways,
Herein inspire my song of praise.
Nor is the theme at undue length set down,
Of all my hymns behold "The Royal Crown."*

I.

Wonderful are thy works, as my soul overwhelmingly knoweth.

Thine, O Lord, are the greatness and the might, the beauty, the triumph, and the splendour.

Thine, O Lord, is the Kingdom, and Thou art exalted as head over all.

Thine are all riches and honour: Thine the creatures of the heights and depths.

They bear witness that they perish, while Thou endurest.

Thine is the might in whose mystery our thoughts can find no stay, so far art Thou beyond us.

In Thee is the veiled retreat of power, the secret and the foundation.

50

כְּתָר מְלָכוֹת

בְּתַפְלָתִי יִסְכְּרֶנְךָ
 כִּי בָּהּ יִלְמַד יֵשֶׁר וְזָכוֹת:
 סִפְרֹתֵי בָּהּ פְּלֹאֵי אֵל חַי
 בְּקִצְרָהּ אֵךְ לֹא בְּאֲרִיכוֹת:
 שְׁמִתִּיהָ עַל רֹאשׁ מְהַלְלִי
 וְקִרְאתִיהָ כְּתָר מְלָכוֹת:

5

א

נִפְלְאִים מַעֲשֵׂיךָ וְנִפְשֵׁי יוֹדַעַת מְאֹד;
 לֵךְ יְיָ הַגְדֵּלָהּ וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד:
 לֵךְ יְיָ הַמְּמַלְכָּה וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לְרֹאשׁ וְהָעֶשֶׂר וְהַכְּבוֹד:
 לֵךְ בְּרוּאֵי מַעֲלָה וּמִטָּה יַעֲיִדוּ כִּי הִמָּה יֵאָבְדוּ וְאַתָּה
 תַּעֲמֹד:
 לֵךְ הַגְבוּרָה אֲשֶׁר בְּסוּדָהּ נִלְאוּ רַעֲיוֹנֵינוּ לַעֲמֹד. כִּי
 עֲצַמָּתָ מִמֶּנּוּ מְאֹד:
 לֵךְ חֲבִיוֹן הָעֵז הַסּוּד וְהַיְסוּד:

10

Thine is the name concealed from the sages,
The force that sustaineth the world on naught,
And that can bring to light every hidden thing.
Thine is the loving-kindness that ruleth over
all Thy creatures,

And the good treasured up for those who fear
Thee.

Thine are the mysteries that transcend understanding and thought.

Thine is the life over which extinction holdeth
no sway,

And Thy throne is exalted above every sovereignty,

And Thy habitation hidden in the shrouded height.

Thine is the existence from the shadow of
whose light every being was created,

Of which we say, in His shadow we live.

Thine are the two worlds between which Thou
hast set a boundary,

The first for deeds and the second for reward.

Thine is the reward which Thou for the righteous
hast stored up and hidden,

Yea, Thou sawest it was goodly and didst
hide it.

II.

Thou art One, the first of every number, and
the foundation of every structure,

Thou art One, and at the mystery of Thy Oneness
the wise of heart are struck dumb,

For they know not what it is.

15 לך השם הנעלם ממתי חכמה. והפח הסובל העולם
על בלימה. והיכולת להוציא לאור כל תעלומה:
לך החסד אשר גבר על ברואיך. והטוב הצפון
ליראיך:

לך הסודות אשר לא יכילים שכל ורעיון. והחיים
20 אשר לא ישלט עליהם כליון. והכסא הנעלה על כל
עליון. והנהגה הנסתרת ברום חביון:

לך המציאות אשר מצל מאורו נהיה כל הנה. אשר
אמרנו בצלו נחיה.

לך שני העולמים אשר נתת ביניהם גבול. הראשון
25 למעשים והשני לגמול:

לך הגמול אשר גננת לצדיקים ותעלימהו. ותרא אתו
כי טוב הוא ותצפנהו:

ב

אתה אחד. ראש כל מנין. ויסוד כל בנין:

אתה אחד. ובסוד אחדותך חכמי לב יתמהו. כי לא
30 ידעו מה הוא:

Thou art One, and Thy Oneness can neither be increased nor lessened,

It lacketh naught, nor doth aught remain over.

Thou art One, but not like a unit to be grasped or counted,

For number and change cannot reach Thee.

Thou art not to be visioned, nor to be figured thus or thus.

Thou art One, but to put to Thee bound or circumference my imagination would fail me.

Therefore I have said I will guard my ways lest I sin with the tongue.

Thou art One, Thou art high and exalted beyond abasement or falling,

“For how should the One fall?”

III.

Thou existest, but hearing of ear cannot reach Thee, or vision of eye,

Nor shall the How have sway over Thee, nor the Wherefore and Whence.

Thou existest, but for Thyself and for none other with Thee.

Thou existest, and before Time began Thou wast,

And without place Thou didst abide.

Thou existest, and Thy secret is hidden and who shall attain to it?

“So deep, so deep, who can discover it?”

אתה אחד. ואחדותך לא יגרע ולא יוסיף. לא יחסר
ולא יעדיף:

אתה אחד. ולא באחד הקנוי והמנוי. כי לא ישיגך
רבוי ושנוי. לא תאר ולא כנוי:

אתה אחד. ולשום לך חק וגבול נלאה והגיוני. על כן 35
אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני:

אתה אחד. גבהת ונעלית משפול ומנפול. ואילו
האחד שיפול:

ג

אתה נמצא. ולא ישיגך שמע און ולא ראות עין. ולא 40
ישלט בך איד ולמה ואין:

אתה נמצא. אבל לעצמך ואין לאחר עמך:

אתה נמצא. ובטחם היות כל זמן היית. ובלי מקום
חגית:

אתה נמצא. וסודך נעלם ומי ישיגנו. עמוק עמוק מי 45
ימצאנו:

IV.

Thou livest, but not from any restricted season nor from any known period.

Thou livest, but not through breath and soul, for Thou art soul of the soul.

Thou livest, but not with the life of man, which is like unto vanity and its end the moth and the worm.

Thou livest, and he who layeth hold of Thy secret shall find eternal delight:

“He shall eat and live for ever.”

V.

Thou art great, and compared with Thy greatness all greatness is humbled and all excess diminished.

Incalculably great is Thy being,
Superber than the starry heaven,
Beyond and above all grandeur,

“And exalted beyond all blessing and praise.”

VI.

Thou art mighty and there is none among all Thou hast formed and created who can emulate Thy deeds and Thy power.

Thou art mighty, and Thine is the completed power beyond change or alteration.

Thou art mighty, and from the abundance of Thy might dost Thou pardon in the time of Thy wrath

And forbearst long with sinners.

ד

אתה חי. ולא מזמן קבוע. ולא מעת ידוע:
 אתה חי. ולא בנפש ונשמה כי אתה נשמה לנשמה:
 אתה חי. ולא כחיי אדם להבל דמה. וסופו עש
 ורמה:
 אתה חי. והמגיע לסודך ימצא תענוג עולם. ואכל
 וחי לעולם:

50

ה

אתה גדול. ומול גדלתך כל גדלה נכנעת. וכל יתרון
 מוגרעת:
 אתה גדול. מכל מחשבה. וגאה מכל מרכבה:
 אתה גדול. על כל גדלה. ומרומם על כל תהלה:

55

ו

אתה גבור. ואין בכל יצירותיך וביריותיך אשר יעשה
 כמעשיך וכגבורותיך:
 אתה גבור. ולך הגבורה הגמורה. אשר אין לה שנוי
 ותמורה:
 אתה גבור. ומרוב גאותך תמחול בעת זעפך. ותאריך
 לחטאים אפך:

60

Thou art mighty, and Thy mercies are upon all Thy creatures, yea upon all of them.

"These are the mighty deeds which are from eternity."

VII.

Thou art Light celestial, and the eyes of the pure shall behold Thee

But the clouds of sin shall veil Thee from the eyes of the sinners.

Thou art Light, hidden in this world but to be revealed in the visible world on high.

"On the mount of the Lord shall it be seen."

Light Eternal art Thou, and the eye of the intellect longeth and yearneth for Thee.

"Yet only a part shall it see, the whole it shall not behold."

VIII.

Thou art the God of Gods, and the Lord of Lords,

Ruler of beings celestial and terrestrial,

For all creatures are Thy witnesses

And by the glory of this Thy name, every creature is bound to Thy service.

Thou art God, and all things formed are Thy servants and worshippers.

Yet is not Thy glory diminished by reason of those that worship aught beside Thee,

For the yearning of them all is to draw nigh Thee,

אַתָּה גְבוּר. וְרַחֲמֶיךָ עַל כָּל בְּרוּאֶיךָ כָּלָם. הֵמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעֲוֹלָם:

ז

אַתָּה אֹר עֲלִיוֹן וְעֵינִי כָּל נַפֶּשׁ זָכָה יִרְאוּךָ. וְעַנְנֵי עֲוֹנִים
מַעֲיִנֶיךָ יַעֲלִימוּךָ: 65

אַתָּה אֹר נְעֵלָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנִגְלָה בְּעוֹלָם הַנֶּרְאָה.
בְּהָר יְיָ יִרְאָה:

אַתָּה אֹר עוֹלָם. וְעֵין הַשֶּׁכֶּל לָךְ תִּכְסוּף וְתִשְׁתָּאָה.
אָפֶס קִצְהוּ תִרְאָה וְכָלוּ לֹא תִרְאָה:

ח

אַתָּה הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. שְׁלִיט
בְּעֲלִיוֹנִים וּבִמְחַתוֹנִים: 70

אַתָּה אֱלֹהֶ. וְכָל הַבְּרוּאִים עֲדֶיךָ. וּבִכְבוֹד זֶה הַשֵּׁם
נִתְחַיֵּב כָּל גְּבָרָא לְעַבְדְּךָ:

אַתָּה אֱלֹהֶ. וְכָל הַיְצוּרִים עֲבָדֶיךָ וְעוֹבְדֶיךָ. וְלֹא יִחַסֵּר
כְּבוֹדְךָ. בְּגִלָּל עוֹבְדֵי בִלְעָדֶיךָ. כִּי כֹנֶנֶת כָּלָם לְהַגִּיעַ
עֲדֶיךָ: 75

But they are like the blind,
Setting their faces forward on the King's high-
way,

Yet still wandering from the path.

One sinketh into the well of a pit

And another falleth into a snare,

But all imagine they have reached their desire,

Albeit they have suffered in vain.

But Thy servants are as those walking clear-
eyed in the straight path,

Turning neither to the right nor the left

Till they come to the court of the King's palace.

Thou art God, by Thy Godhead sustaining all
that hath been formed,

And upholding in Thy Unity all creatures.

Thou art God, and there is no distinction 'twixt
Thy Godhead and Thy Unity, Thy pre-existence
and Thy existence,

For 'tis all one mystery.

And although the name of each be different,

"Yet they are all proceeding to one place."

IX.

Thou art wise. And wisdom is the fount of life
and from Thee it wellet,eth,

And by the side of Thy wisdom all human
knowledge turneth to folly.

Thou art wise, more ancient than all primal
things,

And wisdom was the nursling at Thy side.

Thou art wise, and Thou hast not learnt from
any beside Thee,

Nor acquired wisdom from any save Thyself.

אָבֵל הֵם כְּעוֹרִים מִגִּמַּת פְּנִיָּהֶם דֶּרֶךְ הַמָּלָךְ. וְתַעֲזוּ מִן
הַדֶּרֶךְ:

זֶה טָבַע בִּבְאֵר שְׁחַת. וְזֶה נָפַל אֶל פֶּחַת:
וְכָלֶם חֲשָׁבוּ כִּי לַחֲפָצִים נִגְעוּ. וְהֵם לָרִיק יִגְעוּ:
אֲךָ עֲבָדֶיךָ הֵם כְּפִקְחִים. הַהוֹלָכִים דֶּרֶךְ נְכוֹחִים:
לֹא סָרוּ יָמִין וּשְׂמָאל מִן הַדֶּרֶךְ. עַד בּוֹאֵם לַחֲצַר בֵּית
הַמָּלָךְ:

אַתָּה אֱלֹהֵי סוּמָךְ הַיְצוּרִים בְּאֵלֵהוּתְךָ. וְסוֹעֵד הַבְּרוּאִים
בְּאַחֲדוּתְךָ:

אַתָּה אֱלֹהֵי. וְאֵין הַפֶּרֶשׁ בֵּין אֱלֵהוּתְךָ וְאַחֲדוּתְךָ.
וְקִדְמוּתְךָ וּמְצִיאוּתְךָ:

כִּי הַכֹּל סוּד אֶחָד. וְאִם יִשְׁתַּנֶּה שֵׁם כָּל אֶחָד. הַכֹּל הוֹלֵךְ
אֶל מְקוֹם אֶחָד:

ט

אַתָּה חָכָם. וְהַחֲכָמָה מְקוֹר חַיִּים מִמֶּךָ נּוֹבְעַת. וְחֲכָמְתְּךָ
נִבְעֵר כָּל אָדָם מִדַּעַת:

אַתָּה חָכָם. וְקִדְמוֹן לְכָל קִדְמוֹן. וְהַחֲכָמָה הִיְתָה אֶצְלְךָ
אָמוֹן:

אַתָּה חָכָם. וְלֹא לְמִדַּת מִבְּלַעֲדֶיךָ. וְלֹא קִנִּיתָ חֲכָמָה
מִזּוּלָתְךָ:

Thou art wise, and from Thy wisdom Thou hast
set apart Thy appointed purpose,
Like a craftsman and an artist
To draw up the films of Being from Nothing-
ness

As light is drawn that darteth from the eye:
Without bucket from the fountain of light hath
Thy workman drawn it up,
And without tool hath he wrought,
Hewing, graving, cleansing, refining,
Calling unto the void and it was cleft,
And unto existence and it was urged,
And to the universe and it was spread out;
Establishing the clouds of the heavens
And with his hand joining together the
pavilions of the spheres,
And fastening with the loops of power the
tent-folds of creation,
For the might of his hand extendeth to the
uttermost borders,
"Linking the uttermost ends."

X.

Who shall utter Thy mighty deeds,
For Thou madest a division of the ball of the
earth into twain, half dry land, half water,
And didst surround the water with the sphere
of air,
In which the wind turneth and turneth in its
going,
And resteth in its circuits,
And didst encompass the air with the sphere of
fire,

אתה חכם ומחכמתך אצלת חפץ מזמן. כפעל ואמן:
למשוך משך היש מן האין. כהמשך האור היוצא מן
העין:

ושאב ממקור האור מבלי דלי. ופעל הכל בלי כלי:
וחצב וחקק. וטהר וזקק:

100

וקרא אל האין ונבקע. ואל היש ונתקע. ואל העולם
ונרקע.

ותפן שחקים בנרת. וידו אהל הגלגלים מחברת.
ובללאות היכולת יריעות הבריאות קושרת. וכחה
נוגעת עד שפת הבריאָה השפלה החיצונה היריעה
הקיצונה במחברת:

105

י

מי ימלל גבורותיך. בעשותך כדור הארץ נחלק
לשנים. חציו יבשה וחציו מים.

והקפת על המים גלגל הרוח. סובב סובב הולך הרוח.
ועל סביבותיו ינוח.

110

והקפת על הרוח גלגל האש:

And the foundations of these four elements are
but one foundation,
And their sources one,
And from it they issue and are renewed,
“And from thence was it separated and became
four heads.”

XI.

Who can declare Thy greatness?
For Thou hast encompassed the sphere of fire
with the sphere of the firmament,
Wherein is the Moon,
Which by the splendour of the Sun raceth up,
panting and shining,
And in nine and twenty days fulfilleth her re-
volving
And then remounteth her bounded circuit.
Of her secrets some lie unveiled and some are
unsearchable,
And her body is to the body of the earth
As one part is to thirty-nine parts,
And from month to month she stirreth up the
world and its chances,
And its good and evil happenings,
According to the will of her Creator,
“To make known to the sons of men His mighty
deeds.”

XII.

Who shall tell Thy praises?
For Thou madest the Moon the chief source
whereby to calculate
Appointed times and seasons,
And cycles and signs for the days and the
years.

וְהִיסֻדוֹת הָאֵלֶּה אֲרַבְּעָתָם לָהֶם יְסוֹד אֶחָד. וּמוֹצָאָם
אֶחָד.

וּמִמֶּנּוּ יוֹצְאִים וּמִתְחַדָּשִׁים. וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה
רְאשִׁים: 115

יא

מִי יַחֲוֶה גִדְלָתָךְ בְּהַקִּיפָךְ עַל גִּלְגָּל הָאֵשׁ גִּלְגָּל הָרָקִיעַ
וּבֹ הַיָּרֵחַ. וּמִזֵּיו הַשָּׁמֶשׁ שׁוֹאֵף וְזוֹרֵחַ.

וּבִתְשָׁעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם יִסּוּב גִּלְגָּלוֹ. וַיַּעֲלֶה דֶרֶךְ גְּבוּלוֹ.
וְסוּדְיָה מֶהֱם פְּשׁוּטִים וּמֶהֱם עֲמוּקִים. וְגוֹפּוֹ פְּחוּת מְגוּף
הָאָרֶץ כְּחֶלֶק מִתְשָׁעָה וּשְׁלֵשִׁים חֻלְקִים. 120

וְהוּא מְעוֹרֵר מִדֵּי חֶדֶשׁ בְּחֶדְשׁוֹ חֲדוּשֵׁי עוֹלָם וְקוֹרוֹתָיו.
וְטוֹבוֹתָיו וְרַעוֹתָיו. בְּרָצוֹן הַבוֹרָא אֹתוֹ לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי
הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו:

יב

מִי יִזְכִּיר תְּהִלָּתָךְ. בַּעֲשׂוֹתָךְ הַיָּרֵחַ רֹאשׁ לְחֻשְׁבוֹן
מוֹעֲדִים וְזִמְנִים. וְתַקִּיפוֹת וְאוֹתוֹת לְיָמִים וְשָׁנִים: 125

Her rule is in the night,
Until the coming of the fixed hour
When her brightness shall be darkened
And she shall clothe herself with the mantle of
gloom.

For from the light of the Sun is her light,
And should it hap on the night of the four-
teenth that both of them stand

On the line of the Dragon,
So that it cometh between them,
Then the Moon shall not convey her light,
And her illumination shall be extinguished,
To the end that all the peoples of the earth
shall know

That they are the creatures of the Most High,
And however splendid they be
There is a Judge above them to humble and
exalt.

Nathless she shall live again after her fall
And shall be resplendent again after her dark-
ness,

And when she is in conjunction with the Sun
at the end of the month,

If the Dragon shall be between them,
And both shall stand upon one line,
Then the Moon shall stand before the Sun like
a projecting blackness

And shall hide the light thereof from the sight
of all beholders,

In order that all who behold may know
That the sovereignty is not with the hosts and
legions of heaven

בַּלֵּילָה מְמַשְׁלֶתוּ. עַד בּוֹא עֲתוֹ.

וְתַחֲשֹׁךְ יִפְעֲתוּ. וַיִּתְּכַסֶּה מַעֲטָה קְדָרוֹתוֹ. כִּי מִמָּאוֹר
הַשָּׁמֶשׁ אֹרְתוֹ:

וּבַלֵּיל אַרְבָּעָה עָשָׂר אִם יַעֲמְדוּ עַל קו הַתְּלִי שְׁנֵיהֶם.
וַיִּפְרִיד בֵּינֵיהֶם. 130

אִז הַיָּרֵחַ לֹא יִהְיֶה אֹרֹו. וַיִּדְעֵךְ גֵּרוֹ:
לִמְעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי בְּרֹאֵי מַעֲלָה אִם הֵם
יִקְרִים. עָלֵיהֶם שׁוֹפֵט לְהַשְׁפִּיל וּלְהָרִים:
אֶךְ יַחֲיָה אַחֲרֵי נָפְלוֹ. וַיֵּאִיר אַחֲרֵי אָפְלוֹ.

וּבַהֲדַבְּקוֹ בְּסוֹף הַחֹדֶשׁ עִם הַחֲמָה. 135
אִם יִהְיֶה תְּלִי בֵּינֵיהֶם. וְעַל קו אֶחָד יַעֲמְדוּ שְׁנֵיהֶם.

אִז יַעֲמֵד הַיָּרֵחַ לִפְנֵי הַשָּׁמֶשׁ כְּעַב שְׁחוּרָה. וַיִּסְתִּיר מֵעֵין
כָּל רְאִיָּה מְאוּרָה.

לִמְעַן יֵדְעוּ כָּל רְאִיָּהֶם. כִּי אֵין הַמַּלְכוּת לְצָבָא הַשָּׁמַיִם
וְחִילֵיהֶם. 140

But that there is a Master over them,
Obscuring and irradiating,
For height behind height He keepeth, yea, and
the heights beyond them,
And they that imagine the Sun is their god
At such time shall be ashamed of their imaginings,
For their words are then tested,
And they shall know 'tis the hand of the Lord
hath done this
And that the Sun hath no power
And His alone is the rule who can darken its
light,
Sending to it a slave of its slaves,
A beneficiary of its own kindly glow,
To becloud its radiance,
To cut off the abominable idolising thereof,
"And let the Sun be removed from sovereignty."

XIII.

Who shall declare Thy righteousness?
For Thou hast compassed the firmament of the
moon with a second sphere
Without deviation or infraction,
And within it is a star called Mercury,
And its measure to the earth is like one to
twenty-two thousand.
And it completeth its turbulent course in ten
months
And is the stirrer up in the world of strifes and
contentions
And enmities and cries of complaint,

אָבֵל יֵשׁ אֲדוֹן עַל־יָהֶם. מַחֲשִׁיךְ מֵאוֹרֵיהֶם.
כִּי גִבָּה מֵעַל גִּבָּה שֹׁמֵר וּגְבוּהִים עַל־יָהֶם. וְהַחוֹשְׁבִים
כִּי הַשָּׁמַשׁ אֱלֹהֵיהֶם.

בָּעֵת הַזֹּאת יִבוֹשׁוּ מִמַּחֲשָׁבוֹתֵיהֶם. וַיִּבְחֲנוּ דְבָרֵיהֶם.
וַיֵּדְעוּ כִּי יָד יְיָ עָשְׂתָה זֹאת וְאֵין לַשָּׁמַשׁ יִכְלֹת. וְהַמַּחֲשִׁיךְ
אוֹרָה לוֹ לְבִדּוֹ הַמִּמְשָׁלֶת. 145

וְהוּא הַשּׁוֹלֵחַ אֵלָיָה עֶבֶד מַעֲבָדֶיהָ גָּמוּל חֲסָדֶיהָ.
לְהַסְתִּיר אוֹרָה. וְלִכְרוֹת מִפְּלִצְתָהּ וַיִּסְיָרָה מִגְבִּירָה:

יג

מִי יִסְפֹּר צְדָקוֹתֶיהָ. בְּהַקִּיפָהּ עַל רִקְיעַ הַיָּרֵחַ גִּלְגָּל
שְׁנֵי בָּאֵין יוֹצֵאת וּפָרֵץ: 150

וְבוֹ כּוֹכַב הַנִּקְרָא כּוֹכַב וּמִדָּתוֹ כְּחֹלֶק מִשְׁנָיִם וְעֶשְׂרִים
אֶלֶף מִן הָאָרֶץ.

וּמִקִּיף הַגִּלְגָּל בַּעֲשָׂרָה יָמִים בְּמָרָץ:

וְהוּא מְעוֹרֵר בְּעוֹלָם רִיבוֹת וּמִדָּנִים. וְאִיבוֹת וּרְגָנִים:

And it giveth the force to obtain power and to
heap up wealth,
To gather riches and to lay up abundance,
According to the command of Him who created
it to be His minister
As a servant before a master.
And it is the star of prudence and wisdom,
"Giving subtlety to the simple
And to the young man knowledge and discretion."

XIV.

Who shall understand Thy mysteries?
For thou hast encompassed the second sphere
with a third sphere,
And therein a brightness (Venus) like a queen
amid her hosts,
And her garments adorned like a bride's,
And in eleven months she fulfilleth her circuit,
And her body to that of the earth is as one to
thirty and seven,
To those who know her secret and understand
her.
And she reneweth in the world, by the will of
her Creator,
Peace and prosperity, dancing and delight,
And songs and shouts of joy,
And the love-cries of bride and bridegroom on
their canopies.
And it is she conspireth the ripening of fruit
And other vegetation,
"From the precious things of the fruits of the sun,
And from the precious things of the yield of the
moons."

155 וְנוֹתֵן כַּחַ לַעֲשׂוֹת חַיִּל וְלַצְבוֹר הוֹן. וְלִכְנוֹס עֶשֶׂר
וּמָמוֹן.

בְּמַצּוֹת הַבוֹרֵא אוֹתוֹ לְשָׁרְתוֹ כְּעֶבֶד לִפְנֵי אֲדוֹן:

וְהוּא כּוֹכַב הַשֶּׁכֶל וְהַחֲכָמָה.

נוֹתֵן לַפִּתְאִים עֶרְמָה. לְנֹעַר יָדַעַת וּמִזְמָה:

יד

160 מִי יָבִין סוּדוֹתֶיהָ. בְּהַקִּיפָהּ עַל גִּלְגָּל הַשָּׁנִי גִלְגָּל שְׁלִישִׁי
וְבוֹ נִגָּה בְּגִבְרַת בֵּין חִילֶיהָ. וְכִכְלָה תַעֲדָה כִלְיָהָ:

וּבְעֲשֵׁתִי עֶשֶׂר חֹדֶשׁ תִּסָּב גְּלִילֶיהָ. וְגוֹפָה כְּחֶלֶק מִשְׁבָּעָה
וְשִׁלְשִׁים מִן הָאָרֶץ לִידְעֵי סֵדָה וּמִשְׁכִּילֶיהָ:

וְהִיא מְחַדֶּשֶׁת בְּעוֹלָם כְּרָצוֹן בּוֹרָאָה.

165 הַשֶּׁקֶט וְשִׁלּוֹה. וְדִיָּצָה וְחִדְוָה:

וְשִׁירוֹת וְרִנָּנִים. וּמַצְהֵלוֹת חֲפּוֹת חֲתָנִים.

וְהִיא מְקַשֶּׁרֶת פְּרֵי תְנוּבוֹת וּשְׂאֵר הַצִּמְחִים. מִמָּגֵד
תְּבוּאוֹת שָׁמֶשׁ. וּמִמָּגֵד גֶּרֶשׁ יֶרֶחִים:

XV.

Who shall understand Thy secret?

For Thou hast encompassed the sphere of this shining one

With a fourth sphere, wherein is the Sun

That completeth his circuit in a perfect year.

And his body is one hundred and seventy times greater than that of the earth,

According to indications and devisings of intellect.

And he is the apportioner of light to all the stars of the heavens,

And giveth to kings salvation

And majesty, dominion and awe,

And reneweth marvels on the earth,

Whether for war or for peace,

And rooteth up kingdoms,

And establisheth and exalteth others in their stead

And hath power to abase and uplift with a high hand,

But all according to the will of the Creator who created him in wisdom.

Every day he prostrateth himself before the King,

And taketh his stand in the house of his course,

And at dawn he raiseth his head

And boweth towards the west in the evening.

"In the evening he goeth down and in the morning he returneth."

טו

מִי יִשְׁכִּיל סוֹדֶךָ בְּהַקִּיפֶךָ עַל גִּלְגֹּל נִגְהַ גִּלְגֹּל רְבִיעִי וּבוֹ
הַחֲמָה. 170

וְסוֹבֶבֶת כָּל הַגִּלְגֹּל בְּשָׁנָה תְּמִימָה.

וְגוֹפָה גָּדוֹל מְגוּפָה הָאָרֶץ מֵאָה וְשִׁבְעִים פַּעַם בְּמוֹפְתֵי
שָׁכָל וּמִזְמָה.

וְהִיא חוֹלֶקֶת אוֹר לְכָל כּוֹכְבֵי שָׁמַיִמָה. וְנוֹתֶנֶת תְּשׁוּעָה
וְהוֹד מְלָכוֹת וְאִימָה. 175

וּמַחְדָּשֶׁת נִפְלְאוֹת בְּעוֹלָם אִם לְשָׁלוֹם וְאִם לְמִלְחָמָה.

וְעוֹקֶרֶת מְלָכִיּוֹת וְתַחֲתָם אַחֲרוֹת מְקִימָה וּמְרִימָה.

וְלֹא יִכָּלֵת לְהַשְׁפִּיל וּלְהָרִים בְּיַד רָמָה.

וְהַכֹּל בְּרָצוֹן הַבוֹרָא אוֹתָהּ בְּחֻכָּמָה:

וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם תִּשְׁתַּחֲוֶה לְמַלְכָּהּ וּבֵית נְצִיבוֹת נִצָּבָה. 180

וּבְשַׁחַר תָּרִים רֹאשׁ וְתַקּוֹד לְעָרָב בְּמַעֲרָבָה:

בְּעָרָב הִיא בָּאָה וּבְבֹקֶר הִיא שָׁבָה:

XVI.

Who can grasp Thy greatness?
For Thou hast appointed the Sun for the computing
Of days and of years, and appointed periods,
And to make the fruit-tree to burgeon,
And, under the sweet influence of the Pleiades
and the bands of Orion,
The green shoots luxuriant.
Six months he journeyeth towards the north
to warm the air,
And the waters, the woods, and the rocks,
And as he draweth nigh to the north,
The days grow longer and the seasons wax,
Till there is found a place where the day is so
lengthened
That it lasteth six months,
According to confirmed indications,
And six months he journeyeth towards the
south
In his appointed courses
Till there is found a place where the night is so
lengthened
That it lasteth six months,
According to the proof of searchers.
And from this may be known a fringe of the
ways of the Creator,
A whisper of His mighty powers,
Of His strength and His wondrous works.
As from the greatness of servants
May the greatness of the master be known
By all men of understanding,

טז

מִי יִכִּיל גִּדְלָתְךָ בַּעֲשׂוֹתְךָ אוֹתָהּ לַמָּנוֹת בָּהּ יָמִים וְשָׁנִים.
וְעֵתִים מְזֻמָּנִים.

185 וְלִהְצִמִּיחַ בָּהּ עֵץ עֲשֵׂה פְרִי וּמַעֲדָנֹת כִּימָה וּמוֹשְׁכוֹת
כֶּסֶל דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים:

וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים הוֹלֶכֶת לַפָּאֵת צָפוֹן לְחֵמֶם הָאֵוֶר וְהַמִּים
וְהַעֲצִים וְהָאֲבָנִים:

וּכְפִי קֶרֶבְתָּהּ לַצָּפוֹן יִגְדְּלוּ הַיָּמִים וַיֵּאָרְכוּ הַיָּמִנִים.

190 עַד יִמָּצֵא מָקוֹם אֲשֶׁר יִגְדֵּל יוֹמוֹ עַד הֵיּוֹתוֹ שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
בְּמוֹפְתִים נְאֻמָּנִים.

וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים הוֹלֶכֶת לַפָּאֵת דָּרוֹם בְּמַעֲנָלִים נְתוּנִים.

עַד יִמָּצֵא מָקוֹם אֲשֶׁר יִגְדֵּל לֵילוֹ עַד הֵיּוֹתוֹ שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
לְפִי מִבְּחַן הַבּוֹחָנִים:

195 וּמִמָּנָה יוֹדְעוּ קֶצֶת דְּרָכֵי בּוֹרְאָהּ וְשִׁמְץ מְגִבּוֹרוֹתָיו.
וְעֲזוּזוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו.

כִּי מִגְדֵּלֶת הָעֶבְדִּים גִּדְלַת הָאָדוֹן נוֹדַעַת. לְכָל יוֹדְעֵי
דַּעַת:

So through the ministering Sun is revealed
 The grandeur and glory of the Lord,
 "For all the goods of his Master are delivered
 into his hands."

XVII.

Who can grasp Thy wonders?
 For Thou hast appointed him to furnish light
 to the stars
 Of high or low degree,
 And to the Moon,
 "If that white bright spot stays in its place"
 And according as she moves away to stand
 opposite the Sun,
 She receiveth his shining
 Until his light is at the full when she stands
 before him,
 And it irradiates her whole face.
 And when that she draws nigh in the latter half
 of the month,
 And declineth from him
 And is far from standing opposite him
 And proceedeth to the side of him,
 In that degree waneth her splendour,
 Till the end of her month and her circuit,
 And she declineth to her extreme rim.
 And when she is in conjunction with him
 She is hid in secret places
 For a day and half an hour
 And some numbered moments,
 And after that she is renewed and returneth
 to her prior self
 And "issueth forth as a bridegroom from his
 chamber."

וְעַל הָעֶבֶד יִגְלֶה תִּקְוָה הָאֲדוֹן וּכְבוֹדוֹ. וְכָל טוֹב אֲדֹנָיו
בְּיָדוֹ: 200

יז

מִי יִבִּיר אוֹתוֹתֶיךָ. בְּהִפְקִידְךָ אוֹתָהּ לְהַעֲנִיק אוֹר
לְכַכְבִּי מֵעַלָּה וּמִטָּה גַם לְלִבָּנָהּ. וְאִם תַּחֲתֶיהָ תַּעֲמֹד
הַבְּהֶרֶת לְבָנָהּ.

וּכְפִי אֲשֶׁר יִרְחַק מִמָּנָה הַיָּרֵחַ. מִזִּיּוֹה לִוְחָה.
כִּי בִרְחֻקוֹ יִקְרַב לַעֲמֹד נִכְחָהּ. וַיִּקְבַּל זֶרְחָהּ. 205
עַד יִמְלֵא אוֹרוֹ בְּעֲמָדוֹ לְפָנֶיהָ. וְהֵאִיר אֶל עֶבֶר פָּנֶיהָ:
וְכָל אֲשֶׁר יִקְרַב אַחֲרֵי חֲצֵי הַחֹדֶשׁ אֵלֶיהָ. הוּא נוֹטָה
מֵעָלֶיהָ.

וַיִּרְחַק מֵעֲמֹד נִגְדָּהּ. וַיִּלָּךְ לְאַדָּהּ.
וְעַל כֵּן תַּחֲסֹר אֲדָרְתוֹ. 210
עַד כָּלוֹת חֹדְשׁוֹ וְתִקְוַתּוֹ. וַיָּבֹא בְּגִבּוֹל שְׁפָתוֹ:
וּבְהִדְבָּקוֹ עֲמָהּ. יִסְתַּר בְּמִסְתָּרִים. כְּפִי יוֹם וְחֲצֵי שָׁעָה
וּרְגָעִים סְפוּרִים:

וְאַחֲרֵי כֵן יִתְחַדֵּשׁ וַיָּשׁוּב לְקִדְמוֹתוֹ. וְהוּא כֹחֲתָן יוֹצֵא
מִחֻפָּתוֹ: 215

XVIII.

Who can know Thy wondrous works?
For Thou hast encompassed the sphere of the
Sun with a fifth sphere,
And therein Mars like a king in his palace,
And in eighteen months he completeth his
circuit.
And his measure to the body of the earth
Is as one and five-eighths to one.
And this is the scope of his greatness,
That he is like a terror-striking warrior
Whose shield of red gives him might,
And who stirreth up wars,
And slaughter and destruction,
With men smitten of the sword
And consumed of flame,
Their sap burned to dryness;
And years of dearth
And fiery burnings and thunders and hail-
stones
And piercings and withdrawals of the sword
in consonance with them,
“For their feet run swiftly to commit evil and
hasten to shed blood.”

XIX.

Who shall find words for Thy tremendous
works?
For Thou hast encompassed the sphere of Mars
with a sixth sphere,
A vast and mighty encompassing sphere,
Wherein dwelleth the righteous planet (Jupiter).

יח

מִי יֵדַע פְּלִיאוֹתֶיהָ בְּהַקִּיפָהּ עַל גִּלְגָּל חֲמָה גִּלְגָּל חֲמִישִׁי
וּבּוֹ מְאָדִּים כְּמֶלֶךְ בְּהִיכָלוֹ.

וּבְשִׁמוֹנָה עָשָׂר חֹדֶשׁ יִסָּב גִּלְגָּלוֹ.

וּמִדָּתוֹ כְּגוֹף הָאָרֶץ פַּעַם וַחֲצִי וּשְׁמִינִית פַּעַם וְזֶה תְּכַלִּית
גִּדְלוֹ: 220

וְהוּא כְּגִבּוֹר עָרִיץ מִגֵּן גִּבּוֹרֵיהוּ מְאָדִּים.

וּמַעֲזָר מִלְחָמוֹת וְהָרֵג וְאַבְדָּן.

וּמִכִּי חָרַב וּלְחָמִי רָשָׁף נִהַפֵּךְ לְחָרַב לְשָׂדִים.

וּשְׁנוֹת בְּצֻרֹת וּשְׂרָפֹת אֵשׁ וּרְעָמִים וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ
וּמִדְּקָרִים וּשְׁלוּפֵי חָרַב כְּנֻגָדִים. 225

כִּי רָגְלֵיהֶם לָרַע יִרְוּצוּ וַיִּמָּהְרוּ לְשֹׁפֵךְ דָּם:

יט

מִי יִבְיַע נִזְרָאוֹתֶיהָ בְּהַקִּיפָהּ עַל גִּלְגָּל מְאָדִּים גִּלְגָּל שְׁשִׁי
הוֹלֵךְ בְּמִסְבָּה.

עֲצוּמָה וְרָבָה.

צָדֵק יָלִין בָּהּ. 230

And his body is greater than that of the earth
seventy-five times

By the measure of her breadth.

And he completeth his revolution in twelve
years,

And is as a planet of goodwill and love,

Stirring up the fear of heaven,

And righteousness and repentance and every
good quality,

And increasing all crops and fruits,

And causing wars to cease,

And enmity and strife;

And his appointed task is to repair by right-
eousness every breach,

"For He judgeth the world in righteousness."

XX.

Who shall reason of Thy greatness?

For Thou hast encompassed the sphere of
Jupiter with a seventh sphere,

And therein revolveth Saturn.

And his body is greater than that of the earth
ninety-one times by the measure of him,

And he completeth his revolution in thirty
years of his course,

And stirreth up wars,

And spoliation and captivity and famine,

For such is his appointed task;

And devastateth the lands,

And rooteth up kingdoms

According to the will of Him

"Who hath appointed him to His service,

Even such strange service."

וגופו גדול מגוף הארץ חמשה ושבעים פעם במדת
רחבה.

וסובב הגלגל בשמים עשרה שנה והוא כוכב הרצון
והאהבה.

ומעורר יראת השם וישר ותשובה.

235

וכל מדה טובה.

ומרבה כל תנובה ותבואה.

ומשבית מלחמות ואיבה ומריבה:

ודתו לחיזק בישרו כל בך. והוא ישפוט תבל בצדק:

כ

מי ישוּחַם גדלתו בהקיפה על גלגל צדק גלגל שביעי
ובו שבתו בתקופתו.

240

וגופו גדול מגוף הארץ אחת ותשעים פעם במדתו.

וסובב הגלגל בשלשים שנה במרוצתו.

ומעורר מלחמות ובזה ושבי ורעב כי כן דתו.

ומחריב ארצות ועוקר מלכיות ברצון המפקיד אותו

245

לעבוד עבודתו נכריה עבודתו:

XXI.

Who shall attain to Thy exaltation?
For Thou hast encompassed the sphere of
Saturn with an eighth sphere of encompassment,
And it is laden with the twelve constellations
On the line of the belt of its ephod,
And all the higher stars of cloudland
Fixed in its rigidity.
And every star of them compasseth its circuit
in six and thirty thousand years,
From the greatness of its altitude;
And the body of each is a hundred and seven
times that of the earth,
And this is the limit of its greatness.
And from the might of these stars
Is drawn the strength of all creatures below,
Each after its kind,
According to the will of the Creator who hath
appointed them,
And set every one of them in its fit station,
And given it its name,
"Each man to his service and his station."

XXII.

Who can know Thy pathways?
For Thou hast made palaces for the seven
planets
In the twelve constellations,
And to the Ram and the Bull Thou hast
imparted Thy strength in uniting them,
And the third is the Twins, like two brothers
in their unity
And their human likeness.

כא

מִי יִגִּיעַ לְרוֹמְמוֹתָךְ בְּהַקִּיפָךְ עַל גִּלְגָּל שַׁבָּתִי גִלְגָּל שְׁמִינִי
בְּמִסְבָּתוֹ.

וְהוּא סוֹבֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה מְזֻלוֹת עַל קוֹ חֶשֶׁב אַפְדָּתוֹ.
וְכָל כִּכְבִּי שַׁחַק הָעֲלִיּוֹנִים יִצּוּקִים בִּיצוּקָתוֹ. 250

וְכָל כּוֹכַב מֵהֶם יִקִּיף הַגִּלְגָּל בְּשֵׁשָׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף שָׁנִים
מֵרַב גִּבְהוֹתוֹ.

וְגוּף כָּל כִּכְבַּ מֵהֶם מֵאָה וּשְׁבַע פְּעָמִים כְּגוּף הָאָרֶץ
וְזֹאת תְּכַלִּית גִּדְלָתוֹ:

וּמִכַּח הַמְזֻלוֹת הָהֵם. נֶאֱצַל כַּח כָּל בְּרוּאֵי מַטָּה 255
לְמִינֵיהֶם. בְּרָצוֹן בּוֹרְאָם וּמַפְקִידָם עֲלֵיהֶם:

וְכָל אֶחָד מֵהֶם עַל מַתְכַּנְתּוֹ בָּרְאוֹ. וּבִשְׁם קָרְאוֹ. אִישׁ
אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ:

כב

מִי יֵדַע הַלִּיכוֹתֶיךָ בַּעֲשׂוֹתֶיךָ לְשִׁבְעָה כִּכְבֵּי לָכֶת
הַיְכָלוֹת. בְּשְׁתֵּים עָשָׂרָה מְזֻלוֹת. 260

וְעַל טָלָה וְשׁוֹר אֲצִלָּתָּ כַּחַךְ בְּהַתִּיחָדָם. וְהַשְּׁלִישִׁי
תְּאוּמִים כְּשֵׁנֵי אֲחִים בְּהַתְּאֲחָדָם. וְדַמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

And the fourth is the Crab,
And on him, as on the Lion, hast Thou bestowed of Thy splendour,
And on his sister the Virgin, who is near unto him,
And on the Scales and the Scorpion placed by his side,
And on the ninth that was created in the form of a man of might, whose strength runs not dry,
For he is the Archer, mighty of the bow.
And thus too by Thy great power are created the Goat and the Water-Bearer,
While alone is the last constellation,
"For the Lord did appoint a great Fish."
And these are the constellations high and exalted in their degrees,
"Twelve princes according to the nations."

XXIII.

O Lord, who shall search out Thy profundities?
For Thou hast set apart above the sphere of the constellations
The sphere that is ninth in order,
That encompasseth all the spheres and their creatures,
Wherein they are closed up,
Which driveth all the stars of heaven and their planets
From the east to the west in the might of its movement.
Once a day it bows down in the west to the King who enthroned it,

וְלַרְבִּיעִי וְהוּא סֶרְטָן גַּם לְאַרְיֵה נָתַתָּ מִהוֹדֶךָ עָלָיו.
וְלֶאֱחֻתּוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו.

וְכֵן לְמֵאֲזֻנִּים וְלַעֲקָרָב אֲשֶׁר בְּצִדּוֹ הוֹשֶׁת. וְהַתְּשִׁיעִי 265
הַנִּבְרָא בְּצוּרַת גְּבוּר כַּחוֹ לֹא נָשַׁת. וַיְהִי רוּבָה קִשָּׁת.

וְכֵן נִבְרָא גְדִי וְדָלִי בְּכַחַךְ הַגָּדוֹל. וְלִבְדּוֹ הַמְּזֹל הָאֲחֵרֹן
וַיִּמֶן יְיָ דָּג גָּדוֹל:

וְאַלֶּה הַמְּזֹלוֹת הַגְּבוּהִים וְנִשְׂאִים בְּמַעְלֹתָם. שְׁנַיִם עָשָׂר
נִשְׂאִים לְאֲמוֹתָם: 270

כג

מִי יַחְקוֹר תַּעֲלֹמוֹתָיִךְ בְּהֶאֱצִילְךָ עַל גִּלְגָּל הַמְּזֹלוֹת
גִּלְגָּל תְּשִׁיעִי בְּמַעְרָכוֹ.

הַמְּקִיף עַל כָּל הַגִּלְגָּלִים וּבְרוּאֵיהֶם וְהֵם סְגוּרִים
בְּתוֹכּוֹ.

הַמְּנַהִיג כָּל כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם וְגִלְגָּלֵיהֶם מִמְּזָרַח לְמַעְרָב 275
לְתַקְףָּ מִהֶלְכוֹ.

הַמְּשַׁתַּחֲוֶה פַּעַם בְּכָל יוֹם לַפֶּאֶת מַעְרָב לְמַלְכוֹ
וּמִמְּלִיכוֹ.

And all the creatures of the universe in its
midst are as a grain of mustard in the vast ocean
From the mighty vastness of its breadth.

Yet all this and its greatness are accounted as
nothing and naught

By the side of the greatness of its Creator and
King,

And all its sublimities and grandeur

“Are vain and void in comparison with Him.”

XXIV.

Who shall understand the mysteries of Thy
creations?

For Thou hast exalted above the ninth sphere
the sphere of Intelligence.

It is the Temple confronting us,

“The tenth that shall be sacred to the Lord,”

It is the Sphere transcending height,

To which conception cannot reach,

And there stands the veiled palanquin of Thy
glory.

From the silver of Truth hast Thou cast it,

And of the gold of Reason hast Thou wrought
its arms,

And on a pillar of Righteousness set its cushions

And from Thy power is its existence,

And from and toward Thee its yearning,

“And unto Thee shall be its desire.”

XXV.

Who shall descend as deep as Thy thoughts?

For from the splendour of the sphere of Intelli-
gence Thou hast wrought the radiance of souls,

וְכָל בְּרוּאֵי עוֹלָם בְּתוֹכּוֹ.

כְּגִרְגִיר חֶרֶדֶל בֵּינָם הַגָּדוֹל לְתַקְרָה גָּדְלוֹ וְעָרְכוֹ.

280

וְהוּא וְגִדְלָתוֹ נִחְשָׁב כְּאֵין וּכְאֶפֶס לַגִּדְלָת בּוֹרְאוֹ וּמִלְכוֹ:

וְכָל מַעֲלוֹתָיו וְגִדְלוֹ. מֵאֶפֶס וְתַהוֹ נִחְשָׁבוּ לוֹ:

כד

מִי יֵבִין סוּדוֹת בְּרִיאוֹתָהּ בְּהַרְימָהּ עַל גִּלְגִּל הַחֲשִׁיעִי
גִּלְגִּל הַשֶּׁכֶל הוּא הִחִיכָל לִפְנֵי. הָעֲשִׁירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לִי:

וְהוּא הַגִּלְגִּל הַנֶּעְלָה עַל כָּל עֲלִיוֹן. אֲשֶׁר לֹא יִשְׁגִּיחוֹ
רַעְיוֹן.

285

וְשֵׁם הַחֲבִיוֹן. אֲשֶׁר הוּא לְכַבּוֹדָהּ לְאַפְרִיוֹן.

מִכֶּסֶף הָאֵמֶת יִצְקָתָהּ אוֹתוֹ. וּמִזֶּהֱב הַשֶּׁכֶל עֲשִׂיתָ רִפִּידָתוֹ.

וְעַל עַמּוּדֵי צֶדֶק שִׁמְתָּ מְסֻבָּתוֹ. וּמִכֶּחָהּ מְצִיאוֹתוֹ.

וּמִמָּהּ וְעַדֶּיהָ מְגֻמָּתוֹ. וְאֵלֶיהָ תִּשׁוּקָתוֹ:

290

כה

מִי יַעֲמִיק לְמַחֲשִׁבוֹתֶיהָ בַּעֲשׂוֹתָהּ מִזִּיו גִּלְגִּל הַשֶּׁכֶל זֶהֱרֵר

הַנִּשְׁמוֹת. וְהַנִּפְשׁוֹת הָרְמוֹת.

And the high angels that are the messengers of
Thy will,

The ministers of Thy presence,

Majestic of power and great in the Kingdom
of heaven,

"In their hand the flaming sword that turneth
every way,"

Performing their work whithersoever the spirit
wafteth them,

All of them shapen to comeliness, shimmering
as pearls,

Transcendent creatures,

Angels of the outer courts, or angels of the
Presence,

Watching Thy movements.

From a holy place are they come,

And from the fount of light are they drawn.

They are divided into companies,

And on their banner are signs graven of the pen
of the swift scribe.

There are superior and attendant bands,

And hosts running and returning,

But never weary and never faint,

Seeing but invisible.

And there are some wrought of flame,

And some are wafted air,

And some compounded of fire and of water,

And there are Seraphim in burning rows,

And wingèd lightnings and darting arrows of
fire,

And each troop of them all bows itself down

"To Him who rideth the highest heavens."

And in the supreme sphere of the universe they
stand in thousands and tens of thousands,

הם מלאכי רצונך. משכתי פניך:

הם אדירי כח וגבורי ממלכת. בידם להט ההרב

המתהפכת. 295

ועושי כל מלאכת. אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת:

כלם גזרות פניניות וחיות עליות. חיצוניות ופנימיות.
הליכותיך צופיות:

ממקום קדוש יהלכו. וממקור האור ימשכו:

נחלקים לכתות. ועל דגלם אותות. 300

בעט סופר מהיר חרותות. מהם נסיכות ומהם
משרתות:

מהם צבאות. רצות ובאות.

לא עיפות ולא גלאות. רואות ולא נראות:

מהם חצובי להבות. ומהם רוחות נושבות. מהם מאש
וממים מרכבות: 305

מהם שרפים. ומהם רשפים.

מהם ברקים. ומהם זיקים:

וכל כת מהם משתחווה לרוכב ערבות. וברום עולם

נצבים לאלפים ולרבבות: 310

Divided into watches,
That change daily and nightly at the beginning
of their vigils,
For the ritual of psalms and songs,
"To Him who is girt with omnipotence."
All of them with dread and trembling bow and
prostrate themselves to Thee,
Saying: To Thee we acknowledge
That Thou art He, the Lord our God;
Thou hast made us, and not we ourselves,
And the work of Thy hands are we all.
For Thou art our Lord, and we are Thy serv-
ants,
Thou art our Creator, and we are Thy wit-
nesses.

XXVI.

Who can approach Thy seat?
For beyond the sphere of Intelligence hast Thou
established the throne of Thy glory;
There standeth the splendour of Thy veiled
habitation,
And the mystery and the foundation.
Thus far reacheth Intelligence, but cometh
here to a standstill,
For higher still hast Thou mounted, and as-
cended Thy mighty throne,
"And no man may go up with Thee."

XXVII.

O Lord, who shall do deeds like unto Thine?
For Thou hast established under the throne of
Thy glory
A standing-place for the souls of Thy saints,

נחלקים למשמרות. ביום ובלילה לראש אשמורות.
לערוך תהלות ושירות. לנאזר בגבורות:
כלם בחרדה ורעה כורעים ומשתחוים לך. ואומרים
מודים אנחנו לך:

שאתה אלהינו. אתה עשיתנו.

315

ולא אנחנו. ומעשה ידך כלנו:

וכי אתה אדונינו ואנחנו עבדיך. ואתה בוראנו ואנחנו
עדיך:

כו

מי יבא עד תכונתך. בהגביהך למעלה מגלגל השכל
כסא הכבוד. אשר שם נוה החביון וההוד. 320

ושם הסוד והיסוד. ועדיו יגיע השכל ויעמד:

ומלמעלה גאית ועלית על כס תעצומך. ואיש לא
יעלה עמך:

כז

מי יעשה כמעשיך. בעשותך תחת כסא כבודך.
מעמד לנפשות חסידך: 325

And there is the abode of the pure souls
That are bound up in the bundle of life.
They who were weary and faint here await
new strength,
And those who failed of strength may here find
repose;
For these are the children of rest,
And here is delight without end or limit,
For it is The-World-To-Come.
And here are stations and seeing-places for the
standing souls,
Whence, in "mirrors of the serving-women,"
They can behold and be seen of the Lord.
In the palaces of the King do they dwell,
And at the King's table stand,
And glory in the sweetness of the fruit of Intel-
ligence,
For He giveth them of the dainties of the King.
This is the rest and the heritage
Whose goodness and beauty are endless,
Such is "the land which floweth with milk and
honey and such the fruit thereof."

XXVIII.

O Lord, who can unroll Thy mysteries?
For Thou hast made in the Height chambers
and store-houses,
Some of them awesome to tell of, a tale of
mighty doings,
And some treasures of life for the pure and
the clean.
For some are treasures of salvation to those
who have returned from iniquity,

ושם נזה הנשמות הטהורות. אשר בצרור החיים
צורות:

ואשר יגעו וייעפו. שם כח יחליפו.

ושם ינוחו יגיעי כח. ואלה בני נח:

ובו נעם בלי תכלית וקצבה. והוא העולם הבא: 330

ושם מעמדות ומראות. לנפשות העומדות במראות
הצובאות.

את פני האדון לראות ולהראות:

שוכנות בהיכלי מלך. ועומדות על שלחן המלך.

ומתעדנות במתק פרי השכל והוא יתן מעדני מלך: 335

זאת המנוחה והנחלה אשר אין תכלית לטובה ויפיה
וגם זבת חלב ודבש הוא וזה הפריה:

כח

מי יגלה צפונותיך בעשותך במרום חדרים ואוצרות.
בהם נוראות ספורות. ודבר גבורות:

מהם אוצרות חיים. לזכים ונקיים: 340

ומהם אוצרות ישע. לשבי פשע:

And some are treasures of fire,
And rivers of brimstone
For the breakers of the covenant.

And there is a provision of deep pits whose fire
is never quenched.

"He that is abhorred of the Lord shall fall
therein."

And there are caverns of storm-winds and
tempests

And congelation and cold,
And treasures of hail and ice and snow and
drought,

Also of heat and flowing channels
And of thick smoke and hoar-frost and of
clouds and thick cloud,
And darkness and gloom.

The whole hast Thou prepared in its due season,
"Thou hast ordained it for mercy or judgment,
And established it, O Rock, for correction!"

XXIX.

O Lord, who can comprehend Thy power?
For Thou hast created for the splendour of Thy
glory a pure radiance

"Hewn from the rock of rocks and digged from
the bottom of the pit."

Thou hast imparted to it the spirit of wisdom
And called it the Soul.

And of flames of intellectual fire hast Thou
wrought its form,

And like a burning fire hast Thou wafted it,

וּמֵהֶם אוֹצְרוֹת אֵשׁ וְנִחְלִי גִפְרִית. לְעוֹבְרֵי בְרִית:
וְאוֹצְרוֹת שׁוֹחוֹת עֲמוּקוֹת לֹא תִכְבֶּה אֵשׁ. וְעוֹם יִי יִפֹּל
שָׁם:

וְאוֹצְרוֹת סוּפּוֹת וְסִעָרוֹת. וְקִפְאוֹן וִיקָרוֹת: 345
וְאוֹצְרוֹת בָּרָד וְקָרָח וְשֶׁלֶג וְצִיָּה גַם חֹם וְנוֹזְלֵי פֶלֶג:
וְקִיטוֹר וְכַפּוֹר וְעָנָן וְעֶרְפֶּל. וְעֵלְטָה וְאַפֶּל:
הַכֹּל הַכִּינּוֹת בָּעֵתוֹ. אִם לְחֶסֶד אִם לְמִשְׁפָּט שִׁמְתּוֹ.
וְצוֹר לְהוֹכִיחַ יִסְדָּתוֹ:

כט

מִי יִכִּיל עֲצָמָתְךָ בְּבִרְאֶת מִיּוֹן כְּבוֹדְךָ יִפְעֶה טְהוֹרָה. 350
מִצּוֹר הַצּוֹר נִגְזְרָה. וּמִמְקַבֵּת בּוֹר נִקְרָה:
וְאַצִּלְתָּ עָלֶיהָ רוּחַ חֲכָמָה. וְקִרְאתָ שְׁמָהּ נִשְׁמָה:
עֲשִׂיתָה מַלְהָבוֹת אֵשׁ הַשֶּׁכֶּל הַצּוֹרָה. וְנִשְׁפָּתָה כִּי אֵשׁ
בוֹעֶרָה.

And sent it to the body to serve and guard it,
And it is as fire in the midst thereof yet doth
not consume it,

For it is from the fire of the soul that the body
hath been created,

And goeth from Nothingness to Being,
"Because the Lord descended on him in fire."

XXX.

O Lord, who can reach Thy wisdom?

For Thou gavest the soul the faculty of know-
ledge that is fixed therein,

And knowledge is the fount of her glory.

Therefore hath destruction no power over her,

But she maintaineth herself by the stability of
her foundation,

For such is her nature and secret;

The soul with her wisdom shall not see death.

Nevertheless shall her punishment be visited
upon her,

A punishment bitterer than death,

Though be she pure she shall obtain favour

And shall laugh on the last day.

But if she hath been defiled,

She shall wander to and fro for a space in
wrath and anger,

And all the days of her uncleanness

Shall she dwell vagabond and outcast;

"She shall touch no hallowed thing,

And to the sanctuary she shall not come

Till the days of her purification be fulfilled."

355 וְשִׁלַּחְתָּהּ בַּגּוֹף לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ. וְהִיא כְּאִשׁ בְּתוֹכוֹ
וְלֹא תִשְׁרָפֶהּ.

כִּי מֵאִשׁ הַנִּשְׁמָה נִבְרָא וְיֵצֵא מֵאֵין לַיֵּשׁ. מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד
עָלָיו יי בָּאֵשׁ:

ל

מִי יִגִּיעַ לְחֻכְמָתָךְ בְּתַתָּךְ לְנֶפֶשׁ כַּח הַדְּעָה. אֲשֶׁר בָּהּ
360 תִּקְוָעָה.

וַיְהִי הַמַּדָּע מְקוֹר כְּבוֹדָהּ.

וְעַל כֵּן לֹא יִשְׁלַט עָלֶיהָ כָּלִיוֹן וְתַתְּקִים כְּפִי קִיּוֹם יְסוּדָהּ.
וְזֶה עֲנִינָהּ וְסוּדָהּ:

וְהַנֶּפֶשׁ הַחֲכָמָה לֹא תִרְאֶה מוֹת. אֵךְ תִּקְבַּל עַל עוֹנָהּ
365 עֹנֶשׁ מֵר מְמוֹת:

וְאִם טָהָרָה תִּפְסִק רָצוֹן. וְתִשְׁחַק לַיּוֹם אַחֲרוֹן.

וְאִם נִטְמְאָה תִּנּוּד בְּשִׁצָּף קֶצֶף וְחֲרוֹן:

וְכָל יְמֵי טְמֵאָתָהּ בְּדָד תִּשָּׁב גּוֹלָה וְסוּרָה.

בְּכָל קָדֶשׁ לֹא תִנָּע וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבֵּא עַד מְלֹאת
370 יְמֵי טָהָרָה:

XXXI.

O Lord, who shall requite Thy goodness?
For Thou hast placed the soul in the body to
vivify it,
And to teach and show it the path of life
And to deliver it from evil;
Thou hast formed man from a pinch of clay and
breathed into him a soul,
And didst impart to him the spirit of wisdom
Whereby man is divided from the beasts
That he may ascend to a higher sphere.
Thou hast him enclosed in Thy universe,
And directest and beholdest his deeds from
without,
And all that would conceal him from Thee
Thou beholdest from within and without.

XXXII.

Who shall know the secret of Thy operations?
For Thou hast provided the body with the
means to do Thy work,
And Thou hast given it eyes to see Thy signs
And ears to hear of Thy tremendous deeds,
And thought to understand the fringe of Thy
secrets,
And a mouth to declare Thy praise,
And a tongue to proclaim Thy might to all
comers,
Even as I to-day, "Thy servant, the son of Thy
handmaid",
Am declaring according to the feebleness of my
tongue.
A shadow of a shade of Thy sublimity,

לא

מי יגמול על טובותיך בתתך הנשמה לגוף להחיותו.
ואורח חיים להורותו ולהראותו.

להציל לו מרעתו:

קרצתו מאדמה. ונפחת בו נשמה.

ואצלת עליו רוח חכמה. אשר בה יבדל מבהמה.
ויעלה אל מעלה רמה:

375

שמתו בעולמה סגור ואתה מחוץ תכין מעשיו ותראנו.
וכל אשר ממך יעלימנו. מבית ומחוץ תצפנו:

לב

מי יודע סוד מפעלותיך.

בעשותך לגוף צרכי פעלתיך.

380

ונתת לו עינים לראות אותותיך.

ואזנים לשמוע נוראותיך.

ורעיון להבין קצת סודותיך.

ופה לספר תהלתך.

ולשון להגיד לכל יבא גבורתך.

385

כמוני היום אני עבדך בן אמתך.

המספר כפי קצר לשוני מעט מזער מרוממותך.

For these are but a fraction of Thy ways.
How mighty then must be the sum of them,
"For they are life to those who find them."

By them, all who hear of them may recognize
Thee,

Even if they cannot see the face of Thy splendour.

For whoso hath not heard of Thy might,
How can he recognize Thy Godhead,
And how can Thy truth enter his heart,
And how can he fix his thoughts on Thy
service?

Therefore hath Thy servant found the heart
To make mention before his God

Of a shade of a shadow of the sum of His praises.

Peradventure thereby less shall be exacted of
his iniquity

"For wherewith should he reconcile himself
unto his Lord if not with these heads?"

XXXIII.

O God, I am ashamed and confounded
To stand before Thee with this my knowledge
That even as the might of Thy greatness,
So is the completeness of my poverty and
humbleness,

That even as the might of Thy potency
So is the weakness of my ability,
And that even as Thou art perfect, so am I
wanting.

וְהֵן אֱלֹה קָצוֹת דְּרָכֶיךָ:

וּמָה עָצְמוּ רְאִשֵּׁיהֶם. כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצָאֵיהֶם

בָּהֶם יוֹכְלוּ כָּל שׁוֹמְעֵיהֶם לְהַפִּירָךְ.

390

וְאִם לֹא רָאוּ פָּנֶי יְקָרְךָ.

וְכָל אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע גְּבוּרָתְךָ.

אֵיךְ יִכִּיר אֱלֹהוּתְךָ.

וְאֵיךְ תִּבְא בְּלָבוֹ אֲמַתוּתְךָ.

וַיִּכְוֶן רַעֲיוֹנָיו לַעֲבוֹדָתְךָ:

395

עַל כֵּן מָצָא עֲבָדְךָ אֶת לָבוֹ לְזָכוֹר לְפָנֶי אֱלֹהָיו. מַעַט

מִזֶּכֶר מֵרִאשֵׁי תַּהֲלוּתָיו.

אוֹלֵי בָּם מַעֲוֹנוּ יֵשָׁה. וּבִמָּה יִתְרַצָּה זֶה אֶל אֲדָנָיו הֵלֵא

בְּרִאשֵׁי:

לג

אֱלֹהֵי בִשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ לְדַעְתִּי

400

כִּי כִפִּי עֲצַמַת גְּדֻלָּתְךָ כֵּן תִּכְלִית דְּלוּתִי וְשִׁפְלוּתִי:

וּכִפִּי תִקָּף יְכָלְתְּךָ כֵּן חִלְשַׁת יְכָלְתִּי:

וּכִפִּי שְׁלֵמוּתְךָ כֵּן חֲסָרוֹן יְדִיעָתִי.

For Thou art a Unity, and Thou art living,
Thou art mighty, and Thou art permanent,
And Thou art great, and Thou art wise, and
Thou art God!

And I am but a clod, and a worm,
Dust from the ground,
A vessel full of shame,
A mute stone,
A passing shadow,
"A wind that fleeth away and returneth not
again."

To an asp akin,
Deceitful underneath,
Uncircumcised of heart,
Great in wrath,
Craftsman in sin and deception,
Haughty of eye,
Short in forbearance,
Impure of lips,
Crooked of ways,
And hot-footed.

What am I?

What is my life?

What my might and what my righteousness?

Naught is the sum of me all the days of my
being,

And how much the more so after my death!

From nothing I came,

And to nothing I go.

Lo! before Thee am I come, as one "not ac-
cording to the law,"

With insolence of brow,

And uncleanness of thoughts,

כִּי אַתָּה אֶחָד וְאַתָּה חַי וְאַתָּה גְּבוּר וְאַתָּה קַיִם וְאַתָּה
גָּדוֹל וְאַתָּה חָכָם וְאַתָּה אֱלֹהִים: 405

וְאַנִּי גּוֹשׁ וְרָמָה. עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה.

כָּלִי מָלֵא כְלָמָה. אֶבֶן דְּיומָה:

צַל עוֹבֵר רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב. חֶמֶת עֹכָשׁוּב:

עֶקוֹב הַלֵּב. עֶרֶל לֵב.

גָּדַל חֶמָה. חֹרֵשׁ אֶזְנוֹן וּמִרְמָה: 410

גְּבוּהַ עֵינַיִם. קֶצֶר אִפָּיִם. טֵמֵא שְׁפָתַיִם.

נַעֲקֹשׁ דְּרָכַיִם. וְאֵץ בְּרִגְלַיִם:

מָה אֲנִי מָה חַיִּי וּמָה גְּבוּרָתִי. וּמָה צִדְקָתִי.

נַחֲשֵׁב לְאֵין כָּל יָמֵי הַיּוֹתִי. וְאַף כִּי אַחֲרֵי מוֹתִי:

מֵאֵין מוֹצָאִי. וּלְאֵין מוֹבָאִי. 415

וְהִנֵּה בָאתִי לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר לֹא כִדַּת בְּעֵזוֹת פָּנִים. וְטִמְאַת
רַעְיוֹנַיִם.

And a lewd desire
On his idols turned,
And lust showing itself master;
With a soul impure
And a heart unclean,
Perishing and corrupted,
And a body plagued
With a rabble of pains
Increasing until increase is impossible.

XXXIV.

O my God, I know that my sins are too great to tell,
And my trespasses too many to remember,
Yet as a drop from the sea will I make mention of some,
And make confession of them;
Perhaps I shall silence the roar of their waves and their crashing,
“And Thou wilt hear from heaven and forgive.”

I have trespassed against Thy law,
I have despised Thy commandments,
I have abhorred them in my heart,
And with my mouth spoken slander.
I have committed iniquity,
And I have wrought evil,
I have been presumptuous,
I have done violence,
I have plastered over falsehood,
I have counselled evil,

וַיֵּצֵר זִוְנָה. לְגִלּוּלֵי פִזְנָה:
 וְתֵאָוָה מִתְנַבְּרָה. וְנִפְשׁ לֹא מִטְהַרָה.
 וְלֵב טָמֵא. אֹבֵד וְנִדְמָה.
 וְגוֹף נָגוּף מְלֹא אֲסִפְסוּף. יוֹסִיף וְלֹא יִסּוּף:

420

לד

אֵלֶּהי יִדְעָתִי כִּי עֲוֹנוֹתִי עֲצָמוּ מִסִּפֵּר. וְאַשְׁמוּתִי עֲצָמוּ
 מִלְּזָכוֹר:

אֵךְ אֶזְכּוֹר מֵהֶם כְּטִפָּה מִן הַיָּם. וְאַתְּנִידָה בָּהֶם אוֹלִי
 אֲשֶׁבִיחַ שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם וְדִכָּיָם.

425

וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסִלַּחְתָּ:

אֲשַׁמְתִּי בְּתוֹרְתְךָ. בְּזִיתִי בְּמִצּוֹתֶיךָ.

נִעַלְתִּי בְּלִבִּי וּבִמּוֹ פִּי. דִּבַּרְתִּי דַּפִּי.

הֶעֱוִיתִי. וְהִרְשַׁעְתִּי. וְזִדְתִּי. חָמַסְתִּי. טָפַלְתִּי שִׁקָּר. יַעֲצָתִי

רַע לֹאִין חֲקָר.

430

I have lied, I have scoffed,
I have revolted, I have blasphemed,
I have been rebellious and perverse and sinful,
I have stiffened my neck,
I have loathed Thy rebukes and done wickedly,

I have corrupted my ways,
I have strayed from my paths,
I have transgressed and turned away from Thy commandments.

"But Thou art just in all that is come upon me
For Thou hast dealt truly and I have dealt wickedly."

XXXV.

O God, my countenance falleth,
When I remember all wherein I have provoked Thee.

For all the good which Thou hast bestowed on me

I have requited Thee with evil.

For Thou hast created me not from necessity,
but from grace,

And not by compulsion of circumstance

But by favour and love.

And before I was,

With Thy mercies didst Thou precede me,

And breathe into me a spirit and call me into being,

And after I came forth into the light of the world

Thou didst not forsake me,

But like a tender father didst Thou watch over my growing up,

כַּזְבִּיתִי. לִצְתִי. מְרִדֹתִי. נֹאצָּתִי. סְרָרֹתִי. עֲוִיתִי. פִּשְׁעֹתִי.
צָרָרֹתִי וְעֶרְףְּ הַקִּשִּׁיתִי.

קִצָּתִי בְּתוֹכָחוּתֶיךָ רָשָׁעֹתִי.

שִׁחֹתִי דָרְכִי. תַּעֲיִיתִי מִמַּהֲלָכִי.

עֲבַרְתִּי מִמַּצֹּתֶיךָ וּסְרָתִי. וְאַתָּה צָדִיק עַל כָּל הַבָּא עָלַי
כִּי אָמַת עָשִׂיתָ וְאֲנִי הִרְשָׁעֹתִי:

435

לה

אֵלֵהִי נָפְלוּ פָנַי בְּזִכְרִי כָּל אֲשֶׁר הִכְעִסְתִּיךָ. כִּי עַל כָּל
טוֹבוֹת שָׁנַמְלֹתָנִי רָעָה גִמְלָתֶיךָ:

כִּי בָרֵאתָנִי לֹא לְצַרְךָ רַק נִדְבָהָ. וְלֹא בְּהִקְרַח כִּי אִם
בְּרָצוֹן וְאַהֲבָה:

440

וְטָרַם הָיֹוֹתִי בְּחִסְדֶּיךָ קִדְמָתָנִי. וְנִפְחַתָּ רוּחַ בִּי וְהִחַיִּיתָנִי.
וְאַחֲרֵי צֵאתִי לְאוֹר הָעוֹלָם לֹא עֲזַבְתָּנִי. אֲבָל כָּאֵב
חוּמַל גִּדְלָתָנִי.

And as a nurse fostereth a suckling didst Thou foster me.

Upon the breasts of my mother Thou madest me rest trustfully,

And with Thy delight didst satisfy me.

And when I essayed my feet, Thou didst strengthen my standing

And didst take me in Thine arms and teach me to walk.

And wisdom and discipline didst Thou impart to me,

And from all trouble and distress didst Thou relieve me,

And at the time of the passing away of Thy wrath

In the shadow of Thy hand didst Thou hide me,

And from how many sorrows concealed from mine eyes didst Thou deliver me!

For before the hardship came

Thou didst prepare the remedy for my distress all unbeknown to me,

And when from some injury I was unguarded,

Thou didst guard me,

And when I came within the fangs of lions

Thou didst break the teeth of the whelps and deliver me thence,

And when evil and constant distress anguished me,

Thou hast freely healed me,

And when Thy dreadful judgment came upon the world,

Thou didst deliver me from the sword

וּבְאֵמֶן אֶת הַיּוֹנֵק אֲמַנְתָּנִי. עַל שְׂדֵי אִמִּי הִבְטַחְתָּנִי.

445 וּמִנְעִימוֹתֶיךָ הִשְׁבַּעְתָּנִי. וּבָבְאִי לַעֲמֹד עַל עַמְדֵי
חִזְקָתָנִי.

וּקְחָתָנִי עַל זְרַעוֹתֶיךָ וְתַרְגְּלָתָנִי. וְחִכְמָה וּמוֹסֵר לַמֶּדְתָּנִי.

וּמִכָּל צָרָה וְצוּקָה חִלַּצְתָּנִי. וּבָעֵת עָבַר זַעַם בְּצֵל יָדְךָ
הִסְתַּרְתָּנִי.

450 וּכְמָה צָרוֹת נִעְלְמוּ מֵעֵינַי וּמֵהֶם נֶאֱלַתָּנִי. וּבְטָרִם בָּא
הַתְּלָאָה הִקְדַּמְתָּ רְפוּאָה לְמִכְתִּי וְלֹא הוֹדַעְתָּנִי.

וּבָעֵת לֹא נִשְׁמַרְתִּי מִכָּל גֶּזֶק אֲתָה שְׁמַרְתָּנִי. וּבָבְאִי בֵּין
שְׁנֵי אֲרֵיוֹת שִׁבְרָתְךָ מִלְתַּעַת כְּפִירִים וּמִשָּׁם הוֹצֵאתָנִי.

וּבַחֹל עָלִי חֲלִי'י'ם רָעִים וְנֶאֱמָנִים חָנֹם רִפְּאתָנִי. וּבָבְאִי
455 שְׁפָטֶיךָ הָרָעִים עַל הָעוֹלָם מִחֶרֶב הַצִּלְתָּנִי.

And didst save me from the pestilence,
And in famine didst feed me,
And with plenty sustain me.
And when I provoked Thee,
Thou didst chastise me as a father chastiseth
his son,

And when I called out from the depths of my
sorrow,

My soul was precious in Thy sight,
Nor didst Thou send me empty away.

But all this didst Thou yet exceed and add to
When Thou gavest me a perfect faith

To believe that Thou art the God of Truth

And that Thy Law is true and Thy prophets
are true.

For Thou hast not set my portion with the
rebels and those who rise up against Thee

And the foolish multitude that blaspheme Thy
name;

Who make mock of Thy law,

And contend with Thy servants,

And give the lie to Thy prophets,

Making a show of innocence

But with cunning below,

Exhibiting a pure and stainless soul,

While underneath lurketh the bright leprous
spot:

Like to a vessel full of shameful things,

Washed on the outside with the waters of de-
ceit,

And defiling all that is within.

וּמְדַבֵּר מִלְטָתָנִי. וּבָרַעַב וְנָתַנִּי.

וּבְשָׁבַע כָּל־כֶּלְתָּנִי.

וּבְהִכָּעִיסִי אוֹתְךָ כַּאֲשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בָּנוֹ יִסְרָתָנִי.

וּבִקְרָאִי מִצָּרְתִּי נִפְשִׁי יִקְרָה בְּעֵינֶיךָ וְרִיקָם לֹא־הִשִּׁיבוֹתָנִי

וְעוֹד הַגִּדְלָתָהּ וְהוֹסֶפֶתָ עַל כָּל זֶה.

460

בְּתַתְּךָ לִי אֲמוּנָה שְׁלֵמָה לְהֶאֱמִין כִּי אַתָּה אֵל אֱמֶת.

וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת וּנְבִיאֶיךָ אֱמֶת:

וְלֹא נָתַתָּ לִי חֶלֶק עִם מוֹרְדֶיךָ וְקֹמְיֶיךָ. וְעַם נָבָל נֶאֱצַו

שְׁמֶיךָ:

אֲשֶׁר בְּתוֹרַתְךָ יִלְעִיבוּ. וּבְעוֹבְדֶיךָ יָרִיבוּ.

465

וּנְבִיאֶיךָ יִכְזִיבוּ:

מֵרָאִים תִּמָּה. וְתַחֲתֶיהָ עֲרָמָה:

מֵרָאִים נֶפֶשׁ זָכָה וְנִטְהָרָת. וְתַחֲתֶיהָ תַעֲמוֹד הַבְּהָרָת.

כָּכֹלִי מָלֵא כְלָמָה. רְחוּץ מְחוּץ בְּמִי עֲרָמָה.

וְכָל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא:

470

XXXVI.

Unworthy am I of all the mercies and all the truth

Which Thou hast wrought for Thy servant.

Verily, O Lord my God, will I thank Thee

For that Thou hast given me a holy soul,

Though by my deeds I have defiled it,

Polluted and profaned it with my evil inclination.

But I know that if I wrought wickedly,

I harmed but myself, never Thee.

In sooth, at my right hand my fierce inclination

As an adversary standeth,

Allowing me no breathing-space to establish my tranquillity.

Oft have I purposed with double bridle to lead him,

From the sea of his lusts to dry land to restore him,

But I could not prevail.

My devices he baulked, made profanities flow from my lips.

I think thoughts of simplicity, he fabricates guile and iniquity,

I am for peace, and he is for war,

To the point that he made me his footstool,

And even in peace-time shed the blood of war.

How oft have I sallied forth to combat against him,

And set in battle-array

My camp of service and repentance,

And placed the host of Thy mercies beside me for auxiliary,

לו

קִטְנֹתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת
עַבְדְּךָ. אֲמֵנָם יְיָ אֱלֹהֵי אוֹדְךָ:

כִּי נָתַתָּ בִּי נֶפֶשׁ קְדוֹשָׁה. וּבִמְעָשֵׁי הָרָעִים טִמְאַתִּיהָ.
וּבִיצְרֵי הָרָע חִלְלִיתִיהָ וְגֵאלִיתִיהָ:

אֲךָ יָדַעְתִּי. כִּי אִם הִרְשַׁעְתִּי.

475

לֹא לָךְ רֶק לְעֶצְמִי הִרְעוֹתִי.

אֲבָל יִצְרֵי הָאֶכָזֶר גָּצַב עַל יְמִינִי לְשֹׁטְנִי.

לֹא יִתְּנִי הָשֵׁב רוּחִי. וּלְהַכִּין מְנוּחִי.

וְזֶה כִּמָּה לִהְבִּיאוֹ בְּכַפָּל רִסְנִי חֲשֹׁבְתִי. וְחֲתַרְתִּי לְהִשְׁיבוֹ

מַיִם הַתְּאוּזוֹת אֶל הַיִּבְשָׁה וְלֹא יִכְלִיתִי.

480

הֵנִיא מַחְשְׁבוֹתִי. וְחִלַּל מוֹצֵא שְׁפָתִי.

אֲנִי חוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת תָּמָה. וְהוּא חוֹרֵשׁ אֶנּוֹן וּמִרְמָה.

אֲנִי לְשָׁלוֹם וְהוּא לְמִלְחָמָה.

עַד שָׁמְנִי לְרִגְלָיו הָדוֹם. וַיִּשֶׁם דָּמִי מִלְחָמָה בְּשָׁלוֹם.

וּכְמָה פָּעָמִים יִצָּאתִי. לְהִלָּחֵם עִמּוֹ וְעָרַכְתִּי.

485

מִחֲנֶה עֲבוֹדָתִי וְתִשׁוּבָתִי. וְשָׁמְתִי מִחֲנֶה רַחֲמֶיךָ לְעַמְּתִי

לְעֶזְרָתִי.

For I said, if my evil inclination
Shall come to one camp and shall smite it,
Then the camp that is left shall escape.
As I thought, so it was.

For temptation has routed me and scattered
my forces,

So that there is nothing left me but the camp
of Thy mercies.

But yet I know that by these I shall overcome
it,

And they shall be unto me better than a city
of refuge.

Peradventure I shall prevail and smite it and
drive it away.

XXXVII.

May it please Thee, O Lord my God,
To subdue my fierce desire.

O hide Thy face from my sins and trespasses,
Do not carry me off in the midst of my days,
Until I shall have prepared what is needful for
my way

And provender for the day of my journeying,
For if I go out of my world as I came,
And return to my place, naked as I came forth,
Wherefore was I created
And called to see sorrow?

Better were it I had remained where I was
Than to have come hither to increase and multiply sin.

כִּי אָמַרְתִּי אִם יָבֹא יִצְרִי אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה
הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלִיטָה וְכַאֲשֶׁר חֲשַׁבְתִּי בֶן הָיָה.

וְהִנֵּה גִבֹּר עָלַי. וְהִפִּיץ חֲזִילִי.

490

וְלֹא נִשְׁאָר אֵלַי. כִּי אִם מַחֲנֶה רַחֲמִיךָ.

אֵךְ אֲדַע כִּי בָם אֶתְקַפְּנִי. וְיִהְיוּ לִי מַעִיר. לַעְזוֹר אוֹלִי
אוֹכֵל נֶכֶד בּוֹ וְאַגְרָשְׁנוּ:

לו

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי לְכוּף אֶת יִצְרִי הָאֶבְזָרִי
וְהַסֵּתֶר פְּנֶיךָ מִחַטָּאתַי וּמֵאֲשָׁמִי. אֵל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמַי:

495

עַד אָכִין צָרְכִי. לְדַרְכִּי.

וְצִידָתִי. לְיוֹם נְסִיעָתִי.

כִּי אִם אֵצֶא מֵעוֹלָמִי כַּאֲשֶׁר בָּאתִי. וְאֶשׁוּב עָרוֹם לְמָקְמִי
כַּאֲשֶׁר יֵצְאתִי.

לָמָּה נִבְרָאתִי. וְלִרְאוֹת עָמַל נִקְרָאתִי:

500

טוֹב לִי עוֹד אֲנִי שֵׁם. מֵצֵאתִי לְהַגְדִּיל פֶּשַׁע וּלְהַרְבֵּת
אֲשָׁם:

I beseech Thee, O God, judge me by Thine attribute of mercy,

And not by Thine anger lest Thou wither me.

For what is man that Thou shouldst judge him?

And how shalt Thou weigh a drifting vapour?

When Thou placest it in the balance,

It shall be neither heavy nor light,

And what shall it profit Thee to weigh the air?

From the day of his birth man is hard-pressed and harrowed,

"Stricken, smitten of God and afflicted."

His youth is chaff driven in the wind,

And his latter end is flying straw,

And his life withereth like a herb,

And God joineth in hunting him.

From the day he cometh forth from his mother's womb

His night is sorrow and his day is sighing.

If to-day he is exalted,

To-morrow he shall crawl with worms.

A grain of chaff putteth him to flight,

And a thorn woundeth him.

If he is sated, he waxeth wicked,

And if he is hungry, he sinneth for a loaf of bread.

His steps are swift to pursue riches,

But he forgetteth Death, who is after him.

At the time he is straitened, he multiplieth his promises,

And scattereth his words,

And is profuse in vows,

But when he is enlarged,

אָנא האַלֹהִים בְּמִדַּת רַחֲמֵיךָ שְׁפִטְנִי. אַל בְּאַפְךָ פֶּן
תִּמְעִיטְנִי:

כִּי מָה הָאָדָם כִּי תִדְיֶנָּהוּ. וְהִבֵּל נָדָךְ אֵיךְ בְּמִשְׁקַל
תִּבְיָאָהוּ. 505

וּבַעֲלוֹתוֹ בְּמֵאזְנֵי מִשְׁפָּט לֹא יִכְבֵּד וְלֹא יִקַּל. וּמָה יִסְכֹּן
לָךְ לַעֲשׂוֹת לָרוּחַ מִשְׁקַל:

מִיּוֹם הָיִיתוֹ הוּא נָגַשׁ וְנִעְנָה. נְגִיעַ מִכָּה אֱלֹהִים וּמַעְנָה:
רֹאשִׁיתוֹ מוֹץ נִהְדָּךְ. וְאַחֲרֵיתוֹ קֶשׁ נִדָּךְ. 510

וּבַחֲיֹו כָּעֶשֶׂב נִשְׁדָּךְ. וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת נִרְדָּךְ:

מִיּוֹם יָצֵאתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ. יְגוֹן לִילּוֹ וְאַנְחָה יוֹמוֹ:

אִם הַיּוֹם יָרוֹם. מָהָר תּוֹלְעִים יָרֵם:

הַמוֹץ יִדְפָּנוּ. וְהַקּוֹץ יִנָּפְנוּ:

אִם יִשָּׁבַע יִרְשָׁע. וְאִם יִרְעַב עַל פֶּת לֶחֶם יִפְשָׁע: 515

לִרְדּוֹף הָעֶשֶׂר קָלוֹ אֲשׁוּרָיו. וְיִשְׁכַּח הַמָּוֶת וְהוּא אַחֲרָיו:

בַּעַת הַמָּצָר יִרְבֵּ אֲמָרָיו. וְיִחַלֵּיק דְּבָרָיו.

He keepeth back his word and forgetteth his
vows,

And strengtheneth the bars of his gates,
While Death is in his chambers,
And he increaseth guards in every quarter
While the foe lieth ambushed in his very apart-
ment.

As for the wolf, the fence shall not restrain it
From coming to the flock.

Man entereth the world,
And knoweth not why,
And rejoiceth,
And knoweth not wherefore,
And liveth,
And knoweth not how long.

In his childhood he walketh in his own stub-
bornness,

And when the spirit of lust beginneth in its
season

To stir him up to gather power and wealth,
Then he journeyeth from his place
To ride in ships
And to tread the deserts,
And to carry his life to dens of lions,
Adventuring it among wild beasts;
And when he imagineth that great is his glory
And that mighty is the spoil of his hand,
Quietly stealeth the spoiler upon him,
And his eyes are opened and there is naught.
At every moment he is destined to troubles,
That pass and return,
And at every hour evils,
And at every moment chances,
And on every day terrors.

וַיִּרְבֶּה נִדְרָיו. וּבָצֵאתוֹ לְמִרְחָב יַחַל דְּבָרָיו.

וַיִּשְׁכַּח נִדְרָיו. וַיַּחֲזֵק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיו.

וְהַמּוֹת בַּחֲדָרָיו:

520

וַיִּרְבֶּה שׁוֹמְרִים מְכַל עֶבֶר. וְהֶאֱוִיב יוֹשֵׁב לוֹ בַּחֲדָר.

וְהִזָּאב לֹא יַעֲצָרְנוּ נָדָר. מִבֹּא אֶל הָעֶדֶר:

בָּא וְלֹא יָדַע לָמָּה. וַיִּשְׁמַח וְלֹא יָדַע בְּמָה. וַיַּחֲי וְלֹא יָדַע

בְּמָה.

בְּיִלְדוּתוֹ. הוֹלִיד בְּשִׁרִירוּתוֹ.

525

וּכְאֲשֶׁר תַּחֲל רֹוח הַתְּאֵנָה לְפַעֲמוֹ. יתְעוֹרֵר לְאֶסּוֹף חֵיל

וְהוֹן וַיִּסַּע מִמְּקוֹמוֹ.

לְרַכּוֹב אֲנִיּוֹת. וְלָרְדּוֹף בְּצִיּוֹת.

וְלִהְבִּיא נִפְשׁוֹ בְּמַעֲוֹנוֹת אֲרִיּוֹת. וְהִיא מִתְהַלֶּקֶת בֵּין

הַחַיּוֹת: 530

וּבְחֻשְׁבוֹ כִּי רַב הוֹדּוֹ. וְכִי כְּבִיר מְצָאָה יָדוֹ.

בְּשָׁלוֹם שׁוֹדֵד יְבוֹאֵנוּ. וַעֲיִנָּיו פָּקַח וַאֲיֵנָנוּ:

בְּכָל עֵת הוּא מְזַמֵּן לְתִלְאוֹת. חוֹלְפוֹת וּבָאוֹת.

וּבְכָל שְׁעוֹת לְמֵאֲרָעוֹת:

If for an instant he stand in security,
Suddenly disaster will come upon him,
Either war shall come and the sword will smite
him,

Or the bow of brass transpierce him;
Or sorrows will overpower him,
Or the presumptuous billows flow over him,
Or sickness and steadfast evils shall find him,
Till he becometh a burden on his own soul,
And shall find the gall of serpents in his honey.

And when his pain increaseth
His glory decreaseth,
And youths make mock of him,
And infants rule him,
And he becometh a burden to the issue of his
loins,

And all who know him become estranged from
him.

And when his hour hath come, he passeth from
the courts of his house to the court of Death,
And from the shadow of his chambers to the
shadow of Death.

And he shall strip off his broidery and his
scarlet

And shall put on corruption and the worm,
And lie down in the dust

And return to the foundation from which he
came.

And man, whom these things befall,
When shall he find a time for repentance
To scour away the rust of his perversion?
For the day is short and the work manifold,
And the task-masters irate,
Hurrying and scurrying,

בְּכָל הָרָגָעִים. לְפָגָעִים.

535

וּבְכָל הַיָּמִים. עָלִיו אֵימִים:

אִם רָגַע יַעֲמֹד בְּשִׁלּוֹה. פָּתַע תָּבוֹאֵהוּ הָנֹה:

אוּ בְּמִלְחָמָה יָבֹא וְחָרַב תִּגְפֹּהוּ. אוּ קִשְׁתִּי נִחוּשָׁה תַּחֲלִפֶהוּ

אוּ יִקִּיפוּהוּ יְגֹנִים. יִשְׁטָפוּהוּ מִיָּם וַיְדוֹנִים.

אוּ יִמָּצְאוּהוּ חֲלָיִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים:

540

עַד יִהְיֶה לְמִשְׁאָעַל נַפְשׁוֹ. וַיִּמָּצֵא מְרוֹנֵת פְּתָנִים

בְּרַבְשׁוֹ:

וּבָעֵת כָּאֵבֻ יִגְדֹּל. כְּבוֹדֹ יִדֹּל:

וַיַּעֲרִים יִתְקַלְסוּ בּוֹ. וְתַעֲלוּלִים יִמְשְׁלוּ בּוֹ:

וַיִּהְיֶה לְטָרַח עַל יוֹצְאֵי מַעְיו. וַיִּתְנַכְּרוּ לוֹ כָּל רָעָיו:

545

וּבָבֹא עָתוֹ יֵצֵא מִחֲצָרָיו לַחֲצָר מָוֶת. וּמֵאֵל חֲדָרָיו

לְצִלְמוֹת:

וַיִּפְשֹׁט רַקְמָה וְתוֹלָע. וַיִּלְבֹּשׁ רֶמָה וְתוֹלָע:

וְלַעֲפָר יִשְׁכָּב. וַיָּשׁוּב אֶל יְסוֹדוֹ אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ חָצָב:

וְאִישׁ אֲשֶׁר אָלָה לוֹ מָתִי יִמָּצֵא עֵת תְּשׁוּבָה. לְרַחוּץ

550

חֲלָאת מְשׁוּבָה.

וְהַיּוֹם קָצָר וְהַמָּלְאָכָה מְרֻבָּה:

And Time laughs at him
And the Master of the House presses.
Therefore I beseech Thee, O my God,
Remember the distresses that come upon man,
And if I have done evil
Do Thou me good at my latter end,
Nor requite measure for measure
To man whose sins are measureless,
And whose death is a joyless departure.

XXXVIII.

O my God,
If my iniquity is too great to be borne,
What wilt Thou do for Thy great name's sake?
And if I do not wait on Thy mercies,
Who will have pity on me but Thee?
Therefore though Thou shouldst slay me, yet
will I trust in Thee.
For if Thou shouldst pursue my iniquity,
I will flee from Thee to Thyself,
And I will shelter myself from Thy wrath in
Thy shadow,
And to the skirts of Thy mercies I will lay hold
until Thou hast had mercy on me,
And I will not let Thee go till Thou hast blessed
me.
Remember, I pray Thee, that of slime Thou
hast made me,
And by all these hardships tried me,
Therefore visit me not according to my wanton
dealings,
Nor feed me on the fruit of my deeds,

והנוגשים אָצִים. חָשִׁים וְרָצִים.
 וְהַזְמֵן מִמֶּנּוּ שׁוֹחֵק. וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק:
 לִבֵּן נָא אֱלֹהֵי זְכוֹר אֵלֶּה הַתְּלָאוֹת. אֲשֶׁר עַל אָדָם
 555 בָּאוֹת:

וְאִם אָנִי הִרְעוֹתִי. אַתָּה תִּיטִיב אַחֲרִיתִי.
 וְאַל תִּגְמֹל מִדָּה בְּמִדָּה. לְאִישׁ אֲשֶׁר עֲוֹנוֹתָיו בְּלִי מִדָּה.
 וּבְמוֹתוֹ יִלָּךְ בְּלִי חֲמִידָה:

לח

אֱלֹהֵי אִם עֲוֹנִי מִנְשׂוֹא גָדוֹל. מֶה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
 560 וְאִם לֹא אוֹחִיל לְרַחֲמֶיךָ. מִי יָחוּס עָלַי חוּץ מִמֶּךָ:
 לִבֵּן אִם תִּקְטְלֵנִי לָךְ אֵיחָל.
 וְאִם תִּבְקֹשׁ לְעֲוֹנִי אֶבְרַח מִמֶּךָ אֵלֶיךָ. וְאַתְּכִפֶּסֶה מִחֲמַתְךָ
 בְּצִלְךָ:

וּבְשׁוּלֵי רַחֲמֶיךָ אֶחְזִיק עַד אִם רַחֲמָתִנִּי. וְלֹא אֲשַׁלַּחְךָ
 565 כִּי אִם בִּרְכָתִנִּי:

זָכַר נָא כִּי כַחֲמֵר עָשִׂיתָנִי. וּבְאֵלֶּה הַתְּלָאוֹת נִסִּיתָנִי:
 עַל כֵּן לֹא תִפְקֹד עָלַי בְּמַעַלְלִי. וְאַל תֹּאכִילֵנִי פָרִי
 פֶּעֶלִי.

But prolong Thy patience, nor bring near my day,

Until I shall have prepared provision for returning to my eternal home,

Nor rage against me to send me hastily from the earth,

With my sins bound up in the kneading-trough on my shoulder.

And when Thou placest my sins in the balance

Place Thou in the other scale my sorrows,

And while recalling my depravity and frowardness,

Remember my affliction and my harrying,

And place these against the others.

And remember, I pray Thee, O my God,

That Thou hast driven me rolling and wandering like Cain,

And in the furnace of exile hast tried me,

And from the mass of my wickedness refined me,

And I know 'tis for my good Thou hast proved me,

And in faithfulness afflicted me,

And that it is to profit me at my latter end

That Thou hast brought me through this testing by troubles.

Therefore, O God, let Thy mercies be moved toward me,

And do not exhaust Thy wrath upon me,

Nor reward me according to my works,

But cry to the Destroying Angel:

Enough!

570 וְהֶאֱרָךְ לִי אִפְּךָ וְאֵל תִּקְרִיב יוֹמִי. עַד אֲכִין צֶדֶה לְשׁוֹב
אֶל מְקוֹמִי:

וְאֵל תַּחֲזֹק עָלַי לְמַהֵר לְשַׁלְּחַנִּי מִן הָאָרֶץ וּמִשְׁאֲרוֹחַ
אֲשָׁמִי צָרוּרוֹת עַל שִׁבְמִי:

וּבַהֲעֵלְתְּךָ בְּמִשְׁקַל עֲוֹנוֹתַי. שִׁים לְךָ בְּכַף שִׁנְיָה תִּלְאוֹתַי.

575 וּבִזְכָּרְךָ רִשְׁעֵי וּמַרְדֵּי. זָכַר עָנְיִי וּמַרְוֵדִי.

וְשִׁים אֱלֹה נִכַּח אֱלֹה:

וּזְכַר נָא אֱלֹהֵי כִי זֶה כַּמָּה לְאָרֶץ נוֹד צִנְפָּתָנִי. וּבְכוֹר
גָּלוּת בְּחִנְתָּנִי.

וּמִרוֹב רִשְׁעֵי צִרְפָּתָנִי. וַיִּדְעָתִי כִי לְטוֹבָתִי נִסִּיתָנִי.

580 וְאֶמְנָה עֲנִיתָנִי.

וּלְהַטִּיב לִי בְּאַחֲרִיתִי בְּמִבְחָן הַתִּלְאוֹת הַבְּאֲתָנִי:

לִכֵּן אֱלֹהֵי יְהוָה עָלַי רַחֲמֶיךָ. וְאֵל תִּכְבֶּלָה עָלַי וְעַמְּךָ

וְאֵל תִּגְמְלֵנִי כַּמַּעֲבָדִי. וְאָמַר לְמַלְאָךְ הַמִּשְׁחִית דִּי:

For what height or advantage have I attained
That Thou shouldst pursue me for my iniquity,
And shouldst post a watch over me,
And trap me like an antelope in a snare?
Is not the bulk of my days past and vanished?
Shall the rest consume in their iniquity?
And if I am here to-day before Thee,
"To-morrow Thine eyes are upon me and I am
not."

"And now wherefore should I die
And this Thy great fire devour me?"
O my God, turn Thine eyes favourably upon
me

For the remainder of my brief days,
Pursue not their escaping survivors,
Nor let the remnant of the crops that the hail
hath spared
Be finished off by the locust for my sins.
For am I not the creation of Thy hands,
And what shall it avail Thee
That the worm shall take me for its meal
And feed on the product of Thy hands?

XXXIX.

May it please Thee, O Lord my God,
To return to me in mercy,
And to bring me back to Thee in perfect re-
pentance.

O dispose my heart and turn Thine ear to
supplication,
And open my heart to Thy law,
And plant in my thoughts the fear of Thee,

וְיָמָה מַעֲלָתִי וַיִּתְּרוֹנִי. כִּי תִבְקֹשׁ לַעֲוֹנִי:

וְתִשָּׂא עָלַי מִשְׁמֶר. וְתִצְדָּנִי כְּתוֹא מִכְמָר:

585

הֲלֹא יָמִי חָלַף רָבָם וְאֵינָם. וְהַנְּשֹׂאָרִים יִמְקוּ בַּעֲוֹנָם:

וְאִם הַיּוֹם לִפְנֵיךָ הִנָּנִי. מִחֵר עֵינֶיךָ בִּי וְאֵינֶנִּי:

וְעַתָּה לָמָּה אָמוּת. כִּי תֹאכְלֵנִי הָאֵשׁ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת:

אֱלֹהֵי שֵׁם עֵינֶיךָ עָלַי לְטוֹבָה לְשֹׂאֲרֵי יָמֵי הַמַּעֲטִים.

וְאַל תִּרְדּוּף הַשְּׂרִידִים וְהַפְּלִטִים: 590

וְהַפְּלִטָה הַנְּשֹׂאָרָת מִבְּרַד מְהוּמוֹתַי. אֵל יַחֲסִלָּנָה יִלָּק

אֲשֵׁמוֹתַי:

כִּי יִצִּיר כַּפֶּיךָ אָנִי.

וְיָמָה יִסְכֵּן לִךְ כִּי רָמָה תִּקְחֵנִי לֹאכֹל. יִגִּיעַ כַּפֶּיךָ בִּי

תֹּאכֵל: 595

לט

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי לָשׁוּב עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ.

וְלִהְשִׁיבֵנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לִפְנֵיךָ.

וְלִתְחַנֵּנִי תְּכִין לְבִי תִקְשִׁיב אָזְנֶךָ. וְתִפְתַּח לְבִי בְּתוֹרָתֶךָ.

וְתִטַּע בְּרַעֲיוֹנִי יְרֵאתֶךָ:

And decree for me good decrees,
And annul the evil decrees against me,
And lead me not into the power of temptation,
Nor into the power of contempt,
And from all evil chances deliver me,
And hide me in Thy shadow until the havoc
pass by,
And be with my mouth in my meditation,
And keep my ways from sin through my tongue,
And remember me when Thou rememberest
and favourest Thy people,
And when Thou rebuildest Thy Temple,
That I may behold the bliss of Thy chosen ones,
And purify me to seek diligently Thy Sanctu-
ary devastated and ruined,
And to cherish its stones and its dust,
And the clods of its desolation,
And rebuild Thou its wastes!

XL.

O my God, I know that those who implore
favour from Thee
Have for ambassadors their antecedent virtues,
And the righteousness which they have heaped
up,
But in me are no good deeds,
For I am shaken and emptied like a stripped
vine,
And I have no righteousness, no rectitude,
No piety, no uprightness,
No prayer, no plea,
No innocence, no faith,

600

וּתְגֹזֵר עָלַי גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת. וּתְבַטֵּל מֵעָלַי גְּזֵרוֹת רָעוֹת:

וְאַל תִּבְיָאֵנִי לַיָּדִי נִסְיוֹן. וְלֹא לַיָּדִי בְּזִיוֹן:

וּמִכָּל פְּגָעִים רָעִים הַצִּילֵנִי. וְעַד יַעֲבוֹר הַזֹּאת בְּצִלְךָ

תִּסְתִּירֵנִי:

וְהָיָה עִם פִּי וְהִגִּיוֹנִי. וּשְׁמֹר דְּרָכֵי מַחֲטָא בְּלִשׁוֹנִי:

605

וְזָכְרִנִי בְּזִכְרוֹן וְרָצוֹן עֲמָךְ. וּבְבִנְיָן אוֹלָמְךָ.

לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ. וְזָכְנִי לְשַׁחַר דְּבִירֶךָ.

הַשָּׁמַם וְהַחֲרֵב. וְלִרְצוֹת אֲבָנָיו וְעִפְרוֹתָיו.

וּרְגֵבִי חֲרָבוֹתָיו. וְתִבְנֶה שׁוֹמְמוֹתָיו:

מ

אֱלֹהֵי יִדְעָתִי כִּי הִמְתַּחֲנַנִּים לְפָנֶיךָ.

610

יִלְצוּ עֲלֵיהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים אֲשֶׁר הִקְדִּימוּ. אוֹ

צִדְקוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר הִרְיִמוּ.

וְאֲנִי אֵין בִּי מַעֲשִׂים כִּי אֲנִי נָעוּר וָרֵק. כְּגֹפֶן בּוֹקֵק.

וְאֵין בִּי לֹא צֶדֶק וְלֹא כֶּשֶׁר. לֹא חֶסֶד וְלֹא יֶשֶׁר.

לֹא תַפְלָה וְלֹא תַחֲנָה. לֹא תָמָה וְלֹא אֲמוּנָה.

No justice, no quality of goodness,
Neither service of God nor turning from sin.
May it be Thy will, O Lord our God and God
of our Fathers,
Master of the Worlds,
To have mercy upon me,
And be Thou near me,
To favour me with the visitation of Thy good-
will,
And to lift up to me the light of Thy face,
And to show me Thy graciousness!
Requite me not according to my deeds
And make me not a byword to the base.
Take me not away in the midst of my days
Nor hide Thy face from me.
Purify me from my sins,
And cast me not out from Thy presence,
But quicken me with glory
And with glory receive me afterwards.
And when Thou shalt bring me out of this
world,
Bring me in peace to the life of the world to
come,
And place me in glory among the saints,
And number me with those whose portion is
appointed in the world of life
And purify me to shine in the light of Thy
countenance,
And restore and revive me
And bring me up again from the depths of the
earth.

615

לֹא צָדֵק וְלֹא מִדָּה טוֹבָה. לֹא עֲבוּדָה וְלֹא תְשׁוּבָה:
 וּבִכֵּן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רַבּוֹן
 כָּל הָעוֹלָמִים לְרַחֵם עָלַי. וְהִיֵּת קָרוֹב אֵלַי.
 לִפְקֹדֵנִי בַּפְקֻדֹת רָצוֹנָךְ. וְלִשְׁאֵת אֵלַי אוֹר פָּנֶיךָ.
 וּלְהַמְצִיאֵנִי חֲנוּךְ.

620

וּכְפִי מַעֲשֵׂי אֵל תִּגְמַלְנִי. וְחֶרֶפֶת נָבֵל אֵל תְּשִׁימֵנִי.
 וּבַחֲצֵי יָמֵי אֵל תַּעֲלֵנִי. וְאֵל תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי.
 וּמַחֲטָאתִי טַהֲרֵנִי. וּמִלְּפָנֶיךָ אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי.
 וּבִכְבוֹד תַּחֲיֵינִי. וְאַחֵר כְּבוֹד תִּקַּחֵנִי.

625

וּבִעֵת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה תּוֹצִיאֵנִי. לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֹּא
 בְּשָׁלוֹם תְּבִיאֵנִי.
 וְאֵל עַל תִּקְרָאֵנִי. וּבֵין הַחֲסִידִים תּוֹשִׁיבֵנִי.
 וְעַם הַמְּנוּיִים בְּחֶלֶד חֶלְקָם בְּחַיִּים תִּמְנֵנִי. וְלֹאֹר בְּאוֹר
 פָּנֶיךָ תּוֹכֵנִי.

וּתְשׁוּב תַּחֲיֵינִי. וּמִתְהוֹמוֹת הָאָרֶץ תְּשׁוּב וְתַעֲלֵנִי.

Then will I say:

I thank Thee, O Lord, that though wroth with me,

Thine anger is turned away and Thou hast comforted me.

Thine, O Lord, is loving-kindness

In all the goodness Thou hast bestowed on me,

And which Thou wilt bestow till the day of my death.

And for all this it behoves me to give thanks,
To laud, to glorify, to extol Thee.

By the mouth of Thy creatures O yield Thyself praise,

By those hallowing Thee be Thou self-sanctified,

Through those owning Thy Unity cry Thou Thy oneness,

With the lips of Thy glorifiers chant Thee Thy glory,

And exalt Thee in rhapsody through Thine exalters,

Supremely upborne on Thy worshippers' breath,

For 'mid the gods and their works, O Lord,
there is none like to Thee and Thine.

May this word of my mouth and my heart's true thought

Find, O Rock and Redeemer, the favour sought.

630 וְאָמַר אֹדֶךָ יְיָ כִּי אֲנַפְתָּ בִּי יָשׁוּב אִפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי. וְלָךְ יְיָ
חֶסֶד עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר גָּמַלְתָּנִי.

וְאֲשֶׁר עַד יוֹם מוֹתִי תִגְמַלְנִי.

וְעַל כָּל זֶה אֲנִי חַיֵּב לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְפָאֵר וּלְרוֹמֵם
אוֹתְךָ.

635 תִּשְׁתַּבַּח בְּפִי בְּרוּאֶיךָ. תִּתְקַדֵּשׁ בְּפִי מְקוֹדֵי־שִׁיךָ.

תִּתִּיחַד בְּפִי מִיַּחַדֶּיךָ. תִּתְפָּאֵר בְּפִי מִפְּאֲרֶיךָ.

תִּתְרוֹמֵם בְּפִי מְרוֹמְמֶךָ. תִּתְנַשֵּׂא בְּפִי מִנִּשְׁאֲיֶיךָ.

כִּי אֵין כָּמֶךָ בָּאֱלֹהִים אֲדָנִי וְאֵין כִּמְעַשֵּׂיֶיךָ:

640 יִהְיוּ לְרָצוֹן אֱמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי:

NOTES ON INTRODUCTION

NOTES ON INTRODUCTION

¹ Comp. the extract from Moses ibn Ezra's אלמחאצרה ואבו איוב סלימאן בן יחיי בן נבירול אלקר טובי נשאה מאלקה ותרביה in Munk, *Mélanges*, pp. 515–517, beginning, סרקסטה. The statement, cited by M. Sachs from a MS., that Gabirol was born in Saragossa (*Relig. Poesie*, 245, note 2) is entirely unreliable. It is interesting to note that the passage in יוחסין השלם (ed. Philipowski, p. 229) cited from an old Hebrew work, entitled אשכל הכופר, supposed to be a translation of Moses ibn Ezra's Arabic work, renders the Arabic word ותרביה by the Hebrew גרל but leaves the word נשאה untranslated.

² Senior Sachs in his essay רבי שלמה בן גבירול וקצת בני דורו (Paris, 1866, pp. 35–38) has firmly established this date. Briefly stated, his argument is as follows: The poem תהלת אל בראש כל התהלות, addressed to some dignitary, concludes with the words: ואל חתמה בשירות היקרות תמה, which is Gabirol's way of saying that he was but sixteen years when he composed this poem. Verse 53 of this poem reads: ורב האי כלא היה לפניו וקטן מענות אותו, which he would certainly not have written in the lifetime of the Gaon. Consequently Gabirol was 16 years old in 1038 or some time after. Again in the poem בחר מהחלי, composed in honor of Yekuti'el (comp. verse 19), we read (verse 36) ואם שניו ימי משנה לפרעה בעת נמכר לעבד לסריסו, which is Gabirol's way of saying that he was seventeen years when he composed this poem. And since Yekuti'el died in 1039 the poem could not have been written after that year. Gabirol, therefore, was 16 not earlier than 1038 and 17 not later than 1039. He must have been born sometime between the end of 1021 and the beginning of 1022.

³ Moses ibn Ezra calls him אלקרטובי. Comp. above, note 1.

⁴ Comp. poem אשר נעדר חונה, verse 5: אבי אשר היה (JQR., N. S., IV, 66). עדי תבל

⁵ *Ibid.* p. 67: די כי מגורי בא ונפשי עוד לא תחזה רעה וזאת ריה

⁶ Comp. poem נחר בקראי גרוני, verses 14–15:

נכאב בלי אם ולא אב צעיר ויחיד ועני
נפרד בלי אח ואין לי רע לבד רעיוני

⁷ Comp. e. g. Ezek. 22.7; Esther 2.7.

⁸ Since this poem was written when he was leaving Saragossa and he did not leave that city until after 1045, the year in which he completed at Saragossa his תקון מדות, his father may have lived till about 1044. Kahana's argument (השלח I, 39, note 1) from verse 23 of the poem קומי ושכחי אב ואם, where Gabirol says, מה לך יחירה, that Gabirol's father was still alive when he left Saragossa, is very weak, as Dr. Simḥoni well pointed out in his essay on Gabirol (התקופה, X, 181). I cannot understand, however, why this scholar regards the verses found in Ibn Daud's אמונה רמה, p. 91, as supporting Kahana's statement (ראיה שניה ויותר מבהקה). Kahana himself (l. c., p. 46) considers these verses as part of an elegy which Gabirol wrote on the death of his father, and nowhere regards them as evidence of his theory.

⁹ Comp. above, note 1.

¹⁰ On Yekuti'el comp. Geiger in ZDMG, XIII, 515; Graetz in MGWJ, VII, 453, 466; Kahana in השלח, I, 231, and the references given there.

¹¹ Comp. poem מתי סורי שאו שלום: verse 6: שאלתם על לבבי לדודי ויקח נא ברכה מחניכו.

¹² Comp. חמרה גנוזה, Koenigsberg, 1856, p. 29: וכבר בא ר' נסים למדינת גראנטה כשהובא [כשהביא] בתו להנשא לר'

יהוסף הלוי הגגיד ולמר בה תלמידים ומתלמידיו היה ר' שלמה בר יהודה בן גבירול המשורר.

¹³ Comp. S. Sachs התחיה, II, p. 36, note.

¹⁴ Comp. Graetz, *Gesch.*, VI, 387, 390 (Heb. ed., IV, 431, 434).

¹⁵ They are as follows: 1. אני השר; 2. התלעג לאנוש; 3. מליצתי בדאגתי; 4. עטה הוד; 5. תהלת אל. In each of these his age is clearly given.

¹⁶ This is the first of the five.

¹⁷ Comp. Neubauer, *Med. Jewish Chron.*, I, 127: רבי שלמה ן' גבירול היה בעיר סרגוסה... ועשה אוהרות של חג השבועות והוא בן שש עשרה שנה כמו שמצאתי כתוב שיר אחד שעשאו... בתחלת האוהרות וזה לשונו: אני השיר [השר]... ושירי הוא עטרה למלכים ומגבעת בראשי, which would seem to indicate that even then he had already composed panegyrics on prominent persons. He may perhaps refer to the poem תהלת אל, already mentioned.

¹⁸ Comp. poem שאוניה עלו אשר נפש, verses 23–24, 30:

איך אעזוב חכמה ורוח אל כרת ברית ביני וביניה
או תעזוב אותי והיא כאם לי ואני ילד זקניה...
כי נשבעה עלי לבל אשקוט עד אמצאה דעת ארוניה

¹⁹ Comp. poem עטה הוד, verses 14–15:

ויגעתי בחכמה מגעורי למען אחריחה מעדנים
והיא היתה אחותי מגעורי ומודעה קראתני בבנים

²⁰ Comp. *ibid.* verse 3: ודע כי הגך יחיד בדורך.

²¹ The correct version of the last line of this poem is found in *Med. Jewish Chron.*, I, 127.

אני השר והשיר לי לעבד... והנני בשש עשרה
שנותי ובי שכל כמו בן השמונים

²² Comp. poem עטה הוד, verses: 42, 43, 45, 46, 57, 59b–60:

אני אחקר צפוני המליצה ואפתח שערי דעת ובינים
ואקבץ מנפוציה חרוים ואלקט מפזוריה פנינים...

אני באתי לחדריהם אשר הם לכל מבין וכל חכם צפונים
 ואשיר שיר ישמח הנפשות וכל לבות יחלץ מיגונים...
 ושירנו כילודי אמנה ושיריהם כמו ילדי זנונים...
 ...ומירנו גזרנוהו פנינים
 ובו ארום ואנשא על כל מתי דורי ועל כל הזמנים

²³ Comp. extract cited above, note 1, and תחכמוני, ed. Kaminka, p. 40-41.

²⁴ Comp. poem עטה הוד, verses 27, 29, 32:

חמתי נתכה עלי בשורי פתאים חשבו כי הם מבינים...
 והם מתפארים עלי בשירים ומי יתן ויהיו מאזינים...
 הכאלה לפני יערכון צעירי הנמלים הקטנים

²⁵ Comp. Munk, *Mélanges*, p. 516, and translation on p. 264.

²⁶ Comp. poem לאומרים, verses 12, 15:

ועת יחר לבבי בחרי אף שחקים ירעשו מעז רעמיו...
 ואינני כנבר יענה רך וישוח ונפל בעצמיו

²⁷ Comp. poem ואהבתי וסברי, verses 6, 10, 12, 13, 15, 16:

הלא אורי פני תבל יכסה ויגיע עדי שנער ועילם...
 אני ארץ למודעי אמוני שלומי ואבק עפר לרגלם...
 אבל שחק אני על ראש משנאי ואמטיר אש מלהטת יכולם
 והחפץ דהשני מעלתי כחפץ לעלות שחק בסולם...
 ועתה הנני אתיר אנודת אהביך ולא אחזיק בחבלם
 ואמחה את שמך מעל לשוני ולא אשח להזכירך לעולם

²⁸ Comp. poem בקראי, verses 19, 20, 23, 33:

נחשב כמו גר ותושב יושב בשבת יעני
 בין כל פתלתול וסכל לבי כלב תחכמוני...
 עם נמאסו לי אבותם להיות כדבים לצאני...
 אוי לתבונה ואוי לי כי נוי כמו זה שכני

²⁹ These are as follows: 1. אכן מיודעי; 2. בחרמהחלי; 3. כוכב אשר; 4. ואת יונה; 5. הצפור או דרור; 6. בעת לא אחזה. His elegies on Yekutiel are: 1. בימי יקותיאל אשר; 2. ראה שמש לעת ערב; נגמרו.

³⁰ Comp. poem יד בן תשע עשרה: 17 verse, אתן לאלי עז, verse 17: מאד קצרת.

³¹ (חקון מדות הנפש) כתאב אצל אחא אלאכלאק. For the various editions see Steinschneider, *Cat. Bodl.* col. 2326; *Heb. Ueb.* pp. 380–382; *Arabische Literatur*, p. 127.

³² Comp. Graetz, *Gesch.* VI², 32 (Heb. translation, IV, 43).

³³ Comp. תחכמוני, ed. Kaminka, p. 459:

אבות השיר שלמה עם יהודה ומשה זרחה שמשם במערב
הכי מצאו בדרותם נדיבים ומכרו את פניניהם בהון רב

³⁴ Comp. poem לו היתה נפשי מעט שואלת, verse 3:

הן מדרוש חכמה בשרי נאכל ובשר אחרים אהבה אוכלת

³⁵ Comp. poem הסר לבבי, verses 5, 12:

ואהוב כבוד חכמה ואל תאהב כבוד אדר כסותך...
וקנה לך רע יהי מבחר אנוש ושמור עמיתך

³⁶ L. Dukes, *Salomo ben Gabirol aus Malaga*, Hanover, 1860, pp. 2–3; M. Steinschneider, *Cat. Bodl.*, p. 2318; *Die Arabische Literatur d. Juden*, p. 126; A. Neubauer, *M. G. W.* vol. 36, pp. 498–502. D. Kaufmann, *Studien über Salomon ibn Gabirol*, p. 79, note 2. Moses ibn Ezra in the extract cited above from *Mélanges*, p. 517, says: וכן קר ארמי עלי אלהותין. Harizi in תחכמוני, ed. Kaminka, p. 181, says: ובן תשע ועשרים נרו כבה ועד השלשים לא בא. S. Munk, *Mélanges*, pp. 155–157. A. Geiger, *Salomon Gabirol und seine Dichtungen*, p. 111. Graetz, *Gesch.*, vi, 388–389. S. Sachs, המגיד, 1874, p. 313.

³⁷ One additional argument in favor of the later date, overlooked until now, may be brought forth here. In his poem 1. 5, Gabirol, speaking of the length of the diaspora, says מני זמן אלף שנים אני נעכר. This shows that the poem was composed about 1068.

³⁸ Comp. Gen. 3. 1; 28. 12; Num. 22. 28; 43. 7; Ps. 143. 10; 150. 6. Dan. 11. 31. In the first version of Ibn Ezra's

commentary on Gen., occurs also a long passage giving an allegorical interpretation of Gen. 3. 21. Comp. Berliner, פליטת סופרים, Mainz, 1872, p. 45, and Bacher, *Bibelexege der jüd. Religionsphilosophen*, Budapest, 1892, p. 46, note 2, where all the sources are indicated. S. Sachs holds (רשב"ג וקצת בני דורו) p. 36 that Ibn Ezra's remark on Ps. 105. 17 לעבד נמכר יוסף: ויש אומרים כי פוטיפר עבד היה has reference to Gabirol's interpretation of this verse as is evident from the 26th verse of the poem בחר מהחלי which reads ואם שניו ימי משנה לפרעה בעת נמכר לעבד לסריסו.

³⁹ Comp. Bacher, *Bibelexege* etc., p. 46, note 1. Comp. also Wise, *Improvement of the Moral Qualities*, Arabic text, p. 14, l. 5, 23; תקון מדות הנפש, ed. Lyck, pp. 11, 12.

⁴⁰ Comp. מאונים. Offen, 1791, fol. 2a: רבי שלמה בן גבירול ממדינת מאלקה ארג מחברת שירה שקולה ולא ישקל כסף מחירה והיא ארבע מאות חרוזים.

⁴¹ Comp. מחברת הערוך לר' שלמה פרחון, Pressburg, 1844, p. XXIII.

⁴² Gabirol's independence of treatment is even noticeable in minor matters. In giving a mnemonic for the radical and servile letters, an invention which goes back to Saadya (זכרון לראשונים, V, p. 121), Gabirol chooses one of his own אני שלמה כותב קט צח גוע ספרד which is an ingenious way of giving his name and profession אני שלמה הקטן מגוע ספרד כותב צחות.

⁴³ Comp. poem לאלי, verses 26–27:

יען ראותי החרח יתר לכל דבר ואם דרכו מאד נפצרת
שקול שקלתיו ואשימהו לשר חרו למען להיות למוכרת

⁴⁴ Comp. *ibid.*, verses 6–8, 12, 46, 53, 54:

ואדעה כי נשמדה מהן שפת קדש וכמעט היתה נעדרת
זרה לשונם מלשון עברית ולא לשפת יהודית היתה מכרת
חצים מדבר באדומית וחצי בלשון בני קדר אשר קדרת...
לא ידעו חזון וגם לא ידעו ספר ואיך יקראו אגרת...

ריב יש לאל בכם שארית יעקב כי תשכחו שפה מאד נבחרת...
 ייטב היות אמה גבירה שולחה דבר ומלגשה תהי שומרת
 הה לה אשר לא נטרה כרמה אבל כרמי אחרים היתה נטרת

⁴⁵ Published separately under the title שער החשק, Halberstadt [1862].

⁴⁶ Comp. *ibid.*, fol. 17b: ... אל יהודי המלך. ...
 והם אלה (א) ספר הנסיונות (ב) ס' הזקנה (ג) ס' המשלים (ד) ס'
 השלמות (ה) ס' המעללים (ו) ס' היחוד (ז) ס' הדרישה (ח) ס'
 קריאת השמירה (ט) ס' הרצון (י) ס' גלוי השקריות (יא) ס' הישר
 (יב) ס' הרפואות (יג) ס' האמונה (יד) ס' הבחירות (טו) ס'
 שמירת הזירו (טז) ס' כתות החכמים (יז) ס' התכליות

⁴⁷ *Ibid.* טפרים אחרים רבים הביאם אפולוניאוס בשמותם וקרא אחד
 מהם (יח) ס' המראות העליונות (יט) וס' נקרא ימליאש (כ) וס' נקרא
 מלאכה אלהית. . . (כא) עוד הביא ס' אחר קראו בחירת המדות

⁴⁸ Comp. רשב"ג וקצת בני דורו, pp. 46–48.

⁴⁹ In his poem שטר עלי בעדים the acrostic is אני שלמה
 שמשי עלה, and in his poem הקטן ברבי יהודה גבירול מאלקי חוק
 והשב, verse 15 should read יה השב instead of ויהשב and
 should precede verse 14; then the acrostic will read שלמה
 הקטן מאלקי חוק.

⁵⁰ Comp. above, note 47, No. 21, and note 46, No. 3.
 No. 12, ס' הרפואות, is rather doubtful if it could be Gabirol's
 since he did not engage in that study; on the other hand
 I venture to suggest that No. 9, ס' הרצון, is very likely
 identical with the work mentioned in *Fons Vitae* under the
 title "Origo largitatis et causa essendi" which treats of
 the will. Comp. Guttmann, *Die Philosophie des Salomon
 ibn Gabirol*, pp. 10–12, especially end of note on p. 12.
 Guttmann remarks (p. 11) that no mention can be found
 of this work anywhere. Evidently he did not see Sachs'
 essay.

⁵¹ Comp. poem כשרש עץ, verse 24: וקם לבוס כסיל תחת .
פעמיו ותחת פעמי עשרים ספריו .

⁵² Comp. Husik, *A History of Mediaeval Jewish Philosophy*, p. 62.

⁵³ *Ibid.*

⁵⁴ The fact that many proverbs are common to both the *Choice of Pearls* and the *Sentences of the Philosophers* goes to prove that Gabirol and Ḥunein ibn Ishak drew upon a common older source.

⁵⁵ Comp. מחזור אהל יעקב, vol. 1, Jerusalem, 1908, p. 252:

שוכן עד מאז נשגב לבדו שם מלכותו מיוחד ואין שני לצדו
שכלל עולמו מאור לבוש מרו בשלשה ספרים נחתמים

⁵⁶ Comp. והרצון: ch. V., par. 62: לקוטים מן ספר מקור חיים. הפועל במעלת הכותב ותהיה הצורה הפעולה במעלת הכתב, והיסוד המונח להם במעלת הלוח והדף. Comp. also Schmiedl, *M.G.W.J.* ix, 101.

⁵⁷ Comp. בשלשים ושתיים נתיבות: chap. 1: ספר יצירה. פליאות חכמה חקק יה... וברא את עולמו בשלשה ספרים בסופר וספור וספר.

⁵⁸ Comp. אמונה רמה, p. 61.

⁵⁹ Comp. המגיד, XVIII, 122, 140. Sachs believes that Ibn Ezra's reference to Gabirol in his commentary on Is. 43. 7 probably relates to the 7th verse of this poem.

⁶⁰ Kaufmann, *Studien über Salomon ibn Gabirol*, pp. 116–123.

⁶¹ Comp. poem אהבתיך כאהבת איש, verses 5–6.

⁶² Comp. Munk, *Mélanges*, p. 515, and translation on p. 263; Steinschneider, *Cat. Bodl.*, 2314–2316; Simḥoni's Heb. translation in התקופה, XII, pp. 151, 152. I have also made use of the Hebrew translation of my friend Dr. B. Halper who is preparing an edition of Ibn Ezra's work with a Hebrew translation.

⁶³ Comp. תחכמוני, ed. Kaminka, pp. 40–41.

⁶⁴ שירי שלמה, Hanover, 1858.

⁶⁵ Comp. Dukes, *Salomo ben Gabirol aus Malaga*, Hanover, 1860, pp. 13, 14; also *JQR.*, N. S., IV, p. 60, note 2.

⁶⁶ שירי השירים אשר לשלמה בן גבירול. חוברת ראשונה Paris, 1868.

⁶⁷ Comp. Steinschneider, *Cat. Bodl.*, 2336-7; Neubauer, *Cat.*, 1970, III.

⁶⁸ Comp. Luzzatto, לוח הפייטנים, p. 102. In השלח, I, 38, David Kahana stated that he prepared a complete edition of Gabirol's poems, but made no mention of any special Diwan, and nothing further is known of his compilation.

⁶⁹ Harkavy, חדשים גם ישנים, No. 3 (published in a supplement to המליץ, 1893, No. 144, under the title of ארבעה מאמרים), p. 4.

⁷⁰ *Gedenkbuch zur Erinnerung an D. Kaufmann*, Breslau, 1900, pp. 279-287.

⁷¹ Neub. and Cowley, *Cat.*, No. 2835, 47. In this index the poems of Gabirol follow those of Judah ha-Levi as in MS. Oxford 1970.

⁷² *MGWJ* vol. 55, pp. 76-97.

⁷³ The MS. contains 36 poems, but Brody doubts Gabirol's authorship in two cases, fol. 30, a, b, and 33a.

⁷⁴ For a list of these comp. Brody, *ibid.*, p. 92.

⁷⁵ Comp. *JQR.*, N. S., IV, pp. 60-77.

⁷⁶ As this volume was going through the press the Russian publication "Evreiskaya Mysl" came to my notice. It is edited by S. M. Ginzberg and was published as recently as 1922 in Petrograd. Among other learned articles it contains (pp. 13-30) an essay by S. Zinberg, entitled "Iz neopublikovanovo Divana Solomona Gabirol-ya" (From an unpublished Diwan of Solomon Ibn Gabirol).

The editor publishes from the Firkowitz collection fifteen hitherto unknown poems of Gabirol. This MS. is probably identical with the one from which Harkavy published the four poems already mentioned. See above, note 69.

NOTES ON TEXT

1

בקשה

- L. 2. [אערך. Comp. Ps. 5.4. 'שחרי וגו' Comp. the similar expression in his poem שחרתיך בכל שחרי ונשפי.
L. 3. [ואבהל. Job 23.15.

2

בקשה

- Ll.1,2. חספר and חגיד are used here in the sense of praise. Comp. Ps. 22.23 and 30.10 where אספרה is used as parallel to אהלל and יגיד to יודה. The verse is to be construed as if it read ולך חגיד וכו'. The Aramaic use of the prep. ל for the acc. (אותך לך) has many Biblical parallels. Comp. Lev. 19.18.
L. 3. The meaning of the verse is: To Thee the soul came into existence by the mere expression of "let it be".
L. 4. Comp. Keter Malkut, למשוך משך הישמן האין כהמשך, האור היוצא מן העין and especially note to l.97.
L. 5. [חודה. Editions have חורה. H. M. Lazarus (J. C. *ad loc.*) considers it the Aramaic form of ימים. Brody and Albrecht make no comment. בימין is used in the sense of oath. Comp. Ps. 144.11. Comp. also Tosefta Nedarim 1, 1: האומר ימינה הרי זו שבועה.
L. 6. אה for אתה, comp. Deut. 5.24.
L. 7. This verse as it reads gives no meaning. I suggest reading תודה עלי עבדך בהודות i. e. the soul gives praise unto Thee with thanksgiving for Thy work. For בהודות comp. Ezra 3.11.

- L. 8. *אמת* is here an adverb (comp. Jer. 26.15), the verse is to be rendered: For of a truth Thou hast sent it, i. e. the soul, to do Thy will.
- L. 9. *בעודה וגו'* While it is still in the body.
- L. 11. *עצמה וגו'* Its substance, essence. Comp. the expression *הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו* (Gen. R. 68; פסיקתא רבתי Chap. 21, ed. Friedman 104b).
- L. 12. *קומה וגו'* Comp. Ps. 139.2.
- L. 13. *עד וגו'* Brody and Albrecht correct it into *יש*; *עד* is however to be taken in the sense of *בטרם*. Comp. Prov. 8. 26.
- L. 18. Comp. Jer. 4.31.
- L. 20. The antecedent of *וצלעותיו* is *לב*.
- L. 23. *כיקוד וגו'* Comp. Is. 10.16.
- L. 26. Comp. Ps. 123.2.
- L. 28. *בגועה וגו'* *In her prayer*. *געה* is derived from *נעה* to scream, to pray; comp. 1 Sam. 6.12.
- L. 29. The first *חדמה* means *is silent*, the second *is like*.
- L. 32. *לספר וגו'* Comp. Ps. 73.28. i. e. to tell of Thy works is her occupation.
- L. 35. Ibn Ezra in his poem *אלי תשוקתי* has a similar phrase *לך שברי רפא שברי* (Ed. Kahana I, p. 204 l. 12).
- L. 38. *במקום וגו'* That is, in heaven, where only God and the souls abide.
- L. 39. *ולה וגו'* This is another instance where the preposition *ל* is used for the acc. (See above note on l. 2.)
- L. 41. *לענו לה וגו'* The reading *לענו לה* (J. C.) is impossible and the note of the editor entirely superfluous.
- L. 43. Comp. Ps. 118.5. Construe the verse as if it read *היה במצר לצור מבצר מצר*: In my distress be Thou a fortified rock against the enemy.

- L. 44.]יחירה[Comp. Ps. 22.21.]שגדלחה[For שגדלחה on account of the meter.
- L. 45. Comp. Ps. 55.13.
- L. 48.]חברחה[Has reference to the body.
- L. 50. I Kings 19.10.
- L. 51. Ibn Ezra has a similar expression כי כמו שרש יהי הפרי in his poem אל נהר סור (Ed. Egers, No. 16; Kahana I, p. 125). Comp. also Brody, *Divan*, vol. I, notes p. 10. The reading of J. C. is not only far-fetched, but is also against the meter.
- L. 52. Comp. Ezek. 16.44.

3

רשות

The anthropomorphism in this poem is very pronounced. The Jewish people addresses itself to God as a lover.

- L. 2.]יצועו[Comp. Gen. 49.4.]לאדמוני[The Messiah, the descendant of David, who is called אדמוני. Comp. I. Sam. 16.12.
- L. 3.]צבי[An appellation of God. Comp. Song 2.9.
- L. 4.]תבור וגו'[Comp. Ps. 89.13.
- L. 5.]פראים[See Gen. 16.12.]ליעלת חן[Comp. Prov. 5.19.
- L. 8.]עסיס וגו'[Comp. Song 8.2.]וקנמוני[Comp. Prov. 7.17.

4

רשות

The closing line of this poem which refers to the last words of the prayer ובמקהלות shows that it is intended as an introduction to ישתבח.

- L. 8. הראש וגו' Comp. I Sam. 17.58.

5

רשות

- L. 3. לשמך] *Because of Thy heavens*; comp. Ps. 8.4.
 L. 5. מחשבתי] Geiger's (*ad loc.*) reading מחשבתי is incorrect, because this word is expected to rhyme with שבתי just as שמך with לשמך (l. 3) and בקרבי with לבי (l. 7).
 L. 6. רוקע] Comp. רקע הארץ Is. 42.5. אדני] Comp. על מה
 אדניה הטבעו Job. 38.6.
 L. 7. הגיג] MS. reads הגות which is against the meter.

6

רשות

- L. 1. שעלי] Comp. I King 20.10.
 Ll. 7,8 The meaning of this clause is: Though He delay I know of a sooth that He will answer thee. Stern's copy of the MS. reads כי יענה . . . כי.
 Ll. 9,10. The meaning of this clause is: He will comfort my bitter heart with the words of Zechariah which are very sweet to me; having reference to the prophecies of Zechariah as, e. g., Zech. 1.16 etc. For the use of שיחני in the sense of comfort, comp. the Talmudic interpretation of בלב איש ישחנה (Prov. 12,25) חר אמר שיחנה לאחרים (Yoma 75a).

7

רשות

- L. 2. [נשערה שער] Comp. Ezek. 27.35, and Ps. 50.3.
- L. 3. [שפחת אמי] Allusion to the Arabs, the descendants of Ishmael, with reference to Gen. 16.1–11.
- L. 4. [יען וגו'] Comp. Gen. 21.17. The version of Sachs is against the meter. All his efforts to explain the irregularity (*l. c.*, pp. 130–131) are made unnecessary by our version found in MS. Parma.
- L. 5. [פרא] Comp. Gen. 16.12.
- L. 6. [חזיר יער] Allusion to Rome. Comp. Lev. Rabba 13 ואת החזיר זו אדום. Comp. also Pesahim 118b.
- L. 7. [הקץ וגו'] Comp. Dan. 12.4.
- L. 8. [מבין] Comp. Neh. 8.7 לתורה את העם.

8

רשות

- L. 2. [הודי] Sachs and Ms. T-S. read והודי which is against the meter.
- L. 3. [לנגדך וגו'] MS. T-S. reads להי לסיבך בקומך ב I omit [קומך וגו'] on account of the meter. MS. T-S. reads ומשכך בקומך
- L. 4. [יעל] I omit the ו of ויעל and ב of בלכתך on account of the meter.
- L. 5. [ירצה] MSS. Guenzburg and T-S read ירצה
- L. 6. [למעצבך] Comp. Is. 50.11.
- L. 7. [ישלם] Meter requires reading of ישלם.

9

רשות

- L. 1. [שש וגו'] Comp. Ex. 21.2.

- L. 3. [עבד וגו'] Allusion to the rule of the Arabs with reference to Gen. 21.10, 13 and *ibid.* 17.27.
- L. 4. [מצוק וגו'] Comp. Jer. 2.14. [יליד בית. 119.143.]
- L. 6. [תפצה. 35.16.]
- L. 7. [הנה. 7.] The reading *הנני* in *שה"ש* is against the meter.

10

רשות

- L. 1. [מעוני. 2 Chr. 30.27.]
- L. 5. [תעצמך. 68.36.]
- L. 6. [והיך. 10.17.]
- L. 7. [נכחה. 59.14.]
- L. 10. [ומנחת וגו'. 5.15.]

11

רשות

According to Sachs (*ad loc.*) this was written about the time when the massacre in Cordova occurred (1066) during which R. Joseph ha-Nagid was killed.

- L. 1. [מחסי. 73. 28; 91.2.] An appellation for God, comp. Gen. 31.42 *אלהי אברהם ופחד יצחק*. The meter according to the text of the editions is incorrect in reading here *בפחד* and in l. 2 *ושמך* and in l. 6 *ומכל*. These corrections were suggested by my friend Dr. B. Halper.
- L. 2. [מצור. 5.2.] Preferable to the reading of MS. *מצר*, but perhaps read *ביום מצור*; comp. Ezek. 5.2.

- L. 4. [יחידתי] Ps. 22.21.
- L. 5. [חלקי] Comp. Ps. 142.6.
- L. 7. [ברב אהבה וגו'] Comp. Prov 5.19.
- L. 8. [עבודתי] is used in the Mishnic sense of prayer; *i. e.* my prayer is the occasion for thanksgiving.

12

רשות לנשמת

- L. 1. [סעפי] Comp. I Kings 18.21.
- L. 4. [כמהים] Comp. Ps. 63.2
- L. 5. [משושי וגו'] The meaning is: I find in my Maker my joy and my portion.
- L. 6. [אזכרה וגו'] Comp. Ps. 77.4; ואהים is used instead of ואהמיה on account of the rhyme, הום and המה being considered identical (Suggested by Dr. Halper).

13

רשות לנשמת

- L. 1. Comp. the expression שחרי וגם ערבי in his poem שחר אבקשך. Comp. also Is. 26.9.
- L. 2. [ופרשתי וגו'] Comp. Job 11.13.
- L. 8. [חשקך] That is, the desire that I cherish for Thee.
- L. 9. [אהודה] Comp. Ps. 28.7.

14

רשות לנשמת

- L. 1. [שפל ברך] Comp. Ta'anit 16a:... ר"י אומר מטופל. ושפל ברך.
- L. 7. [הדרך וגו'] Comp. I Kings 8.27.
- L. 10. Construe as if it read הנשמה להודות ולך תגדיל.

15

רשות לחתן

According to Sachs (*ad loc.*) this was composed in honor of the marriage of Joseph ha-Nagid to the daughter of R. Nissim.

- L. 1. אדם] Song of Songs 5.10.
- L. 2. כבן פרת ונו' Comp. Gen. 49.22.
- L. 6. מאן] Comp. 2 Kings 5.25; (ketib); as regards the meter, comp. Sachs, *ad loc.*

16

רשות לחתן

- L. 2. מאורך] Editions read מהורך. My reading is based on MS. Poc. 74, I, as communicated by Neubauer (XII, 357). נערך Refers to מאורך, *i. e.* The light of the sun emanates from Thy light, yet Thy light is not diminished.
- Ll. 3,4. Comp. Baba Batra 25a שכינה במערב; Sanhedrin 91b: מפני מה שוקעת במערב א"ל כרי לתן שלום לקונה; also VI: פדר א' והשכינה לעולם במערב ונכנס ומשתחוה Comp. also מלכות ll. 180–182, 277. לפני הקב"ה
- L. 6. יהדר] So in MS. Poc.; editions read יחרד.
- Ll. 5,6. I follow the interpretation of Brody in preference to that of Sachs, viz.: since he (the sun) is serving Thee, he is himself ruler (comp. Gen. 1.16), and thus should a servant that fears his master be held in esteem. Comp. Shebu'ot 47b עבר מלך כמלך. Gordon (XIV, 253) suggests that שר refers to God and that יהי נהדר... וכן is to be taken parenthetically. This use of שר is untenable.

17

גאלה לשבת שלישיית אחר פסח

With the exception of one word, all editions of the German rite have one version of this piyyut, whereas the rituals of Avignon and Yemen not only vary from the German rite but vary among themselves in very many instances. The structure of the poem also shows that not one of the versions has preserved its original form. Thus, while it is evident that each stanza consists of four rhyming lines followed by a fifth verse ending in יין—some rites have several verses inserted which do not harmonize with this plan, and in certain stanzas the number of rhyming lines is five instead of four, while in other rites the number of rhyming lines is in some stanzas three instead of four. The version given here is reconstructed on the basis of all these rites with the view of making the structure of the stanzas follow a definite plan. The fifth stanza in the Avignon ritual is undoubtedly a later addition, and is, besides, defective, as it has only three rhyming lines.

- L. 2. חשובב] Comp. Ps. 60.3.
- L. 3. לבושי חשבץ] Comp. Ex. 28.4; the allusion is to the priests.
- L. 4. חרעת] Comp. 1 Chr. 2.55; the allusion is to the Sanhedrin; comp. Sotah 11a and Sanhedrin 104a.
- L. 7. יינן] Ps. 72.17. Metaphoric allusion to the Messiah; comp. Sanhedrin 98b.
- L. 8. Comp. עתרי בת פוצי Zeph. 3.10.
- L. 9. כטאנם] Targum of צען is טאנם ; comp. Is. 30. 4.

L. 10. Comp. Is. 59.17.

L. 13. Construe this verse as if it read יריבני לעיני עד אן תוחיל, *i.e.* he asks me to my face how long wilt thou wait.

L. 14. [כי לא וגו'] Lam. 3.31.

L. 15. Is. 25.4.

L. 20. *Ibid.* 25.5.

18

גאלה לשבת רביעית אחר פסח

L. 5. Comp. Mal. 3.1.

L. 6. Comp. Ps. 2.6.

L. 9. Zech. 9.9.

L. 10. All editions vocalize. לאל The verse is to be rendered: O God, how long shall I wait in vain? Comp. Job. 24.25.

L. 11. [גלות החל] Ob. 20.

L. 12. Comp. Is. 53.7.

L. 18. Comp. Dan. 12.9.

L. 19. [ארמון זרים] Is. 25.2.

L. 21. [מרפא ומעתור] Comp. the expression ונעתר להם ורפאם Is. 19.22.

L. 22. [אוי כפתור] Comp. 1 Sam. 2.9. [ויידום] Comp. Jer. 47.4.

L. 24. המוני The editions vocalize באחת המוני Arnheim (*ad loc.*) suggest that באחת is an ellipsis for באחת הפחתים and פחהים is a figure of speech for bondage or servitude. Beer takes באחת to stand for באחת האומות, but the following נוף and בבל argue against the use of אחת here. I therefore suggest reading בשחת נטבע with reference to Ps. 9.16.

L. 25. [נתבע] נדרש Post-Biblical for נדרש

- L. 26. [היוח אני] This phrase is the antithesis to המוני in l. 24. Israel of the Diaspora says: My multitude in former times, though sunk in the pit, was soon released from (the bondage of) Egypt and Babylonia, whereas I (of the Diaspora) am still surrounded by the four ruling powers who prey upon me like the speckled bird of prey. [כעיט נצבע] Comp. Jer. 12.9.
- L. 27. [מלכיות ארבע] Comp. Dan. 7. 17.
- L. 30. Comp. Song 6.1.

19

יוצר לשבת חמישית אחר פסח

- L. 1. [נופה] Comp. Song 1.6. [שופה] Abot 6.2. [שטופה] Comp. Ps. 69.3. נקרא נוף
- L. 2. [מה לך וגו'] The poet addressess himself to God saying: What good is it to Thee to have a people that is bent-down, *etc.*? According to this interpretation, חשב and חצפצף are 3d pers. sing., whereas if the poet addressed himself to the people it should have read חשבי, חצפצפי. It would also be hard to explain the verse היה לה צור צנה which is addressed to God.
- L. 3. [עטופה] Comp. Lam. 2.19.
- L. 4. [תגור] This is 2d pers. sing., the subject is God.
- L. 5. [חצפצף כעגור] Comp. Is. 38.14.
- L. 6. [צנה] Comp. Ps. 91.4.
- L. 7. Comp. Ps. 118.22.
- L. 9. [רענן ושאנן] This refers to the משנאי of the preceding verse.
- L. 12. [נכפה] Comp. Pr. 21.14. [ונספה] Ibid. 13.23.
- L. 13. Comp. 1 Sam. 6.13.
- L. 14. [חעטוף] Comp. Ps. 61.3.

- L. 18. The context, as well as the construction of the poem, shows that a phrase is missing here. Every stanza consists of 3 long verses with one rhyme, 4 short verses with another rhyme, and one final verse whose rhyme runs through the poem. Supply perhaps יהיה למם
- L. 19. That is, the Jewish people of whom it was said מי אשר נחו בהם היהודים מאיביהם (Num. 23.10)
- L. 24. Comp. Esther 9.22
- L. 26. חלו] Comp. Jer. 5.3. וכלו וגו'] Comp. Ps. 69.4.
- L. 27. כרחל] Comp. Is. 53.7.
- L. 28. Comp. Berakot 5a: יסורין ממרקין עונותיו של אדם
- L. 32. More correctly קשור] קשורה, *i. e.* I am bound; or perhaps construe the verse as if it read הגני ביד צר חגני כצפור קשורה בכף תינוק
- L. 34. ציוק] Jer. 29.26.
- L. 36. Comp. Mal. 3.1.
- L. 37. Ps. 30.6.

20

גאלה

- L. 1. שביה בת ציון] Is. 52.2. בכור עני] Comp. Is. 48.10.
- L. 4. Ex. 22.26.
- L. 5. ידי וגו'] Comp. Deut. 28.32.
- L. 8. Num. 10.36.
- L. 9. למי איפוא מכרתיך] Comp. Is. 50.1. איש ריבך] Comp. Job 31.35.
- L. 10. אריב וגו'] Comp. Is. 49.25.
- L. 11. Comp. Zech. 2.9.
- L. 12. 1 Sam. 1.8.
- L. 13. Comp. Job 19.7.
- L. 14. המונה] Comp. Is. 49.26.
- L. 15. ער ועונה] Mal. 2.12.
- L. 16. Deut. 28.68.

- L. 17. Comp. Is. 51.12.
- L. 18. Mal. 3.1.
- L. 19. [מורה ישראל Jer. 31.10.
- L. 20. Ex. 8.19.
- L. 21. [לקבץ שלישי Comp. Is. 56.8; Ex. 15.4.
- L. 23. [משמיע שלום Is. 52.7.
- L. 24. 1 Sam. 20.27.
- L. 25. Gen. 22.16.
- L. 26. Comp. Ps. 68.30.
- L. 27. Is. 55.4.
- L. 28. 1 Sam. 16.18.

21

בקשה לשבת נצבים

- L. 1. Is. 26.12.
- L. 3. [תועלנו Comp. Lev. 26.11.
- L. 4. Ps. 90.1.
- L. 5. Is. 49.21.
- L. 8. *Ibid.* 33.21.
- L. 9. She dwells in exile under trial.
- L. 10. [כדמה Comp. Ezek. 27.32. See Halper's Anthology, vol. I, p. 225.
- L. 12. Jud. 1.1. יעלה is here Hif'il, *i. e.* who will bring us up from the depth, as if it read מי יעלה אותנו
- L. 13. [מחל Comp. Lam. 2.8. [ועופל Micah 4.8.
- L. 15. Comp. Eccl. 10.6.
- L. 16. Is. 1.9.
- L. 19. Lam. 4.18.
- L. 20. *Ibid.* 4.19.
- L. 21. Construe as if it read כצפור הכלואה בתוך רשת
- L. 23. Comp. Prov. 14.22.
- L. 24. Jonah 1.6.
- L. 28. Hos. 10.3.

- L. 29.]להחביר Comp. Job 16.4.
 L. 32. Ps. 12.5.
 L. 33.]חסין יה Ps. 89.9.
 L. 36. Ps. 115.1.
 L. 37.]טאט Comp. Is. 14,23. Elijah Levita, in his notes on Kimḥi's ספר השרשים s. טאט, cites this clause in the name of Gabirol; so also does Joseph b. Ḥayyim in his בעל הכנפים (Ms.). See Dukes, שירי שלמה, p. 94.]מלכי נביות The rule of the Arabs, with reference to Gen. 25. 13 בכור ישמעאל נביות.
 L. 39. Comp. Jer. 50.17.
 L. 40. Ps. 83.13.
 Ll. 43,44. 2 Sam. 21.5.
 L. 48. Ps. 124.2.
 L. 50. Comp. Is. 24.22.
 L. 52. Lam. 5.5.
 L. 56. Ps. 78.3.
 L. 57.]נאור *Ibid* 76.5.
 L. 60. *Ibid*. 44.27.
 L. 62. Comp. *Ibid* 104.34.
 L. 64. *Ibid*. 80.3.
 L. 66. Comp. Is. 25.8.
 L. 67. Mal. 3.20.
 L. 68. Is. 9.5.
 L. 71. Comp. *Ibid*. 52.7.
 L. 72. Hos. 6.3.
 L. 73.]צהל *Brighten*. Comp. משמן פנים להצהיל Ps. 104.15. Pi'el is used in the sense of Hif'il on account of the acrostic (Suggested by Dr. Halper).
 L. 74. Comp. Is. 33.17.
 L. 76. *Ibid*. 26.1.
 L. 79. Comp. the expression עליו עונו הנדלח in Gabirol's poem מה אדם yerse 24.

- L. 80. Ps. 118.27.
- L. 83. Comp. ארפא משובחם Hos. 14.5.
- L. 84. Ps. 103.10.
- L. 86. Comp. Ps. 6.7.
- L. 88. Comp. Is. 26.12.
- L. 92. Ps. 85.8.

22

מקדמה למשפטים לליל א' דראש השנה

Introduction to the biblical verses, each of which contains the noun משפט.

- L. 1. Job 33.7.
- L. 3. Job 14.3.
- L. 4. [נוחל] Comp. Ezek. 19.5. [סרעף] Comp. *Ibid.* 31.5.
- L. 6. Mal. 3.5.
- L. 9. Ps. 149.9.
- L. 10. An allusion to the 13 attributes of God.
- L. 12. Ps. 143.2.
- L. 14. [מאבק דק] Metaphoric expression for man.
- L. 15. Micah 3.9.
- L. 16. [מה אנוש] Edition reads מאנוש. Ps. 58.9.
- L. 18. Comp. Am. 5. 15. Edition reads והשיג.
- L. 19. [כלפי] Comp. the expression שאמרה תורה (Pesaḥim 8b) and for this reason read perhaps כלפי הכי אמרת
- L. 21. Ps. 37.28.

23

רשות לנשמת יום א' דראש השנה

This poem is a prayer for the Ḥazzan, in the third person. שואף is therefore an epithet of the Ḥazzan, and the expression חסרך פרוש עליו refers to him. The poet prays that God may spread His mercy upon the Ḥazzan who longs for God as the servant longs for the hand of his master.

- L. 1. Comp. Job 7.2.
- L. 2. Comp. the expression in the liturgy: מחוק ברחמיך
הרבים כל שטרי חובותינו
- L. 3. Mal. 3.7.
- L. 5. Analogous to the expression פתח להם הקב"ה פתח של
תשובה (Gen. R., sec. 38).
- L. 6. This reading, which is according to a MS. cited in
Cremieu's הואיל משה באר, *ad loc.*, and another MS.
in the J. Th. S. A., does away with all the difficulties
of the reading of the editions: טרם להתפלל לך יערוך
ניבו
- Ll. 7,8. The editions read לי, רואי, בי, and לבי in this stanza;
but since the entire poem is couched in the third
person, it seems justifiable to assume that the ו was
changed to a י by mistake.
- L. 7. [שיבה וגו'] Comp. Hos. 7,9.
- L. 8. [ישחה] Comp. Ps. 6.7. [במו] Editions read במי which
confuses the meaning.
- L. 9. [מחלך] Most editions read ברצלונה; מחלך reads
מחלך; מאה"י reads מחלך, all of which are against
the meter. Moreover, since this term refers to the
Hazzan, it is more appropriate to speak of him as
one who prays (comp. the expression פניך יחלו Ps.
45.13) than as one who hopes.

24

רשות ליום ב' של ר"ה

- L. 1. [שנים] That is, the tongue and the heart.
- L. 5. [משרחים] Metaphoric term for the angels.
- L. 7. Comp. Lev. 5.7.
- L. 8. Sachs justly remarks that the use of שמן ורזה after
נאמר בשור and שור is based on Menahot 110a: הגם
אשה ריח ניחוח ובעוף הדק אשה ריח ניחוח... לומר
לך אחר המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין את לבו לשמים

- L. 10. Comp. Num. 19.21. The expression מוֹה for a priest is found in Berakot 28a: מוֹה בן מוֹה

25

נשמת ליום ב' דראש השנה

- L. 2. Comp. 2 Sam. 20,5.
 L. 3. Hab. 1.12. Editions read incorrectly צור.
 L. 4. [תלבבך] Comp. Song 4.9.
 L. 6. Ps. 119.91.
 L. 7. [משבעים] Supply אומות. Comp. Lev. 20.26.
 L. 9. Ps. 9.5.
 L. 12. *Ibid* 51.6.
 L. 13. [חניטי] Comp. Song 2.13. Comp. also Rosh ha-Shanah 15b אילן שחנטו פירותיו. It is a term borrowed from agriculture analogous to the expression פרחי כהנה and is used metaphorically for זרע or בנים. Comp. [חניטי יששכר יקחו טוב שכר] in *Poetic Fragments from the Genizah* (JQR. N. S., vol. I, p. 111).
 L. 15. Ps. 89.15.

26

לשחרית יום א' דראש השנה

- L. 1. Ps. 145.1.
 L. 3. Comp. Jer. 10.12.
 L. 5. Gen. 36.31.
 L. 6. Job 26.7.
 L. 7. Comp. Ps. 111.1.
 L. 8. [תעיד] Comp. Job 29.11.
 L. 9. Ps. 24.10.
 Ll. 11,12. *Ibid* 89.8.
 L. 13. Esth. 1.10.
 L. 16. Ob. 21.
 L. 17. Zech. 14.9.
 L. 19. [ממדי] Job. 38.5. [הדומים] Comp. Is. 66.1.
 L. 21. 1 Kings 7.46.

- L. 22. Comp. Jer. 5.22.
- L. 24. Comp. Hab. 3.3.
- L. 25. Esth. 1.2.
- L. 26. [דיוק] Comp. Is. 40.22.
- L. 28. Ps. 19.6.
- L. 29. Gen. 49.20.
- L. 34. 2 Sam. 14.22.

27

לשחרית יום ב' דראש השנה

- L. 1. Ps. 81.4.
- L. 4. Job 9.10.
- L. 8. Job 38.38.
- L. 9. [ממדי] Job 38.5.
- L. 11. Targum of [או יבקע כשחר אורך] (Is. 58.8) is בכן יתגלי
כשפרפרא נהורך
- L. 13. Ps. 97.10.
- L. 14. Comp. Ps. 16.6.
- L. 15. Comp. Is. 59.17.
- L. 17. Ps. 22. 31.
- L. 19. Comp. Is. 44.22.
- L. 20. Comp. *Ibid.* 6.7.
- L. 21. [ליהלום] Ex. 28.18.
- L. 23. 2 Kings 5.12.
- L. 24. [זרוייו] Comp. Ps. 44.12 ובגוים זריתנו
- L. 26. Ps. 69.32.

28

מקדמה למלכיות

- L. 1. Comp. Job 6.25.
- L. 2. [ערץ] Post-biblical for heaven.
- L. 3. Ps. 97.1.

- L. 6. 1 Chron. 17.21.
- L. 9. Ps. 99.1.
- L. 10. אנוחים] Post-biblical form from אנה,
- L. 12. Is. 11.12.

29

מקדמה לזכרונות

- L. 1. Comp. Prov. 11.27. על] Comp. Hos. 11.7.
- L. 4. Ex. 28.12.
- L. 10. Gen. 1.3.
- L. 13. Amos 4.12.
- L. 14. Is. 1.16.
- L. 16. Ex. 12.14.

30

מקדמה לשופרות

- L. 1. Plural of מעון] (comp. Ps. 91.9) with suffix, on account of the rhyme.
- L. 4. Ps. 98.6.
- L. 5. נאור] Metaphoric term for God with reference to Ps. 76.5. ירהו] Comp. Is. 44.8.
- L. 8. Is. 27.13.
- L. 9. יחר] Comp. Ex. 18.9.
- L. 10. Jer. 11.16.
- Ll. 11,12. Ex. 20.18.
- L. 14. Amos 5.15.
- L. 16. Ex. 19.16.
- Ll. 19,20. Is. 18.3.
- L. 24. Josh. 6.5.
- L. 28. Ps. 150.2-3.
- L. 31. Comp. Zech. 9.15.
- L. 32. Read ובקול as in 2 Sam. 6.15.

31

מעמד לערבית ליל יום כפור

[מעמד] This is the heading given in the Oxford MS.

- L. 1. [והפליא] Comp. Ps. 17.7.
- L. 2. [משמץ] Comp. Ex. 32.25.
- L. 4. Ps. 36.7.
- L. 6. [יצר לב] Gen. 8.21.
- L. 7. [בעון חולל] Comp. Ps. 51.7.
- L. 8. Comp. Ps. 104.33.
- L. 9. The word **יצדק** is to be supplied after **ואיך**, *i. e.*: how can he be justified who is ultimately lost and who returns to his original elements.
- L. 10. Comp. Hos. 13.3.
- L. 16. Comp. the phrase **וכציץ נובל**... **וכציץ נובל** in the liturgy of the New Year. Editions reads **וכרוח** and MS: **וכרוח**
- L. 17. [יאצל] Comp. Num. 11.25.
- L. 18. [פקדה] Comp. Is. 10.3.
- L. 20. Comp. Abot 2.20.

32

רשות לקדיש

In some rituals it is assigned to the last days of Passover, in others to the Day of Atonement, and in still others it is used as a nuptial song.

- L. 2. The use of **קטרת** is against the meter, but the poet uses here a Biblical quotation (Ps. 141.2) with slight change in the arrangement of the words. Dr. Halper suggests vocalizing **קטרת**
- L. 3. Comp. Ps. 91.14.
- L. 4. [לסחיר] Comp. Is. 29.15.

- L. 5. Comp. the expression (Ex. 13.14) **והיה כי ישאלך בנך** **מחר**, *i.e.*, I bear in mind continually that I am to return to Thee at some indefinite future time.
- L. 6. The phrase **ראשית תחלתי** is tautological. I therefore suggest reading **כי ממך הן ראשיתי כתחלתי**; *i. e.*, both life and death are in the hands of God.
- Ll. 7,8. This entire verse is quoted by Ibn Ezra in his commentary on Ps. 16.2.
- Ll. 9,10. Sachs (*ad loc.*) discusses a number of possible interpretations of this verse, none of which seems satisfactory to me. Taking the phrase **היות עפר** as a syncopated form for **היות על עפר** and **עד לא** to have the meaning of **בטרם**, the verse becomes clear in its meaning by making some slight transposition of the words and correcting it as follows: **שחה לך נפשי עד**; *i. e.*: My soul has bowed down before Thee before it came down on earth, while she was yet in heaven.

33

תוכחה ליום הכפורים

- L. 1. Comp. Ps. 144.3. **בשר ודם** Comp. Pirke de-R. Eliezer, chap. 12 **על שם בשר ודם נקרא שמו אדם**
- L. 2. Ps. 144.4.
- L. 3. Prov. 6.15.
- L. 5. Ps. 55.12.
- L. 6 Comp. Job 14.2. **ווחם וגו'** Ex. 16.21.
- L. 7 **הנכמס** Post-biblical Niph'al from **כמס**; Comp. Deut. 32.34.
- L. 9. **וגמול** Comp. Ps. 119.17. **כי וגו'** Micah 2.1.
- L. 11. **יתהולל** Comp. 1 Sam. 21.14.
- L. 12. **הטהור מטמא** Comp. Job 14.4.

- L. 12. [יקר וגו'] Jer. 15.19. Abudraham, in his commentary (חש'לום אבודרהם, p. 91), interprets this as follows: Dost Thou, O Lord, expect clean things to come out of the unclean and the precious to come out of the vile? He also cites another reading הטהור מ'טמא *i. e.*: man makes the clean thing unclean, and the precious he makes vile.
- L. 13. [מעולל] Comp. Is. 3.12, according to which the phrase may be rendered "the sin of childish temptation." I would suggest reading מתעולל (comp. Ex. 10.2) and render the phrases as follows: the sin of the evil spirit who makes a plaything of man.
- L. 14. Comp. Ps. 90.6.
- L. 15. Ob. 13.
- L. 16. [ולא נחם] Hab. 2.5. Comp. Jer. 8.6.
- L. 17. [ולחם וגו'] Comp. Prov. 4.17.
- L. 18. [ונגרש] Comp. Is. 57.20. [וכתנור וגו'] Comp. Hos. 7.7.
- L. 19. Comp. Ps. 51.7 ובחטא יחטתני אמי
- L. 22. Job 15.16.
- L. 23. [ופיו וגו'] Comp. Ps. 50.19.
- L. 24. [הנרלה] Comp. Ezek. 32.2.
- L. 25. Comp. Is. 51.6.
- L. 27. Job 4.19.
- L. 28. [נקסס] Post-biblical Niph'al from קסס; comp., however, Ezek. 17.9.
- L. 29. [אמת בצעו] Comp. Jer. 51.13. [מרסס] Comp. Mishnah Shabbat 8, 5; comp. also Amos 6.11.
- L. 30. [סס] Is. 51.8.
- L. 31. [הנכסס] Post-biblical Niph'al from כסס; comp. Ex. 12.4.
- L. 32. Comp. Ps. 58.9. [נממס] Post-biblical Niph'al from מסס; comp. Ps. 97.5.

- L. 33. [תדקדק] Talmudic expression. [בעדם] Read perhaps עמדם
- L. 35. Comp. Ps. 62.10. and Job 28.16.
- L. 36. Comp. Jer. 5.27.
- L. 37. Comp. the expression מעלו אשר מעל בי (Ezek. 17.20).
The reading of the editions אם תפקוד עליו ועל לבך is not in harmony with the construction of the other stanzas, and gives no meaning. ימעל for ימעלה may be permitted on account of the rhyme.
- L. 38. Comp. Ps. 102.4, and Job 13.28.

34

תוכחה

- L. 4. Comp. 1 Sam. 2.1.
- L. 7. [גורה] Comp. Ps. 22.24.
- L. 8. *Raise thy hand to Him in prayer.* The infinitive is used instead of the imperative on account of the rhyme.
- L. 11. Hab. 3.4.
- L. 13. Comp. Is. 44.8.
- L. 20. Comp. Ps. 102.4.
- L. 28. *Ibid* 37.20.
- L. 33. Comp. *ibid.* 107.11.
- L. 38. Comp. Jer. 22.14.
- L. 43. Comp. Ps. 94.4.
- L. 47. Comp. Is. 41.4.
- L. 48. Comp. Ps. 95.4.
- L. 49. Ps. 138.6.
- L. 50. Comp. Job 40.11.
- L. 52. 1 Sam. 2.8.
- L. 57. Comp. Ps. 141.10.
- L. 58. Is. 33.7.
- L. 59. Comp. Deut. 32.14.

- L. 60. Comp. Ps. 75.9.
- L. 64. Is. 1.7.
- L. 65. Comp. Ps. 5.7.
- L. 68. Comp. Is. 30.14.
- L. 70. [וירמים] Post-biblical Hif'il from דמם
- L. 72. Comp. Is. 29.4.
- Ll. 75,76. Comp. Lam. 5.2.
- L. 77. Comp. Job 33.6; Jer. 46.20.
- L. 78. [ולחרץ] Post-biblical noun; comp. Is. 10.23.
- L. 83. Comp. Ps. 37.1, 7, 8.

35

תוכחה

- L. 1. [שונה] Comp. Prov. 5.19.
- L. 4. [אם] *Although*; comp. Is.1.18. אם יהיו חטאיכם כשנים
- L. 6. Comp. Gen. 25.2.
- L. 7. [קציר שדה] Joel 1.11.
- L. 8. [אילים וגו'] Deut. 32.14.

36

תוכחה ליום הכפורים

- L. 1. Job. 4.19; and comp. Is. 37.23.
- L. 2. Eccl. 3.19.
- L. 4. Comp. Job 13.12 and Prov. 18.12.
- L. 6. [חלף] In the Bible only in construct state; comp. Num. 18.21. [לו חי וגו'] Comp. Eccl. 6.6.
- L. 7. [בחמת קרי] Comp. Lev. 26.28.
- L. 8. [ולא וגו'] Comp. Prov. 11.4.
- L. 10. Comp. Abot 3.1.
- L. 12. Comp. Jonah 4.10.
- L. 13. [ועמל וגו'] Comp. Job. 4.8.
- L. 14. Comp. Jer. 5.5.

- L. 15. [נופל] Comp. Job 12.3. [וחפשע וגו'] Comp. Prov. 28.21.
- L. 16. [חתמהמה] The subject of the verb is פת לחם; or it is 2nd per. sing, *i. e.*: if thou delay in providing food, *etc.*
- L. 19. Comp. Ps. 49.18.
- L. 23. Is. 55.7.
- L. 24. [יעתר] Comp. Gen. 25.21. [יסחר] The subject of this verb is רשע of the previous verse.
- L. 25. [והתאושו] Is. 46.8. [התקוששו] Zeph. 2.1.
- L. 26. Lam. 3.41.
- L. 28. Comp. Hos. 12.2 and Is. 53.6.
- L. 29. [ועונו חינו וגו'] Comp. Ezek. 9.6.
- L. 31. [דלה] Comp. Ps. 30.2.
- L. 33. [הפק] Comp. Is. 58.10.
- L. 34. [ועליך עינינו] 2 Chron. 20.12.

37

רשות לקדיש ליום ראשון של סכות

- L. 3. [אעטוף] Comp. Ps. 62.3. [בלב נכון] Comp. *ibid* 57.8.
- L. 4. Comp. Gen. 49.3 שאת יחר, *i. e.*, thy kindness is of great excellency.
- L. 6. The world is a dream the interpretation of which is known only to God.

38

פזמון לשמחת תורה

- L. 1. Comp. 1 Kings 8.27.
- L. 4. Ps. 102.27.
- L. 5. Ps. 104.1.

- L. 6. [יעריצון] Comp. Is. 29.23. [טפסרי] Nah. 3.17.
- L. 8. The repetition of the question is for greater emphasis, *i. e.*, who indeed can see Thee?
- L. 9. Ps. 96.4.
- L. 10. [ימלל] Comp. Gen. 21.7. [מבלי דומם] Comp. Is. 47.5.
- L. 12. Comp. Neh. 9.5.
- L. 13. Ps. 139.14.
- L. 15. [וקובה] Num. 25.8.
- L. 16. Comp. Job 31.23. גלגל and מסבה stand for the universe; comp. Judah ha-Levi's poem לחון חזות יחו לשון חזות ברום גלגל והוא לא ישאך: verse 3; and verse 20: ושם קבה במסבה ותלה בתוכה אדמה (ed. Brody III pp. 75.76).
- L. 17. Gen. 26.16.
- L. 18. [בארבע חיות] Ps. 89.9. [חסין] Has reference to Ezek. 1.5.
- L. 19. [זוריים] Comp. *ibid.* 36.19.
- L. 20. [לתועים כשיות] Comp. Ps. 119.176.
- L. 21. Gen. 41.19.

39

רשות לפסח

The first two verses of this poem are the words of God to His people; the rest of the poem is the reply of the people to God.

- L. 1. [יפה-פיה] Metaphorical name for the people of Israel with reference to Song 4.1.
- L. 3. [לביא] Allusion to Nebuchadnezzar; comp. Megillah 11a: ארי נוהם זה נבוכדנצר הרשע [קם] in the sense of rising up against; comp. כי זרים קמו עלי (Ps. 54.5.) [נמר] Allusion to the Greeks with reference to Dan. 7.6.
- L. 5. [פרא] Allusion to the rule of the Arabs, with reference to Gen. 16.12.

- L. 7. האל] Fürst suggests reading הואל (*Litbl. d. Or.*, IV, 382).
- L. 8. As this is a Biblical quotation (Gen. 16.9), the meter is disregarded.

40

רשות

- L. 4. Is. 48.13.
- L. 7. הוא] The antecedent of this pronoun is the preceding passage. The meaning is: this will happen when the light of the moon, *etc.*
- Ll 7,8. Comp. Is. 30.26.

41

רשות לנשמת

- L. 1. שחי] Comp. Is. 51.23. יחידה] For the use of יחידה in the sense of נפש comp. Ps. 22.21. יחידה החכמה stands for הנפש המדברת. Comp. Sachs, *ad loc.*, MGWJ, vol. 42, p. 485.
- L. 3. עולם is used here in the sense of the future world. Comp. Eccl. 12.5; comp. also 'Abodah Zarah 10b: יש קונה עולמו בשעה אחת
- L. 4. Johanan b. Joseph Treves (author of אבישונא) takes the second ולמה as merely an emphatic repetition. Wittkover (המגיד, *ad loc.*) reads ולמה, which is against the meter. Sachs (*ad loc.*) takes it as parallel to הבל but considers it as a philosophic term, *i. e.* why do you pursue things finite (שיש להם למוח). Gordon (המגיד, XIV, 353) and so the marginal note in מחזור רומא (Venice, 1587, II, fol. 86b) take it for the Aramaic equivalent of תוהו, שוא (Comp. Targum of 1 Sam. 12.21; Is. 5. 18). Ehrlich finds it in the Bible (Ps. 2.1). Comp. also Gen. R. 2: זה אדם הראשון שהיה ללמה.

- L. 5. The parallels drawn between God and the soul in the next three lines are based upon Berakot 10a. Comp. also Sachs (*loc. cit.*, pp. 109–110) for other sources.]בחי"ך I adopt the reading of the MS. mentioned by Sachs (*ibid.* p.113) which he erroneously supposed to be against the meter.
- L. 9.]חסין Comp. Ps. 89.9.
- L. 10.]גויה נאלמה The body without the soul is mute. Sachs cites an Algier MS. where this hemistich is replaced by the following וגם תולה ארמה על בלימה and assumes that there were two versions of this poem, of which this line is the sole remnant.
- L. 12. Treves (*loc. cit.*) interprets this to mean that the soul of man does not remain on earth as the body and refers to Eccl. 12.7. Sachs explains it that the soul is not made of mundane matter (כי הנפש היא). I take it to mean that on the whole earth there is nothing like the soul of man.
- L. 14. Comp. Ps. 150.6.

42

רשות לברכו ליום ראשון של פסח

- L. 1.]יחידתי Comp. Ps. 22.21.
- L. 2. Comp. Eccl. 12.1.
- L. 5. Comp. Ps. 16.5.
- L. 8. Comp. Shabbat 152b: נשמחן של צדיקים גנוזות תחת כסא הכבוד

43

רשות לשבת חוה"מ של פסח

- L. 1. Comp. Is. 11.1 and Num. 24.3.
- L. 2.]כי וגו' Song 2.11.

- L. 3. [עבד] The Arabs being designated by the name *ישמעאל* are called *עבד* because *ישמעאל* is called *בן האמה* (Gen. 21.13). [בבן שרים] The Jews who are the descendants of the patriarchs who are called *שרים*. Comp. Tanḥuma on Num. 21.18: *באר חפרוה שרים . . . שניתנה בזכות אבות שנקראו שרים*
- L. 4. [צעיר] Jacob, *i. e.*, the Jews. Comp. Gen. 25.23. [שעיר] Esau (Comp. Gen. 27.11), and hence Rome, or the Gentiles in general.
- L. 5. The poet refers to the destruction of the Temple as having taken place 1000 years before, hence the poem must have been composed circa 1068. [נעכר] Ps. 59.3.
- L. 6. Comp. Ps. 102.7.
- L. 7. The *ה* of *האין* is not the interrogative particle, but has an affirmative meaning as in *הננלה נגליתי* (1 Sam. 2.27), *i. e.*, indeed, the man clad in linen is not here. [יגלה] All editions put this word in the Pi'el which is against the meter. For the use of the Kal in this sense, comp. Prov. 20.19.
- L. 8. [סתום וגו'] Comp. Dan. 12.4. The reading *סתום* is required by the meter.

44

רשות לברכו ליום ב' של פסח

- L. 2. Comp. Is. 49.11.
- L. 3. Ps. 24.1.
- L. 5. Comp. Is. 44.23.
- L. 8. Part of the liturgical benediction to which this poem is an introduction.
- L. 10. [סוד] This refers to the passage following *אנה מקום כס אל*
- L. 12. Comp. Jer. 23.18.

- L. 14. Comp. Is. 6.3.
- L. 15. Comp. Ps. 89.9.
- L. 18. Comp. Ezek. 1.13; Ps. 104.4.
- L. 20. Comp. Pirke de-Rabbi Eliezer, 4.
- L. 22. Comp. Ezek. 1.15 *etc.*
- L. 23. Zeph. 3.9.
- L. 24. Comp. Ps. 89.8.
- Ll 25,26. Comp. Ps. 147.14.
- L. 26. Comp. Ps. 104.3.
- L. 29. Comp. Zeph. 3.8.
- L. 30. Comp. Am. 5.15.
- L. 32. Ex. 22.6.

45

רשות לשבת חוה"מ של פסח

- L. 1. For שאל in the sense of *to desire*, comp. Ps. 37.4.
- L. 2. Comp. ותבונה הרבה מאד (1 Kings 5.9). [כלכל] *Ibid.* 5.11.
- L. 3. [ישכיל] Comp. Prov. 16.23.
- L. 6. For the use of this metaphor, comp. Sachs (*ad loc.*).
- L. 7. [לך] has the force of עליך; comp. the expression השלך על ה' יהבך (Ps. 55.23).
- L. 8. Job 12.10.

46

רשות לנשמת לימים אחרונים של פסח

- L. 1. Comp. Ps. 57.9.
- L. 4. Comp. Is. 38.14.
- L. 5. Construe as if it read מאומה אין בידי [וסודי] as in the following hemistich. Comp. the expression הפר מחשבות באין סוד (Prov. 15.22), where סוד has the meaning of עצה. Comp. Ibn Janah, ש. ש. ס' השרשים.

- L. 6. [וולתי כלב] Comp. the expression (Deut. 1.36).
- L. 7. Comp. Ps. 5.4.
- L. 8. Comp. Job 4.19.
- L. 9. Comp. the expression ועל סוד בחורים (Jer. 6.11), where סוד has the meaning of assembly. *i, e.*, the poet feels his insignificance when he stands up to pray in the congregation.
- L. 10. The sense is: even if my wealth increase very much what does my wealth signify.
- L. 11. [תכל] Comp. Ps. 84.3. [והודי] Construe it as if it read תכל נפשי הודי להללך, using הוד as a synonym of נפש.

47

מי כמכה

- L. 1. Comp. Job 12.22.
- L. 3. Comp. Ps. 17.7.
- L. 4. Ex. 15.11.
- L. 5. Comp. Menahot 53b: ידידים אלו ישראל
- L. 6. העת is used in the sense of בעת. [לודים] Name for the Egyptians with reference to Gen. 10.13 ומצרים ילד את לודים
- L. 7. Comp. Ex. 14.25.
- L. 8. Ps. 149.1.
- L. 9. [להקח] 1 Sam. 19.20. [סערים] Comp. Is. 54.11.
- L. 10. Ps. 93.3.
- L. 11. Comp. Ps. 107.30 and 140.9.
- L. 12. Ps. 78.53.
- L. 15. So corrected by Sachs; MS. reads ובמצלולהו.
- L. 16. Nah. 1.4.
- L. 18. Ps. 102.14.
- L. 20. Ex. 15.18.

מאורה ליום ב' של שבועות

- L. 1. [שמש] The poet addresses himself in the name of the Jewish people to God, calling Him "Sun", with reference to Ps. 84.12 (כי שמש ומנן ה'). [זורה] The use of the participle in place of the imperative is an Arabism adopted on account of the rhyme. This remark was suggested by Dr. Halper.
- L. 2. Sachs suggests the interpretation to be: As the sun makes the moon to shine so make Thou my darkness to turn into light.
- L. 3. Comp. Jer. 14.8.
- L. 5. Comp. Is. 27.6. יציץ ופרח ישראל
- L. 6. Comp. Song 2.13.
- L. 7. Comp. Ps. 44.24.
- L. 8. Joseph being called צפנת פענח (Gen. 41.45), this phrase has reference to Amos 5.15: אולי יחנן ה' אלהי צבאות שארית יוסף
- L. 9. Comp. Ps. 44.23.
- L. 10. Sachs suggest that this echoes Ex. 12.21:... משכו. ושחטו.
- L. 11. Allusion to Nebuchadnezzar. Comp. Megillah 11a: אר נוהם זה נבוכדנצר הרשע דכתיב ביה עלה אריה מסבכו
- L. 12. [ופרא] Allusion to Ishmael, with reference to Gen. 16.12. [פצח] Comp. Micah 3.3.
- L. 13. [חזיר] Allusion to the rule of the Romans. Comp. Lev. R. 13: ואת החזיר זו אדום; comp. also Pesahim 118b. [מנפח] Comp. Ezek. 21.36.
- L. 14. Comp. Dan. 8.4. and Sachs, p. 80.
- L. 15. Comp. Is. 40.22.
- L. 16. Comp. *ibid.* 22.22.
- L. 17. Comp. Ps. 105.14.

- L. 19. Comp. Zech. 9.11.
- L. 20. Both **אביר** and **שלח** are terms for Jacob, the one with reference to the expression **אביר יעקב** (Gen. 49. 24), and the other with reference to Gen. 32.4: **וישלח יעקב מלאכים**. Comp. Sachs, *ad. loc.*, p. 97.
- L. 21. **עוצית** [Allusion to Rome, with reference to Lam. 4. 21: **בית אדום יושבת בארץ עוץ**: On **עוצית** Comp. Zunz, S. P., p. 439.
- L. 22. **שעיר** [Likewise alludes to Rome, with reference to Gen. 27.11: **עשו אחי איש שעיר**]
- Ll. 23,24. **בני צפור** stands for **בני ישראל** with reference to **וגוּחַל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִמְשְׁלוּ כְּגֹחַל**: 28, **פרדר"א**, and the whole verse is a play on Deut. 22.7. Prof. Ginzberg called my attention also to Yalkut Ha-Makiri on Ps. 147.4: **שֶׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם זוֹ יְרוּשָׁלַיִם שְׁנִקְרָאתָ אִמָּם**: **שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאֵת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל**
- L. 29. On the use of **צחצח** comp. Zunz, S. P., 432-433; Dukes, **שירי שלמה**, pp. 80-81.
- L. 31. **ינון** [Name of the Messiah; comp. Sanhedrin 98b. **תצמח**] Comp. **קרן לדוד** (Ps. 132.17).

49

אהבה

From the point of construction this poem belongs to the class known as Muwassah. (See J. Q.R., N. S., IV, 85 note 20). From the point of interpretation it is one of the most difficult of Gabirol's compositions. One might apply to it the eighth verse of this very poem: **לבב משכיל ילאה להבין סוד**. The following interpretation is, therefore, given hesitatingly. The poet addresses him-

self to God, saying: "My soul yearns to understand Thee, i. e. Thy Glory (שְׁכִינֶתְךָ) and Thy Chariot (וְחֵיתְךָ...בְּמַרְכָּבוֹת). But though my mind is illumined with the radiance which my soul sends forth (וְזֹהֵר...מִנּוֹרַתִּי תֹאִיר לְעַמְתִּי) yet, since the wisest weary themselves to comprehend the mystery, how can I attempt to tell the secret of thy glorious abode? In my great yearning (בְּאַוְתִּי), therefore, I turn to my own soul (אֶשְׁאֵף לִיקְרָתִי)." The poet then dwells upon the wonders of the soul, and concludes with the appeal: "O, God, answer this daughter of Thine (the soul) who is love-sick (for Thee)." The last two lines are God's answer, assuring the soul of ultimate salvation (מִמִּי שׁוֹעֵתִי הֲלֹא תִשְׁחִי).

Ll. 1, 2. Comp. Ps. 84. 3. [יְחִידָתִי] Comp. *Ibid.* 22. 21.

L. 3. [שְׁכִינֶתְךָ] According to the interpretation given above, we have to construe the passage as if it read וְגַם תִּכְלֶה רוּחִי...לְשִׁכְנֶתְךָ. The same applies also to וְחֵיתְךָ in l. 5.

L. 5. [וְחֵיתְךָ] This has reference to Ezek. 1. 20.

[לְרַתֵּם] Following the analogy of שְׁכִנָּה in l. 3 this ought to read רַתְמָה, but this would be against the meter. On the other hand, even if רַתְמָה were adopted, the use of מַרְכָּבוֹת, in the plural, with reference to the Divine Chariot of the vision of Ezekiel, is incongruous. The following interpretation, if not considered forced, would solve the difficulty. The poet longs to understand the mystery of the Holy Ḥayyot (חַיִּוֹת הַקֹּדֶשׁ) in order that, like the prophet Ezekiel, he too may bind them to Chariots of his own vision. If this interpretation be correct, the use of לְרַתֵּם is correct, and

the passage is to be construed as if it read וגם חכלה רוחי... לרתם לחיתך במרכבות

- L. 7. [מנורתי] "My soul," comp. the expression נר ה' (Prov. 20, 27). נשמת אדם
- L. 9. [הוד] Undoubtedly used here in the Kabbalistic sense.
- L. 10. [את ממעון כבוד] Brody and Albrecht's interpretation, viz. "that which is deriving from the abode of magnificence," is utterly unsatisfactory. Two possible corrections suggest themselves: either read מעון אכיל דעת in which case דעת would be the parallel to להבין and לחקר of the two preceding lines, or else read כל מעון אכיל. A כ and a ל when run together will form a מ
- L. 11. [באותי] Hos. 10. 10. ליקרתי My Soul.
- L. 12. [כבודתי] My soul, comp. Kimḥi השרשים ס' s. v. ונקראת הנשמה העליונה כבוד לפי שהיא כבוד הגוף ויקרו In this sense the word כבוד is explained in Gen. 49. 6; Ps. 7. 6; *ibid.* 15. 9; *ibid.* 30. 13. כבודה in this sense is also used by Bedarshi. See Ben Jehuda מלון V, 2230.
- L. 13. [עצם] Substance. Comp. above No. II, 1. 6.
- L. 15. [מסתר וגו'] Comp. Ps. 10. 9.
- L. 18. [התם] Ezek. 24. 10.
- L. 19. [ומכללה] Comp. *ibid.* 27. 24.
- L. 20. [בה] The soul. Comp. Zohar, Ex. 95a. [אהבה וגו']. ובת כהן דא נשמחא עלאה 5. 8.
- L. 22. [אימתי] For the use of אִימָה for soul, comp. Kalir's Piyyut אימה לנוף ירדה (Maḥzor Romania I 32a).

כתר מלכות

- Ll. 1-6. This little introductory poem is cited by Moses Kimḥi in his *מהלך שבילי הרעת*, Venice 1546, fol. 46a, as a type of *שיר פשוט*, *i. e.* a poem in which there is no *שוא נע*. This, however, is surprising since the very first word *בתפלתי*, and *בקצרה* and *באריכות* in the fourth and *מהללי* in the fifth line contain *שואים נעים*.
- L. 7. Ps. 139.14.
- L. 9. 1 Chron. 29. 11-12.
- Ll. 10,11. *המה וגו'* Ps. 102.27.
- L. 12. *הגבורה* [Jellinek (*Beiträge*, II, 28) suggests that here the word *גבורה* is a technical Kabbalistic term.
- Ll. 12,13. *כי עצמת וגו'* Gen. 26.16. Here, however, *ממנו* is 3rd sing., instead of 1st pl., referring to *רעיון*, *i. e.* Thou art above human comprehension. This phrase was adopted by Ḥarizi in his introduction to *תחכמוני* (ed. Kaminka, p. 5).
- L. 14. *העז* [Comp. Hab. 3.4. *הסוד והיסוד*] This phrase is explanatory of the word *העז*, *i. e.* the "Strength" of God is both the mystery and the foundation of all creation. On the use of this expression by Gabirol, see Sachs, *התחיה* I, 59 note.
- L. 15. *החכמה* [Jellinek (*Beiträge*, II, 29) reads *החכמה* and considers it as referring to the "Gnosis"; *מתי החכמה*, therefore, means the Kabbalists.
- L. 16. Comp. Job 28.11.
- L. 17. Comp. Ps. 117.2.
- Ll. 17,18. *והטוב וגו'* Comp. Ps. 31.20.
- L. 22. *מצל וגו'* This phrase was adopted by Ḥarizi in his introduction to *תחכמוני* (ed. Kaminka, p. 4): *ונברא*

מצל מאורה שתי נפשות חיה וצומחת. That the correct reading is מצל מאורו and not מַצֵּל מְאֹרֹו can also be seen from the concluding phrase אשר אמרנו בצלו נחיה which is a play upon the word צל. Bernfeld's assertion that in Harizi's quotation the word מצל should likewise be punctuated מַצֵּל is erroneous. It is against all grammatical rules to say ונברא מצל (See Bernfeld, מיכאל זקש, Berlin, 1900, p. 81, note 1, and דעת אלהים, Warsaw, 1897, p. 164).

Ll. 22,23. אשר אמרנו וגו' Lam. 4.20.

Ll. 24,25. Comp. the expression לעשותם למחר לקבל היום לעשותם 'Erubin 22a.

L. 26. Comp. Abot 2.21: לעתיד לבא: שמתן שכרם של צדיקים

Ll. 26,27. ותרא וגו' Ex. 2.2. But here the verb is in 2nd per. sing., instead of 3rd, per. sing.

L. 28. Comp. the expression רוב בנינו ורוב מנינו Ohal. 2.1. Comp. also the opening words of Ibn Ezra's ספר האחד סופר עצמו ואין אחר סופרו: Odessa, 1867: והוא כל מספר

Ll.29,30. כי לא וגו' Ex. 16.15. Comp. also Jellinek, *Beiträge*, II, 28-29.

L. 33. [קנוי] is used here in the sense of "created", analogous to קנה שמים וארץ (Gen. 14.19).

Ll. 35,36. [על כן וגו'] Ps. 39.2.

Ll. 37,38. [ואילו וגו'] Eccl. 4.10. Here, however, the sense is that one cannot ascribe to God the idea of נפילה. The word ואילו is to be taken in the sense of ואי אפשר לו

L. 40. Ibn Ezra's objection (Gen. 29.4) to the use of אין for מאין undoubtedly has reference to this passage. Comp., however, the expression מאין ולאין בן זומא (Hag. 15a). S. Sachs suggests reading אין וכמה ואין (התחיה, II, 5).

- L. 41. That is, real existence can be predicated only of God.
- Ll. 42,43. [ובלי וגו'] Comp. the expression: **אנו יורעים שהוא** (Pesikta R. 21, p. 104b; Gen. R. 68). Comp. also above, poem 2 **לך נפשי תספר** 1. 11.
- Ll. 44,45. [עמוק וגו'] Eccl. 7.23.
- Ll. 50,51. [ואכל וגו'] Gen. 3.22. Here **ואכל** has the meaning of **אכול את המגלה הזאת** (Ezek. 3.1). Comp. also Jel-linek, *Beiträge*, II, 29.
- L. 54. [וגאה וגו'] This is usually rendered: "and greater than the heavenly chariot", referring to the divine chariot in the vision of Ezekiel. But the use of **מכל** in this connection is hardly possible, as there is only one **מרכבה**. Read perhaps **וגאה מעל מרכבה**. Halper, *Anthology*, I, 229, explains **מרכבה** as *composition* in analogy of Arabic; it is thus parallel to **מחשבה**.
- L. 55. Comp. Neh. 9.5.
- Ll. 56,57. [אשר יעשה וגו'] Deut. 3.24.
- L. 58. [הגמורה] Comp. the expression **צדיק גמור** (Ketubot 105b).
- Ll. 60,61. Comp. Yoma 69b: **זו היא גבורתו שכוּבש את כעסו שנותן ארך אפים לרשעים**
- Ll. 62,63. [המה וגו'] Gen. 6.4. Here the word **גבורים** refers to **ורחמיהו**
- Ll. 64,65. [וענני וגו'] Comp. Lam. 3.44: **סכתה בענן לך מעבר תפלה**
- L. 66. Comp. Lev. R. 11, at the end: **עתיד הקב"ה להיות ראש חולה לצדיקים לעתיד לבא . . . והן . . . מראין עליו כאלו באצבע ואומרים כי זה אלהים אלהינו עולם ועד**. See commentaries, *ad loc.*
- L. 67. Gen. 22.14.
- L. 68. [ותשתאה] Comp. Gen. 24.21.

- L. 69. Num. 23.13. Here the verb is in the 3rd person fem., instead of 2nd per. mas. The phrase was used also by Ḥarizi (*Ibid.*, ed. Kaminka, p. 5).
- Ll. 77-79. This passage was cited by one of the disputants before Alfonso III of Portugal: אמר הנוצרי הם לא כן ידמו עלינו וחכם שבהם אמר שאנו כעורים מגמת פנינו דרך (שבט יהודה), ed. Wiener, p. 64).
- L. 81. Comp. Pesikta R., sec. 8 (ed. Friedman, fol. 30a): ולמה הרשעים דומים לאדם המהלך באפלה... אבל צדיקים... [נכוחים]. דומים לאדם המהלך ונר לפניו... The rhyme necessitates this reading, instead of נכוחה
- Ll. 88,89. [הכל הולך וגו'] Eccl. 3.20.
- L. 91. Jer. 10.14.
- L. 92,93. Comp. Prov. 8.30.
- L. 96. On the meaning of חפץ in Ibn Gabirol's philosophy comp. S. Sachs, התחיה, II, 13-14, 15-16. Comp. also Arama, עקדת יצחק, (Gen. chap. 1, ed. Warsaw, 1883, p. 27.) where this passage is cited. Sachs (*ad loc.*) translates it by "Die Welt" and Jacob ibn Yizḥaki (מחזור אהל יעקב, *ad loc.*) interprets it by חומר הראשון. [מומן] is to be taken not in the sense of "prepared", but in the sense of "fit", or "ready", as in the expression הנני מוכן ומומן
- L. 97. Comp. Job 28.18. Here, however, מִשֶּׁךְ is to be taken as representing the Arabic maddah, "matter", (comp. Kaufmann, *Attributenlehre*, p. 1, note 2, where other parallels are cited), and is not to be rendered by "thread of existence" (Sachs and Gaster, *ad loc.*) but the "fulness of existence." See Kaufmann, *Die Sinne*, p. 105.
- Ll. 97,98. [כהמשך וגו'] According to Empedocles, vision was occasioned by particles continually flying off from

the surface of bodies which met with others proceeding from the eye. Comp. Sachs, *Relig. Poesie*, p. 227, note 1, and Gaster's note on this passage. Comp. also Jellinek, *Beiträge*, I, 36, and II, 29.

- L. 99. Gaster (*ad loc.*) reads וְשׂוֹאֵב, and renders it as if the subject was עֵין, which is ungrammatical; and besides he is obliged to begin a new sentence with וְפֹעֵל הַכֹּל which certainly was not the intention of the poet. Sachs (*ad loc.*) correctly refers וְשׂוֹאֵב to God. But to keep the same tense I read וְשֹׂאֵב in harmony with the following verbs וְחָצַב וְחָקַק *etc.*
- L. 100. Comp. סֵפֶר יְצִירָה 2, 2.
- L. 101. Comp. Is. 34.15.
- Ll. 101, 102. This passage was adopted by Ḥarizi (תַּחֲכֻמוֹנִי, ed. Kaminka, 147): וְצוּהָ עַל הָאֵפֶס וְנִבְקַע וְעַל הָאֵין וְנִרְקַע; and again *ibid.*, 248: וְעַל הַסֵּלַע נִבְקַע וְעַל הָהָר נִרְקַע
- L. 103. [וְיָדוּ וְגו'] Is. 40.12. [וְיָחֲבֵן וְגו'] Comp. note on this passage in Gaster.
- L. 104. [וְכֹחָה] That is, the "power of the hand of God." Comp. Sachs, *Relig. Poesie*, 228, note 2.
- Ll. 105, 106 [הִירִיעָה וְגו'] Ex. 36.17.
- L. 108. Comp. also רֹאב"ע on Ps. 136.6.
- L. 109. [סוֹבֵב וְגו'] Eccl. 1.6.
- L. 111. The uniformity of the rhyme would require the reading of וְהִקְפַּת גִּלְגַּל הָאֵשׁ עַל הָרוּחַ
- Ll. 114, 115. [וְיִמְשֵׁם וְגו'] Gen. 2.10.
- L. 118. The poet uses round numbers, the exact time of the mean Synodical Revolution being 29 d., 12 h., 44 m.
- L. 119. [וְיִסְוִדִּיהָ] The pronominal suffix refers to דֶּרֶךְ not to יִרְחָ; read, however, וְיִסְוִדוּתֶיהָ. This line has reference to the passage פַּעַמִּים שֶׁבָּא בְּאֵרוּכָה וּפַעַמִּים שֶׁבָּא בְּקִצְרָה (Rosh ha-Shanah 25a). Comp. also Maimonides,

שהירח עקלקלות גדולות יש: XVII, 23, קדוש החדש
במעגלות

Ll. 119,120. Maimonides (יסודי התורה) III, 8) reckons the earth nearly 40 times as great as the moon. Comp. also Sachs, *Relig. Poesie*, 231, note 2.

Ll. 121,122. Ibn Ezra ascribes to the moon influence over rivers, vegetation, and the brain: שיש לירח (Eccl. 1.3).
בגהרות ובצמחים הלחים ובמוח מעשים נאים

Ll. 122,123. להודיע וגו'. Ps. 145.12.

L. 125. is to be taken like הירח as the object of
בעשותך

L. 129. [קו החלי] The line of the Dragon. On the meaning of this word and its use in mediaeval Jewish literature see Harkavy —אחליא in *בן עמי* I, 27–35; Brüll, *Jahrbücher*, IX, 167–168; Luzzatto, *אגרות*, 791.

L. 141. This phrase is quoted in מהימנא (קדושים, 82b) הא חזינן מסיטרא אחרא בלקיטא דסיהרא ושמשא דאסתלק גהורייהו ואשתאר כגופא בלא גשמתא דאית ארון עליהם מחשיך מאוריהם

L. 142. Eccl. 5.7.

Ll. 142–146. Comp. Gen. R. 6: לא גברא להאיר אלא גלגל חמה בלבד וא"כ למה גבראת לבנה אלא צפה חקב"ה שאוה"ע עתידין לעשות אותן אלוהות וכו'

L. 147. is pass. part. of גמל *to deal kindly*, i. e. one of the sun's servants (the moon), the recipient of its kindness.

L. 148. 1 Kings 14.13.

L. 150. Comp. Ps. 144.14.

L. 151. [הנקרא כוכב] Ibn Yizḥaki (מאה", *ad loc.*) suggests reading כוכב, considering it to be the nomen proprium of Mercury as distinguished from כֹּכַב the

generic term for star, and assuming that in the passage כוכב אלהיכם (Amos 5.26) the word כוכב is not in the construct state, but is a proper name and is to be rendered "Mercury your God." In support of this he cites R. Hananel's comment on Ex. 32.18, found in Baḥya's commentary on Lev. 19.21, that כוכב אלהיכם הוא מו' כוכבי לכת הנקרא ג"כ כוכב חמה

- L. 153. [במרץ] Post-biblical for מרוצה
- L. 154. [ורגנים] Post-biblical derivative from רגן; comp. Is. 29.24.
- L. 158. Comp. Shabbat 156a: האי מאן דבכוכב יהי גבר נהיר וחכים משום דספרא דחמה הוא
- L. 159. Prov. 1.4.
- L. 161. [וככלה ונו'] Is. 61.10.
- L. 166. Comp. Shab. 156a: האי מאן דבכוכב גונה יהי גבר עתירי: רש"י וזנאי יהי מ"ט משום דאיתליר ביה נורא אש תלוי באותו מול יצר של תשמיש בוער כחנור: remarks: (Gen. 30.42).
- L. 167. [מקשרת] Comp. העטפים ללבן והקשורים ליעקב (Gen. 30.42).
- Ll. 167,168 [ממנר ונו'] Deut. 33.14.
- L. 175. Comp. Dan. 11.21.
- L. 180. Comp. above, poem 16 שמש כחתן, ll.3,4. [ובית ונו'] Prov. 8.2.
- L. 182. Esther 2.14.
- Ll. 185,186. [ומושכות ונו'] Comp. Job 38.31.
- Ll. 193,194 Comp. Saadia ס' איוב, 38.19. (Oeuvres Complètes, vol. 5 p. 112).
- L. 197. This proverb is quoted by Samuel Zarza in his 12a) מרגליות טובה (See מקור חיים
- Ll. 199,200. [וכל טוב ונו'] Gen. 24.10.

- Ll. 202,203. [וּאֵם תַּחְתִּיהּ וּגוֹ'] The allusion is to Lev. 13.23. The meaning of this phrase is that while the moon is near the sun its light is pale, and he continues to explain why the moon gets brighter the further it goes away from the sun until the middle of the month is reached and then how it proceeds to grow less luminous towards the end of the month.
- L. 206. [וְהָאִיר וּגוֹ'] Comp. Ex. 25.37.
- L. 210. [אֲדָרְחוּ] Comp. Zech. 11.3.
- Ll. 214,215. [וְהוּא כַּחֲתָן וּגוֹ'] Ps. 19.6.
- L. 221. Nah. 2.4.
- L. 223. [נִהַפֵּךְ וּגוֹ'] Comp. Ps. 32.4. Comp. also Shabbat 156a: **הָאִי מֵאֵן דְּבִמְאָדִים יְהִי גִבּוֹר אֲשִׁיד דְּמָא**
- L. 226. Is. 59.7.
- L. 230. This is a play upon Is. 1.21.
- Ll. 235,236. Comp. Shabbat 156a: **הָאִי מֵאֵן דְּבִצְדָק יְהִי גִבּוֹר צְדָקִין**
- L. 239. [וְהוּא וּגוֹ'] Ps. 98.9.
- L. 246. Is. 28.21.
- L. 249. [חֲשֵׁב אֲפָרְחוּ] A poetic expression for the Zodiac.
- L. 250. This refers to the fixed stars.
- Ll. 257,258. [אִישׁ וּגוֹ'] Num. 4.49.
- L. 262. [וּדְמוּת וּגוֹ'] Ezek. 1.10.
- L. 264. This is a play upon Lev. 21.3.
- L. 266. [נִשְׁתַּ וּגוֹ'] Comp. Jer. 51.30. [וַיְהִי וּגוֹ'] Gen. 21.20.
- L. 267. [וּלְבָדּוּ] The meaning is that the constellation Pisces is by itself. The scheme of the constellations, according to the poet, is as follows: Aries and Taurus, Gemini and Cancer, Leo and Virgo, Libra and Scorpio, Sagittarius, Capricorn and Aquarius, and Pisces.
- L. 268. Jonah 2.1.
- Ll. 269,270. [שְׁנַיִם וּגוֹ'] Gen. 25.16.
- Ll. 277,278. Comp. note on poem 16, **שְׁמֵשׁ כַּחֲתָן**, l. 4.

- L. 280. This passage is cited by Palquera in מורה
המורה, p. 122.
- L. 282. [מאפס וגו'] Is. 40.17.
- L. 283. [בריאותך] This passage is cited by Zarza in his
מרגליות טובה (end of בחקותי; comp. 114a).
Both he and Romania read בריאותך which is
preferable to נוראותיך of the other editions.
- L. 284. [העשירי וגו'] Lev. 27.32. 1 Kings 6.17. [הוא . . . לפני]
- L. 290. [ואליך וגו'] Gen. 4.7.
- L. 291. [גלגל השכל] This reading, based on MSS., is also
found in Palquera's מורה המורה, p. 89, where this
passage is cited. The reading מזיו השכינה, found in
all the editions, is perhaps an allusion to Ex. R.,
chap. 47, sec. 4: החיות שנושאות את הכסא מזיו השכינה: גלגל
הנ נוונת. But as this section deals with the השכל,
our reading seems to be the more plausible.
- L. 296. [אל וגו'] Ezek. 1.12.
- L. 297. [פניניות] A ספיר גזרתם (Lam. 4.7). פניניים
payyetic derivation of פניניים. On the use of this
derivative in mediaeval Hebrew literature see Dukes
in ציון, II, 160. p. 16 note 4; Sachs
התחיה I p. 52 note 30; Schreiner, Le Kitab Al-
Mauhadara etc. p. 41 note 2. [ופנימיות] Comp.
שבעה מלאכים שנבראו מתחלה משרתים: IV, פרדר"א
לפניו לפנים מן הפרוכת
- L. 298. Comp. Pr. 31.27.
- L. 299. [וממקור וגו'] Eccl. 8.10. [ממקום וגו']
Chap. 78 ומן אן הן אתברין א"ל מן נהר דינור
- L. 300. [כחות של מלאכי השרת מקלסין: IV, פרדר"א] Comp.
פסיקתא דר"כ [ועל וגו']. לפני הקב"ה
טבלא יש לו על לבו של כל מלאך ומלאך: 108b, Buber

- L. 301. *Comp. Gen. R.*, chap. 78: מיכאל וגבריאל. [נסיכות. שהן שרים של מעלה דכולא מתחלפין ואינן לא מתחלפין. The use of the feminine form shows that נסיכות and the other adjectives that follow modify the word כתות not the word מלאכי mentioned at the beginning of the section.
- L. 305. *Comp.* א, פרדר"א, IV: והמלאכים שנבראו ביום שני כשהן נשלחין בדברו נעשין רוחות וכשהן משרתין לפניו נעשין של אש שנאמר (תהלים ק"ד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט
- Ll. 305,306. המלאך עצמו חציו מים וחציו [מהם מאש וגו'. *Comp.* (Yer. Rosh ha-Shanah, 2,4); also מדרש כונן אש, ed. Jellinek, בית המדרש, p. 24: נטל אש ומים ועשה מהן; חיות הקדש; also Targum on Job 25.2.
- L. 310. *Comp. Ps.* 68.18.
- L. 311. *Comp.* ארבעה אשמורות בלילה וארבע, 2,10; איכה רבתי Berakot 3a, beginning רש"י; comp. also משמרות ביום אי קסבר
- L. 316. The קרי in Ps. 100.3 is וולו אנחנו; hence here, where the second person is used, the correct reading is perhaps, ולך אנחנו, which is also corroborated by MS.
- L. 319. *Comp. Job* 23.3.
- L. 321. *Comp.* [הסוד והיסוד. above, second note on l. 14. This phrase was used by Ḥarizi in his introduction to the תחכמוני (ed. Kaminka, p. 3). *Comp.* Kaufmann, Die Spuren Al-Baṭlajusis etc. Budapest, 1880, p. 27, note 2.
- Ll. 322,323. [ואיש וגו'. A play on Ex. 34.3.
- Ll. 324,325. *Comp. Shabbat* 152b: נשמות של צדיקים ננוחות תחת כסא הכבוד
- L. 328. This reading, instead of יחליפו כח, is necessitated by the rhyme.

- L. 329. כל זמן שהצדיקים חיים: Comp. Gen. R. 9: [ושם... כח. הם נלחמים כיון שהם מתים הם נחין הה"ר (איוב ג' י"ז) A play on Gen. 9.19. [ואלה ונו' ושם ינוחו יניעי כח
- Ll. 324-330. This passage is cited in part by Nahmanides at the end of his שער הנמול in the course of his argument that עולם הנשמות means עוה"ב. Menasseh ben Israel also cites this passage in his נשמת חיים (Amst., 1652, fol. 16b). He omits the phrase ואשר ייגעו וייעפו שם כח יחליפו
- Ll. 331,332. Comp. Ex. 38.8. The phrase במראות הצובאות is to be taken in connection with לראות ולהראות, i. e. the souls who stand to behold the Lord in mirrors. This conception bears a resemblance to the idea found in the passage כל הנביאים נסתכלו באספקלריא מאינה שאינה מאירה משה רבינו נסתכל באספקלריא (Yebamot 49b).
- Ll. 334,335. Comp. Berakot 17a: העולם הבא... צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה
- L. 335. [והוא ונו' Gen. 49.20.
- L. 337. Num. 13.27.
- L. 338. See Hagigah 12b.
- Ll. 343,344 [ועום וגו' Prov. 22.14.
- L. 345. Comp. Hagigah 12b. וחדרה של סופה וסערה. [וקפאון וגו' Comp. Zech. 14.6.
- L. 346. Comp. Job 24.19.
- L. 347. Comp. תנחומא section במה הרשעים מתכסין: בא כשירדין לשאול בחושך
- L. 349. Hab. 1.12.
- L. 350. Comp. Is. 66.11.
- Ll 351. Comp. Is. 51. 1. Brody (שע"ה 55, note 34) justly remarks that here בור = בר i. e. purity. Comp. Ps. 18. 21. This passage is cited by Duran in his מנן אבות, 84a, by Menasseh ben Israel in

כי בחום הנשמה יצא האדם (72a (פי"ז), מאמר ב' נשמת חיים), and Ḥarizi, in his introduction to תחכמוני (ed. Kaminka, p. 4) uses this phrase with slight change of order.

L. 357. Comp. תחכמוני (*loc. cit.*): כי בחום הנשמה יצא האדם. מאין ויה יש מפנ אשר ירד עליו י"י באש. Comp. Sachs, התחיה I, 17 and S. Horovitz, Die Psychologie bei den Jüdischen Religions-Philosophen des Mittelalters, p. 109 note 67.

Ll. 357,358. [מפני וגו'] Ex. 19.18.

Ll. 369,370 Lev. 12.4.

L. 378. [מבית וגו'] Ex. 25.11. Here, however, the poet uses תצפנו in the sense of "seeing", not "covering".

L. 398. כי ישה לך אלוה [אולי... ישה] Comp. Job. 11.6: מעוניך

Ll. 398,399. [ובמה וגו'] 1 Sam. 29.4. Here likewise the poet uses the Biblical verse with a slight difference of meaning. Whereas in the Bible the word בראשי is followed by האנשים ההם here we have to supply the word תהללותיו after בראשי, as in the preceding verse.

Ll. 404,405. This passage is cited by R. Joseph Caro (בית (יוסף א"ח, סי' קי"ג) to show that in private devotions the use of many attributes of God is permissible.

Ll. 411,412. Ḥarizi in the 46th chapter of תחכמוני applies the phrases from גבה עינים *etc.* to Isaac b. Baruch of Damascus with the additional phrase of סגור ידיים

L. 420. [ונדמה] Comp. נדמה שמרון מלכה (Hos. 10.7).

L. 426. 1 Kings 8.34.

Ll. 435,436. Neh. 9.33 (with slight change at the end).

L. 447. Comp. Hos. 11.3.

L. 450. Comp. the proverb הנס אינו מכיר בנסו (Nid. 31a).

- Ll. 450,451 [ובטרם וגו'] Comp. Meg. 13a: אין הקב"ה מכה את ישראל אלא א"כ בורא להם רפואה תחלה
- L. 484. [וישם וגו'] 1 Kings 2.5.
- Ll. 492,493. [אולי וגו'] Num. 22.6.
- L. 498. Harizi employed a similiar expression in his prayer (ed. Kaminka, 146): ולא אצא מן העולם כאשר באתי
- Ll. 528,529. This phrase was used by Jehudah ha-Levi in his poem היוכלו פגרים (ed. Brody II p. 184). He reads ולדרוך בציות. It was also used by Harizi at the beginning of chap. 20 of his *Tahkemoni*.
- Ll. 560–564. Immanuel of Rome paraphrased this in the 19th chapter of his מחברות as follows: אם תקטלני לך אוחילה אנוס לעזרה ממך אליך אתכס בכנפות יום צר ומחמתך אברח עדי צלך
- Ll. 572,573. [ומשארות וגו'] Comp. Immanuel, מחברות, chap. 3. (ed. Lemberg, p. 26) ומשארות אשמך צרורות בשמלותם
- Ll. 577,578. [ובכור וגו'] Refers to his wandering. Comp. Sachs, *Rel. Poesie*, 217, note 3.
- L. 586. This phrase, as well as the expression לשארית ימי המעטים a little further, points to the advanced age in which this poem was composed.
- Ll. 594,595. [יגיע וגו'] Ps. 128.2. But the word תאכל is here not the 2nd person mas. but the 3rd fem., having רמה for its subject.
- Ll. 624,625. Cited by רמב"ן at the end of his שער הגמול and by Menasseh ben Israel in chap. 23 of his נשמת חיים (Amst., 1652) fol. 82b.

המקורות ושנויי נוסחאות

מפתח המקורות

ספר קרובות הוא מחזור מסודר מאת וואלף היידנהיים, רעדעלהיים 1832.	א ה
מחזור כמנהג אשכנזים נעם פי' הדרת קדשן ד"ו 1600.	א הדרת
ספר קרובות הוא מחזור כמנהג פולין... מתורגם ומבואר ע"י רו"ה ובהגהת ר' אייזק ברלין הנובר 1839.	א הנובר
מחזור מכל השנה כמ"א... סביוניטה 1557-קרימונה 1560.	א סב
מחזור אשכנז, סאלוניקי 1555-1556. ע"י שאלתיאל אייזיק גראבער, פרזעמישל 1882-1894.	א סלוניקי אגרות שד"ל
לליל ב' דר"ה, ע"י נתן עמרם חמ"ד 1858. מבני ביהכ"נ אשר במנטובה, מנטובה 1662. שירים ופזמונים מלקטים ע"י יוסף שלום בן שלום גאליינו, אמשטרדם 1628-1630.	אחות קטנה אלה הדברים אמרי נועם
מחזור לר"ה כמנהג ספרד בק"ק סאלוניקי ומנהג אראגון נסאלוניקי 1869.	אראגון א
מחזור ליוהכ"פ כנ"ל נסאלוניקי 1869. בית תפלה מחזור לר"ה ויוכ"פ למנהג ק"ק אראגון אשר בשאלוניקי, נסאלוניקי 1804.	אראגון ב אראגון ג
מחזור לר"ה ויוכ"פ כנ"ל סאלוניקי 1529. כמנהג ספרדים ד"ו 1844.	אראגון ד
חכמת המסכן והוא קרובץ כמנהג ק"ק ארגיל ליורנו 1772.	ארבע תעניות ארגיל א

קרובץ... שירות ותשבחות כמנהג ק"ק ארגיל
ליוורנו 1823.

ארגיל ב

קרובץ שירות ותשבחות כנ"ל והוספת שבח
תודה מאת חביב טולידאנו, ליוורנו 1852.

ארגיל ג

קרובץ שירות ותשבחות כנ"ל ע"י אברהם
בוכבזא, ליוורנו 1902.

ארגיל ד

סדר עבודה בלב ח"ב והוא יוצרות מתורגם
ומבואר ע"י חיים הלוי ארנהיים, גלאגוי
ולייפציג 1840.

ארנהיים

מחזור ארם צובה, ד"ו 1527. בהעקו' של
בית המדרש לרבנים דנויארק נמצא מן
המחזור הזה רק מדרג שכ"ט עד תי"ז, ודרג
ת"ך ותכ"א. הפיוטים החסרים בהעקו'
הנ"ל נרשמו עפ"י רשימות בראדי ופריי-
מאן.

אר"צ

הר' שלמה חי בן בארון, תוניס 1898.
בקשות וקושטא בערך ש"ה מבורך עם ספר
נהר פישון לר' יצחק אבוהב, קושטנטינה
1538. העקו' היה לפניו בידי ר' שלמה
מדובנא [רש"ד]. עי' צ.פ.ה.ב. ix צד 25
סי' 30.

בית יעקב
בקשות [רש"ד]

מיכאל זקש מאורעות חייו ופעולתו
הספרותית מאת שמעון ברנפלד, ברלין
1900.

ברנפלד

מחזור לנוסח ברצלונה מנהג קאטאלוניה,
סאלוניקי 1526.

ברצלונה

גנזי אוקספורד כולל פיוטים ושירים נאספו
מאת צבי הירש עדעלמאן ומאת יהודה

ג"א

- ליב דוקעס ונעתק ללשון אנגלי מאת
מרדכי ברעסלוי, לונדון 1850.
- לליל שמחת תורה, ליוורנו 1780.
- סדר תפלה ע"י ר' יעקב מליסא, שטעטטין
1862.
- הנהגת האדם, ליוורנו 1864.
- הואיל משה באר, הגהות ובאורים על תפלות
[נקלא] מר' משה כרמי, עיש 1829–1835.
- סדר הקפות לשמ"ת, חמוש"ד.
- ספר שבעה הקפות לשמ"ת, בגדאד חש"ד.
- הר' משה קורדואירו, לובלין 1613.
- זכר צדיק לברכה Memorial Exercises in memory of S. Schechter. N. Y., 1916.
- ז"ש זבחי שלמים הנ"ל, ירושלם 1883.
- חדשים גם ישנים iii נדפס ע"י הרכבי בהוספה לגליון 144 של
המליץ משנת 1893 בשם „ארבעה מאמרים“.
- חדשים לבקרים להתחנן לפי מנהג ק"ק ליואנטיני, מנטובה
1622.
- חזונים כמנהג המערביים שנתגוררו בסיזיליא.
קושטאנדינה שנת הש"ם נפשינו בחיים
(1585 או 1580).
- ע"י מיימון עבו, ליוורנו 1866.
- חתנים מנהג תימנים, עדן 1902.
- אורות כולל פ"א שירים שהעתיק והגיה רשד"ל
עם הערות שזח"ה, פרזעמישל 1881.
- יגל א יגל יעקב בשירים מלוקטים. ירושלם 1885.
- יגל ב יגל יעקב, תונס 1902.
- יגל ג יגל יעקב, ליוורנו 1881.
- דברי שירה
דרך החיים
דרך ישר
המ"ב
הקפות א
הקפות ב
זבחי שלמים
זכר צדיק לברכה
ז"ש
חדשים גם ישנים
חדשים לבקרים
חזונים
חסד ואמת
חפת
טל
יגל א
יגל ב
יגל ג

- יצחק ירנן
שירי קדש אספם רפאל יצחק אלטאראס,
ירושלים 1855.
- כ"ח
כרם חמד, מכתבים נאספו ע"י שמואל ליב
גאלדענבערג, ח"ד, פראג 1839.
- כ"י אוקספורד
Ms. Poc. 74 (comp. Neubauer, Cat.
No. 1970, pt. III).
- כ"י ב"מ
כ"י הגניזה
כ"י פארמא
Ms. British Museum, Or. 61973
T-S. 13. K. 48 and T-S. K. 16.
סי' 772 וסי' 1183 עפ"י העתקות זלמן כוכב
טוב כרך שמיני באוצר הספרים אשר
בביהמ"ד לרבנים דנויארק.
סדור ומחזור כל בו. ווילנא 1905.
מנחה לערב יוכ"פ, ליוורנו 1821.
סדר תפלות כמנהג ק"ק כפא וקראסוב,
מעזירוב 1793.
- כ"צ
כל בו
כליל תפארת
כפא
כנור ציון, מבחר שירי ציון נערכו ע"י הוצאת
תושיה, ורשה 1900.
- הלבנון
מכ"ע י"ל ע"י יחיאל בריל, ירושלים 1863
פאריז 1865.
- לוח
נחלת שד"ל ב, לוח הפיטנים והפיוטים,
ברלין 1880.
- לוח-דיואן
לוח השירים אשר בחלק א' וב' מהדיואן
של רי"ה (נדפס בדיואן רי"ה שיצא
לאור ע"י שד"ל עמ' 8—61).
- לקוטי אברהם
קונטרס לחזנים מר' אברהם בן משה שעני-
פעלד, קראטאשין 1860.
- ל"ש
לקט שושנים כולל שירי שפת עבר מימות
התלמוד עד דור עמנואל רומי. ע"י צבי

גרעץ, ברעסלוי 1862.	
מחזור קטן כמנהג ארגיל עם פי' אברהם אלנקאר, ליורנו 1878.	מ'—ארגיל א
מחזור קטן כנ"ל גם סדר תפלות בשתי בתי כנסיות אשנוגא לכבירא וחברת גוננהיים, ליורנו 1886.	מ'—ארגיל ב
הנ"ל בהוספת פזמונים ע"י אברהם בוכבזא, ליורנו 1908.	מ'—ארגיל ג
מחזור קטן כמנהג תוניס, ליורנו 1861.	מ'—תוניס א
הנ"ל, תונס 1895.	מ'—תוניס ב
מחזור אהלי יעקב הר' יעקב ון' יצחקי, ירושלם 1908, 1910.	מאה"י
העברית ע"י חיים בראדי בהשתתפות מאיר וינר, ליפסא 1922.	מבחר השירה
מכ"ע י"ל ע"י אליעזר זילבערמאן, ליק 1857	המגיד
מכ"ע י"ל ע"י אלכסנדר הלוי צעדערבוים, אדעסא 1860 סט. פטרבורג 1871	המליץ
בקשות ושירים, ליורנו 1884.	מקרא קדש
בקשות הנאמרות פה ארם צובה, ארם צובה 1873.	מקרא קדש-ארץ
פיסא 1822.	משמרת הקדש
ותקון יצחק ע"י יצחק קוריאט, ליורנו 1899.	נחלת אבות
קבוץ עינים שונים ע"י שלמה זלמן היילבערג, ברעסלוי 1847.	נטעי נעמנים
מחזור לשלש רגלים מנהג ספרד בקונשטאנ-טינה ומדינות מזרח ומערב ואיטאליא, וויען 1860.	ס
מחזור לר"ה מנהג הנ"ל, וויען 1853.	ס ii

- iii ס מחזור ליוכ"פ מנהג הנ"ל, וויען 1853.
- סא מחזור ספרד הוצאת אדלקינר, ד"ו 1544.
- סב תמונות תחנונות תפלות ספרד ע"י דניאל בומבירגי, ד"ו 1524.
- ס בחור מחזור ספרד ע"י אליהו בחור, ד"ו 1544.
- ס גאסטער סדר התפלות כמנהג ספרדים עם תרגום אנגלי מאת משה גאסטער, לונדון 1901–1906.
- ס ויניציאה מחזור לימים נוראים מנהג ספרדים, ד"ו 1797.
- ס ליוורנו מחזור לימים נוראים מנהג ספרדים, ליוורנו 1831.
- ס שאלוניקי מחזור לימים נוראים, שאלוניקי 1828.
- ס שבי"ף (מחזור מנהג ספרד) ע"י שמואל בר יצחק פואה (שבי"ף), ד"ו 1572.
- ס שלו"ה תמונות תחנונות תפלות ספרד ע"י זואן די דיגארה, ד"ו 1581 (שלו"ה).
- סדר התחנונים כמנהג בני רומא, שונצינו 1487.
- סליחות תימנים ע"י שלום שלמה יצחק עדני, ירושלם 1887.
- ספר השירים לכל זמני השנה, בגדאד 1906.
- סר"ע סדר רב עמרם גאון. ווארשא 1865.
- סר"ע-השלם סדור תפלה כמנהג אשכנז עם סדר רב עמרם גאון השלם ע"י אריה ליב פרומקין, ירושלם 1912.
- ע"י סדר עבודת ישראל, ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב, רעדעלהיים 1868.
- עת ללדת וקול ששון ע"י אליהו עלוש, תונס 1911.
- פאס ס' אהבת הקדמונים סדור תפלות כמנהג ק"ק פאס, ירושלם 1889.
- פב ספר הפזמונים ע"י אלעזר בן אהרן סעדיה עראקי, כלכתה 1856.

- פד פזמונים, בלי שער וחמוש"ד, עי' R. E. J. vol. 62 pp. 125-127.
ע"י מצליח קורנאלדי, חמוש"ד.
סדר יוצרות ע"י פירסט. ליפסיה 1852.
פרזעמישל 1888.
- פזמונים לשמ"ת פירסט פניני שד"ל צ
- L. Zunz, Literaturgeschichte der synagogalen Poesie. Berlin, 1865.
קונטרס הפיוטים עם הערות חיים בראדי, ברלין 1894.
- קד"פ קול שמחה (מנטובה) קיו א
- סדר שנוהגין להלל בביהכ"נ של בני פורמיוני מעיר מודינא בליל שמ"ת, מנטובה 1780.
מחזור לר"ה ויוכ"פ מנהג קאטאלאן ישן וחדש אשר בשאלוניקי, שאלוניקי 1863.
מחזור לר"ה כמנהג הנ"ל, [שאלוניקי] 1869.
מחזור ליוכ"פ כמנהג הנ"ל, [שאלוניקי] 1869.
סדר התמיד ח"א כולל תפלות ימי החול כמנהג ארבע קהלות קארפינטראץ, אויגניון, לישלוח, קאוואליאון, מסודר ע"י אליהו כרמי, אויגניון 1767.
סדר התמיד ח"ב כולל תפלות של שבת כמנהג הנ"ל, אויגניון 1767.
סדר לימים נוראים ולר"ה [כמנהג קארפינטראץ] ראץ ע"י אברהם מונטילי, אמשטרדם 1739.
סדר לימים נוראים וליוכ"פ [כנ"ל, אמשטרדם] דם 1739.
סדר לשלש רנלים כמנהג הנ"ל, אמשטרדם 1759.
סדר לארבע צומות ולארבע פרשיות כמנהג הנ"ל, אמשטרדם 1762.
- קי"ו ב קי"ו ג קל"א I קל"א II קל"א III קל"א IV קל"א V קל"א VI

סדר הקונטרסים, כולל פיוטים לשבת וכו' כמנהג ויניזין, אויגניון 1775.	קל"א VII
סדר של ראש השנה כמנהג אויגניון, אמשטרדם 1765	קל"א VIII
סדר של יוכ"פ כמנהג אויגניון, אמשטרדם 1766.	קל"א IX
סדר האשמורות כמנהג אויגניון, אמשטרדם 1763.	קל"א X
מחזור קטן כמנהג קצנטינא ע"י אליהו עלוש, ליוורנו 1872.	קצנטינא
The Jewish Quarterly Review. London 1889–1908; N. S., Philadelphia 1910–	רבעון האנגלי
מחזור כמנהג ק"ק רומא עם פי' קמחא דאבישונא, בולוניא 1540.	רומא ב
מחזור כמנהג איטאליאני עם מבוא משד"ל, ליוורנו 1856.	רומא שד"ל
סדר תפלות השנה למנהג קהלות רומניא, קושטאנדינה [1574].	רומניא
סדר תפלות השנה כנ"ל ע"י אליה הלוי, קושטא 1510.	רומניא א
סדר תפלות השנה כנ"ל בבית דניאל בומ' בירגי, ד"ו 1522–1523.	רומניא ב
ס' בקשות ופיוטים, נוייען בערך [1890]. שבחי אלהים, והראן 1880.	רני ושמחי ש"א
ע"י אברהם אלמאליח בר יוסף, ליוורנו 1855.	שובע שמחות
שירי השירים אשר לשלמה בן גבירול, ע"י שניאור זקש, פאריש 1868.	שה"ש
בקשות ופזמונים קדמונים. אמשטרדם 1793.	שיר אמונים

שיר ושבחה	בקשות ופזמונים נקבצו ע"י רפאל חיים הכהן, ירושלם 1905.
שיר שבחה	בקשות ושירים לש"ק ומוצש"ק ופסח, ליוורנו 1841.
שירי זמרה	אלגיר 1889.
" "	ליוורנו 1872.
" "	תונס 1905.
שירים וזמירות	ותשבחות קושטא 1545.
שירת ישראל	מבחר השירים מימי ר"ש הנגיד עד היום מסודרים ע"י י"ח ראבניצקי וח'ג' ביאליק, קראקא 1906.
שמחת חתני התורה כמנהג ספרדים שבעיר מודינא, ליוורנו 1793.	לר"ה ויוכ"פ, ליוורנו 1865.
שנות חיים	שער השיר: Brody and Albrecht, The New Hebrew School of Poets, London, 1906.
שע"ה	פ' על הסדור מר' ישעיה בן אברהם הלוי הורוויץ, אמשטרדם 1717.
שער השמים	חמ"ד 1775.
שער התשובה	שפתי רננות כולל סליחות ובקשות כמנהג טריפולי, ליוורנו 1837.
ש"ר	ע"י יצחק בן אריה יוסף רוב, רעדעלהיים 1882.
תוצאות חיים	י"ל ע"י שניאור זקש, ברלין 1850-1857.
התחיה	ופיוטים ופזמונים וקניות של חברה שומרים לבקר אשכנזים, ד"ו 1597.
תחנונים	מנהג איטאליאני, ד"ו 1760.
תחנונים וסליחות	סדור כולל כל תפלות השנה הנקרא תכלאל כמנהג תימן, ירושלם 1894-1898.
תכלאל	

מחזור קטן לימים נוראים כמנהג תלמסאן ע"י אברהם אלנקאר, ליורנו 1861.	תלמסאן א
מחזור קטן כמנהג הנ"ל, ליורנו 1908. תלמוד לשון עברי, יהודה ליב בן זאב, ווילנא 1879.	תלמסאן ב תל"ע
אבודרהם י"ד ע"י אליעזר ליפמן בן רפאל פרינץ, ברלין 1900.	תשלום

Dukes, Ehrensäulen und Denksteine. Wien, 1837.

Dukes, M. b. E.: Moses ben Esra. Altona [1839].

Dukes, Zur Kenntniss der neuhebräischen religiösen Poesie. Frankfurt a. M. 1842.

Geiger, S. G.: Salomo Gabirol und seine Dichtungen. Leipzig, 1867.

Die Haggadah von Sarajevo von D. H. Müller und Julius v. Schlosser. Wien, 1898.

Heller, Die Echten hebräischen Melodien. Trieste, 1893.

J. C.: Jews' College Jubilee Volume. London, 1906.

Litbl. d. Or.: Literaturblatt des Orients. Leipzig, 1840-1851.

N. C. Neubauer and Cowley, Catalogue of the Manuscripts in the Bodleian Library. Oxford, 1906.

Neubauer: A Geniza Fragment. (In Gedenkbuch zur Erinnerung an David Kaufmann. Breslau, 1900, pp. 279-287)

Sachs, R. P.: Die religiöse Poesie der Juden in Spanien. 2d ed. Berlin, 1901.

שחר אבקשך

המקורות: אה 1. כל בוח"א 4 ארבעת עניות 3: בית יעקב 96: בקשות רש"ד
 6. דרך החיים ח"ב 27 זש 24: חפת א 16 יגל, א 6: יצחק ירנן 10: כפא
 29: מבחר השירה 78 מקרא קדש 17: מקרא קדש-אר"ץ 13: משמרת
 הקדש 108. ס 166. (לפסח) סא 32. ס ליוורנו 194: (ליוכ"פ) ס שלו"ה 33. ס
 II 64: ס' השירים 12 ע"י 34 פב 5 קלא I 3. (החרוז הראשון נכפל
 בסוף הפיוט) שא"ש 150' עמ' 25' סי' 25' שיר אמונים 3: שיר ושבחה
 6: שירים וזמירות 26. Ms. Neubauer, verso, col. 1, No. 10. T-S. 13. K. 4⁸ fol 1. 188. צ.

שנויי נוסחאות: 3. ואתבהל (בכמה מן הדפוסים). 5. מי זה (בכ"י הגניזה)
 6. ומה כחי רוחי (ברוב הספרים). 8. אודך בעת תהיה (חפת). בס' ש"א
 נמצא בסוף הפיוט עוד חרוז חמישי שר"ת שלו יהו"ה והוא הוספה
 מאוחרת ח"ל: יוצר גויתי, האר אפילתי, ושמע תפילתי, הקשיבה רנתי.

לך נפשי תספר

המקורות: הפיוט הזה נדפס בשער השיר צד 39 עפ"י שני כ"י באוקספרד
 סי' 1970 וסי' 1162 ובספר J.C. Jews' College Jubilee Vol. צד
 207 עפ"י כ"י שזח"ה סי' 362. ומובא ג"כ במאמרו של נויבויער
 verso col. 1, No. 16. מלבד שנים פרטיים נשתנו שני
 הדפוסים האלו גם בסדר החרוזים בכמה מקומות. חרוז ט'
 של שער השיר הוא חרוז י"א בס' J.C. ולהיפך חרוז י"א
 בשע"ה הוא חרוז ט' בס' J.C. החרוזים י"ט, כ', כ"א וכ"ב
 בשע"ה הם חרוזים כ"ב, י"ט, כ' וכ"א בס' J.C. בדפוס זה

מודעה: בציוני המקורות שמתי נקודה אחת אחר מספר הדפים להורות על
 עמוד א' ושתי נקודות להורות על עמוד ב'. מספר בלי נקודה מראה על
 העמוד או על סי' הפיוט שבמקור.

השתמשתי בשני הדפוסים הנ"ל ובפוטונרפיה של כ"י אוקספרד 1970, ובסדר החרוזים אחזתי בדרך שער השיר. שנויי נוסחאות: 3. לך היא בדבר יה נמצאה בי (J. C.) 4. כאור עין משבתה (J. C.) 8. חפץ (J. C. וכ"י 1970) 15. וספקה (J. C. וכ"י 1970) 18. כמבכירה ביום צירה בלדתה (J. C.) 23. בלב עקר (שע"ה וכ"י 1970) 27. לך תנוף (J. C.): כף למול כף (J. C.) ושער השיר. בכ"י 1970 הנוסח כמו הנוסח שלי, ובלי ספק שנו המולי"ם בקריאתם) 31. חצות ליל (J. C.) 35. היה סתרה (J. C. וכ"י 1970) 39. ולב תושיב (J. C. וכ"י 1970) 41. לצורר לעגולה (J. C.) 43. היה מַצַּר לַצַּר מבצר במצר (J. C.) 45. ולא אויב תרפיה (J. C.) 46. יצוריה בלדתה (J. C.) 48. והמה וחמסה (J. C.) 49. שלומה (J. C.) 51. ואמור כי פי העין בשרשו... האם כבתה (J. C.).

3

שוכב עלי מטות

המקורות: הלבנון. 119, vi, מבחר השירה Dukes, Zur 90
Kenntniss, 158. Neubauer, verso, col. I, No. 21.
 כ"י פארמא 772 דף 61. צ 188.

הערה: בהלבנון נדפס כחלק מפיוט אחר (שמעה אדון עולם).
 המו"ל נויבויער חבר ט' פיוטים שונים לפיוט אחד ביניהם
 הם הפיוטים הבאים להלן סי' 4, 32, 35.

שנויי נוסחאות: 1. מטתי (כ"י פארמא). 2. יצוע (הלבנון) יצועתה
 תכין (כ"י פארמא). יצועי (דוקעס ומבחר השירה). 4. על
 ראש הרי וקנמוני (דוקעס-ולזה אין מובן); על שנירי וחרמוני
 (הלבנון-וזה נגד המשקל); על ראש שנירי וחרמוני (מבחר
 השירה-גם זה נגד המשקל); על הר שעיר וחרמוני (כ"י
 פארמא-אולם לא מצאנו שהר שעיר מחובר להר חרמון ולכן
 תקנתי תבר).

5. סורה (דוקעס); פראים אור נטה ליעלת חן (כ"י פארמא). 6. אני טוב לכמוך (הלבנון, כ"י פארמא-וזה נגד המשקל); ואתה לכמוני (הלבנון); נם אתה לכמוני (כ"י פארמא, דוקעס). ואת טוב לכמוני (מבחר השירה-וזה נגד המשקל).

4

שחר עלה

המקורות: אמרי נעם 67: הלבנון vi 119 מבחר השירה 90 נטעי נעמנים 18: שירים וזמירות 208 *Dukes, Zur Kenntniss*, 157 Neubauer, verso, col. 1, No. 17. צ. 188.

הערה: בהלבנון נדפס השיר הזה כחלק משיר אחר (שמעה אדון) דוקעס בספרו הנ"ל עמ' 157 הערה 1 אומר שהפיוט הזה נדפס ג"כ במחזור סגילי ד"א תקי"ב וגם במחזור אוניון ולא מצאתי.

שנויי נוסחאות: 2. לראות פני אמי (אמרי נעם, הלבנון). 3. לך אפרוש (נטעי נעמנים, דוקעס). 4. אשים לך לחמי (אמרי נעם, הלבנון). 5. מזרק לך אמלא (הלבנון, נטעי נעמנים, דוקעס). 6. ושתה (מבחר השירה, נטעי נעמנים, דוקעס); תשתה בלבב טוב (אמרי נעם, הלבנון); תיטב לך טעמי (אמרי נעם); ייטיב לך טעמי (הלבנון). 8. ישי ראש בית הלחמי (הלבנון, נטעי נעמנים, דוקעס); בן דוד ישי הוא ראש לבית לחמי (אמרי נעם).

5

שלשה נוסדרו

המקורות: מבחר השירה 78 שה"ש סי' 28 עמ' 159 כ"י אוקספורד 191: Geiger, S. G. p. 146. צ 189, 673 העתקה אשכנזית Geiger, *ibid* p. 96.

שנויי נוסחאות: 7. הגות לבי (כ"י אוקספורד).

6

שעלי אפרשה

המקורות: כ"י פארמא 772 דף 60 לוח 114 Neubauer, verso, col. 4, No. 14. צ. 728.

7

שער פתח

המקורות: רני ושמחי 22: 52; (ושם נסמן בטעות סי' שלמה סער);
שה"ש סי' 19 עמ' 129 כ"י אוקספורד 192 כ"י פארמא 772 דף
60: Neubauer, verso, col. 4, No. 1. צ. 189
שנויי נוסחאות: 2. נסערה סער (בכל המקורות חוץ משה"ש).
4. יען שמוע אל אל קול הנער (שה"ש); יען כי שמע אל (רני
ושמחי). 5. חצות לילה (שה"ש); 6. רמסו אתי חורי (כ"י
פארמא); הכה אתי (רני ושמחי). 8. מבין נם הנני בער (כ"י
פארמא); גם הצבי בער (רני ושמחי).

8

שפכי לצור לבך

המקורות: שה"ש סי' 42 עמ' 106 כ"י הגניזה T.-S. 13.K 48 fol. 1. צ. 188.

9

שש נגזרו

המקורות: הלבנון 48 שה"ש סי' 20 עמ' 132 שירים וזמירות 212
Jellinek; (חסר חרוז ב-ג) Dukes, *Zur Kenntniss* 160
Neubauer, (חסר חרוז ב-ג) Litbl. d. Or. IV. 309
verso, col. 1, No. 8. כ"י הגניזה, צ. 188.

שנויי נוסחאות: 2. אין קץ ואין קצה (הלבנון); לאין חוק ואין קצה (כ"י הגניזה). 4. ותחת ילד בית (כ"י הגניזה). 5-6. אזעק ולא אשמעה ... תענה אתי אלי (כ"י הגניזה). 3-6. חסרים בהלבנון ובליטבל. ובדוקעס. 7. האין פדות עמי הנני לקחני (ליטבל, דוקעס); ואם אין פדות עמי (כ"י הגניזה); הנני לקחני (שה"ש).

10

שנויי רב בך

המקורות: ברנפלד, 53 מבחר השירה 92 נטעי נעמנים 18: קה"פ 79 שה"ש סי' 22 עמ' 137, Sachs, R. P., העתקה אשכנזית, Sachs, *ibid.* p. 39 ועוד פעם בספרו של ברנפלד, 53.

שנויי נוסחאות: 5. תעצומיו (ברנפלד, זקש, נטעי נעמנים); 6. ואיך יוכל שאת (זקש, נטעי נעמנים); ואיך יוכל שאתם (ברנפלד); ואיך יוכל שאתו (קהפ); ואיך יוכל שאתך (מבחר השירה); והיך יוכל שאתך (שה"ש) 7. וחנני נכונה (ברנפלד, זקש, נטעי, קהפ). 10. ומנחת עשרוני (קהפ, ומבחר השירה).

11

שתי בך מחסי

המקורות: שה"ש סי' 27 עמ' 156 מבחר השירה 79, Neubauer, verso, col. 4, No. 3. כ"י אוקספורד 192. צ. 188, 649 (שתי בה' מחסי) שנויי נוסחאות: בכ"י אוקספורד נמצאו השנויים האלה: 2. מצר. 4. בידך. 5. חלקך.

12

שאלוני סעיפי

המקורות: ג"א 29 טל 27 הלבנון vi 94 מבחר השירה 77 קה"פ 8 כ"י הגניזה Neubauer, verso, col. 4, No. 13; T-S. 13, K. 47. צ. 188. תרגום אשכנזי Heller 23.

שנויי נוסחאות: 3. לאל שרי (כ"י הגניזה). 5. משושי עם כוסי (ג"א); משושי גם מנת כוסי (טל, מבחר השירה); ועושי (ג"א, הלבנון, מבחר השירה, קה"פ); 6. אזכרה ואהים (ג"א, הלבנון). 5-6. משושי גם מנת חלקי וכוסי אשר עת אזכרה אצמא ואהים (כ"י הגניזה). 7. הינעם טוב לנשמתי (כן בכל המקורות מלבד כ"י הגניזה).

13

שחרתיך בכל שחרי

המקורות: כ"י פארמא 60: נטעי נעמנים 18: שה"ש סי' 21 עמ' 134; Dukes, *Zur Kenntniss*, 171; Sachs, R. P. 8; Neubauer, Sachs, *ibid.* 38- verso, col. 4, No. 7. צ. 188. תרגום אשכנזי-38. שנויי נוסחאות: 1. בכל שחרי: כן בכ"י פארמא ושה"ש, ביתר הדפוסים: בכל שחר. 3. ואדמה לדל: כן בכ"י פארמא, בכל הדפוסים: ואכמה כדל. 5. מקומות לא יכילון שבתך (בכל הדפוסים, והוא נגד המשקל). נוסח שלי מורכב מנוסח כ"י פארמא (מרומות לא יכילוך לשבת) ונוסח כ"י אוקספורד (מקומות לא יכילוך לשבתך) מובא ע"י נויבויער בכבוד הלבנון vi 95; 6. תוך סעיפי (שה"ש); בכל הדפוסים האחרים ובכ"י פארמא: בין סעיפי. 7. הלא אשפוך (כ"י פארמא); 8. וגבר חשקי (נטעי נעמנים); חשקו (כ"י אוקספורד). 9-10. כ"י אוקספורד: לך אודה אלהי ואומר בעוד נשמת אל חי באפי; כ"י פארמא: לך אודה אלהים נא אומר בעוד נשמת אלהים

יש באפי; בכל הדפוסים מלבד שה"ש: וואליך אומר בעוד
נשמת חי באפי.

14

שפל רוח

המקורות: ארגיל א 105. (לשמחת תורה); דרך ישר 27. המ"ב ח"ד
42: זבחי שלמים 48: ז"ש 24: חפת א, 3 מאה"י ח"א 89: (לר"ה);
מבחר השירה 79 ס 36: (לשלש רגלים); ס ליוורנו 78: ס ii 66:
ספר השירים 17 עת ללדת, ב, 9. פב 14 פד 39: פאס 24. קה"פ
68 קיו, ב ii 17 (לר"ה); קלא v 62: (ב' דפסח, רק ראשו וסופו);
רומניא ח"ב ii 92: (לסכות, הדף הזה נסמן בטעות צ"ג ויום
כפור); רני ושמחי 18: שא 194 שה"ש סי' 13 עמ' 107 שירים
וזמירות 29 שנות חיים לר"ה 85: Neubauer, verso, col. 1,
189. צ. No. 18; col. 4, No. 12.

הערה: בס' עת ללדת, ובס' ש"א נדפס מיד אחרי השיר הזה עוד
שיר לרשב"ג המתחיל: שמעה אדון עולם, כאלו היה חלק
ממנו והמדפיסים רשמו עליו: סימן שלמה כפולה.
שנויי נוסחאות: 5. בכל הדפוסים מלבד רומניא: אין קץ לגדלו.
8-7. חסרים (עת ללדת, רומניא). 10. לך תגדיל להודות
כל נשמה (דרך ישר, מאה"י, ס, ס' השירים, עת ללדת, פב,
פד, קיו, שא); לך תגדיל להודות הנשמה (ארגיל); לך תיטב
להודות כל נשמה (רני ושמחי); לך תיטב להודות לך נשמה
(חפת); ולך ייטב להודות הנשמה (רומניא). בדפוס קלא
נמצא רק שני בתים, הראשון והאחרון, ונוסח הבית האחרון הוא:
והטבת והגדלת חסדים לך תיטב להודות הנשמה. בקה"פ
ובמבחר השירה חסר הבית החמישי ותחתיו נמצא נוסח זה:
אשחר אל בראשית רעיוני אשר לשמו תהלל כל הנשמה.

15

שלחה לבת נדיב

המקורות: הלבנון i 48 שה"ש סי' 29 עמ' 163; Neubauer, verso, col. 1, No. 9.

שנויי נוסחאות: 2. שתול עלי מים (הלבנון). 6. מאין יבא עזרי (הלבנון). 7. לאלוף נעורה (הלבנון).

16

שמש כחתן

המקורות: שה"ש סי' 2 עמ' 1 שע"ה 41 לוח דיואן 333. הערה: יל"ג, אגרת פתוחה (המגיד xiv 253). נויבויער, דברים עתיקים מאוקספרד (המגיד xii 357).

17

שדודים

המקורות: ארנהיים 248 כל בו ח"ד 313 כנור ציון 18 (רק ראשי פרקים); סליחות תימנים 39 ע"י 739 פירסט 113 קלא x 66: 76. שירים וזמירות 190 שער השמים ח"ב 106. תכלאל ח"ב ii 153. לוח 59 צ. 590

שנויי נוסחאות: בדפוס קלא נסמן בראש הפיוט: מסתאגב אתה תקום תרחם ציון. 2. תשיב למרבץ (קלא). 3. עטרת לובשי תשבץ (סליחות תימנים, תכלאל) עבודת לובשי (קלא) 4. תרעת ושמעת (סליחות תימנים, תכלאל) בדפוס קלא חסר החרוז הזה. 5. בכל הדפוסים נמצא אחר חרוז זה הפסוק: אתה תקום תרחם ציון, ובדפוס מנהגי אשכנז נמצאו ג"כ החרוזים האלה: חיש קל מהרה את פדותנו, למה לנצח

תשכחנו, ה' חננו לך קוינו, ה' מלכנו הוא יושיענו. 6. לנויי הארץ (סליחות תימנים, תכלאל); 7. תגביר ומתניו שנס (קלא). 8. עדרי תאסוף (דפוסי אשכנו); עֲדָרִי תאסוף ונפוצי תכנס (סליחות תימנים); עתה תאסוף נפוצי כנס (קלא); עדרי תאסוף נפוצי תכנס (תכלאל). 9. תחדש גאולות טנס ותנס (סליחות תימנים); להעיר גאולה כמאז לחנס (קלא); תחדש גאולת טאניס וחנס תתן ליראיך נס להתנוסס (תכלאל). 10. בדפּו' אשכנו חסר חרוז זה ותחתיו נמצא: חושה והשב את שבותנו. 12. מבקש להשמיד תקות המוני (סליחות תימנים, תכלאל); מבקש לאבד תקות אמוני (קלא). 13. יקראני עד אן תיחל לעיני (סליחות תימנים; תכלאל: עוני); יריבני עד חיש לעיני (קלא). 14. ענייתיו הן כתוב בספר חזיוני כי לא יזנח וכו' (סליחות תימנים; תכלאל: כי לא יזנח); הן כתוב בחזיוני כי לא יזנח וכו' (קלא). 15. ומעוז לאביון (סליחות תימנים); מחסה לדל ומעוז לאביון (קלא); ומחסה לאביון (תכלאל). בדפּוסי אשכנו חסר הפסוק הזה ותחתיו בא: ישוב ירחם יכבוש עונותינו. 16. לנחלה ירשה (דפּוסי אשכנו). 17. ופקוד ענושה בידי ענושה (קלא). 18. נתושה נטושה (תכלאל); נתוצה ורטושה (ארנהיים, פירסט). בסליחות תימנים וקלא חסר ההרוז הזה. 19. חדש צדקת (סליחות תימנים, תכלאל); צדקות (קלא). בכל הדפּוסים נמצא פה עוד חרוז, ושמים חדשים וארץ חדשה" שהוא בל"ס הוספה מאוחרת. 20. זרים (סליחות תימנים, תכלאל); וזדים תכניע בחורב ובציון (קלא). בדפּוסי אשכנו חסר ההרוז הזה ותחתיו נמצא: „ואז נשורר ברינונינו". בדפּוס קלא נמצא פה עוד בית אחד שאין כל ספק שהוא מאוחר, וז"ל:

חזק רפיון עם שחויי אפים | זכרם לטובה בוחן שרעפים
כתבם לחיים היושבי בשמים | וקרב עת ישע ופדיון
אתה תקום תרחם ציון

18

שכולה

המקורות: ארנהיים 259 חזונים ח"ב 49: כל בו ח"ד 315 מבחר השירה

82 ע"י 745 פירסט 118 שער השמים ח"ב 109 לוח 96.

שנויי נוסחאות: 2. היאשי (ע"י, שעה"ש). 3. קצי (בכל הדפוסים מלבד חזונים). 4. כי עוד מעט כי (בכל הדפוסים מלבד כל בו, וע"י). 5. מלאך (בכל הדפוסים מלבד חזונים). 6. אנסוך (חזונים, מבחר השירה). 7. השורה הזאת נמצאה רק בחזונים בהוספת „כי” בראש השורה, ונ"ל שהמלה הזאת רק דיטטאגראפיע מפני שהתיבה שלפניה חותמת בהברת „כי”. במבחר השירה השמיט המו"ל שתי התיבות הראשונות ומתחיל „יבא מבשר”. בשאר הדפוסים הנוסח: „ה' מלך ה' מלך”. 8. ה' ימלוך (בכל הדפוסים, מלבד חזונים, מבחר השירה ושעה"ש). 9. חסר „עוד” בכל הדפוסים מלבד חזונים. 10. לחליי אלי (חזונים) לאלי אלי (מבחר השירה). 11. ועד אז (שעה"ש). 14. לפוקד ומוחל (בכל הדפוסים מלבד חזונים ומבחר השירה). 15. כי לעולם כך (שעה"ש); אני כך בוחל (חזונים ומבחר השירה). 18. וסתום (חזונים, מבחר השירה) לפתור (חזונים). 19. חרוז זה חסר בחזונים. 21. כי עוד אשוה בלחייך התור (חזונים); עוד אשים בלחייך (מבחר השירה). 22. ויפרח כפתור (בכל הדפוסים מלבד חזונים); ויפרח עוד כפתור (ארנהיים, פירסט, שעה"ש). 23. הושלך (חזונים, מבהר השירה). 24. „המוני לפני” חסר בחזונים; באחת נשבע (חזונים). 25. בקרב יתבע (חזונים). 26. הייתי אני כעיט (חזונים, מבחר השירה); כבעיט (כל בו, ע"י). 27. נקבצו עלי בשלוח אצבע (כל בו, ע"י); „מלכיות ארבע” חסר בשעה"ש. 28. תאכל בשרי ועוד לא תשבע (חזונים, מבחר השירה). 29. אשר הוא נשבע (ע"י).

19

שזופה נזופה

המקורות: חרשים גם ישנים iii 5. חמש שורות הראשונות נמצאו ג"כ בכ"י הגניזה T-S. 8. K. 16 בדף א' ע"ב.
הערה: בכ"י שממנו נדפס בדפוס הנ"ל נמצא הפיוט הזה תיכף אחר הפיוט „שכולה אכולה” ורשום עליו בערבית „ולה איצא פי מתל דלך” וולו עוד בענין הזה ולכן קרוב הוא שהוא לשבת חמישי אחר פסח.
שנויי נוסחאות: 3. השב חטופה (בדפוס הנ"ל); תשב חטופה (כ"י הגניזה). 4. כלי מות חגור (חסר בדפוס). 11. אקום (בדפוס). אולם הרכבי כבר תקן לנכונה בהערה שם). 14. יעטוף (בדפוס). 15. אפיו וכפיו בדמעתו ישטוף (בדפוס).

20

שביה בת ציון

המקורות: טל 28 מבחר השירה 83 קה"פ 101 שע"ה 47 צ. 590 העתקה אשכנזית Heller 25.
שנויי נוסחאות: 2. שבועות (טל). 19. מזרי (טל); אסוף (בכל הדפוסים, ואני אחזתי בנוסח הכ"י המובא בקה"פ בהערות). 28. בטל אורות נרשם: אולי חסר בית אחד, אולם צונץ (ליטג. 590) מודיע כי לפיוט הזה רק ז' בתים.

21

אמרה גולה

המקורות: אר"צ 415: רומניא ח"ב II 74. רומניא ב (שער); ש"ר 36: N. C. II 2857, fol. 55b. צ. 412, 191.

הערה: בדפוס אר"צ נרשם עליו: „לשבת אתם נצבים אחרת לרבי שלמה הקטן ז"ל בכ"י סופה".

שנויי נוסחאות: בדפוס רומניא חסר ההקדמה ה' תשפות לנו עד מעון אתה היית לנו ובדפוס אר"צ הנוסח הוא: ה' שלומך שים עלינו ה' לעד ואל תגעלנו ה' מעון אתה היית לנו ה' תשפות שלום לנו.

6. ביד צר (אר"צ) ביד זרים (ש"ר). 7. בעודי בבית גלות
- אסורה (אר"צ, רומניא). 10. רדומה (רומניא). 11. בכל
- עת תעורר (אר"צ). 14. סגורת במחשך (רומניא). 15. תאבד
- תשפל (רומניא). 16. „צבאות" חסר ברומניא וש"ר. 17. עם
- כל ממלכת (אר"צ). 18. כיונה קצורה (רומניא). 19. צדו
- צעדיה (אר"צ). 21. הפוכה כצפור (אר"צ, רומניא). 22. בכל
- לשחוט נדרשת (אר"צ); בכל יום לשחט (רומניא). 23. בכל
- עת חורשת (אר"צ). 25. נחשבו ואויבים אותם שבו (אר"צ).
- 26–27. ועמך בגלות ואויבים עלינו ישבו (רומניא). 33–34. חסין
- הופע בידך ושלח כמאז (אר"צ); חסין הופע בהודך ושלח
- כמאז (רומניא). 37. טאטא מלכות (אר"צ). 38. ושרוף פריץ
- חיות (רומניא). 39. טרופים פזורים (רומניא). 39–40. טורפי
- עמך כשיות אשר אמרנו רעה לנו (אר"צ); 41–42. יורש שעיר
- הגלנו והיום כמה אבלנו (אר"צ). יבוש שעיר אשר הגלנו זה
- כמה שנים אכלנו (רומניא). 45. כאין תמנו נגדך ונכחדנו (ש"ר).
46. מרוב אדונים אשר שעברנו (רומניא). 47. כמעט מגוי אבדנו
- (ש"ר); כמעט מאשר נכחדנו (אר"צ). 49. לרגלי עבדים נכפפנו
- (רומניא). 50. ועל בור (בכל הדפוסים, ואני תקנתי לפי חקי
- הלשון); בור מסגר (רומניא, ש"ר). 54. גמלת אז (אר"צ); אשר
- גמלת את ידידיך (רומניא). 57–59. נאר גוים ושקץ וגלה פלאות
- הקץ וצעיר רודם הקץ (אר"צ, רומניא) 62. ושי יערב (רומניא).
- 65–68. חסר ברומניא. 67. וצמח צדיק יצמח (אר"צ).

69. פרק עול (רומניא); פרוק את עולי (אר"צ). 70. וזרים תוסף (ש"ר). 71. ושלח מהרה מבשר (אר"צ, ש"ר). 73. נבזה (אר"צ). 77. קריאת עניים (אר"צ); קריאת שמך (רומניא); קרית ענוים (ש"ר). 79. ותשא עון נאלח (אר"צ); ותכבוש עון (ש"ר); הנאלח (רומניא). 81. עושה תשובה (אר"צ). 83. ויורו נשואי משובה (אר"צ); ויורו אנשי משובה (רומניא). 86. ועון עמך נשאת (אר"צ, רומניא). 87. פשע וחטאת כסית (אר"צ). 88. כי גם כל מעשינו (אר"צ, רומניא) וזה לשון הכתוב אולם לפי הענין צ"ל כמו הנוסח בש"ר. 89. תהיה תמיד נגדך (אר"צ, רומניא).

22

אכה כפי

המקורות: אגרות שד"ל 503 סר"ע ח"ב 23. (אות מ"ם חסר מן הסימן); לוח 7. צ. 190. הערה: לפי צונץ (שם) הפיוט הזה מכיל י"א חרוזים והסימן הוא אני שלמה הקטן, אבל לפנינו יש רק ו' חרוזים. שנויי נוסחאות: *מקדמה למשפטיות (סר"ע). 2. ותשב לריב (סר"ע). 4. נואל סרעף (סר"ע). 7. יום בו נושה (סר"ע). 11. הפשע במאזני הישע (סר"ע). 14. למען תצדק (סר"ע). 16-18. חסר בסר"ע.

23

שואף

המקורות: אחות קטנה 14: אראגון II 20. אראגון ג 42. אראגון ד 27: ברצלונה 37: דרך ישר 26: המ"ב ח"ה 14: מ' ארגיל 60: מ' ארגיל II 60 מ' תונים 62. מ' תונים ב 14: מאה"י ח"א 88: נחלת אבות 83. ס II 65: ס ליוורנו 77: פאס 23: קיו, ב II 22.

קלא III 23: 14viii: קצנטינא 40. שירים וזמירות 28 תלמסאן א
62: Neubauer, verso, col. 5, No. 1. כ"י אוקספרד
Heb. e 38, fol. 13. צ. 881.

הערה: לחן פיוט זה נזכר בזמירות ישראל לר"י נגארא ח"ב 5,
43, וח"ג 17.

שנויי נוסחאות: 4. נכרע (מ' ארגיד, מ' תוניס). 7. הה לי ראותי
כי (המ"ב); הה לי בראותי (קלא). 9. תעיר (אראגון, פאס,
קיו, קל"א, המ"ב). 10. לא יעשה פשע (המ"ב, קלא III).

24

שנים נפגשו

המקורות: גא 15 המ"ב ח"ד 226, 309. קלא v 144. (לשבת חוה"מ
של פסח, השורה הראשונה מובאה ג"כ בעמ' 209. בשחרית
שמחת תורה); שה"ש סי' 17 עמ' 121 (ליום ב' של ר"ה). כ"י
אוקספורד 192. Neubauer, verso, col. 4, No. 8. צ. 188.
שנויי נוסחאות: 3. מהלליך (גא). 4. יביט ויחזה (קלא); ידע ויחזה
(כ"י אוקספרד על הגליון). 6. עני ונבזה (כ"י אוקספרד).
7. שור זה (גא, כ"י אוקספרד). 8. בלב נכון יהיה (גא); בלב
נבון (כ"י אוקספרד); בלב נכון מאד (שה"ש). 5-8. חסרים
בקלא. 11. ונשמתי ברוחי (קלא).

25

נשמת שאר

המקורות: המ"ב ח"ה 105. קלא 67iii. viii 45. לוח 40 צ. 589.
שנויי נוסחאות: 2. יום למוסר (קלא); המ"ב מוחק „לך תודה”
מפני שכבר אמר „תשבחך”. 4. לפי המ"ב צריך להוסיף
„עמך” אחרי ישרון או למחוק „להצדיקם” משורה הבאה כדי

להשוות מספר התנועות. 8. לפי המ"ב שמונה מספר
 התנועות בכל חרוז וחרוז צ"ל: „מלך עליון על כל עושה
 משפט וצדק", או, „מלך עושה משפט לאשורו וצדק", או
 צריך למחוק „משבעים" בחרוז הקודם ולנסח „מלך עושה
 משפט וצדק" כמו שהוא בדפוסים. 10. תהדרך (קלא)
 המ"ב מנסח: המוני סגולתך וכל דגלי שבטיך תהדרך
 11. עוברי מצותיך (קלא). 13–15. לפי המ"ב צ"ל: חניטי
 עבדיך יראיך ... הקרוב ... כי צדק וכו', או אולי צ"ל חניטי
 ישרון יראיך וכו'. 17. לפי המ"ב צ"ד: קדוש ומרום שמו
 אל מלך וכו'. 18. המ"ב: האומרים לך ואלו וכו'.

26

מלך שדי

המקורות: אראגון א ii 30. אראגון ג 12. אראגון ד 6: ברצלונה
 22: קיו, א 3: קיו, ב II 31: קלא x 48: ובמחזור זה הוא סליחה
 לצום גדליה, וחסר בו הבית האחרון. צ. 191, 698.
 הערה: צונץ, ליט"ג 191 משער כי סוף הסימן של יהודה נמצא
 רמוז בחרוז 30 בתיבות: ה'ד'ו'ר ה'מציאנו, כי לולי זאת אזי
 עלינו לאמר כי הפיוט חסר וזה איננו נראה לו. אבל אחרי
 שראינו כי בדפוס קלא חסר הבית האחרון יוכל היות כי
 גם בדפוסים האחרים חסרים עוד שלשה בתים.
 שנויי נוסחאות: 3. עשה הכל בחכמה (בכל הדפוסים מלבד
 קלא). 4–5. ונטה ... מלוך מלך (בדפוס אראגון, קיו,
 ב); נוטה שחקים (ברצלונה, קיו, א). 7. בסוד עצה
 (ברצלונה, קיו, א' וב', קלא). 8. ולא תעיד (אראגון א,
 קיו, ב); ולכן תעיד (קלא); כל נשמה (בכל הדפוסים מלבד
 ברצלונה וקיו, א). 11. קדושים (חסר בכל הדפוסים

מלבד קלא). 15. מרומם (בכל הדפוסים מלבד אראגון ג' וד'). 18. בחסדיו (קלא) 19. ממדי אדומים (אראגון א). 24. והודו (קלא). 26. יסוד הרקיע דוק (ברצלונה, קיו, א' וב'). 29. חסר יתן (קיו א). 30. המציאנו הנך (אראגון א, קיו, ב). 30-33. חסרים בדפוס קלא.

27

לאדיר נורא

המקורות: אגרות שד"ל 511 אראגון א II 34: אראגון ג 16. אראגון ד 10. ברצלונה 27: מ' תונים 69. מ' תונים ב 23: סר"ע ח"ב 26: קיו, א 6: קיו, ב II 37. ש"ר 106: צ. 191. הערה: במנהגי אראגון וברצלונה מובא הפיוט שלפנינו בתוך הקרובה אתה כוננת לרי"ה ובמנהגי תונים וקיו בתוך הקרובה וארץ אתנפל לר' יצחק בר יהודה גירונדי. שנויי נוסחאות: 3. להמיץ עושה (אראגון א, ג). 6. לנורא (אגרות שד"ל). 8. בצקת עפר (סר"ע). 9. אדני נשיה (בכל הדפוסים מלבד אגרות שד"ל וסר"ע). 10-11. מרומי עליה ומבהיק (מ' תונים). 14. ועולתם תשפר (אגרות שד"ל). 15. שריון צדק (סר"ע, ש"ר). 19. כעב פשעם (סר"ע). 20. וסר עונך וחטאתך (אגרות שד"ל). 21. כיהלום (בכל הדפוסים מלבד אגרות שד"ל). 23. כמי אמנה (מ' תונים, סר"ע). 24. זרויה (סר"ע); זרויים (ש"ר); לחקות זרעו בגוים (אגרות שד"ל).

28

ישמחו איים

המקורות: אגרות שד"ל 511. צ. 190. הערה: הפיוט כפי מה שהוא לפנינו חסר בראשו וסופו, ובלי ספק כל הסימן הוא „אני שלמה”.

29

שׁוֹחַר טוֹב

המקורות: אגרות שד"ל 506 סר"ע ח"ב 30. לוח 65 צ. 190.
 שנויי נוסחאות: 2. מאין תחת (סר"ע). 3. חסר א ל י ו (סר"ע).
 5. יוצר נשיה (סר"ע). 6. נתנה שבח (סר"ע). 11. וקבל
 תקיעתי (אגרות שד"ל).

30

אֵל שׁוֹכֵן בְּרוֹם

המקורות: אגרות שד"ל 508 סר"ע ח"ב 31. (סי' אני שלמה חנוך);
 לוח 11 צ. 190.

שנויי נוסחאות: מסתאגיב: עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר
 (סר"ע). 2. ואדרוהו (סר"ע). 13. קריאת דל (סר"ע). 18. ובבוא
 פדותכם על הכל (סר"ע). 22. בשר על קמים (אגרות
 שד"ל). 24. וכשמעכם (סר"ע). 30. כמאז שבותכם
 (סר"ע).

31

שֶׁלַח מִלֶּאךְ

המקורות: פאס 25: כ"י אוקספורד. 2711, 2 Ac. צ. 192.

32

שִׁמְעָה אֲדוֹן עוֹלָם

המקורות: כ"ח iv 34 (לימים אחרונים של פסח); כבוד הלבנון vi
 119 (נדפס שם עם עוד שירים אחרים מרשב"ג כאלו כלם שיר
 אחד). מבחר השירה 78 נטעי נעמנים 18: עת ללדת ב 9. פניני
 שד"ל 115 קצנטינא 75: (ליוכ"פ). שא 194 (פיוט לחתן); שירים
 וזמירות 94 שה"ש סי' 23 עמ' 139 צ. 188. Litbl.
 d. Or. IV 306. Sachs, R. P., p. 7. Neubauer, verso,
 col. 1, No. 11.

הערה: בעת ללדת קצנטינא ובש"א נדפס השיר הזה בסוף השיר „שפל רוח שפל ברכ" כאלו היה חלק ממנו. החרוז הרביעי מובא בפי' הראב"ע על תהלים ט"ז, ב'. העתקה אשכנזית

Sachs, *ibid.* 37.

שנויי נוסחאות: 1-2. עולם שמעה תפלתי... קטרת תחנתי (כ"ח, נטעי נעמנים, פניני שד"ל, כבוד הלבנון, ליטבל., רעלינ. פאעז.); עולם שמעה תפלתי... קטרת תפלתי (עת ללדת, שא). 3-4. חשק במאד... הסתר עדי אראה חשקי (כבוד הלבנון, ליטבל.); ולא יוכל לראות עדי (עת ללדת, שא); ולא יוכל לראות עדי יחזה (קצנטינא). 4. הסתר (כ"ח, נטעי נעמנים, פניני שד"ל, רעלינ. פאעז.); 5. אחשוב שובי (בכל הדפוסים מלבד קצנטינא); שובי בכ (כבוד הלבנון); שובי לך אבחר (כ"ח, נטעי נעמנים, פניני שד"ל, רעלינ. פאעז.). 6. ראשית תהלתי (בכל הדפוסים מלבד קצנטינא ושה"ש). 7. הנה בכ (כבוד הלבנון); הנה לך לולי עומדי (עת ללדת, שא); הנה לך ולא לי (קצנטינא). 8. ולשם כבודך ולא (כבוד הלבנון). 9. שחר... מעת אזכור היות עפר (קצנטינא); מעת היותי (נטעי נעמנים). 9-10. חסר (כבוד הלבנון, ליטבל., עת ללדת, שא).

33

ה' מה אדם

המקורות: ברצלונה 100: מאה"י ח"ב 172: מבחר השירה 85 סא 376. ס ליוורנו 294: ס שאלוניקי 25: ס III 171. סליחות תימנים 30 סר"ע ח"ב 54: קיו א 72. קיו ג ח"ב 41: שנות חיים ליוכ"פ ח"ב 196. חשלוס 91. Sachs, R.P. 6. צ. 411 העתקה אשכנזית, Sachs, *ibid.*, p. 33.

הערה: בכמה דפוסים מובא הפיוט הזה בתוך הקרובה, וארץ אקוד" להראב"ע.

שנויי נוסחאות: 4. גיו (סא); נרפס (ברצלונה); בדפוס קיו חסר ונרמס. 5. וגם און (בכל הדפוסים מלבד ברצלונה וסליחות תימנים). 7. עון הנכמס (סר"ע, קיו, תשלום). 8. וגם קצפך (בכל הדפוסים מלבד ברצלונה וסליחות תימנים); ישא ועמס (בכל הדפוסים מלבד סליחות תימנים). 11. בשקר יתהולל ובשוא יתהלל (בכל הדפוסים מלבד ברצלונה וסליחות תימנים); בשקר יתהולל ובשוא יתמולל (סא). 12. והיקר (ברצלונה); ויצר מזולל (ס שאלוניקי). 16. יחיד לא נחם (סא); יהיר לא נחם (מאה"י, מבחר השירה, ס III, ס שאלוניקי, סר"ע, זקש). 19. אשר בו נחם (ברצלונה). 21. וכפר נא בעדם (סליחות תימנים). 23. כל יבגוד (סליחות תימנים); עיניו ברעה (ס שאלוניקי); ופניו ברעה (מאה"י, ס III, סר"ע, קיו, תשלום, זקש). 24. נוסח כל הדפוסים: „אם תפקוד עליו יהי נרפש ונדלח", אולם תקנתי הנוסח מפני שווי הרעיון בבתים האחרים וכן תקן בהערותיו בעל מאה"י. ובלשון זה השתמש רשב"ג ג"כ בפיוט אמרה גולה חרוז 79 ותמחה עון נאלח. 25. וכבגד (בכל הדפוסים מלבד סליחות תימנים); וכבגד יכלה (ס III). 28. כעץ נקצץ (ברצלונה, סא). 29. קש מרוצץ (ברצלונה). 30. יום יום ירקב (מאה"י, ס III, שאלוניקי, זקש). 32. וכדונג סנסס (ס שאלוניקי). 34. לבדו (תשלום, זקש). 35. ובהבל (תשלום). 36. ככלוב (ברצלונה, סליחות תימנים). 37. נוסח כל הדפוסים: „אם תפקוד עליו ועל לבך יעלה", אמנם תקנתי כדי להשוותו לבתים האחרים. 39. בחסדך לא בחסדם (סא, קיו).

34

לשוני חוד חידה

המקורות: ג"א 15 כ"י אוקספורד 195.
 הערה: נויבויער ברישמתו טעה וחשב הבית החמישי של הפיוט
 הזה: „בעת שפוט עמים" להתחלת פיוט אחר. עי' רשימתו
 ח"א עמ' 654.
 שנויי נוסחאות: 12. לך לא נסתרים (נ"א, כ"י אוקספורד). 51. יקים
 (נ"א). 57. ויפל במכמר (ג"א). 66–67. אלהי העולמים וישבר
 חרמים (נ"א).

35

שוגה בחיק

המקורות: הלבנון vi 119 תל"ע 345 (רק ב' חרוזים)
 Dukes, M. b. E., p. 96; Geiger, S. G. p. 191;
 Neubauer, verso, col. 1, No. 25. כ"י פארמא 1183
 דף ו' ע"ב; צ. 188 העתקה אשכנזית Geiger, *ibid.* 82
 הערה: החרוז הראשון של הפיוט מובא בס' צחות להראב"ע 10:
 בהלבנון נדפס כסוף מפיוט אחר (שמעה ארון עולם).
 שנויי נוסחאות: 1. שונר בחיק (הלבנון); בחן ילדות (כ"י פארמא,
 צחות, תל"ע); עורה – חסר בהלבנון; לבל תישן (תל"ע).
 2. ימי ילדות כמו עשן (הלבנון); ימי בחרות (דוקעס); ימי
 נערות (גייגער, כ"י פארמא). 4. לעת ערב (הלבנון).
 5. תריבני באמור (גייגער, כ"י פארמא–והוא ננד המשקל);
 הלא אב (דוקעס). 7. חציר שדה (דוקעס, הלבנון, כ"י
 פארמא). 8. יהיה כמו (דוקעס).

36

שוכני בתי חמר

המקורות: אלה הדברים [60] אמרי נועם 126: (חסר חרוז 21, 32] אראגון ב ח"נ 13. אראגון ג 156. אראגון ד 113. ברצלונה 159: דרך ישר 14: המ"ב ח"ה 196: חדשים לבקרים 44: חסר ואמת 21: 32: כל בו ח"ג [17] לקוטי אברהם 113 מ' ארגיל א 250: מ' ארגיל ב 421, 438 מ' תונים א 254. מ' תונים ב ח"ב 54: ובמנהגי ארגיל ותונים מובא הפיוט שלפנינו בתוך הקרובה אנושי לב לרמב"ע; מבחר השירה 88 נחלת אבות 222. סא 390: ס ליוורגו 300. ס III 174: סדר סליחות לימים נוראים כמנהג פוזנן והוראדני והגליל (ווילנא תרמ"ד) 99 סר"ע ח"ב 57. סדר התחנונים [22]. פאס 36: קיוג ח"ב 83: קלא III 98. קצנטינא 87: רומא ב 282. רומא שד"ל ח"ב 103: רומניא ח"ב II 5. שנות חיים ליוכ"פ ח"ב 199: שער השמים ח"א 127. שער התשובה 34. שר 17. תוצאות חיים 177 (עם העתקה אשכנזית 207) תחנונים 1597-44: תחנונים וסליחות 36: תלמסאן א 265: תלמסאן ב 283: ובמנהגי תלמסאן מובא הפיוט שלפנינו בתוך הקרובה שלישית שוקדת שלישיה לר' יוסף אבן אביתורו; תשלום 137 זכר צדיק לברכה עמ' 6-9 (עם העתקה אנגלית מאת ישראל דאוידזאן);

צ. 412

העתקה אנגלית-מאת אברהם בורשטיין במ"ע Jewish Independent (January 21, 1916).

העתקה אשכנזית Dukes, Ehrensäulen 72. Heller 215 שנויי נוסחאות: המקורות לפיוט זה רבו כל כך ולכן אציין רק מקור אחד לכל שנוי נוסח. 2. הן מותר (המ"ב); ומותר אדם (סליחות פוזנן). 3. כי אנו תולעת (רומא). 4. לגבי חמר (סר"ע); וגב חמר (קלא); ואיך יגאה (קלא). 6. זה יהיה (אלה הדברים). 10. ולאין מוצאך (רומא). 11. כמו

קקיון (קלא). 12. ועד בקר לא היה (אראגון); ועד בקר לא נהיה (ברצלונה); ובבקר לא היה (דרך ישר); ועד בקר לא חיה (סר"ע). 13. טוב שלא נוצרת (אלה הדברים). 14. ואיך גדולות (כל בו); ואיך גדלה (סר"ע). 16. אם יתמהמה (סר"ע); ואם יתמהמה (ברצלונה); ואיך יתמהמה (קלא); אז תמצא (אראגון); הלא תמצא (רומא). 17. יש הרוח (ארגיל). 18. ואם תצא (רומא); כטיט (קלא). 19. מאמה בכבודך (אמרי נועם). 20. חילך יקום (כל בו). 21–32. חסר (אמרי נעם). 21. בכל זאת לו חשבת לתאווה לא הקשבת (אראגון); בכל זאת לא חשבת לתאווה לא הקשבת (ברצלונה); בכל זאת לא חשבת לתאווה לה הקשבת (תוצאות חיים); בכל זאת לא חשבת ואילו לא קשבת (רומא); בכל זאת לא חשבת ולתאווה הקשבת (קלא). 22. ואם תטיב ראשיתה מה תעשה באחריתה (אראגון); ואם לא טוב ראשיתה מה תעשה באחריתה (מבחר השירה); ואם תטיב בראשיתה מה תעשה באחריתה (רומניא); ולא תטיב ראשיתה מה תעשה באחריתה (תוצאות חיים); ואם לא תטיב ראשיתה מה תעשה באחריתה (תשלום). 23–24. חסר (חסר ואמת, נחלת אבות, ס III, סר"ע, קיו). 23. ויטיב לפני מלכו (המ"ב, קלא). 24. ואולי צור (המב); ומחרונו נסתר (רומא). 25. יחידים התקוששו (פאט); וזכרו והתאוששו (רומא). 26. ושאו לב בכפים (רומא); שאו לב אל כפים (קלא); לאל ארך אפים (רומא); אל ארך אפים (רומניא). 27. הוי על נפשותינו ואוי על חטאתינו (תוצאות חיים); הה על חטאתינו ואוי על נפשותינו (סר"ע). 28. וגם כצאן תעינו (סר"ע). 29. ומה נבקש מה נדרוש (תוצאות חיים); ועונות עברו ראש (אראגון); כי עונותינו עברו ראש (כל בו); כי עונות נשאו ראש (רומא). 30. רבו עונינו

(מבחר השירה); ואם רבו עונינו אתה הוא אדונינו (רומא)
 32. ידיך אל תרף (מבחר השירה); עוז ירך אל תרף
 (רומא). 33–34. חסר (קלא). 34. ואליך תלויות עינינו
 (כל בו); ואליך עינינו (תוצאות חיים).

37

שדי אשר יקשיב

המקורות: הלבנון vi 119 רומניא ח"ב ii 92: (ונסמן בטעות צ"ג
 ויוהכ"פ); שה"ש סי' 16 עמ' 118 שירים וזמירות 102
 Litbl. d. Or. iv, 307; Neubauer, verso, col. 1, No. 19.
 כ"י ב"מ דף ה' ע"ב צ. 188 לוח 61.
 שנויי נוסחאות: 2. "תהא" כן הוא בכ"י ב"מ, בכל הדפוסים "תהי".
 3. בלב נבון (רומניא). 4. על חסרך יתר (הלבנון); על
 חסרך יותר (ליטבל); ואם חסרך יותר (כ"י ב"מ). 5. בך
 אבטח (הלבנון); ולבי בך אבטח (ליטבל); ולבי בך
 נבטח (כ"י ב"מ); כחולם (שה"ש); כחולם (מבחר השירה, הלבנון);
 חולם חלום תסתום (רומניא); כחולם... ויבטח עלי (ליטבל).
 7. הקשב (הלבנון, כ"י ב"מ); להקשיב (ליטבל); תפלתי
 (שה"ש, מבחר השירה); אותך אבקש (כ"י ב"מ).

38

שבעה שחקים

המקורות: ארגיל א 22: דברי שירה 20. הקפות א 4 ס 131: סליחות
 תימנים 82 פזמונים לש"ת 11: קה"פ 89 קול שמחה—מנטובה 5:
 שירים וזמירות 37 שמחת חתני התורה 8. צ. 188
 שנויי נוסחאות: 2. תסבול ולא יסבלוך (קה"פ). 3. מעת
 בראתם הם יהללוך (קה"פ); "המה יאברו" נכפל בדברי שיר,
 ס, פזמונים לש"ת, קול שמחה, שמחת חתני התורה—נוסח

חמשת הדפוסים האלו אחד הוא ובציונים הבאים ארשום רק הראשון). 6. טפסרי מרומות (סליחות תימנים); „עומדים“ חסר בקה"פ, ובדברי שיר הנוסח: ושנאן יודה במזבח פנימי. 8. יראים מחזות (סליחות תימנים); יראים חזות (קה"פ). 8-9. ומי יחזה ומי גדול כי"י ומהולל מאד (ארגיל); „כי“ חסר בדברי שיר וסליחות תימנים. נוסח קה"פ: כי אל גדול וגורא מאד. 10-11. מי זה יזמר מבלי דומם לך יערך שיר ליל ויומם (קה"פ); מי יזמר מבלי דומם לך יערך שיר לילה ויומם (סליחות תימנים); מי ימלל עד בלי דומם לך יערך שיר לילה ויומם (דברי שיר). 12-13. ואם אתה על כל ברכה מרומם ומהולל ונפשי וכו' (ארגיל א); ואתה על כל ברכה מרומם כי גדול ה' מהולל מאד (קה"פ); ושמך... מרומם ולבי ונפשי יודעת מאד (דברי שיר). 14. הדרת עוֹך (ארגיל א, דברי שיר); הדרת קדשך (סליחות תימנים); גדלה ורמה (דברי שיר). 15. תשכון באהל וסוכה (דברי שיר); באהל נקובה (סליחות תימנים). 16. שאת לא יוכל (סליחות תימנים); כי אותך לא יוכלו לגלגל מסבה (קה"פ); ובשאר הדפוסים שאת לא יוכל גלגל מסבה. 17. עצמת ממני (סליחות תימנים). 18-21. חסר בארגיל א ובדברי שיר וכו'. 18. חי הנאדר (סליחות תימנים). 19. תקבץ מזויות (קה"פ). 20. שגת ישע (סליחות תימנים).

39

שאל יפיה

המקורות: חפת א 18 המגיד xii 357 המליץ ii 111 נטעי נעמנים 19. קלא II 214. (פיוט לחתנים); קלא vii 39. שא 82. (רשות לפסח); שובע שמחות 14: שה"ש סי' 18 עמ' 126 שירי זמרה-ליוורנו 91: שירי זמרה-תונים 158.72 *Dukes, Zur Kenntniss*,

Litbl. d. Or. iv, 308; Neubauer, verso, col. 1, No.24.

כ"י פארמא 772 דף 60. צ. 188

הערה: יעללינעק, ליטבל. iv 382; משה כרמי, הואיל משה באר ח"א קמ"ח.

שנויי נוסחאות: 2. קול תמונתך (נטעי, דוקעס); נשמע באזני (נטעי דוקעס, ליטבל); נשמע במו אזני (חפת); עלה באזני (קלא vii); במאזני (כ"י פארמא). 3. ובא אחריו (חופת, המגיד); וקם אחריו (המליך, כ"י פארמא); בא אחריו (נטעי, ליטבל. דוקעס). 4. ואעזוב בני (נטעי, דוקעס). 5. עבור אלי (קלא vii, ii); עבור דודי (שובע שמחות); והנה דמות (חופת, המגיד, המליך, שירי זמרה). 6. בחצי (חופת, שירי זמרה); וישב (המגיד, המליך, שירי זמרה); ושב (קלא viii); ושב על (כ"י פארמא); אלי כני (חופת); עלי בני (נטעי, דוקעס); 7. קרא אלי (חופת, נטעי, דוקעס, ליטבל); כקראך (המגיד, קלא ii, המליך, שובע שמחות, שירי זמרה); בקראך (חופת, קלא vii); כקוראך (שא); קראך (כ"י פארמא); אלי אמי (חופת, נטעי); אל אמו (שא, שובע שמחות); עלי אמי (דוקעס, ליטבל); לאמו (שירי זמרה). 8. רוצי ושובי אל עפרה והתכני (נטעי, דוקעס); רוצי ושובי אל עפר והתעני (ליטבל); ושובי תחת גברתך (שירי זמרה); שובי אל נברתך תחתה והתעני (שובע שמחות).

40

שכחי ענותך

המקורות: כצ 22 שה"ש סי' 1 לוח דיואן 176. צ. 189.

שנויי נוסחאות: 1. נושאי כפים (כ"י ב"ג מובא בשה"ש); נושאה עינים (כ"י ניזבורנ מובא שם). 5. כבוא עתך (כ"י ב"ג):

שחי לאל

המקורות: חזונים ח"ב 50. חפת א 5 מבחר השירה 77 המגיד xvi 355 (לר"ה ויוהכ"פ); פאס 24. קה"פ 77 רומא ב 239. (יוהכ"פ); רומא, שד"ל ח"ב 77. (יוהכ"פ); רומניא ח"א 83 (לפסח); רני ושמחי 24: 45: שה"ש סי' 14, עמ' 111 שובע שמחות 40: (לשמיני של פסח); שע"ה 42. Dukes, Moses b. Esra, p. 106. צ. 188.

שנויי נוסחאות: 1. שחי לאל (פאס, רני ושמחי, שובע שמחות). 3. לעולמך פנה (פאס, רומניא, רני ושמחי, שובע שמחות); יומך ולילך (פאס, רני ושמחי, שה"ש, שובע שמחות). 5. משוכה את (שובע שמחות); בחיותך (מבחר השירה, קה"פ, שע"ה); בחייתך (חזונים, חפת, רני ושמחי, שה"ש, שובע שמחות); משולה... בעולמך (המגיד, רומא); משולה... לעולמך (רומניא, דוקעס). 6. וכאשר הוא נעלם (רני ושמחי, שובע שמחות); וכאשר נעלם (חפת, המגיד, רומניא, רומא, שה"ש); את עלומה (שובע שמחות); וכאשר נעלם את נעלמה (חזונים). 7. הלא יוצריך (שובע שמחות); כי יוצרך (המגיד, רומא). 8. דע (פאס); וקמה (דוקעס, רומניא); ורמה (חזונים, רומא ב, רני ושמחי, שה"ש). 9-10. חסין נושא... זרועו וגם תולה אדמה על בלימה (פאס); זרועיו (המגיד). 10. כמוהו תשאי (דוקעס); גויה נעלמה (דוקעס, רומניא). 11. נפשי לאל חי (חזונים, חפת, פאס קה"פ). 13. קרבו ברכו (המגיד). 14. לשמו תברך כל נשמה (חזונים). 9-14. חסרים ברני ושמחי 24: שם 45: נמצאו תחתיהם ג' חרוזים אחרים סי' חזק, ד"ה: „חי ה' אלהי עולם הוא ימציא לך תעל ולבית קדשו תעל".

42

שאי עין

המקורות: ברנפלד 52 מבחר השירה 76 המגיד xii 357 נטעי נעמנים
 18: פאס 4. (בקשה לימי החול); קה"פ 7 רומניא, ח"א 83. (ליום
 א' דפסח); רני ושמחי 1. (בקשה לשבת); שא 36 (בקשה לימי
 החול); שובע שמחות 12: שה"ש סי' 15 עמ' 117 שיר שבחה 4:
 (בקשה לשבת); שירים וזמירות 193 *Dukes, Zur Kenntniss*,
 171; Sachs, R. P., 8. צ. 188.

הערה: נויבויער, גרגרי אוקספרד (הלבנון vi 95). העתקה
 אשכנזית. Sachs, *ibid.*, p. 38, No. vii. נדפסה ג"כ
 בס' 'מיכאל זקש' לברנפלד עמ' 52.

שנויי נוסחאות: נוסח שיר זה בדפוסים פאס, רני ושמחי, שא,
 שובע שמחות, שיר שבחה אחד הוא (חוץ ממקום אחד בשא);
 ונוסח הדפוסים ברנפלד, נטעי נעמנים ורעליגיאזע פאעזיע
 ג"כ אחד הוא, וע"כ אציין רק הספר הראשון משני המינים
 האלה: 1. ליוצרך (פאס). 2. בימי נעורך (ברנפלד, מבחר
 השירה, המגיד, קה"פ, ובכ"י אוקספרד שמובא ע"י נויבויער
 בהלבנון vi 95); נעורך (פאס). 3. לילה ויומם (ברנפלד, פאס).
 5. חלקך בעורך על אדמה (ברנפלד, הלבנון, קה"פ); בעורך
 באדמה (מבחר השירה, המגיד); ועורך באדמה (פאס); בעורך
 באדמה (שא); ושם מבטך בצאתך (הלבנון). 7. התכיני לפניו
 (המגיד); הכין לפניך (הלבנון); מנוחך (פאס). 9. אברך שם
 י"י אשר כל הנשמה (פאס); כל הנשמה תברך יה (המגיד).

43

שרש בנו ישי

המקורות: ארגיל א 25: המ"ב ח"ד 60. (רק הבית הראשון והאחרון);
 טל 29 כ"צ 23 הלבנון I 48; VI 119 ל"ש 17 מבחר השירה 91 עת

ללדת ב 18. קלא v 83. (רק קצור); רומניא ב' 138: רני ושמחי
 49. שא 81 שירים וזמירות 24 שירת ישראל 20 Die Haggada
 von Sarajevo, p. 81. Litbl. d. Or. iv 307, xi 317.
 כ"י פארמא 772 דף 60. כ"י הגניזה (fol. 1b) T-S. 13, K. 4⁸
 Neubauer, verso, col. 1, No. 22. ז. 188. העתקה אשכנזית

Heller, 29

שנויי נוסחאות: 1. בנו שי (הלבנון i). תהי נטמן (רני ושמחי).
 2. הוציא (עת ללדת, שא, הלבנון vi). 3. בדין שרים
 (הלבנון i); בבן השר (רני ושמחי). 4. ותחת מלוך (ארגיל
 א); מלוך מלך (רני ושמחי). 5. מני זמן אלף ושש מאות
 שנים (רני ושמחי—הוספת המעתיק); אני נעבד (ארגיל
 א, הלבנון i, vi, טל, שא, כ"י הגניזה). 6. דומה בתוך גלות
 (רני ושמחי, כ"י הגניזה); במו מדבר (עת ללדת, שא).
 7. האיש לבוש בדים (עת ללדת, שא). 7–8. האיש לבוש
 בדים שואל עד אן יכלה הקץ (רני ושמחי). 8. והוא צוה
 (המ"ב, קלא); סתום וחתום (בכל הדפוסים מלבד המ"ב—
 והוא נגד המשקל).

44

שחק וכל המון

המקורות: ארגיל א 16: שע"ה 44 ז. 590.
 שנויי נוסחאות: 9–10. מקור סור זה (ארגיל א). 11. אנא מקום
 (ארגיל א). 15. שם להיות נורא אחד (ארגיל א).

45

שאל להודות

המקורות: ארגיל א 17: (שבת וחזה"מ פסח); מבחר השירה 77 רני
 ושמחי 57: 63. בהוספת חרוזים עפ"י הסוד; שה"ש סי' 24 עמ'

145. Dukes, *Zur Kenntniss*, 172 כ"י פארמא 772

דף 60:.

הערה: צונץ (ליטנ. 312, 728) מטיל ספק אם הוא לרשב"ג או לר' שלמה בן אבון.

שנויי נוסחאות: 2. לא איש תבונתו (רני ושמח); רחבה (בכל הדפוסים, והוא נגד המשקל); כמו כרכל (דוקעס). 3. ישכיל תהלתך (מבחר השירה, שה"ש); ישכיל תהלתו (דוקעס); יגיד תהלתך (ארגיל, כ"י פארמא); יגיד פלאיך (רני ושמח). 4. גברו חסדיך (רני ושמח). 5-6. ואיה כל זולתך סובל עולם (דוקעס); ואיה צור זולתך סובל עולם (כ"י פארמא ומבחר השירה). 7-8. הן... נשלח (כ"י פארמא); הן לך אני מושלך ואיך (רני ושמח 57). 7. הן אני מושלך ואיך (רני ושמח 63); ואיך לא אקוה (ארגיל). 8. נשמת כל חי (רני ושמח).

46

שחרים אקראה

המקורות: טל 23 שה"ש סי' 26 עמ' 152 שירים וזמירות 99 (וממנו לוקח בהכרמל i 21) התחיה ii 1; Neubauer, verso, Heller, 113. col. 4, No. 15 צ. 188. תרגום אשכנזי. הערה: שניאור זקש, הכרמל ii 13. שנויי נוסחאות: 4. מנדודי (הכרמל). 11. אבל נפשי תהללך בעודי (הכרמל).

47

מי כמכה

המקורות: שה"ש סי' 8 עמ' 63.

48

שמשי עלה

המקורות: חזונים ח"א 44. שה"ש סי' 10 עמ' 68 כ"י הגניזה צ 193. שנויי גוסחאות: 4. ותדמי (חזונים) 5. הנץ פרח (חזונים, כ"י); הציץ פרח (שה"ש) 8. שארית צפנת (חזונים) 13. חזיר מנבח (כ"י) 15. שחקים (חזונים, כ"י) 24. בכ"י חסר „לא" 25. והשב עלמה (שה"ש); יה שב עלמה (חזונים); עלמות (כ"י) 28. והקם שירים לנצח (כ"י) 29. ידידות ישבח (חזונים); לצחצח (כ"י) 31. קרן ציון (חזונים). בשה"ש יצאו השורות 25–26 ממקומן ובאו לפני השורה 30, וע"י זה טעה זקש בהקדמתו (שם, עמ' 68) באמרו כי סי' חרוזי השיר הוא שלמה הקטן מאלק חוק. אולם מנוסח שלפנינו שהוא נוסח הכ"י וחזונים יצא הסי' „מאלקי" על שם עיר מולדתו של רשב"ג.

49

לך אל חי

המקורות: ג"א 29 שע"ה 45 תרגום אנגלי: M. H. Breslau, Treasures of Oxford. London, 1851, p. 29. שנויי גוסחאות עפ"י ג"א: 2. וגם כלתה. 3. שכונה בתוך לבבות 6. מלאתי. 8. לבב חשכיל. 10. ואיך אוכיל ממעון. 14. כתם אופיר. 15. שכונה בגוף 19 ומכלולה.

50

כתר מלכות

המקורות: א ה (ערבית ליוכ"פ); כל בו ח"ב 49 כליל תפארת 17 מ' ארגיל I 149. מ' זקש ח"ג 130: מ' תונים 152. מאה"י ח"ב 52: סא 2. סב 2. ס גאסטער ח"ג 45 ס וויניציה 179. ס שדו"ה

ח"א 2. ס III 52: רומניא ח"ב II, 11. שנות חיים ליוכ"פ ח"א 59.
תכלאל ח"ב 103: תלמסאן א 165. (חסר ט"ו סעיפים באמצע)
תלמסאן ב 341 (חסר בו סעיף כ"א); עי' ג"כ בן יעקב אוה"ס 251
סי' 410-406; רמ"ש"ש, רשימה עמ' 2330-2331; צעדנער, רשימה
724.

הערות: דוקעס, ציון ח"ב 160; Ehrensäulen 16; זקש, התחיה
ח"ב 5 וכו'; יל"נ, המניד שנה י"ד עמוד 253 הערה
12; שד"ל, אנרות 791, 1320; זקש, Relig. Poesie 223-246;
Husik, Hist. of Mediaeval Jewish Philosophy, p.75-78.
העתקות: אנגליית-Elis Davis ברבעון האנלי שנה שביעית
461 (רק חלק מן הפיוט). Alice Lucas שם שנה ח' 71-73;
239-244 (חלקים מן הפיוט).

אשכנזית - דוקעס Ehrensäulen 58-70; זקש, Relig. Poesie
29-3 (רק חלקים מן הפיוט); Leopold Stein
Ankündigung einer metrischfreien Uebersetzung der
Königskrone des R. S. ben Gabirol (Geiger, Zeitschrift
iii, 436-441. *Idem*, Königskrone von S. ben Gabirol,
Prague s. a.

רומית-Diadema Regni per Fr. Donatum בספרו תפוחי זהב
Poma Avrea (Romae, 1618) עמ' 214-239 (רמ"ש"ש רשימה
עמ' 2330 מביא תרנום זה בטעות תחת השם Corona Regni)
שנויי נוסחאות: הערה: מלבד הדפוסים המובאים ברשימתי
השתמשתי לפיוט זה בשנויי נוסחאות של כ"א' אדלער כפי
שהדפיסם ניינער בצייטשריפט ח"ג עמ' 432 וציינתי אותו
באות א', בשנויי נוסחאות שנמצאו על גליון מחזור ספרד
משנת 1693 שציינתי באות ב' ובכ"י מחזור מנהג קורפו שציינתי
באות ק'. שניהם נמצאו בבית המדרש לרבנים בנויארק.
באחרונה בא לידי מחזור כ"י משנת קע"ה ע"י הרב דוקטר
העליר והכנסתי פה רק השנויים החשובים, וציינתי אותן
באות ה'. גם כ"י זה עתה באוצר הספרים אשר לביהמ"ד הנ"ל

א

9. והמתנשא (חסר בדפוס אה); ברומניא נמצאו פסוקים אחרים מלבד אלה שנמצאו בדפוסים האחרים וזה סדרן: תהלים, נ"א, י"ז; ס"ט, י"ד; קל"ט, י"ד (בשלמות); ע"א, ט"ז (עד האתנחתא); דהי"א כ"ט, י"א-י"ב עד והכבוד. 12. לך י"י הגדולה אשר בסודה (רומניא); נראו רעיונו (מ' ארגיל, מ' תוניס, שנות חיים, תלמסאן א); לך חביון העז והסוד והכח והעז והיסוד (רומניא). 14. אשר גבר על יראיך (רומניא). 19. שבח ורעיון (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 22. קָצֵל מְאֹדוֹ (מ' זקש, ס גאסטער); מצל אורו (תכלאל); נהיה כל הויה (כל בו, מאה"י, כי"ק); היה כל הויה (רומניא) 22-23. לך אמרנו בצלונחיה (מ' ארגיל, מ' תוניס, מאה"י, ס וויניציא, ס iii, תלמסאן א). 26. הגמול אשר צפנת (רומניא).

ב

28. ראש לכל בנין וסוד כל ענין ויסוד כל בנין (רומניא); וסוד כל ענין ורוב כל בנין (כ"י ה). 37. ואי לו האחד שיפול (מאה"י).

ג

40. איך וכמה ואין (כ"י ב'). 41. אתה נמצא לעצמך (כ"י ה'). 44. וסודך הנעלם (מ' ארגיל, מ' תוניס, ס' וויניציא, ס iii, שנות חיים תלמסאן א).

ד

47. בא"ה חסר חרוז: אתה חי ולא בנפש וכו'. 50. אתה חי והמגיעך ימצא (כ"י ה').

ה

52. בכ"י ה חסר החרוז הזה. 54. וגאית מכל מחשבה וגבהת מכל מרכבה (כ"י ה); וגאה מכל מרכבה (כל בו, א"ה, מ' זקש); גדול על כל מחשבה וגבוה מכל מרכבה (כ"י ב). 55. על כל ברכה ותהלה (ככ"י ה' ובכל הדפוסים מלבד א"ה, כל בו, כליל תפארת, מ' זקש).

ו

57–56. חסר בכ"י ה'. ברומניא נתחלף סדר החרוזים בסעיף זה על דרך זו: אתה גבור ולך הגבורה וכו' אתה גבור ומרוב גאותך וכו' אתה גבור ואין בכל יצירותיך וכו' אתה גבור ורחמיך וכו'. 60. ומרוב גבורתך תמחול (מ' ארגיל, מ' תונים, שנות חיים, תלמסאן א', כ"י ב'). 60–61. בעת זעם אפיך ותאריך לחטאים זעפק (בכ"י ה' ובכל הדפוסים מלבד רומניא). 62. ורחמיך גברו על כל ברואיך (רומניא); גברו עד כל מעשיך (כ"י ב).

ז

65–64. אתה אור ועיני כל נפש (בכל הדפוסים מלבד רומניא וכ"י ב'); ועיני עונים מעיניה יעלימוך (א ה, כל בו, סא, סב, כ"י ק); ועני עננים (כ"י ה', כליל תפארת); מעוננים מעיניה (כ"י א); וחטאות ועוננים (מ' ארגיל, מ' תונים, ח וויניציאה, ס III, שנות חיים, תלמסאן א' וב'); ואם עוניה מעיניה יעלימוך (רומניא); ועיני כל נפש זכה ממונים לכבודך והם לא יראוך עני עננים יעלימוך (כ"י ב). 66. אתה נעלם בעולם הזה (רומניא); ונגלה בעולם הנאה (כליל תפארת, מ' ארגיל, מ' תונים, ס iii, רומניא, שנות חיים, תלאמסן, כ"י א); בעולם העליון הנאה (כ"י ה', גאסטער); לעולם הבא הנאה והנוה (כ"י ב). 68. אתה עליון ועין השכל (בכל הדפוסים מלבד רומניא וכ"י ב').

ח

70. אתה אלהי האלהים ואדוני האדונים וכל הברואים (רומניא); אתה אלהי האלהים וכל הברואים (בכל הדפוסים מלבד כ"י ב). 72. ובעבור זה השם (רומניא). 75. כי כוננת כולם להגיע (כ"י ה). 77. ומגמת פניהם דרך המלך לא ראו ותעו (רומניא). 79. אל הפחת (רומניא). 80. להפצם הגיעו (כ"י ב). 81–82. דרך נכונה ולא סרו

(רומניא); דרך נכוחה (בכל הדפוסים מלבד רומניא, ושניתי מפני החרוז). 82. אל חצר (רומניא). 84. וסועד הנבראים (רומניא); וסועד הרבים (כ"י ה'). 87. ומציאותך ואצלותך (כ"י ב).

ט

90. וממך נובעת (כ"י ה' ובכל הדפוסים מלבד מאה"י, רומניא) 90–91. ובחכמתך נבער (כ"י ה' ובכל הדפוסים מלבד רומניא). 92. קדמון לכל קדמון (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 97–98. כהמשך האור מן העין (כ"י ה). 99. ופועל הכל (בכל הדפוסים מלבד כ"י ב). 103. וידו אהל הגלגלים במחברת (רומניא); אהל הגלגלים מחורח (תכלאל). 105. על שפת היריעה הבריאה החיצונה הקיצונה במחברת (כ"י ה' ובכל הדפוסים מלבד רומניא).

י

109. והקפת על המים יסוד הרוח (כ"י ב); סובב סובב הרוח (רומניא). 112–114. ומוצאם אחד ושמו להם ראש אחד וממנו יוצאים (רומניא).

יא

116. בהקיפך על יסוד האש (כ"י ב); על גלגל האש רקיע הירח (כ"י א וכ"י ה). 118. ובתשעה ועשרים יום וחצי וחלקים ידועים (כ"י ב); יסוב כל נלגל (כ"י ה). 119. וסודיו (רומניא וכ"י ב' וה'). 121. חדש בחדשו עולם וקורותיו (א"ה, כל בו, כליל תפארת, מ' ארניל, מ' תונים, מאה"י, ס וויניציא, ס iii, ס נאסטער, שנות חיים, תלמסאן א וב'). 122. להודיע לבני האדם נבורותיו וכבוד הדר מלכותו (כ"י ב').

יב

125. ואותות וימים ושנים (רומניא). 126. ובלילה ממשלתו (מאה"י, ס גאסטער, רומניא, תכלאל). 127–128. מעט קדרותו כי

ממאור פני השמש (רומניא); ממאור השמש הדרתו (כ"י ב). 132.
 כי ברואי מעלה הם (כ"י ה'); כי הם ברואי מעלה (בכל הדפוסים
 מלבד סב, רומניא, וכ"י א); ואם הם יקרים (בכל הדפוסים מלבד
 רומניא). 134. אך יהיה אחרי נפלו איד אפלו (רומניא). 136–138.
 על קו אחד... אם יעמוד הירח... כעב שחורה הסתר מעין רואה
 מאוריה (רומניא). 139. לצבא שחקים (רומניא). 141–142. בכ"י
 ה' חסר מן מחשיך עד וגבוהים עליהם). 144. בעת ההיא (רומניא).
 145. והמחשיך אורה לבדו (א"ה, כל בו, כליל תפארת, מ' זקש).
 147. השולח עליה עבר מעבדיו גמול חסדה (רומניא).

יג

149. על רקיעי הירח (מאה"י, ס III); על גלגל הירח (מ' ארגיל,
 מ' תוניס, כ"י ב). 151. והוא הנקרא כוכב (בכל הדפוסים מלבד
 רומניא). 153. בעשרה חדשים (ס גאסטער, כ"י א וב' וה', תכלאל).
 154. ואיבות ורננים (בכל הדפוסים מלבד רומניא, מאה"י, וכ"י א).
 155–156. עשר ומזון (בכל הדפוסים מלבד כליל תפארת, רומניא,
 וכ"י א); ברומניא נוסח כל המאמר משונה וז"ל: מעורר בעולם ריבות
 ומדנים ואיבות. והוא כוכב השכל והחכמה. לתת לפתאים ערמה.
 ונותן כח לעשות חיל ולצבור הון. ולכנוס עשר וכבוד וממון.
 במצות הבורא אותו לשרתו כעבד לפני אדון.

יד

160. מי יבין סודך... על גלגל שני (רומניא); על גלגל השני גלגל
 השלישי (בכל הדפוסים מלבד תכלאל). 162. ובשנים עשר חדש
 יסוב גלגל וגופה (רומניא). 165–166. ודיצה ושירות ורננים מזהלות
 (רומניא); ומזהלות חפות חתנים חסר בכ"י ה'. 167. פרי תבואות
 (כליל תפארת); פרי תנובות ופרי מגדים (כ"י ב').

טו

169. גלגל הרביעי (מ' זקש). 172. מאה וחמש ושבעים פעם (רומניא). 174. חולקת לכל כוכבי (א"ה, כל בו, כליל תפארת, מ' זקש); לכל כוכבי שמים (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 174–175. תשועה למלכים (בכל הדפוסים מלבד רומניא); והוד ומלכות (בכל הדפוסים מלבד מאה"י). 176. נפלאים בעולם (תכלאל). 178. להרים ולהשפיל (רומניא). 180. ובכל יום תשתחוה (רומניא, תכלאל). 181. תרים ראש ותשתחוה לערב (רומניא); ותקוד ערב למערבה (כ"י ב').

טז

183. בעשותך אותה ראש למנות (כ"י ב'). 185. להצמיח (מאה"י). 189. קרבתה אל הצפון (רומניא); ויאריכו הזמנים (בכל הדפוסים). 192. בפאת דרום (רומניא); במעגלים נכונים (כ"י ב'). 194. כפי מבחן (תכלאל): לפני מבחן בוחנים (רומניא). 195. שמץ (בכל הדפוסים מלבד רומניא וכ"י ב'). 197. כי מגדל (כן הוא בסא, סב, רומניא ותכלאל, אבל בשאר הדפוסים חסר „כי"); כי כגדולת העבדים גדולת האדון וכבודו נודעת לכל יודעי הדעת (כ"י ה').

יז

201. מי יכיל אותותיך (בכל הדפוסים מלבד כליל תפארת, מ' ארניל, מ' תונים, רומניא, וכ"י ב); מי יגיד אותותיך (רומניא); בהקיפך אותה (בכל הדפוסים מלבד רומניא וכ"י א' וב'); אור לכל כוכבי מעלה (רומניא). 204. וכפי אשר ירחק לעמוד נכחה (א"ה, כל בו, כדיל תפארת, מ' זקש, ס גאסטער); מזיזה לוקח (כ"י א'); מזיו אורו לוקח (כ"י ב'). 207. והוא נוטה (אה, כל בו, מ' זקש, ס גאסטער). 211. עד מלאת חדשו... בגבול עדיפתו (רומניא);

ויצא בגבול שפתו (כ"י ב'). 212. כיום וחצי שעה (כ"י ב'); כפי יום וחצי וחצי שעה (סא, סב, ס שלו"ה, כ"י א', כי"ק).

יח

216–218. מי יודע פלאיך... כמלך בהיכלו וכשר צבא בחילו ושמנה עשר (רומניא). 219. פעם וחצי פעם ושמנית (כ"י ב'). 223. ולהוטי רשף (סא וב', ס שלו"ה, כ"י ב', תכלאל). 224. ושנת בצורת (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 225–226. ושלופי חרב לנגדם כי רגליו (רומניא).

יט

228. גלגל ומסבה (כן הוא בכל הדפוסים ונוסח שלנו הוא עפ"י כ"י ב'). 231. חמשה ושבעים פעמים כמדת רחבה (כ"י ב'); כי מדתו נרחבה (רומניא). 233–234. והוא כוכב השכל והרצון (כ"י ב').

כ

240. ישוחח פלאי גדולתך (רומניא). 241. שבתאי (ס גאסטער, תכלאל, כ"י ק). 242. כנוף הארץ (רומניא); אחד ותשעים פעם (בכל הדפוסים מלבד מ' זקש, תכלאל); ותשעים פעמים (כ"י ב'). 245. ברצון הבורא אותו (כ"י ב'). 246. ברומניא חסר: „נכריה עבודתו”; בתלמסאן ב' חסר כל הסעיף הזה.

כא

247. בהקיפך על גלגל שמיני במסבתו (רומניא). 249. חשב אגודתו (סא, סב, ס שלו"ה, כ"י ק); שני הנוסחאות ביחד כזה: אגודתו נ"א אפדתו" (מ' ארגיל, מ' תוניס, ס וויניציא, ס iii, שנות חיים, תלמסאן ב, כ"י ב'). 251–252. בששה ושלשים מרב גבורתו (רומניא). 253. מאה ושבעים פעמים. 255. נאצלו כל ברואי (רומניא).

כב

259–260. בעשותך... היכולת בשתים (רומניא, תכלאל). 262.
 תאומים בשני בהתאחדם (רומניא). 265. למאזנים ועקרב אשר
 לצדו הושט (רומניא); והתשיעי נברא (מאה"י). 266. וכחו לא נשת
 (מ' ארניל, מ' תונים, מאה"י, ס וויניציאה, ס iii, שנות חיים); כחו
 ולא נשת (אה, כל בו, כליל תפארת, מ' זקש, סא, סב, ס גאסטער,
 כ"י ב'); וכחו ולא נשת (תלמסאן ב); התשיעי הנברא כקשת נבור
 כחו לא נושט (רומניא). 267. ולצדו המזל האחרון (רומניא, כ"י
 א). 269. ואלה המזלות גבוהים (רומניא). 270. „גשיאים” חסר בכל
 הדפוסים מלבד ס גאסטער, רומניא ותכלאל.

כג

271. י"י מי יחקור (בכל הדפוסים מלבד מאה"י ורומניא);
 תעלומך (רומניא). 272–273. הנלגל התשיעי במעדנו המקיף על
 הנלגלים ובריאותם (רומניא); כל הגלגלים הברואים והם סגורים
 (כ"י ב'). 275–276. המנהיג כל כוכבי שמים וגלגליהם בתוקף
 מהלכו (רומניא). 279. וכל ברואי מעלה בתוכו (כ"י ב'). 279–280.
 וכל ברואי עולם כנרנר חרדל בים הנדול כן המה בתוכו לתוקף
 נדלו (רומניא). 281. נחשב לאין וכאפס (תכלאל). 282. וכל מעלתו
 ונדלו (כ"י ב').

כד

283–289. מי יבין סודותיך... ושם העז והחביון (כ"י ב'); מי יבין
 סודות נוראותיך (בכל הדפוסים מלבד רומניא); מי יבין בריאותיך
 בהרימך... והוא ההיכל... והעשירי... ושם החביון אשר לכבודך...
 ועל עמודי צדק מצבתו ומכחך מציאותו (רומניא); עמודי צדק
 שמת מסוכתו (כ"י א').

כה

291. י"י מי יעמיק (בכל הדפוסים מלבד מאה"י ורומניא); י"י מי יעמוד לסוד מחשבותיך (כ"י ב'); מזיו השכינה (בכל הדפוסים מלבד כ"י א' וב', וה'). 293–295. הם הם מלאכי (כ"י ב'); ומשרתי פניך הם אדירים וגבורי ממלכת (רומניא); ועושי מלאכת (בכל הדפוסים מלבד כ"י ב'). 297. גזריות פניניות (כ"י ק'). 308. ומהם זיקים" (חסר בכל הדפוסים מלבד אה, כל בו, מ' זקש, סא, סב, ס גאסטער, ס שלו"ה, כ"י א'; ברומניא ותכלאל הנוסח: מהם זיקים ומהם ברקים). 309. וכל כת משתחזה לשוכן ערבות וברום עולם נצבות (רומניא). 312. לנאה בגבורות (כ"י ב'). 313. בחדוה ורעדה (כ"י ה'); בחרדה ברעדה... ומשתחוים לפניך (רומניא). 315. שאתה הוא ה' אלהינו (כ"י ב'). 316. ולך אנהנו (כ"י ב); אתה עשיתנו ולא אנו (רומניא). 317. ואתה אדוננו... ואתה בראתנו (רומניא).

כו

319. י"י מי יבא (בכל הדפוסים מלבד מאה"י ורומניא); עד תבונתך (סא, כ"י ק). 320. שם החביון (רומניא); נגה החביון (כ"י ב'). 321. יגיע השכל ושם יעמוד (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 322. גאית ונעלית (כ"י ב').

כז

326. נוה הנפשות הטהורות (רומניא). 328. שם יחליפו כח (בכל הדפוסים מלבד מאה"י). 329. ואלה הם בני נח (כ"י ב'). 330. ובו תטעם בלי תכלית (כ"י ב'). 333. פני האדון י"י צבאות לראות (כ"י ב'). 334. בהיכל המלך ועומדות בשלחן (כ"י ב'). 336. אין תכלית נודלה ויפיה (כ"י ב'); תכלית לטובתה וליפיה (רומניא)

כח

339. מהם נוראות (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 342. ונחלי גפרית (ס גאסטער); ואוצרות אש ונחל גפרית (רומניא); לא יכבה אשם (בכל הדפוסים מלבד כ"י ב'). 346. ברד וקרח וציה ושלג גם חם (בכל הדפוסים מלבד מאה"י); גם חם גזולי שלג (מאה"י עפ"י איוב כ"ד, יט: ציה גם חם יגולו מימי שלג, אבל אי אפשר שהפייטן יחרוז פעמים בשלג זה אחר זה). 348. נוסח כל הדפוסים: הכל הכינות בעתו אם לשבט אם לארצו אם לחסד חשבת אותו וקדשתו; בקצת דפוסים: חשכת אותו. אבל הנוסח הזה משובש מפני שדרך הפייטן לסיים כל סעיף וסעיף בפסוק, וחשבת אותו וקדשתו לא נמצא בתנ"ך. נוסח כ"י ב' הוא; „אם לשבט אם למשפט עשיתו וצור להוכיח יסדתו". אבל ענין שבט ומשפט אחד הוא ואי אפשר לומר אם לשבט אם למשפט, ולכן בחרתי בחסד תחת שבט, ותחת עשיתו בחרתי במלה שמתו שהוא מלשון הפסוק בחבקוק א', י"ב).

כט

350. מזיו כבודך (בכל הדפוסים מלבד מ' ארגיל, מ' תוניס, ס וויניציאה); יפעת טהורה (בכל הדפוסים מלבד סא, רומניא, תכלאל וכ"י ק). 351. מצור אמת נגזרה (כ"י ב). 352. וקראת אותה נשמה (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 353. עשיתה מלהבות אש השכל חצובה (בכל הדפוסים מלבד רומניא); ונשמתו כאש בוערה בה (בכל הדפוסים מלבד רומניא שחסר שמה המלה „בה"). 355. שלחתה אל הגוף לעבדו (בכל הדפוסים מלבד רומניא שמנסח: שלחת בגוף לעבדהו). 356. ואל תשרפהו (מ' ארגיל, מ' תוניס, ס וויניציאה, ס iii, תלמסאן א' וב'). 357. נברא הגוף ויצא (בכל הדפוסים מלבד רומניא); נבראת והגוף יצא (כ"י א' וה'). 357–358. ירד עליו באש (מאה"י); ירד י"י עליו באש (רומניא).

ל

359. י"י מי יגיע (ס גאסטער). 359–362. בתתך כח הדעה... ויהי המדע יסודה. ועל כן... כליון כי המדע מקור כבודה ותתקים כפי יסודה (רומניא); בתתך לנפש כח הדעת אשר בה תקועה ויהי המדע יסודה ועל כן (שאר כל הדפוסים). 363–367. וזה ענינה ויסודה. והנפש הסכלה בבלי דעת היא המנוגעת רק לא תאבד החכמה והנפש החכמה לא תראה מות רק תקבל על עונה מר ממות... ואם נטמאה תטהר בשצף (רומניא). 367. בשצף אף וחרון (כ"י ב'). 368. ימי טמאתה תשב גולה (רומניא).

לא

371. י"י מי יגמול (ס גאסטער); בשומך הנשמה לגוף (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 372. וארח להורותו (בכל הדפוסים מלבד רומניא וכ"י ב'). 373. להצילו מרעתו (מאה"י, רומניא). 375. אשר יבדל מהבהמה (רומניא). 377. ואתה בחוץ תכין (כ"י ב'); תבין מעשיו (תכלאל).

לב

379. י"י מי יודע (ס גאסטער); מי ידע מפעלותיך (רומניא). 380. צרכי פעלותיו (בכל הדפוסים מלבד אה, כל בו, כליל תפארת, מ' זקש, ס גאסטער). 381. עינים לראות בריותיך (רומניא). 388. והם אלה קצות (מ' ארגיל, מ' תונים, מאה"י, סא, סב, ס גאסטער, ס שלו"ה, ס וויניציה, ס iii, תכלאל). 387–388. מרוממותיך ומקצת דרכי פעולותיך (כ"י ב'). 393–399. יכיר אלהותך ואשר לא יכיר אלהותך איך תבא בלבם אמתותך ואיך יכול ליכוין רעיוניו... על כן נתן עבדך את לבו... מראשי מפלאותיו... הלא בראשי אלה טורי ספור תהלותי למנצח בנגינותי (כ"י ב'). 386–399. כמונו היום אנחנו עבדיך בני אמתיך המספרים... לשוננו מעט...

ראשיהם ומה יקרו רעיהם כי חיים... יוכלו השומעים להכירך
ואם לא יבינו ולא ראו פני יקרך וכל אשר לא יכיר
אלהותך איך תבא בלבם אמונתך ויכוין לבם לעבודתך על
כן מצאו עבדיך את לבם לזכר לפני אלהימו מעט מזער מראשי
תהלותיך לבקש להלי חטאם צרי סליחותיך אולי מעונינו נמשה
ובמה יתרצה עבד אל אדוניו הלא בראשי (רומניא).

לג

400. אלהינו בושנו ונכלמנו (רומניא, וכל המאמר בלשון רבים
הוא כמו ל. דעתנו "דלותינו" וכו', ואין צורך להעתיקם פה).
401–400. לעמוד לפניך בשועתי כי כפי עוצם גדולתך (כ"י ב'); כן
חסרוני (כן בכל הדפוסים אבל מפני החרוז תקנתי). 405. ואתה
חכם ואתה יכול ואין כל פה יכול לשבחך (כ"י ב'). 404–416. ואתה
גבור ואתה יכול ואתה חכם ואתה אלוה כי אתה גדול העצה ורב
העליליה אלהי האלהים ואדוני האדונים ואנו גוש ורמה... כלי מלא
מרמה... כצל הולך רוח עובר ולא ישוב... עקובי הלב... ואצי
ברגלים מה אנו מה חיינו מה כחנו מה גבורותינו ומה צדקותינו מה
נחשב כל ימי היותינו... מאין מבואינו וכאין המצאנו ולאין מובאינו
והנה באנו לפניך (רומניא). 415. מאין מובאי ולאין מוצאי (כליל
תפארת, מ' ארגיל, מ' תונים, ס iii, שנות חיים, תלמסאן א, תכלאל);
מאין מובאי וכאין מוצאי (סא, סב, ס שלו"ה, כ"י ב'); מאין מובאי
ומאין מוצאי (סא, סב, ס שלו"ה, כ"י ב'); מאין מובאי וכאין המצאי
ולאין מוצאי (כ"י א) 416. בעזות מצח (בכל הדפוסים מלבד רומניא).
419. ותאוו מתנכרה (תכלאל). 421. מלא אספסוף כרגע יסוף
(כ"י ב').

לד

422. אלהי יגעתי כי עונותי (סב); אלהינו ידענו כי
עונותינו (רומניא. וכל המאמר בלשון רבים כמו לעיל). 424.

ואתודה עליהם (תכלאל, כ"י ב'). 427–436. אשמנו... בזינו... פשענו צררנו קשינו ערף... כי אמת עשית ואנחנו הרשענו (רומניא); בויתי למצותיך (מאה"י); לצתי לוצצתי, מרדתי מריתי, נאצתי נאפתי, נשבעתי לשוא ולשקר, סררתי פשעתי צררתי קשיתי עורף קצתי בתוכחותיך רשעתי שקרתי שחתתי דרכי (כליל תפארת); נאצתי נאפתי סררתי (כ"י ב).

לה

437–468. אלהינו נפלו פנינו בזכרנו... על טובות גמלתנו... ברצון האהבה... ונפחת בנו רוחך והחייתנו... וקחתנו על זרועותיך ותרגלתנו... שברת מלתעות כפירים והוצאתנו... ובחול חליים רעים ונאמנים עלינו חנם רפתנו ובבא שפטיך הרעים אל העולם... ובשבע נדול כלכלתנו ועוד הגדלת והוספת בתתך לנו לב טהור אמונה שלמה... ובעבדיך יריבו... ומראים תומה... ומראים נפש (רומניא). 447. וקחתני על זרועותיך ותרגלתני (מ' זקש, סב, תכלאל). 462. ותורתך אמת (חסר בא"ה, כליל תפארת, מ' זקש, ס iii). 441–468. ונפחת בי רוחך הטובה והחייתני... חזקתני על זרועותיך לקחתני והרגלתני... ומהם הצלתני... כן יסרתני... חלק עם מורדיך ומכעיסיך וקמייך... מראים ענוה ותומה... נפש זכה ומטהרת (כ"י ב); מלאים תומה (כ"י ה').

לו

471. ועתה י"י קטונתי (כ"י ב'). 473. למען כי נתת בי נפש קדושה (כ"י ב'). 471–474. קטוננו מכל... עשית עם עבדיך אמנם אלהינו כי נתת בנו נפש... טמאנוה ובדמי עונינו חללנוה וגאלנוה (רומניא). 473–474. טמאתיה ובדמי עוני חללתיה וגאלתיה (כ"י א'); חללתיה וגעלתיה (כל בו). 475–489. ט"ו שורות אלו נמצאו ברומניא, תכלאל, כ"י א', כ"י ב', וכ"י ה' בקצת שנוי נוסחאות,

וגם באגרות שד"ל 1320–1321. 477–480. אבל יצרי האכזרי נצב...
 וזה כמה שנים להביאו בכפל רצוני... להשיבו מים התלאות
 (תכלאל). 475–493. אך ידעתי אם הרשענו... יצרנו האכזרי...
 ולהכין מנוחתנו... כמה פעמים... עד שמנו לכף רגלו הדום...
 וכאשר חשבנו כן היתה גבר עלינו... בו נתקפנו... נכה בו ונגרשנו
 (רומניא). 484. עד שמני לכף רגלו הדום (כ"י א').
 478–495. ולהכין צידתי... כמה שנים חשבתי להביאו בכפל רסני...
 מים התלאות... כי הניא... חלל מוצא שפתי ואם אני חושב... הוא
 חורש... שמני לרגלו... עבודתי והמון רחמיק לעמתי כי אמרתי
 אם יבא יצרי האכזר... וכאשר פחדתי כן התנבר עלי (כ"י ב).

ל

494–559. יהי רצון ורחמים מלפניך י"י לכוף את יצרנו... והסר
 פניך מחטאינו ואשמנו ואל תעלנו בחצי ימינו עד נכין צרכנו לדרכנו
 וצידתנו לנסיעתנו כי נצא מעולמך... ולמה נבראנו... טוב לנו
 עוד אנחנו שם מצאתנו... אנא י"י אלהינו ואלהי אבותינו...
 שפטנו... מיום היותו נגש ונענה... ראשיתו מוץ נרדף... ובחיי.
 כעשן נשדף... למחר תולעים... והקש ינפנו... ירב לאל אמריו
 וירבה נדריו... ינאה ולא ידע למה... לאסוף כל הון... ובכל עת
 הוא מזמן לתלאות הולכות ובאות... ובכל הרנעים... או במלחמה
 ירד ותגפהו... או ישטפוהו המים הזידונים... רקמה ותולעת וילבש
 רמה ותולעת... חלאת המשובה... והלוחצים חשים ואצים והזמן
 שוחק... לכן אלהינו... ואם אנו הרענו... ואל תגמול על עונינו
 מדה במדה לעבור על עונינו בלי מדה ובמותינו נלך בלי חמדה
 (רומניא). 509–526. נגוע ומעונה... וכאשר תחל רוח לפעמו (כ"י
 א'). 529–559. והיא מתהלכת בין החיות וכאשר רב הודו וכביר
 מצאה ירו... פתאום תבואהו הוה... אלה התלאות אשר על בן אדם
 באות... ואל תגמול מדה במדה ועבור על עונותיו גם אם הם בלי

מדה לאיש אשר במותו ילך בלי חמדה (כ"י ב'); עד אכין צידה לדרכי (בכל הדפוסים מלבד אלה שנזכרו לעיל). 498. כי אם אצא מעולמך (בכל הדפוסים). 501. ולהגדיל ולהרבות אשם (בכל הדפוסים מלבד רומניא ותכלאל). 507. ובעלותו במאזני משקל (בכל הדפוסים מלבד רומניא וכ"י א'). 516. לרדוף העשר קלו נשריו (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 517. בעת המצר ירב לאל אמריו (כ"י ה'). 523. נבא ולא ידע מה (כ"י ה'). 526. וכאשר תחל רוח י"י לפעמו (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 533–534. וכל עת הוא מזמן לתלאות... ובכל שעות מאורעות (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 543. ובעת כאבו יגדל שכלו ידל (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 545. ויתנכרו לו כל יודעיו (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 549. ולעפר ישכב וישוב אל העפר יסודו (תכלאל). 550. ולאיש אשר אלה לו (בכל הדפוסים מלבד רומניא). 553. והלוחצים (חסר בכל ההוצאות וכ"י, מלבד כ"י ה'). 557. תטיב אחריתי (נמצא רק בכ"י ה').

לח

561. ואם לא אוחיל עלי לרחמיך מי יחוס חוץ ממך (מ' ארגיל). 577. ובבור גלות (תכלאל). 579. צרפתי ולא שרפתי (בכל הדפוסים מלבד אה, כל בו). 586. הלא ימי חלפו רבם (מ' ארגיל, מ' תוניס, ס iii, מאה"י, תכלאל). 594–560. אנא י"י אלהינו אם עונינו מנשוא גדול... לרחמיך מי יקום עלינו... שים בכף שניה... זכור נא אלהינו כי כמה זמן בארץ נוד צרפתנו ובבור גלות בחנתנו... צרפתנו ולא שרפתנו... הלא ימינו חלפו רבם... ואם לפניך הננו למחר עיניך בנו ואיננו... כי תאכלנו האש... שים עיניך עלינו לטובה באחרית ימינו השרידים והפליטים... ילק עונותינו... תקחנו למאכל (רומניא).

לט

596—608. יהי רצון ורחמים מלפניך... וחדש עלינו גזירות טובות
ובטל ממנו גזרות רעות ואל תביאנו לידי נסיון ומכל פנעים הצילנו...
והיה עם פינו והורנו מלהיות שגיאה בהניגנו... דבירך השמם
וביתך החרב ולחון עפרותיו ולרצות אבניו ולהיות שם קבורתנו
עם כל הצדיקים אבותינו (רומניא); לידי נסיון ומכל פנעים...
חרבותיו ולהיות שם קברותי עם כל עבדיך הצדיקים אבותי (כ"י
א); ואל תביאני לידי נסיון ואל תביאני לידי בזיון ולא לידי עבירה
ועון ומכל פנעים... ועד יעבר הוות בצל כנפיך תסתירני והיה
עם פי בעת הניגוני למען אשמור דרכי מחטוא בלשוני וזכרני
ברצון עמך ופקדני בישועתך ובבנין... דבירך השמם... אבניו
וללחון עפרותיו... ותבנה שוממותיו ולהיות שם קבורתי עם כל
עבדיך הצדיקים אבותי (כ"י ב). 604. והיה עם פי בהניגוני (מ תוניס,
מאה"י, סא, ס וויניציאה, שנות חיים, תלמסאן א' וב', תכלאל);
והיה על פי בהניגוני (מ' ארניל). 596. לשוב עלי ברחמים (בכל
הדפוסים מלבד מאה"י).

מ

נוסח חלק זה הוא ברבו עפ"י דפוס רומניא וכ"י א' וב'. ואלה
הם השנויים עפ"י הדפוסים האחרים: 613—639. אין בי לא צדק...
ישר לא תחנה ולא מדה טובה... תשובה לכן אל תסתר פניך ממני
ומלפניך אל תשליכני ובעת מן העולם תוציאני... תביאני ועם
החסידים בכבוד תושיבני... עד יום מותי תנמלני וביראתך הטהורה
אל אחד תחוקני ובתורתך התמימה תאמצני ועל כל זה אני חייב
להודות להלל לשבח לפאר ולרומם לברך ולקדש וליחד את
שמך הגדול הנבור והנורא בפי ישרים תתברך ובלשון חסידים
תתקדש ובקרב קדושים תתהלל ובלהקת אראלים תתפאר
ותתהדר תשתבח בפי רחומיך תתקדש בפי קדושיך תתרום בפי

מלאכיך... מיחדיך תתנשא בפי מנשאיך כי אין כמוך... כמעשיך
ובמחנות חיות ואופנים וכרובים ועירין קדישין תתנשא ותתעלה
בשמים ממעל ותתיחד בפי מיחדיך במורא ובפחד עמך ישראל
עם אחד בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. יהיו לרצון
וכו'. ואלה הם שנויי הנוסחאות עפ"י דפוס רומניא וכ"י א' וב':
609–633. אלהינו ידענו... הליצו... ואנו אין בנו מעשים... תשובה יהי
רצון ורחמים מלפניך רבון העולמים לרחם... בפקודת שלום ורצון
ולשאת... ובחצי ימינו אל תעלמנו... ואת מנויים מחלד... באור
פניך תזכרנו ומתהומות הארץ תשוב תעלנו ואז נאמר נודך י"י... חסד
על הטובה... ועל כל זה אנו חייבים להודות (רומניא). 612–638. ואני
אין בי מעשים כי אם נעור ורק כגפן אלה בוקק לא צדק... יושר
לא תפלה ולא אמונה לא תומה ולא תחנה לא צדקה ולא תשובה
יר"מ רבון העולמים לרחם... בפקודת רצון... אל תגמלני ואל
תסתר פניך ממני וחרפת נבל אל תשימני ובחצי ימי אל תעלני
ומחטאתי טהרני ומלפניך אל תשליכני ובכבוד תנחני ואחר כבוד
תקחני ובעת מן העולם תוציאני... מותי תגמלני ועל כל זה... תתקדש...
ואין כמעשיך אתה הוא האלהים בשמים ממעל (כ"י א'). 614–634.
לא תפלה ולא מעשים כי אני בער ורק כגפן בוקק ואין בי לא
תומה ולא אמונה לא ישרת לבב ולא שום מדה טובה לא עבודה
ולא חסידות ולא תשובה... אור פניך ולהמציאם וכפי מעשי...
תשוב תעלני ואזמרה אודך י"י כי אנפת... ולרומם ולהדר ולברך
(כ"י ב'). 626. ועם החסידים הנסיכים והמלכים בכבוד תושיבני
(סב, תכלאל). 629–630. ותשוב תחייני ועל כל המלכים שהיו לפני
תעלני ואמר אודך (סב).

TECHNICAL PAYYETANIC TERMS

OCCURRING IN THIS COLLECTION

אהבה	A piyyut preceding the prayer which concludes הבוחר בעמו ישראל באהבה
בקשה	Supplication
ברכו	A piyyut preceding the benediction 'ברכו את ה' המבורך
גאלה	A piyyut preceding the prayer which concludes גאל ישראל
יוצר	A hymn connected with the prayer which begins יוצר אור
מאורה	A hymn preceding the prayer אור חדש על ציון תאיר
מי כמכה	A piyyut beginning with these words
מסתנאב	From the Arabic مستجاب meaning a prayer that is heard. This designation is given to hymns based upon Biblical verses.
מעמד	A synonym for penitential prayer (סליחה)
מקדמה	Arabic مقدمة for introduction
פזמון	A piyyut with a refrain
רשות	Introduction
תוכחה	Exhortation

מפתח הפיוטים על סדר הא"ב

36	שוכני בתי חמר	33	אדני מה אדם
43	שרש בנו ישי	22	אכה כפי
19	שזופה נזופה	30	אל שוכן ברום
41	שחי לאל יחידה	21	אמרה גולה
44	שחק וכל המון	28	ישמחו אים
1	שחר אבקשך	50	כתר מלכות
4	שחר עלה עלי	27	לאדיר נורא
46	שחרים אקראה	49	לך אל חי
13	שחריתך בכל שחרי	2	לך נפשי תספר
18	שכולה אכולה	34	לשוני חוד חידה
40	שכחי ענותך	47	מי כמכה עמקות
31	שלח מלאך מליץ	26	מלך שדי השוכן
15	שלחה לבת נדיב	25	נשמת שאר יעקב
5	שלשה נוסדו	42	שאי עין יחידתי
32	שמעה אדון עולם	45	שאל להודות לך
16	שמש כהתן	12	שאלוני סעיפי
48	שמשי עלה נא	39	שאלי יפהפיה
24	שנים נפגשו	20	שביה בת ציון
6	שעלי אפרשה	38	שבעה שחקים
7	שער פתח דודי	17	שרודים נרודים
8	שפכי לצור לבך	37	שדי אשר יקשיב
14	שפל רוח שפל ברך	23	שואף כמו עבד
9	שש נגזרו	35	שוגה בחיק ילדות
10	ששוני רב בכך	29	שחר טוב
11	שתי בכך מחסי	3	שוכב עלי מטות

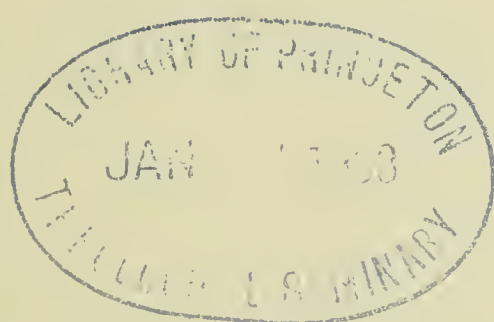

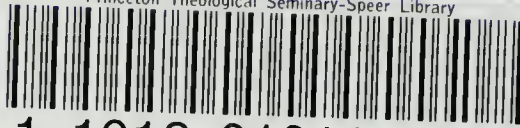

Date Due

[illegible]

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 01011 0023